

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

★
שנה שישיית
גיליון מספר 552

★
ואתחנן
תשפ"ד

מזרחימיה

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

זמני קניית וזיאת הסקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
8:38	7:59	6:46	ירושלים
8:35	8:01	7:01	בני ברק
8:38	8:02	6:53	חיפה
8:35	8:01	7:01	אשדוד
8:37	8:00	6:45	בית שמש
8:36	8:00	7:02	קרית גת
8:38	8:00	6:56	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פר ואתחנן תשפ"ד

איך נעניק לילדינו חוויות מלאות?

ומה היא חוויה מלאה?

זו חוויה שמותירה רושם על הנפש. חוויה רוחנית. תפילה במקומות הקדושים או לימוד משותף עם הילד, היא בוודאי חווייה רוחנית מענגת. מיותר לציין. אך חוויה רוחנית, היא כל חוויה שממלאה את הנפש.

ארגנו שיט בים לכל המשפחה. ברגעי הקסם של השקיעה. השיט עצמו, זו האטרקציה ועל זה משלמים. זו חוויה ריקה. אך אם תוך כדי השיט התארגנו לשירה מרגשת, זו חוויה מלאה. היא משאירה רושם על הנפש. **שנים לאחר מכן, נזכור את השירה הזאת על פני הגלים ברקע השמש הכתומה השוקעת.**

אגב, אם ח"ו מישהו יחליק ויפול לים, ויחלפו כמה דקות של היסטריה, עד שישלפו אותו מהמים, גם זו תהיה חוויה מלאה. כי היא תשאיר רושם על הנפש, אך בכיוון השלילי - כמובן.

וכעת ניתן להבין שאפשר גם להוריד את השיט ולהשאיר את השירה. כי מה שעושה את החוויה זו השירה.

חשוב לציין: **חוויה מלאה - לא עולה כסף.** לא דורשת התארגנות מיוחדת. לעתים, אפשר אפילו מהבית. היא כן **עולה קצת מאמץ מחשבות.**

בשורות הבאות נציין כמה רעיונות בשביל פיתוח היצירתיות:

ביקור בכותל המערבי, מנהרות הכותל, הרובע היהודי. חשבכם על זה לבד. זו חוויה מלאה. היא ממלאה את הנפש בחיבור לשכינה, לבית המקדש, ולהיסטוריה שלנו. אפשר גם לבקר בשכונות עתיקות. תחשבו על ביקור ב"מאה שערים". מומלץ לא רק לחילוניים. יש אלפי משפחות אצילנו, שבחיים לא ביקרו שם. ניתן לעצור אנשים ולראיין אותם. לשמוע מהם על החיים בשכונה העתיקה הזאת. לבקש הכוונה למקומות מיוחדים.

אפשר 'מסע שורשים' של ההורים. ניסע לבית החולים שנולדנו בו, לבית שגדלנו בו, לגינה שהיינו הולכים לשחק, לחיידר שלמדנו בו, לבית הספר, לשיבה קטנה, לסמינר, למכולת שלנו, וכו'.

אפשר להקדיש שבוע להכיר את מגוון הערים החרדיות, טיול עם מזגן צמוד. קונים "חופשי יומי" בשקלים בודדים. עומדים בתחנה. האוטובוס הבינעירוני הראשון שמגיע עולים אליו. יורדים בתחנה הראשונה, לוקחים אוטובוס עירוני שמגיע ראשון ומסתובבים בעיר. ואז, יורדים וממתינים שוב לאוטובוס הבינעירוני הראשון. ויש יום אלבומים. במזגן בבית. מוציאים את כל האלבומים מהארון. ומסדרים לפי סדר כרונולוגי. עוברים על התמונות, ומספרים זכרונות.

בוודאי שאפשר לנצל את הימים לתוכניות משפחתיות מגבשות. לפני חמש שנים הוצאנו חוברת שמכילה שבע תוכניות משפחתיות לימי בין הזמנים. ניתן לקבל חינם את החוברת בפניה למייל הנרשם מטה. שיהיה שבהצלחה גדולה.

נכנסנו היום ל"בין הזמנים", ולחלקנו הגדול מתחילים כאבי הראש. רק שהילדים יהיו מרוצים. המילה המפחידה ביותר, היא: **"משמעם"**. רק לא!

למי שיש בנות בבית, אז בכלל מדובר כבר במצבור של חודש וחצי. על סף פיצוץ.

הדרך של רובנו לפתור את בעיית השעמום, היא באמצעות שלושה משאבים יקרים: 1. **אטרקציות.** 2. **טיולים.** 3. **אוכל.**

ולאחר כל זה: "אבל בכלל לא..."

יש מידע בסיסי שעלינו ללמוד על חוויות.

נכיר את המושג: **חוויות ריקות וחוויות מלאות.** בחוויה ריקה - יש רגע אחד של חוויה. רגע החוויה הוא שחרור של הנפש.

המחשה קצרה לעניין הזה: היינו ילדים. אחד החברים הגיע עם רעיון יפה לפעילות. בכיתה שלנו היה הפתח לדלת צר יחסית. אולי 55 ס"מ.

הציע לנו לעמוד בפתח הדלת בין שני המשקופים, לפתוח לצדדים את שתי הידיים, ולמתוח בחוזקה לכיוון המשקופים. הוא עמד עם 'סטופר' וספר. עד ששים שניות. ואז ביקש לזוז מהדלת, ולשחרר את הידיים. אלו התחילו להתרומם כמו מאליהם.

הרגשנו כמו בתא הטייס, כששתי הידיים מתרוממות כמו כנפיים. **זה רגע של שחרור הנפש.**

חלפו כמו 20 שניות, והידיים נחתו מאליהם. זהו! מסע השחרור הסתיים.

ילדים שיושבים כל השנה בתוך מסגרת של החיידר או בית הספר, מוגבלים לסדר יום ותוכנית לימודים, מבקשים שחרור. טיול ג'יפים, קרטינג, שיט, אומגה, וכדו', כל אלו מעניקים רגעים של שחרור. הבעיה היא, שבשחרור יש רק רגע אחד של הנאה. רגע השחרור.

דוגמא נפוצה יותר: נעלת נעליים לוחצות. ההנאה הגדולה שלך תהיה: ברגע שתחלוץ אותן. אך ההנאה הזאת תימשך רגעים אחדים. אם תרצה להרגיש שוב את רגע השחרור, תהיה מוכרח לנעול את הנעליים שוב.

מה שקורב באטרקציות, וכל האטרקציות, שיש בהן הנאה של רגע אחד בלבד. איך זה עובד? רק התחלנו את השיט, בחמש דקות ראשונות של יציאה לגלים, הילדים התלהבו. לאחר מכן, מתחילים לשאול: "מתי חוזרים לחוף?"

ואפשר לחזור על ההנאה הזאת שוב ושוב, אך לא נשאר מזה כלום. וזו הסיבה, ששום אטרקציה לא באמת מרגיעה את הנפש, אלא צריך לצרוך מזה עוד ועוד.

רכשנו כרטיסים. עשינו 'גלישת הרים'. ואז הילדים מגיעים: "אפשר סיבוב נוסף?"

עד כאן חוויה ריקה. היא משאירה אותנו רעבים, עם תיאבון לעוד.

בדיוק כמו אדם רעב ששותה מים. אלו ממלאים לו את הבטן לכמה דקות. מדמיין להרגיש תחושת שובע. אך חוזר להרגיש רעב.

אורח לרגע

תגובות הקוראים

על גליון 'דברים' בענין קריעה בתוך המשפחה:

המאמר הזה הוא פשוט גאונות. ניתחת כל כך יפה את מה שמתחולל בתוך משפחה, כשאחד מבני המשפחה פוגע בשני.

חוינו את זה מקרוב. אני מניח שזה קורה אצל רוב המשפחות. אכן החוויה היתה קשה מאוד. בזכות המאמר גם הבנתי הרבה יותר את הנוק שקרה לנו.

*

אצילנו במשפחה נאלצנו לבצע "קרע". כן "מטעמי דת". לא היתה ברירה. עשינו את זה בהתייעצות עם הרבי שלנו שליט"א.

מה שכן, הרבי הדריך אותנו כיצד לבצע את "קרע" ללא "קריעה". הוא ביקש שכל אבא ידריך את הילדים כדי להבין מה הסיבה שאנו מנתקים קשר מהדוד, וגם כמה אהבה יש לכולנו אליו, וכמה כאב זה מסב לכולנו. במהלך השנה, אנו יוזמים כל מיני פעילויות של שימור הקשר איתו באופן שמתאפשר, מתוך רצון לחזק את האהבה אליו.

*

אני נמצא במקום של הנפגע. במהלך כל המאמר התעלמת ממני, כי דיברת רק על האח/האחות שנמצא בין הפוגע והנפגע, ולא דיברת כלום ממה שעובר על הנפגע בעצמו.

תבין, שבסוף מי ש"אשם" בכל הסיפור הוא הנפגע, כי הרי הוא זה שמסכסך בין כולם. והתחושה הזאת היא הכי קשה בכל הסיפור.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: הבת שלנו (בת 6) משתלטת על המשחקים בבית, והיא לא נותנת לאח הקטן ממנה (בן 4) לשחק. בהתחלה היה מנסה לריב איתה. לאחרונה הרים ידיים.

תשובה: מעבר לכאב של הילד וכו', חשוב לדעת שמשחקים זה לא רק בילוי למילוי הזמן. יש במשחקים של הילדים, משהו שבונה את הנפש לעתיד.

אחד הדברים שילדים לומדים דרך המשחק, זו "הצוותא". לחיות יחד, לכבד את השני, לתת לשני, לוותר, ומצד שני - גם להתעקש על הזכויות הבסיסיות. ולכן, חשוב ללמד את שניהם. גם את הבת, להבין מה היא מעוללת לעצמה. וגם ללמד את הקטן שלא להרפות. ללמד אותו איך להתעקש על מה שמגיע לו. יש בוודאי ספרונים יפים שממחישים את הדברים דרך סיפורים על בעלי חיים וכדו'. כדאי להתעניין ולרכוש, ואז לקרוא איתם יחד. לכל אחד את החלק שלו.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת ואתחנן

"ושמור נפשך מאוד פן תשכח" (ד, ט)

מושג כלשהו ב"לא תשכח" של גאוני הדורות, נוכל לקבל מן הסיפור הבא, המובא בספר "שימוש חכמים": באחד הימים פגש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל את הרוגצ'ובר זצ"ל.

שאל אותו הרוגצ'ובר: מה כבודו עושה? לומד עם ילדים, ענה לו רבי אלחנן. היכן? בישיבת ברנוביץ. ומה חידשתם? בתשובה נענה רבי אלחנן ואמר לו חידוש מסוים שחידש. בארבעים שנה לא חידשתם כלום? התפלא הרוגצ'ובר. נזכר רבי אלחנן, כי אכן, כארבעים שנה (!) קודם לכן פגש בו ואמר לו בדיוק את אותו חידוש...

"שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלוקיך" (ה, יב)

באחת הפעמים כאשר נסע רבי שלום דובער מלובביץ לחוץ לארץ, למעיינות מרפא, נפגש עם יהודי אחד שבימי

ילדותו היה בלובביץ. היה זה בעת שאביו, חסיד לובביץ, הביאו פעם לרבי כדי לקבל ממנו ברכה. כששמע היהודי שהרבי נמצא בעירו - נזכר בגעגועים בימים שעברו ובא אל הרבי לקבל פניו.

הרבי קיבלו בסבר פנים יפות, ושוחח עמו על עיסוקיו ושמע שהוא מקבל סחורות ברכבת ודואג

להעבירם לבעליהן. עוד סיפר היהודי כי עסקן גדול הוא ומצליח מאוד.

שאלו הרבי: כיצד אתה נוהג בשבת?

השיב האיש, כי אין ברירה ומוכרח לעבוד גם בשבת.

אמר לו הרבי: הרי אפשר להמתין יום אחד ולשחרר את הסחורות ביום ראשון?

הסביר לו האיש שאת הסחורות שהגיעו בשבת חייבים לשחרר בשבת, אחרת יהיה לו נזק כספי גדול.

המשיך הרבי ושאלו: הרי אפשר למסור את שחרור הסחורות לגוי? השיב האיש שאינו יכול למסור את העבודה לאיש שאינו בקי במסחרו.

הציע הרבי כל מיני עצות כיצד יוכל להשתחרר מעבודתו בשבת, אך היהודי תירץ כיצד לא ייתכן הדבר.

אמר לו הרבי: אם באמת אין עצה להיזהר מחילול שבת בעסק כזה, הרי שאתה מוכרח להפסיק ולעזוב את העסק הזה.

לא רבי - השיב האיש - נתח שמן הוא העסק הזה ואי אפשר להסתלק ממנו.

השיב הרב: עתה אני מבין פסוק אחד בתורה: 'לא תביא אתנן... ומחיר כלב בית ה' אלוקיך'. נראה לנו חלק פסוק לא מובן: מדוע אסור להביא קרבן שנקנה מהמחיר שנמכר

כלב? במה חטא הכלב? אלא שהכלב, אף על פי שהוא ידיד נאמן של בעל הבית ומאוד מסור לבעליו, בכל זאת אם יראה מרחוק איזה נתח שמן, יעזוב מיד את בעל הבית וירץ אל הנתח השמן".

לעזוב את העסק הזה. לא רבי - השיב האיש - נתח שמן הוא העסק הזה ואי אפשר להסתלק ממנו.

השיב הרב: עתה אני מבין פסוק אחד בתורה: 'לא תביא אתנן... ומחיר כלב בית ה' אלוקיך'. נראה לנו חלק פסוק לא מובן: מדוע אסור להביא קרבן שנקנה מהמחיר שנמכר

כלב? במה חטא הכלב? אלא שהכלב, אף על פי שהוא ידיד נאמן של בעל הבית ומאוד מסור לבעליו, בכל זאת אם יראה מרחוק איזה נתח שמן, יעזוב מיד את בעל הבית וירץ אל הנתח השמן".

לעזוב את העסק הזה. לא רבי - השיב האיש - נתח שמן הוא העסק הזה ואי אפשר להסתלק ממנו.

השיב הרב: עתה אני מבין פסוק אחד בתורה: 'לא תביא אתנן... ומחיר כלב בית ה' אלוקיך'. נראה לנו חלק פסוק לא מובן: מדוע אסור להביא קרבן שנקנה מהמחיר שנמכר

כלב? במה חטא הכלב? אלא שהכלב, אף על פי שהוא ידיד נאמן של בעל הבית ומאוד מסור לבעליו, בכל זאת אם יראה מרחוק איזה נתח שמן, יעזוב מיד את בעל הבית וירץ אל הנתח השמן".

לעזוב את העסק הזה. לא רבי - השיב האיש - נתח שמן הוא העסק הזה ואי אפשר להסתלק ממנו.

השיב הרב: עתה אני מבין פסוק אחד בתורה: 'לא תביא אתנן... ומחיר כלב בית ה' אלוקיך'. נראה לנו חלק פסוק לא מובן: מדוע אסור להביא קרבן שנקנה מהמחיר שנמכר

כלב? במה חטא הכלב? אלא שהכלב, אף על פי שהוא ידיד נאמן של בעל הבית ומאוד מסור לבעליו, בכל זאת אם יראה מרחוק איזה נתח שמן, יעזוב מיד את בעל הבית וירץ אל הנתח השמן".

לעזוב את העסק הזה. לא רבי - השיב האיש - נתח שמן הוא העסק הזה ואי אפשר להסתלק ממנו.

השיב הרב: עתה אני מבין פסוק אחד בתורה: 'לא תביא אתנן... ומחיר כלב בית ה' אלוקיך'. נראה לנו חלק פסוק לא מובן: מדוע אסור להביא קרבן שנקנה מהמחיר שנמכר

כלב? במה חטא הכלב? אלא שהכלב, אף על פי שהוא ידיד נאמן של בעל הבית ומאוד מסור לבעליו, בכל זאת אם יראה מרחוק איזה נתח שמן, יעזוב מיד את בעל הבית וירץ אל הנתח השמן".

לעזוב את העסק הזה. לא רבי - השיב האיש - נתח שמן הוא העסק הזה ואי אפשר להסתלק ממנו.

השיב הרב: עתה אני מבין פסוק אחד בתורה: 'לא תביא אתנן... ומחיר כלב בית ה' אלוקיך'. נראה לנו חלק פסוק לא מובן: מדוע אסור להביא קרבן שנקנה מהמחיר שנמכר

כלב? במה חטא הכלב? אלא שהכלב, אף על פי שהוא ידיד נאמן של בעל הבית ומאוד מסור לבעליו, בכל זאת אם יראה מרחוק איזה נתח שמן, יעזוב מיד את בעל הבית וירץ אל הנתח השמן".

"מאתו לא תצא הרעות והטוב" (איכה ג, לח)
בשבת בבקר, כשהגבאי מכריז על 'קדוש' כיד המלך בבית הכנסת, לכלנו יש הפתוי להתנישב ולסעד את לבנו לאחר התפלה הארקה. לטעם מהדגים המלוחים בשלל הצבעים והטעמים, ולקנח בכוסית 'משקה' הגונה. אבל מי שיש לו קצת נסיון יודע היטב, שאם רק יתפתה לאכל כאן - זה יבוא על חשבון הסעודה המשקעת שמבצעת על הפלטה בבית. ככה זה בעולם שלנו. אתה בוחר במה להתמלא. למעשה, הדילמה הזו מתרחשת אצלנו במוח בכל פעם שאנו נקלעים לרגעים לא נעימים של כשלוך, עלבון, מקרה מכעיס או ארוע חדשתי מסעיר. הכי קל זה 'להתנישב ליד השלחן' העמוס במחשבות צבעוניות ורוגשות, אמוציות וכעסים, מניפולציות וקשבונות של צדק, עדכונים ורצון להחזיר את הכבוד האבוד. אבל מי שיש לו קצת נסיון יודע, שאם לא נתאפק מול כל אותן המחשבות והרגשות - לא נוכל להתמלא במחשבות הנכונות, האיכותיות והבונות, במחשבות האמונה המכרות והמרגיעות. אי אפשר להתמלא בשניהם. זה או רגשות - או אמונה.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

"שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' "ולא תגנוב" (ה, יז)
אלוקיך" (ה, יב)

הרבי השני מאלכסנדר, בעל "ישמח ישראל", היה מקבל קהל במשך שעות רבות. המונים נהרו אליו מכל רחבי המדינה והוא היה מאזין לבעיותיהם, משתתף בצערם ומברך אותם. בחכמתו הגדולה אף ידע להשיא עצה לכל דורש ולהנחותו בדרך בה ילך.

איש אחד, שבא אל הרבי, התלונן בפניו שיש לו חנות ואין לו פרנסה ממנה. הפדיון מועט ובקושי הוא מספיק לכסות את ההוצאות. הבין הרבי מתוך דבריו שהוא פותח את חנותו גם בשבת, ואמר לו: "אם אתה מסכים לקחת אותי לשותף בחנותך בלי שאשקיע בה סכום כלשהו, בחלק של חמישה עשר אחוזים ממנה, אני מבטיח לך שתהיה לך פרנסה". הסכים האיש ברצון להצעת הרבי, ומיד ישבו שניהם וכתבו שטר שותפות כדין.

אחר כך אמר בעל ה"ישמח ישראל": "כיון שעתה שביעית מן העסק היא שלי, הרי אני בוחר לעצמי את יום השבת. הרווח של יום זה יהיה שייך לי, ושל ששת ימי החול יהיה שלך. ואם כן, אני מצווה עליך שתסגור את החנות ביום השבת, שהוא שלי".

עתה ירד האיש לסוף דעתו של הרבי, ומאז סגר את חנותו ביום השבת, ואמנם שרתה הברכה במעשי ידיו והוא הצליח במסחרו.

נחזר לרגע לדילמה מול השלחנות העמוסים בבית הכנסת...

בואו נגיד את האמת: גם אם אנחנו חכמים ובעלי נסיון, ויודעים היטב שבבית מחכים לנו מטעמים הרבה יותר מצלחים - בכל זאת אנחנו מתקשים לסגור את הפה, כי ה'הערינג' זמין! כאן ועכשיו! ואלו עד הסעודה - מחכה לנו דרך ארצה ומהבילה...

אז איך אפשר להתאפק?

ואם נחזר לדילמות של החיים - זה בדיוק אותו הדבר: למרות שאנחנו בעלי נסיון, ולמדנו היטב את כל כללי האמונה והחכמת החיים, ויודעים שעדיף להתמלא ממחשבות האמונה - בפעל, ברגע האמת, כשמצד אחד יש שלחן עמוס ברגשות צבעוניים, ואלו מחשבות האמונה דורשות עבודה ומאמץ פנימי - איך אפשר להתאפק?

ויותר מכה: בשונה מהקוגלים והפירה על השלחן, שמולם אפשר לעצם עינים ולהתעלם בכה - המחשבות והרגשות השליליים מופיעים בתוכנו, נרצה או לא נרצה! זה כבר נמצא שם, בתוך הלב, איך אפשר להעניף אותם מתוכנו?!

השאלה הזו פוגשת אותנו כל כך הרבה פעמים!

כל מי שגדל בסביבה של אמונה, גדוש ומלא בתוכנות של בטחון, של הכנעה, של עבודת השם - אבל עבודה היא שבפעל, וברגע האמת - אנחנו נסחפים במהירות אחר הרגשות הפנימיים הסוערים...

מה עושים?

לרה"צ ר' אשר פרינד היתה ססמה: 'שתיקה שתיקה שתיקה!'

ובשלישית המלים האלה, טמון כל הסוד.

כי כשקורה לנו משהו לא נעים, פנימי או חיצוני, אכזבה וכשלון או קנאה ותאנה, עלבון או כל מקרה אחר, יש בתוכנו המון רעשים פנימיים.

הסערה הפנימית שלנו מרַכבת מאמירות, קולות ושאלות שלוחשים לנו בתוך הלב: ההוא פגע בנו? הלב לוחש לך - "הוא פשוט אכזר!"

נסית לקדם פרויקט כלשהו והוא נתקע? הקול הפנימי אומר לך - "תתיאש!"

אתה מצפה לישועה והיא לא מגיעה? - "פנראה אני לא רצוי אצל השם".

כל ארוע והשאלות שהוא מציף בתוכנו. כל מקרה - והפרשנויות שלו.

זהירותו המופלגת של ה"חפץ חיים" בכל שמץ של חשש גזל הינה פרק מוסר בפני עצמו: באחד הימים קיבל ה"חפץ חיים" מכתב, שאליו צורפה תרומה.

מאותו רגע ואילך היה טרוד מאוד והתאמץ למצוא דרך להשיב את הסכום לתורם האלמוני. נכנס אליו אחד מתלמידיו והקשה: "מדוע לא ייקח הרבי לעצמו את התרומה? הלא היא נועדה לשימוש!"

נענה ה"חפץ חיים" ואמר: "הבט וראה אלו תארים הוא כותב לי בראש המכתב, כל הסיבה שהכסף נשלח הוא משום שהוא משוכנע שדבריו נכונים הם, אבל אני יודע שהדברים אינם אמת, ומשום כך כסף זה אינו שייך לי כלל וכלל".

לצורך הדפסת ספרו, ה"משנה ברורה", העסיק ה"חפץ חיים" בחורים מהישיבה שיעברו על הגליונות, ולכל גליון שילם מחיר קבוע מראש. והנה מוצא אותו אחד מתלמידיו חרד ומודאג מאוד, לשאלתו הסביר לו ה"חפץ חיים": "נכשלתי.

ברוב הגליונות יש עשרים שורות, ולפי זה קבעתי מחיר אחד לכולם. אך, הנה, התברר לי שבאחדים מהם נוספו שתי שורות בכל עמוד... קיפחתי, אפוא, את פרנסתם של הבחורים

שעברו על גליונות אלו בשתי שורות, וכיצד אוכל להשיב את הגולה שגזלתי?!"

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

"ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך" (ו, ה)

בעת שיצאה הלוויתו של רבי אברהם זצ"ל (בנו של ה"חפץ חיים" זצ"ל, אשר חלק מחידושי התורה שחידש בבחרותו מובאים על ידי ה"חפץ חיים" בספר "ליקוטי הלכות") בדרך לבית העלמין, עמד ה"חפץ חיים" ופתח

בהספד על בנו: בשנות השמד והגזירות ת"ח-ת"ט, שפך ה' את כל חרון אפו על עשרות קהילות, ואלפי יהודים נהרגו ונשחטו על קידוש שמו הגדול, התגוררה באחת העיירות אם עם בנה היחיד שהיה יקר לה יותר מבבת עינה.

הבית שבו התגוררו האישה ובנה עמד בקצה העיירה, ובשעה שפרצו שונאי ישראל ימ"ש לעיירה התנפלו מיד על בית האלמנה ושחטו את בנה יחידה לעיניה.

עמדה האישה באלם יגונה על יד גופתו של בנה וכפיה פרושות לשמים. יבש מקור דמעותיה, אולם שופכת היא מרי שיחה וקובלת לפניו יתברך: "ריבון העולמים! בחזהו של כל אדם ואדם נטעת לב כדי שיאהב אותך. רק אני, שפחתך החוטאת, לא יכולתי לאהוב אותך בכל ליבי, מחצית האהבה הייתה לבני אשר ילדתי, אולם עתה, לאחר שנעשה רצונך ובני נלקח ממני, שוב אוכל לאהוב אותך בכל ליבי!"

כך סיים ה"חפץ חיים" הספדו - "כל ימי רציתי לאהוב את ה' בכל ליבי. אולם הרי אין אני אלא בשר ודם ואב לילדים, ורחמי אב על בניו ואהבתו להם, טבע הוא

באדם. עמדתי וחילקתי את האהבה לחלקים - חלק לילד זה וחלק לילד זה, ואת החלק הגדול חילקתי לה'. אולם עתה, משלקח הקב"ה ממני את אחד מילדי, הרי

נשאר לי עוד חלק אחד של ליבי לאהבתו יתברך".

(לקח טוב)

"ושנתם לבניך" (ו, ז)

לבעל חידושי הרי"ם מגור היו שלושה עשר ילדים וכולם רחמנא ליצלן מתו בחייו. בכל האסונות עמד בעוז ולא

הוריד אף דמעה אחת מעיניו. אמר: "ה' נתן וה' לקח". אבל כשמת הילד האחרון, לא יכול היה עוד להתאפק ובכה מרה. שאל אותו אחד ממקורביו: "מדוע עד עכשיו הבלגת על רגשותיך ואילו הפעם לא?" ענה: "על זה אני בוכה, שלא אוכל לקיים עוד את מצוות 'ושנתם'."

"ודברת בם... ובלכתך

בדרך" (ו, ז)

בבחרותו היה רבי יצחק אלחנן ספקטור מקובנא שרוי בעניות גדולה. הגיעו הדברים לידי כך שבתקופה מסוימת לא היה לו כסף אפילו לקנות נעליים לרגליו, לכן לא יכל ללמוד בבית המדרש ונאלץ להישאר בבית.

במצוקתו, פנה יום אחד לבחור בן גילו שהיה בן עשירים ועמד להינשא, וביקש ממנו: ראה נא את מצבי הכספי הירוד, עד שאין ביכולתי לרכוש לעצמי זוג נעליים חדשות. הואיל ואתה עומד להתחתן בימים הקרובים, מרשה אני לעצמי להניח כי קנית לך בגדים חדשים ליום שמחת לבך. אנא בטובך, תן לי את הנעליים הישנות שלך, אשר בוודאי כבר לא תזדקק להן אחרי נישואיך, ואז

ומנגד, ישנו הקול הפנימי של הנשמה, שנאבד בתוך כל הסבך הזה.

אומר לנו ר' אשר: אתם רוצים לשמע את הנשמה? רוצים להתחבר לאמונה? להתמלא במחשבות שבונות אותך? תשתק!

שתיקה פנימית, אמתית, שלא נותנת לשאלות האלה לגדל ולהתפתח!

קח אתך את האמונה, ותצמד אליה בכל הכוח, ואז, כשיקרה המקרה, ויצופו השאלות, ופתאום תבוא לחישה פנימית - "ההוא אשם!" אל תתן למחשבה הזו לסחף אותך, למרות שאין לה תשובות! אל תנסה להסביר לעצמך שום דבר, פשוט תשתק שתיקה פנימית, ותצמד לאמונה ש'זה לא מנשה, זה הוא'!

אבל אז יתעוררו בך עוד לחישות, "אם זה הבורא, למה הוא עושה לי כך? למה להציק לי?" ושוב, במקום לנסות להבין ולהתנפח - פשוט תשתק, שתיקה פנימית, ותצמד לאמונה ש'מדרך הטוב להיטיב', ושהקדוש ברוך הוא לא עושה רע!

וכמוכן, שהרגשות לא ירפו, והלחישות רק יתגברו, וישאלו אותך ככעס - "אם הוא טוב, למה הוא לא נותן לי טוב גלוי? למה לסבל ככה?"

ובעקר - למה לאחרים הוא נותן הצלחות ולי רק בשלונות?"

ושוב, לא לענות, לא לדבר, לשתק, שתיקה פנימית, להצמד לאמונה, להכנעה, לבטול לבורא.

איך הרבי תמיד אומר: אל תשפח שהגדל של המחשבות שלנו הוא כמו פה יד - ואלו לחכמתו של הבורא אין סוף ואין גבול, ואיך נחשב לנסות להבין אותו?

וכך, אחרי עוד ועוד רעשים פנימיים שנופלים ונמסים, (ואגב, זה כמו 'שריר' שמתחזק בתוכנו מפעם לפעם. שריר האמונה מתחזק ומתרגל להדף את הרגשות המחלישים על ידי שתיקה), פתאום נעשה שקט פנימי בתוך הנפש, והשקט הזה - הוא המקום שאליו יכול הבורא להפגס.

לא פרעש השם!

(נקודות של אור - ספינקא)

אוכל שוב ללכת ללמוד בבית מדרש.

החתן העשיר הביט אליו בבוז ואמר: "אם תלך לעבוד ותרויח כסף לא תזדקק למתנת בשר ודם ותוכל

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

חלק הגון בתורתי, אולם מאחר שלא זכה העשיר לתמוך
בנער הקטן, אין הוא ראוי עתה לתמוך בהוצאות הדפוס
(מורשת אבות)

"ואכלת ושבעת וברכת" (ח, י)

הברכה הגדולה ביותר
לאדם היא שיכיר בטובה
שניתנה לו ויברך
לאלוקיו "על הארץ
הטובה אשר נתן לך",
שכן פעמים רבות זוכה
האדם לכל טוב, אולם
מאחר והוא אינו נותן לב
לכך, הריהו כמי שלא
קיבל מאומה.

מסופר על הבעש"ט הק'
שהגיע לעיירה כלשהי,
והבחין בשואב המים,
יהודי מבוגר וישיש,
נושא בקושי את אסל
הדליים על שכמו.

מה שלומך, רבי יהודי?
פנה אליו, ובתשובה זכה
לשמוע אנחה קורעת לב:
כמה קשה לי, אין בי כל
כוח... כמה אומלל
אנכי....

למחרת היום, שוב הבחין
באותו שואב מים, הפעם
הייתה נסוכה הבעה של
תקווה על פניו, ובתשובה
לשאלת שלומו, הוא
נענה ואמר: ברוך ה' יום
יום, העבודה, אמנם,
קשה, אולם אם בגילי עוד
ביכולתי לסחוב דליים
כבדים כל כך, איני יכול
שלא להודות לבורא
יתברך!

אותו אדם בשני ימים
נפרדים, ביום הראשון
הוא אומלל שבאומללים,
ואילו ביום השני הוא
שבע רצון. על כך אומר
דוד המלך (תהלים קמה,
טז): "פותח את ידך
ומשביע לכל חי רצון",

החסד הגדול ביותר לאדם הוא הרצון שאותו הוא נוטע
בו ביחס למצב ולנתונים שהוא התברך בהם, שכן את
אותם מאורעות ונתונים יכול האדם לחוות בצורה נעימה
יותר, או באופן הפחות נעים.

לקנות נעליים - בכספך!"
חלפו שנים, רבי יצחק אלחנן התפרסם בכל אתר ואתר
כתלמיד חכם מופלג וכפוסק הדור. יום אחד הגיע ר'
יצחק אלחנן לווילנה כאשר באמתחתו כתב יד של אחד
מספריו - כדי להדפיסו. קהל רב יצא לקראתו וקיבלו

בכבוד מלכים. מספרים
שהקהל הרב שיצא
לקראתו מנה כעשרים
אלף איש, והדבר השאיר
רושם כה גדול עד
שמושל מחוז ווילנה אסר
עליו לשוב ולבוא לשם,
מאחר שהכבוד שניתן
לו, היה גדול מן הכבוד
שניתן לצאר בבואו
לווילנה, והייתה זו פגיעה
בכבוד הצאר.

בין הבאים לחלות את פני
הגאון היה גם אותו בן
עשירים. הלה ידע שר'
יצחק אלחנן עומד
להדפיס את ספרו
ולכבוד הייתה נחשבת
בעיניו הזכות לממן את
הוצאת הספר לאור, ולכן
אמר לאורח הנכבד: הנני
מוכן לקבל על עצמי את
כל הוצאות הדפוס הספר
והכריכה ואף את
הפצתו. הביט ר' יצחק
אלחנן באיש וזיהה אותו
כאותו בן עשירים אשר
בזמנו סירב להעניק לו זוג
נעליים משומשות, ואמר
לו, איחרת את המועד!

בניו של הרב שהיו
נוכחים במקום תמהו על
אביהם. מדוע בניגוד
לטבעו דחה את העשיר.
הסביר להם ר' יצחק
אלחנן: "אל תתמהו בני,
שמעו ואספר לכם:
בצעירותי הייתי יתום
ועני, הגיע חורף קשה,
נעליי היו קרועות, והייתי
זקוק לזוג נעליים טובות
כדי ללכת בגשמים

ובשלגים. ניגשתי לאדם זה וביקשתי את עזרתו, אך הוא
דחני. דעו לכם בני, ייתכן שאילו היה לי אז זוג נעליים
טובות, אולי הייתי מוסיף חיל בתורה, אולי הייתי
מגיע להישגים גדולים יותר, ואז היה לאותו אדם

לא כלנו אוהבים לטפס על עצים. אָבֵל גַּם אֵלֶּה שָׁכַן, וְאָפְלוּ
הָאֲנָשִׁים הַנוֹעְזִים בְּיוֹתֵר - לֹא יַעֲזוּ לְטַפֵּס אֶל צִמְרֵת הָעֵץ
וְלִהְיוֹת עַל עֵנָף בּוֹדֵד וּמִתְנַדָּד.

אָבֵל הָעוֹפוֹת עוֹשִׂים אֶת זֶה, בְּאִפְסָן טְבָעֵי וַחֲסֵר פֶּחַד. לֹא רַק
הַצְּפוּרִים הַקְּטָנִים, גַּם אֶת הָעוֹפוֹת הַכִּי גְדוּלִים וְכִבְדֵי
מִשְׁקַל רוֹאִים בְּעֵנָפִים הַגְּבוּהִים וְהַדְּקִיקִים מְקוּם נוֹחַ
לְשִׁבַת עֲלֵיו.

אִיךָ הֵם מַעֲזִים? פְּשוֹט, כִּי יֵשׁ לָהֶם כִּנְפִים.
הֵם יוֹדְעִים, שְׂגֵם אִם חֲלִילָה יִקְרָה מִשְׁהוּ וְהָעֵנָף יִשָּׁבֵר -
הֵם לֹא יִתְרַסְקוּ אֶל הַקְּרָקַע הַנִּקְשָׁה. הֵם יִפְרְשׁוּ כִּנְפֵיהֶם
וְיִמְשִׁיכוּ לְעֵנָף הַבָּא. הַכִּנְפִים, זֶה הַבְּטָחוֹן שֶׁלָּהֶם. כִּי כְּשֵׁישׁ
לְךָ כִּנְפִים - אֵינְךָ פּוֹחֵד!

הַזֶּהֱרֵךְ הַקְּדוֹשׁ אֹמֵר שְׁלֹכֵל יְהוּדֵי יֵשׁ כִּנְפִים: אֶהְבֵּת הַשֵּׁם
וְיִרְאֵת הַשֵּׁם. שְׁתֵּי הַכִּנְפִים הָאֵלֶּה הֵם הַחֲבוּר שֶׁלָּנוּ לְבוּרָא.
אֶהְבֵּת הַשֵּׁם - זֶה לְאַהֲבָת אֶת הַמְּקוֹם שֶׁהוּא שֵׁם אוֹתִי בּוֹ,
לְאַהֲבָת אֶת הָעֲבוּדָה שֶׁהוּא נִתֵּן לִי, לְקַיֵּם אֶת הַמְּשִׁימוֹת
שֶׁהִטְלוּ עָלַי בְּאֶהְבָה וּבְקִבְלָה מִחֻלָּט.

יִרְאֵת הַשֵּׁם - זֶה לְהִבְטִיחַ שֶׁהַקֶּשֶׁר בֵּינֵינוּ הוּא כָּל כָּךְ חָשׁוּב,
שֶׁבְלַעֲדֵיו אֵינִי כֹה חַלוּשׁ וַחֲסֵר אוֹנִים, שֶׁעָלִי לַעֲשׂוֹת הַכֹּל
כְּדֵי לֹא לְאָבֵד אֶת הַקֶּשֶׁר הַזֶּה! לְפַחֵד לְאָבֵד אֶת הַחֲבוּר עִם
הַשֵּׁם, כִּי בְּזֶה אֵינִי תְלוּי!

וְכַשֶּׁהָאָדָם מַחְבֵּר לְשֵׁם, יֵשׁ לוֹ כִּנְפִים! הוּא לֹא חוֹשֵׁשׁ,
הוּא לֹא פּוֹחֵד גַּם בְּרִגְעִים שֶׁהוּא מְרַגֵּשׁ עַל עֵנָף דָּק
וְשָׁבִיר!

לֹא פֶלֶא, שֶׁכְּשֵׁאוֹתוֹ שׁוֹטֵר סוּבְיֵטִי מְגַשֵּׁם אֵיִם עַל הָרְבִי
הַרִי"צ מְלִיוֹבְאוּיֵטֵשׁ עִם אֶקְדָּח טְעוּן וְאָמַר לוֹ "הַצְּעִצְעוּ
הַזֶּה גֵּרֵם לְהִמּוֹן אֲנָשִׁים לְהִתְחִיל לְדַבֵּר" -

אָמַר לוֹ הַרִי"צ: "הַצְּעִצְעוּ הַזֶּה מִפְּחִיד רַק אֶת אוֹתָם
אֲנָשִׁים שֵׁיִשׁ לָהֶם שְׁנֵי אֱלֹהִים וְעוֹלָם אַחֵר. אָבֵל אֵינִי, יֵשׁ
לִי אֱלֹוִקִים אַחֵר וְשְׁנֵי עוֹלָמוֹת! אֵינִי פּוֹחֵד מִהַצְּעִצְעוּ
שֶׁלָּךְ!"

כִּי כְּשֵׁאֲתָה מַחְבֵּר יֵשׁ לְךָ בְּטָחוֹן בְּבוּרָא! אֲתָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא
לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ, וְשֶׁהוּא יִשְׁלַח לְךָ סְבוֹת לְשִׁמֵּר עֲלֶיךָ בְּכָל
דְּרָכֶיךָ!

וְשִׁלָּא הָעֵנָף נוֹתֵן לְךָ יְצִיבוֹת בְּחַיִּים - אֵלֶּא הַכִּנְפִים!
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

א גוֹט שִׁבַת

לקבלה במייל: LikutinNiflaim@gmail.com

העלון מוקדש לאוקמי שכינתא מעפרא ולעילוי נשמת מרת אימי דליה אפרת בת נעימה ע"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת וְאֶתְחַנֵּן - בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ

"יְהִי כְבוֹד חֵבְרָךְ חֵבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלֶךְ" (פרקי אבות ב', י')

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"מ קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כזורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ניה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ניה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליה טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן דנימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קטנט בת דגנט רונית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בני אהובי, כלום חסרתי דבר שאבקש מכם, ומה אני מבקש- שתהיו אוהבים זה את זה, ותהיו מכבדים זה את זה".

מסכת חיבוט הקבר (פ"ד) כתוב: "בשעה שהאדם נפטר מן העולם שואלים אותו, המלכת את חברך בנחת רוח? אם המליך את חבריו בנחת- יוצאת נשמתו בלא צער".

מין הגאון החזון אי"ש נשאל: מה השאיפה שלו בעולם הזה? הרב ענה: **כל החיים בלי לפגוע בזולת!**

דוד המלך אומר: "בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדֵי לְקַלְמָה" (תהילים ד', ג'). רש"י פירש- מתמרמר דוד על דואג, אחיתופל, ושאל שרומסים את כבודו. מדוע?

שאל קורא לו "בן ישי" ולא מזכיר את שמו. "מדוע לא בא בן ישי" (שמואל א' כ', כ"ז). "כי בחר אתה לבן ישי" (שמואל א' כ', ל'). **למרות ששאל רצה להרוג אותו! מה שהפריע לדוד שלא נהגו בו כבוד ולא מזכירים את שמו.**

יהי רצון שניזהר בכבוד הזולת ונתקן את השנאת חנם ונזכה למשיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

בברכת שבת שלום הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות משרת ציון

יצאנו מיום המר והנמהר יום תשעה באב. עבירות שמקטרגות על האדם ונענש עליהם בעולם הזה- הן עבירות של בין אדם לחבירו!

בגמרא (בבא בתרא דף נ"ח ע"ב) כתוב: "אונאת דברים לא ניתנה להשבון". רבינו חננאל מקשה (בשיטה מקובצת): "מדוע לא ניתן להשבון, הרי ניתן לבקש מחילה?". אלא גם אם ביקשנו מחילה, עדיין זה לא מרפא את הפצע!

לא מזמן ישבתי עם בני זוג כדי לעשות ביניהם שלום בית. האישה אמרה לו: "אתה חושב ששכחתי איך השפלת אותי ליד אמא שלך?". עברו מאז יותר מעשרים שנה!

המשנה בפרקי אבות (פ"ב י'): הם אמרו שלושה דברים [בעניין מידות ודרך ארץ]: "יהי כבוד חֵבְרָךְ חֵבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלֶךְ" וכו'.

בגמרא (ברכות כ"ח ע"ב): "כשחלה ר' אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו. אמרו לו: 'רבינו, למדנו אורחות חיים ונזכה בהן לחיי העולם הבא'. אמר להם: 'הִזְהָרוּ בְּכַבּוּד חֵבְרִיכֶם... וּבִשְׁבִיל כֶּךָ תִּזְכּוּ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֶּא'.

בפרשה שעברה קראנו שהקב"ה מצווה את משה להילחם עם מִדְיָן. "נָקֶם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶת הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאֶסֶף אֶל עַמִּיךָ" (במדבר ל"א, ב').

מי נלחם? "אֶלֶף לַמָּטָה אֶלֶף לַמָּטָה" (במדבר ל"א, ד'). מדוע לא הנשיאים? **כדי לא לפגוע בשבט שמעון שהנשיא שלהם זמרי בן סלוא נהרג. הגם שעשה מעשה נבלה בישראל!**

תנא דבי אליהו: "כך אמר הקב"ה לישראל:

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר ולילד אלחנן רפאל בן איריס ולילד אורי חיים בן שלי

צאתי לבתי

יום	כניסת לבתי צאת לבתי	כניסת לבתי	ריבון תפא
יום	18:45	19:56	20:47
ת"א	19:04	19:55	20:44
מיטב	19:06	19:57	20:46
ב"ל	19:05	19:55	20:44

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה – ט"ו באב

שאלה: ?

תשובה: !

מדוע המשנה במסכת תענית אומרת שלא היו ימים טובים לישראל כ-ט"ו באב וכיום הכיפורים?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

חז"ל מונים שישה אירועים שהתרחשו ב-ט"ו באב:

יום שכלו בו מתי מדבר- חטא המרגלים אירע בתשעה באב בשנה השנייה של בני ישראל במדבר. בורא עולם נשבע: "בַּמִּדְבָּר הָזֶה יִפְּלוּ פְּגָרֵיכֶם" (במדבר י"ד, כ"ט). מדי שנה בשנה בתשעה באב בני ישראל היו חופרים לעצמם קברים. מי שנפטר היה נקבר בקברו ושחרר ואילו אלו שנותרו בחיים ידעו שקיבלו לפחות עוד שנה אחת לחיות. בשנה הארבעים לנדודים נשאר האחרונים מדור הקודם. כולם חפרו קברים אבל אף אחד מהם לא מת. בני ישראל חשבו שאולי הם טעו בתאריך ולכן גם בימים הבאים הם נכנסו לקברים אבל אף אחד מהם לא נפטר. כאשר הגיע ט"ו באב, היה ליל ירח מלא והם הבינו שתשעה באב עבר בוודאות והעונש עבורם בוטל.

יום שהותרו שבטים לבוא זה בזה- בפרשת מסעי, בנות צלפחד ביקשו לרשת את נחלת מאחר ולאביהם לא היו בנים. בקשתם אושרה. בני שבט מנשה דרשו שבנוצ צלופחד יורשו להינשא לבני השבט בלבד כדי שהנחלה לא תעבור לבעלותו של שבט אחר. הדרישה התקבלה ובעקבותיה הוחלט כי כלל זה יחול בעתיד על כל בת שירשת נחלה. לאחר כיבוש הארץ, התיישבות השבטים בגבולותיהם, חכמים עמדו על התקנה המדויקת: "זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לְבָנוֹת צֶלְפָּחַד" (במדבר לו, ו). ב-ט"ו באב הכריזו כי התקנה חלה רק בדור המדבר בלבד ויש לבטלה.

יום שהותר שבט בנימין לבוא בקהל- ביום זה הותרו להתחתן עם שבט בנימין, לאחר שבני השבט הוחרמו בגלל חלקם בפרשת פילגש בגבעה.

יום שפסקו לכרות עצים למערכה- ביום זה סיימו בכל שנה את כריתת העצים לבית המקדש, עבור המערכות שעל מזבח העולה. הסיבה לכך היא שמיום זה ואילך פוחת כוחה של החמה באופן שכבר ניכרת לחות בעצים ויש חשש שיהיו בעצים תולעים הפוסלות אותם למזבח.

יום שהמלך הושע בן אלה ביטל את הפרוסדאות (שומרי גבול) שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים לירושלים- ירבעם בן נבט, מלך ישראל שפילג את ממלכת ישראל המאוחדת, חשש מהתערערות שלטונו וחזרת נתיניו לבית המקדש בירושלים שבממלכת יהודה. כדי לשמר את כוחו, הוא קבע שומרי גבול שימנעו מבני ממלכתו לעלות לרגל לירושלים. מצב זה נשמר במשך דורות עד שמלך ישראל הושע בן אלה ביטל את החוק והכריז כי כל הרוצה לעלות לירושלים – יעלה. בכך לבני ממלכת ישראל התאפשר לחגוג את שלושת הרגלים בירושלים עם בני ממלכת יהודה לראשונה מאז פיצול הממלכה המאוחדת.

יום שהרוגי ביתר ניתנו לקבורה- הרוגי ביתר לא הורשו לבוא לקבורה בשל פקודה של הקיסר הרומי אדריאנוס. לבסוף עלה לשלטון קיסר אחר. ב-ט"ו באב הורה כי היהודים רשאים להביאם לקבורה. רב חונה אמר: משניתנו הרוגי ביתר לקבורה, נקבעה ברכת הטוב והמטיב (ברכה רביעית) בברכת המזון. הטוב שלא נסרחו והמטיב שניתנו לקבורה.

כָּל מֵה שֶׁה' עוֹשֶׂה - הַכֹּל לְטוֹבָה

הרב שמואל ברוך גנוט סיפר ששמע מת"ח מרביץ תורה חשוב בישיבת 'אבן האזל' בעיר אלעד: הסיפור נשמע לי כל כך מופלא עד שסברתי שאף אחד לא יאמין שהוא אמיתי. גם לי אישית הוא נשמע בהתחלה מופרך מידי. כאשר פגשתי שוב את אותו תלמיד חכם, הוא תהה מדוע לא פרסמתי את הסיפור. הסברתי לו את הסיבה לכך והוא כתגובה הוציא את הסולורי ונתן לי לשוחח עם אנשים הקרובים לבעלת המעשה.

אחרי שהסיפור אומת במאת האחוזים אספר: אישה ירושלמית, אשת ת"ח גדול לקתה ל"א בנגיף קטלני לפני כעשרים שנה. הנגיף קינן בגופה ועשה בו שמות. חלק ניכר ממערכות גופה קרסו והיא שכבה במיטה כעשרים שנה ללא יכולת פיזית לקום ממנה. היא בקושי אכלה. תפקודה היה אפסי. לאחרונה האישה לקתה בקורונה שרק הלכה והחמירה.

האישה נכללה בכמה קריטריונים של 'קבוצות סיכון'. הרופאים נואשו מחייה. איך אישה כה חולנית תתאושש? החולה הורדמה והונשמה וב"ה הבריאה מהקורונה. מה קרה אז? האישה קמה מהמיטה על רגליה והתחילה לתפקד כאחד האדם, בריאה ושלמה לחלוטין. הרופאים ההמומים ערכו לה סדרת בדיקות והפלא הגדול התגלה. התברר שנגיף הקורונה 'השמיד' את הנגיף הקודם שקינן בקרבה. וירוס הקורונה 'השתלט' על הנגיף שלה וחסיל אותו לחלוטין. כשהקורונה חלפה נעלמו מגופה גם תסמיני הנגיף שפעל בה עד כה במשך כעשרים שנה!

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב יצחק פרידמן מבוהוש זצ"ל

האדמו"ר הרב יצחק פרידמן מבוהוש זצ"ל- נולד ב-כ"ו אייר ה'תרס"ג (1903) בעיירה שפיקוב. את ימי בחרותו עשה כשהוא לומד בהתמדה בחצר אביו הגדול. טובי ת"ח מבאי ביתו של אביו הק' שימשו כמלמדים וחברותות. כך עלה והתעלה בתורה ומילא את כרסו בש"ס ופוסקים תוך שהוא מסתיר את ידיעותיו מכולם. בחורף ה'תר"פ (1919) פרצה מגיפת טיפוס נוראה באוקראינה ואימו נפטרה. כאשר רבינו היה בחור כבן שש עשרה אביו נפטר. ביום הראשון של השבעה רבינו ואחיו אושפזו בביה"ח לאחר ששניהם נדבקו במגיפה. לאחר כשלושה שבועות התרפאו וחזרו לביתם. אחיו ר' דוד ברח מאימת הקומונסיטים והקים את חצרו בפלוישט. אולם הוא נרצח על קידוש ה' הי"ד.

רבינו התמנה כאדמו"ר בשפיקוב במקום אביו. באותו הזמן הקומוניסטים עלו לשלטון ורדפו את היהדות. לפני נישואיו עבר לעיירה הסמוכה הינטשטט, שם זכה לקבל סמיכה. לאחר נישואיו הקדיש את רוב זמנו ללימוד תורה ולעבודת ה' כאשר חותנו דאג לכל צרכיו במשך שמונה שנים. בשנת ה'תר"צ (1930) עבר להתגורר בבוקרשט, שם התחיל לשמש כאדמו"ר לחסידיים המעטים שהתגוררו שם. בשנת ה'ת"ש (1940) הנאצים ימ"ש החריבו קהילות שלמות. אלפי פליטים נהרו לבוקרשט. רבינו פתח את דלתות ביתו ברח' אולטני שלושים ושמונה.

במשך חמש שנים עשה זאת למרות שדבר זה הוגדר כעבירה פלילית שעונשה מוות ללא משפט. ב-י"א תשרי ה'תש"ג (1942) לאחר פטירת האדמו"ר ר' מנחם מנדל בבוהוש רבינו התחיל לשמש כאדמו"ר גם בבוהוש. לאחר 13 שנים מנישואיו נולדה בתו. ב-י"ד אייר ה'תשי"א (1951) הצליח להימלט מרומניה לארץ ישראל והוא התיישב בת"א. עד מהרה הכתובת ברח' רוטשילד 112 הפכה למוכרת ורבים פקדו את ביתו. פתח בית-כנסת והקים בית-מדרש. בשנת ה'תשל"ב (1972) פתח כולל אברכים בתל אביב. בשנת ה'תשמ"ז (1987) עבר לבני ברק. פתח את ישיבת בוהוש.

קבל כל אדם בנימה אבהית ודאג לבקשתו. יסד ישיבה. מלומד בניסים. ב-י"ד אב ה'תשנ"ב (1992) בשעה חמש רבינו התעורר ושאל את המשמש: "כמה זמן נשאר עוד?". המשמש חשב שהרב שאל כמה זמן יש עד לתפילה וענה: "עוד שעתיים". רבינו השיב שיש לו רק שעה אחת. כעבור שעה רבינו ביקש לטעום משהו כדי לברך 'שהכל' ומיד נפטר. פטירתו היתה בארוזה שבשווייץ. חי כ-89 שנים. ציונו בבית-העלמין נחלת יצחק בגבעתיים בחלקת אדמו"רי רוז'ין.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' דוד. **סבא (מצד האם):** האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי משפיקוב. **אביו:** האדמו"ר ר' שלום יוסף. **אשתו:** מרת יוכבד פייגא (בת דודו, ר' מנחם מנדל. התחתן בשנת ה'תרפ"ד). **בתו (היחידה):** מרת שיינדל שרה דבורה (נישאה לר' ישראל שלום יוסף פנחס פרידמן זצ"ל).

הודי יוצא רומניה סיפר כי כשהיה בחור הוא גר בבוקרשט. היו יהודים שעבדו אצל המשטרה החשאית ברומניה. למרות זאת הם היו מגיעים אל רבינו. הם היו נכנסים עם קוויטל לברכה וישועה. מכיוון שהם לא רצו שיראו אותם, הם היו נכנסים לצדיק לאחר חצות לילה. אותו יהודי סיפר שהוא בעצמו נתפס לקומוניזם והתרחק מכל זיק של יהדות.

הוא התחיל ללמוד באוניברסיטה. יחד איתו היו קבוצת יהודים שגם הם נתפסו לקומוניזם. באחד הימים הם היו צריכים לעבור מבחן קשה. הם חששו שלא יצליחו במבחן. הם ידעו כי הקומוניסטים מראים כלפי חוץ שהם שווים בין אלו שאינם יהודים אבל במציאות הם ניסו להכשיל את היהודים. כמה מהבחורים היהודים אמרו: "יש כאן רבי גדול. נלך אליו ונבקש ממנו ברכה להצלחה בבחינה".

חלק מהם הלכו לרבינו וביקשו את ברכתו. הצדיק אמר להם: "ברחוב הראשי בבוקרשט יושבים עניים. כמעט כולם גויים. תנו להם צדקה". בנוסף לכך הורה להם כי בשעת הבחינה יעמידו על השולחן מול העיניים מראה וכך יעשו את המבחן. למרות ההוראה המוזרה הם לא שאלו דבר. בשעת הבחינה, חבריהם שלא הלכו לרבינו ראו את המראה והתחילו לצחוק עליהם. המציאות היתה שכל אלו שלא הלכו לצדיק לבקש ברכה- לא עברו את הבחינה וכל אלו שביקשו את ברכת הרב וקיימו את דבריו, עברו את המבחן בהצלחה מרובה ועמדו בראש רשימת התלמידים המצטיינים באותו מקצוע.

הודי אחד סיפר שפעם אחת הוא נכנס לרבינו. הוא מסר קוויטל והזכיר את בנו הקטן שמתקשה להוציא אפילו הברה אחת מפיו. הוא פנה לרופאים אבל אף אחד לא יודע מה הבעיה של הבן. רבינו אמר לו: "אל תדאג, כאשר הילד יתחיל ללמוד, הוא ידבר כפי שצריך".

הקשיים של הבן המשיכו. כאשר הגיעה הזמן, הבן נכנס ללמוד בחיידר. באותו היום שהתחיל ללמוד, האיש לא זכר את דברי רבינו, אבל כאשר הילד חזר מהחיידר, הבן התחיל לדבר כאילו מעולם לא סבל מבעיה. רק אז הוא נזכר בדברי רבינו. כשהבן גדל הוא הפך להיות דרשן.

כִּיבוּד הוֹרִים וּשְׂכָרוֹ

"אבא שבשמיים, אם יש לי זכות של הקמת בית בישראל הלילה, אם זכיתי שעל ידי יתומה אומללה הקימה את ביתה, אני מזכה זכות זו לאחי יצחק בן חיה לאה שיפתח לו מי שמפתח של חיה בידיו ויזכו הוא ורעייתו לחבוק ילד במהרה ובקרוב!".

מאוחר מאוד בלילה בשוך הדי החתונה, פנחס חזר לביתו ועלה על יצועו. בעיצומו של הלילה נגלה אליו בחלום אביו שנפטר כמה שנים קודם לכן.

אביו אמר לו את הדברים הבאים: "בני, זכית בזכות עצומה הלילה ובעקבותיה ניתנה לי הרשות לגלות את אוזנך בסוד מכבשוננו של עולם בסיבת עיכוב ישועת בני – אחיך".

"הותרתי בעולם את אלמנתי – אמכם שתחיה, אבל יצחק לא מבקר אותה לעיתים קרובות מספיק. עובדה זו מקטרגת עליו ואינה מאפשרת לסגולות ולתפילות לבקוע שערי שמיים לישועתו, כי זכות כיבוד הורים חסרה לו".

"לך ואמור ליצחק", האב המשיך, "כי אם הוא רוצה לזכות בפרי בטן, עליו להתחיל לבקר את אמו לעתים קרובות יותר. שיעלה אליה, ידרוש בשלומה, ישוחח עימה ויפיג את בדידותה ואז ישועתו קרובה לבוא!".

פנחס התעורר. זיעה קרה כיסתה את מצחו. הוא רעד כולו ואימת המחזה שראה ניכרה עליו. עוד באמצע הלילה התקשר לאחיו העיר אותו מהשינה וסיפר לו על החלום.

יצחק שמע ונבהל עד עמקי נשמתו. כבר שנים שהוא מצפה לישועה ולא חלם שהדבר קרוב אליו במרחק של כיבוד אם.

הוא אומנם מבקר את אמא מדי שבת בשבתו, פעם בשבוע, בשל העובדה כי הוא מגיד שיעור מדי יום ועסוק בהרבצת תורה. עכשיו התגלה כי זכות כיבוד אם מעכבת בעדו...

כבר למחרת היום יצחק התייצב בבית אמו. היא הופתעה מביקורו הלא צפוי. הוא הביא עימו מגדנות מעשה ידי רעייתו, אבל בעיקר היה שם בביתה, בשבילה. הוא שוחח איתה, סייע לה בכל מיני דברים קטנים ונחוצים.

מאותו היום שלוש פעמים בכל שבוע הגיע לבית אימו. כאשר הוא הגיע, הוא ישב בביתה ובילה עימה בסבלנות אין קץ כאילו יש לו כל הזמן שבעולם.

כשנה וחצי אחרי בשמחה ובאוויר יצחק התקשר לאמו ביום ראשון אחרי הצהריים, בדיוק בשעת הביקור הקבועה. "אמא", אמר בדמעות אושר, "אני מאחר היום כי נולד לי בן ממש לפני שתי דקות".

יצחק כינה את התינוק שנולד לו 'תינוק של כיבוד הורים'. עד כמה חשובה בשמיים מצווה עצומה זו!

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך העלון 'פניני פרשת השבוע' שר' אשר קובלסקי סיפר ששמע מפי הגה"צ ר' אהרון מרדכי רוטנר זצ"ל. הסיפור מגלה טפח מהנעשה בעולמות העליונים. מהסיפור אנחנו יכולים לראות ולהבין עד כמה גדולה מצוות כיבוד הורים בשמיים ומה עלול להיות חלילה אם הקשר עם ההורים אינו במיטבו.

הסיפור התרחש במשפחה אחת בה גדלו שני אחים קרובים וידידים בלב ונפש, יצחק ופנחס. שני האחים נולדו בהפרש קטן זה מזה. יצחק, הגדול שביניהם התחתן שלושה חודשים לפני חתונתו של פנחס – הצעיר ממנו.

שנה לאחר הנישואין פנחס זכה לחבוק בן זכר. שמחת הברית נערכה ברוב עם ובהדר. גם אחיו הגדול השתתף בשמחה מכל הלב, אפילו שעדיין לא זכה להיפקד בפרי בטן. חלפו עוד כמעט שנתיים, ושוב פנחס ערך קידושא רבא לרגל הולדת בתו, בה בשעה שאחיו הגדול הנשוי יותר משלוש שנים טרם זכה לשמחה...

חלפו עוד כמה שנים. מדי כשנתיים נערכה שמחה נוספת בביתו של פנחס. ביתו היה מלא בילדים מחייכים ובקשקושים על הקירות. פנחס ידע מתוך שינה את הדרך לרופא הילדים השכונתי. גם את הדרך לחנות מוצרי התינוקות הסמוכה. רעייתו היתה עסוקה בהכנת בקבוקים, סנדוויצ'ים וכל היתר...

לעומתו, ביתו של יצחק אחיו היה קר וקודר. שקט מעיק ורועם. הבית הבריק תמיד. אף אחד לא גרר כיסא וגם לא קשקש על הקיר. הם לא ידעו שם מהו מוצץ. מעולם לא הרתיחו בקבוק. מצוקת אחיו העיקה על ליבו של פנחס.

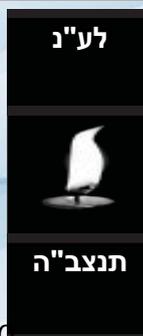
"הרי אנחנו אחים קרובים כל כך, דומים כל כך. גדלנו ביחד, התחתנו באותה תקופה, ותראי מה קורה", אמר לרעייתו בצער. "אני לא יכול לראות את אחי ככה, לא יכול, זה קורע לי את הלב. מה עוד נוכל לעשות כדי לזכותו בזרע של קיימא? איזו עוד סגולה נוכל לבצע כדי שגם בבית אחי ישמעו ברכות מזל טוב?".

השנים חלפו ללא שינוי. ביתו של אחיו הגדול ריק ומייחל... היה זה אחד הלילות המשמחים בחייו של פנחס. מזה כשנתיים שהוא עסק בגידול ובטיפוח נערה יתומה, בודדה, עזובה וגלמודה.

בשעה טובה נמצא עבורה השידוך המתאים. פנחס התאמץ להשיג את המימון הדרוש לחתונה ולכל צרכיה. המאמץ היה עצום בגיוס הכסף ובארגון החתונה עד שזכה לרגע המאושר – לראות את הכלה היתומה והבודדה פוסעת מאושרת לחופה.

בשיא האושר והסיפוק, מתוך ליבו החם פרצו המילים הבאות:

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה אליאור בן פרידה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל שושנה בת נעמי ע"ה שפרה בת פסיה ע"ה בנימין בן דב ז"ל שפרה בת פסיה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי יזידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה עעידה בת תופחה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה שרה בת נוקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חומטל בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

הדלקת הנר: 19:01 צאת השבת: 20:01 רבינו תם: 20:40 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: נחמו נחמו (ישעיה מ), שבת נחמו.

או צרות הפרשה

פרשת "זאתחנן"

"זאתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר" [ג, כג]. התפילה שחוללה את המהפך.

אמר רבי חמא ברבי חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר:
קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' (ברכות לב, ב).

במסכת נדה מובא ששאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע, מה יעשה אדם ויחכם? אמר להן, ירבה בישיבה וימעט בסחורה, אמרו הרבה עשו כן ולא הועיל להם, אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. ומסיימת הגמרא שם הא בלא הא לא סגיא, כלומר שצריכים גם עמל וגם תפילה.

יהודה, הינו אברך צעיר המתגורר בפרבריה החרדיים של העיר בית שמש. מיום כניסתו לדירת מגוריו, קבע לו בית מדרש סמוך כמקום תפילה והיו לו סיבות טובות לבחירה זו. בית המדרש הזה היה הומה תמיד במניינים לאורך כל שעות היממה, וכן התקיימו בו שיעורי תורה כסדרן, והכל רחשו כבוד לכתליו ונהגו בו כהוגן. מידי יום, לאחר תפילת שחרית, נותרו להם מספר מתפללים קבועים לסדרי לימוד או אמירת תהלים, והשתתפו בלב קרוע במה שהתרחש בפאתי בית המדרש.

במקום קבוע ישבו להם בכל בוקר אברך צעיר וילד – נער לקראת בר מצווה. הצמד הזה משך את עיניהם של מתפללי בית הכנסת כבר זמן רב. האברך היה יושב מולו בגמרא פתוחה, גמרא מיוחדת שכל אחת משורותיה צבעה בצבעים שונים, קושיה באדום ותירוץ בצהוב, סיכום או ראייה – כל אחד מהם בצבע אחר.

הוא מסביר לאיטו לילד החמד את שכתוב בדף שמול עיניו והנער מקמט את מצחו, נועץ אצבעותיו בשולחן העץ הכבד ומתאמץ להבין את ששומע ורואה. אבל לא. הוא לא קלט. הקושיה ששמע כעת וקראה בדפי הגמרא, נסובה על דברי המשנה – אותה למדו לפני דקות ספורות. גם אותה הוא לא הבין, למרות שהנהן בראשו אל מול מלמדו הפרטי. הוא היה חייב להנהן לאות הן, כי הדברים הוסברו באוזניו כמה פעמים, והנער בחושים שפיתח לעצמו, החל לגלות סדקים מתרחבים בסבלנות הברזל של אברכו חונכו. המלמד הפרטי שינה מידי פעם את הגישה. היו ימים בהם היה קשוח מעט, ניסה לגרום לילד – ששמו התברר למתפללים כבנימין אליעזר, לייזר בפי האברך המוצמד – יותר רצון והבנה, חשב שאולי אם יגער בו, הלחץ יפעיל את מדעיו ויגביר את המאמץ שבמוחו. אך לשווא. העניינים הנדונים לא עברו את סף מוחו, ואם חדרו מעט מושגים מהסוגיה – הם נשכחו כעבור זמן קצר. בית המדרש כולו היה שותף לשעתיים הללו, הקשות לשניהם. היו שניגשו אל האברך, המלמד הפרטי, והציעו הצעות כיצד בכל זאת לנסות ולקדם את הילד. הם הצביעו על שיטות אותן למדו, על מחנכים מיוחדים ומנוסים, שהצליחו ללמד בהן אפילו בולי עץ. ביקשו את מספר הטלפון של ההורים, לנסות ולעזור. כולם מבחינים איך שהילד מחשב, מתאמץ כל כך, ומשנכשל, מחייך בביישנות ומנסה שוב. הוא מעולם לא התקומם, ולא התלונן על כך שצריך להיות מרותק במשך שעתיים תמימות לעיני הכל, כששאר בני גילו יושבים בכיתה וזורמים עם החומר הלימודי כהוגן.

הוא הטה את שכמו לסבול, אבל לכל נפש, ולו החזקה ביותר, יש נקודת שבירה, ורגעי המשבר הלכו והתקרבו. לייזר היה ילד רגיל לכל דבר. פעוט הרווה את הוריו נחת, כשחייך ושיחק ובכה, ככל אחיו ושכניו בני גילו. כשהלך וגדל – קלט את האותיות ושטף הקריאה במהירות, אך אז התברר, כי מוחו מסתפק בזה. ודברים מורכבים יותר אין הוא מסוגל להבין ולקלוט. המלמדים הרגיעו את ההורים, כי אלו סימנים של טרם בשלות, אולי בהלה מפני המחויבות לדעת ולזכור. אך מהר מאוד התברר, כי ילדם היקר חלש כישרונות הוא, באופן קיצוני. הם פיצוהו בתשומת לב ובמחמאות על החלקים המאירים בו וכאלה היו רבים. הוא התגלה כירא שמיים, נוח לבריות ובעל מידות נפלאות. רק ללמוד ולזכור ולספר במה עסקו בתלמוד תורה – לא הצליח.

ההורים כמעט שהתייאשו. הם היו משוחחים ביניהם על הבן שיגדל בוודאי ליהודי יקר, ירא שמיים וישר דרך, אך החלק הלימודי נמנע ממנו ויש לקבל את הדין באהבה. אבל לייזר עצמו לא התייאש מעולם. הוא סבב בין המלמדים ושאל כל אחד אם יש לו דרך כיצד תיפתח הבנתו בתורה. הוא רשם לעצמו כל סגולה עליה שמע במכוון או באקראי וניסה לקיימה במדויק. הוא התפלל על כך יום וליל, אך דומה שנגזרה גזירה. הוא לעולם לא יבין את שורות המשנה והגמרא, אפילו בפרטי פרשת השבוע התקשה. הוריו שכרו לו, לבקשתו, מורה פרטי. אברך יקר רוח בעל ניסיון וסבלנות. הוא השקיע את מיטב כוחו ומרצו והביא מידי תקופה רעיונות ושיטות לימוד חדשות. ועדיין לשווא.

ואז התחולל המפנה. בוקר אחד הופיעו כולם בבית המדרש כפי הסדר הרגיל. גם יהודה היה ביניהם. שוב הסכימו ללימוד המשותף של האברך ותלמידו ולרגע חשבו, כי חלום הוא. הנער משתתף, כאילו היה בעל מוח מבריק ובעל קליטה מהירה ובלתי מצויה. הוא שאל והשיב, ביאר והוכיח, כאילו מדובר באחד מתלמידי החכמים שבבית המדרש. האברך המלמד נותר מחוסר עבודה כמעט, מחייך אל מול פניהם הנדהמות של הנוכחים בבית המדרש. יהודה לא עצר ברוחו. לאחר שהילד שב אל כיתתו בתלמוד תורה הוא ניגש וביקש מהמורה הפרטי לבאר לו את שהתרחש, ואם אכן מציאות היא זו או שמא רק דמיון הוא. אם היה שותף לצער, יטול גם חלק בישועה. והוא סיפר את ששמע מהילד עצמו, שהחל מן השבוע שעבר אין מאושר ממנו.

לרפואת יוסף בן זולכיה הייני, אליהו בן אסתר הייני, ענת בת אסתר הייני, מרדכי בן שרה הייני, דניאל בן רותם הייני, מיכל אפרת בת דיאנה הייני, נדב חיים בן אירית הייני.

יום שני בשבוע היה זה, בשעות הערב. לייזר שב מן התלמוד-תורה עייף ויגע בנפש ובגוף. עוד יום של מלחמת תבוסה עבר עליו. הוא הניח את תיקו במקום המיועד ופנה אל אימו בכבי, בזעקה גדולה ומרה: "מה יהיה עימי לבסוף! לעולם ועד אשאר חסר דעת, לא אדע בין ימיני לשמאלי? הרי יהודה אני וגם נשמתי עמדה למרגלות הר סיני בקבלת התורה? מדוע לא אהיה כמו כולם להבין דברי תורה? למה אגרע? תיכף יגיעו ימי הישיבה, בה כל בני ההיכל ילמדו בהתמדה ורק אני אבוש ולא אגרע?", האם נבוכה, האדימה והחווירה חליפות. מה תענה לילד האהוב, תספר לו שהיא כואבת ללא הרף את כישרונותיו החלשים? חשה את צערו הגדול: רק משפט אחד עלה בידה להשיב: "מתפללת אני עבורך לייזר, מבקשת בכל מאודי שיפתח ראשך להבין ולהשכיל. ועד אז עלינו להתאזר בסבלנות, הבורא רואה את מאמציק וזה אצלו העיקר, בוודאי". לייזר עיכל את מה ששמע לאט לאט היו אלו חדשות עבורו. מעולם הם לא שוחחו על הבעיה באופן ישיר והוא לא ידע כי אימו מתפללת עבורו. "מתי אמא, מתי את מתפללת עליי שאזכה להבין את שורות הגמרא?"

"בעת הדלקת הנרות של שבת זמן מסוגל הוא ועת רצון". "אז אולי נתפלל יחד", הציע הבן ועיניו בורקות אם זה זמן מסוגל ינצל גם הוא את ההזדמנות. האם הסכימה כמובן, ואחרי שעה קלה הוא דיווח לכל בני המשפחה על הסיכוי שנוצר לפתרון הבעיה המעיקה. למרות שהוא היה עדיין ילד, ראו האב והאם, האחים והאחיות את התקווה הגדולה שפיעמה בליבו הרך. היטב ידעו כמה מציקים לו המחסום להבנה ואי היכולת להתקדם בלימודים. כל בני המשפחה התכוננו ליום השישי הקרוב. לייזר הזכיר זאת שוב ושוב וכולם חששו מפני התוצאות העלולות לאכזבה. אם חלילה עדיין תוותר מוגבלותו בעינה, כי אז עלול הוא להישבר כליל – כי כל כך בטוח הוא שקרובה ישועתו לבוא.

שמש של יום שישי, ערב שבת, פנתה לשקוע, ובבית המשפחה ערכו את ההכנות האחרונות. לייזר כבר עמד הכן ליד השולחן, אחרי שאביו היטיב את הנרות. הגיעה השעה, שעת הרצון השבועית של האם היהודייה. היא הדליקה את הנרות כדרכה במתינות, בריכוז ובהתרגשות.

בני המשפחה עמדו כל אחד בפניו והביטו נכחם בהזדהות. האם הניחה את כפות ידיה על עיניה ועסקה בתפילה חרישית ועימה בנה העומד לצידה. יחד התכוננו בדמעות אל בוראם האותה הבקשה, כל אחד בשפתו. המעמד היה מרטיט מרגש, וכל בני המשפחה, האב, האחים והאחיות, כולם הצטרפו לתפילה להנשאת אל אותה המטרה, ירחם נא הבורא וישפיע לו דעת, בינה והשכל. דקות ארוכות נמשכה התפילה המיוחדת ולאחריה חשו הכל לקהל.

ימים ספורים בלבד חלפו והפלא הגדול התרחש. בתחילה היה זה נראה כאפיזודה חולפת, חד פעמית, אבל התברר שהתרחש כאן נס כפשוטו. התפילה המיוחדת התקבלה במלואה ולבבו כמו נפתח כפתחו של אולם. השורות האירו מול עיניו והוא קלט והבין במהירות ובבהירות את מהלכי המשנה והגמרא, הקושיות והתירושים, הסברות והראיות כילד כשרוני מימים ימימה. לייזר החליט להכפיל את זמן הלימוד, מנסה להדביק את הקצב, להשלים את שהחסיר בשנות ההסתר. מאז, דמעתו לא הייתה לו עוד, התמדתו מרקיעה שחקים ופיו לא פוסק מלהודות על כשרון והבנה, דברים שאצל חבריו היו תמיד מובנים מאליהם (נצוצות).

"ואתם הדבקים בה' אלוהיכם חיים כולכם היום" [ז, ד].

שלוש פעמים מופיעה בתורה "ואתם", בקשר לעבודת השי"ת. בפעם הראשונה נאמר בפרשת בראשית: "ואתם פרו ורבו". בפעם השנייה בספר שמות: "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש", והשלישית בפרשתנו: "ואתם הדבקים בה' אלוהיכם חיים כולכם היום". האחד עוסק במצוות הנישואין, השני נאמר על לימוד תורה, והשלישי מורה לנו להיות דבקים בה'.

המילה "ואתם" גוזרת גזרה שווה בין שלושת הציוויים, וקושרת קשר הדוק בין מצוות הנישואים ללימוד התורה ולדבקות בה'. יש בדברים הללו כדי להוציא מלבם של הטועים והמטעים, האומרים כי אין קדושת התורה והדבקות בה' אפשרית, כשחיים חיי נישואין. עפרא לפומייהו של כל אלו. וכי איזו סתירה יש בדבר? הלא האבות הקדושים וכל גדולי הדורות נישאו לנשים ושרתה עליהם רוח הקודש. בגמרא במסכת יבמות (סב:) מובא: "אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי, כל אדם שאין לו אישה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה". בהמשך שם כתוב שבארץ ישראל היו אומרים על מי שאין לו אישה, שהוא שרוי בלא תורה ובלא חומה. והלא דבר פשוט הוא שאין כוונתם לשמחה של הוללות, ולברכה וטובה של דברי חולין. אין אלו לא שמחה ולא טובה וברכה. אלא וודאי במעלות רוחניות מדובר, שאי אפשר להשיגן ללא נשיאת אישה. קל וחומר שזו הכוונה במה שאמרו ש"שרוי בלא תורה וחומה".

כל חייו נלחם ה"חתם סופר" במשכילים ובנוצרים. פעמים רבות הוא נתקל בכמרים הקתולים, שכידוע חיים כרווקים. הפרישות – כך הם אומרים, מסייעת להם לשמור על הקירבה לאלוקים. גם אם נצא מנוקדת הנחה שהכמרים הללו נאמנים לאמונתם – אומר ה"חתם סופר", ההנהגה הזאת רק מרחיקה אותם מאלוקים ובשום אופן אינה מקרבת אותם אליו. מהיכן למדים זאת? משלושת הפסוקים שמופיעה בהם המילה "ואתם". משלוש הפעמים הללו, אנו למדים איך אדם צריך לחיות. התורה מנחה אותנו איזוהי הדרך הנכונה להגיע אל "ואתם הדבקים בה' אלוהיכם" – מהי הדרך? "ואתם פרו ורבו", הנישואין יביאו אתכם להיות דבקים בה', ולא ירחיק אתכם ממנו חלילה. שמה תאמרו כי זו היא ההנחיה רק להמון העם, אבל המנהיגים הרוחניים – הכוהנים, הנביאים והרבנים הצדיקים, צריכים לחיות חיי פרישות? על כך באה התורה ואומרת: "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש", רק אם תשמרו על "ואתם פרו ורבו", תוכלו להיות כוהנים ומנהיגים רוחניים נאמנים שיביאו את העם למצב של "גוי קדוש".

מלבד זאת, ידעו נא החושבים שהפרישות הזאת מועילה – אדם שאינו נושא אישה, ישוב לעולם הזה בגלגול. יותר מזה, נאמר בזוהר הקדוש – נישמתו נעקרת ממקורה, ה' ישמור, והיא הולכת למקום חושך וצלמוות. הוא יבוא לעולם הזה בגלגול, ולא רק שיהיה עליו להתחיל הכול מההתחלה, אלא שהוא עוד יתחיל בהפסד.

למי שיש עדיין ספק בדבר, יעיין נא בתחילתה של מסכת יומא, ויראה את דברי רבי יהודה שם: לכהן הגדול הנכנס לעבודה לקודש הקדשים, לפני ולפנים – לא מסתפקים בזה שהוא שוים, אלא דואגים שמה היא תמות, והוא יהיה ללא אישה. לכן מכינים לו אחרת. מה יותר קרוב להשי"ת מקודש הקדשים, ומהו השוים, שבו אנו קרובים יותר לה' מיום הכיפורים? והאיש הקרוב ביותר – הכהן הגדול, חיוב שתהיה לו אישה! אם כן מוכח בוודאות שאין, חלילה, שום הפרעה בנישואין לדבקות בה'.

התורה מלמדת אותנו כיצד לחיות חיים תקינים – מהאיש הקטן ועד לכהן הגדול. לא חיי ההבל ורעות הרוח של כל מיני כהני דת במזרח הרחוק... אחד שוכב על מסמרים, אחר בולע סכיני גילוח, אחד מתגרה בנחשים, ואחר מתנהג כ'מזוכיסט'... התורה דורשת מאיתנו להתנהג בדרך ארץ, והגדולים ככל האדם, בקדושה ובטהרה (דורש ציון).

"כבר את אביך ואת אימך... למען יאריכוך ימיך" [ה, טז].

מה יעשה אדם שלא זכה לראות את אביו ואת אימו, איך יוכל לזכות בקיום מצווה גדולה זו? בספר "ויקרא יצחק" כותב רבי יצחק עטיה על פי ספר חסידים, שאדם כזה יכבד תלמידי חכמים, שגם אותם ציווה הכתוב לכבד, כמאמר הכתוב: "ואת יראי ה' יכבד". בזאת יחשב לו כאילו קיים מצוות כיבוד אב ואם (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלל ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ מניזה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פהת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש יג מנחם-אב תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 6:46 תל-אביב: 7:01 חיפה: 6:53 מוצאי שבת: ירושלים: 7:59 תל-אביב: 8:01 חיפה: 6:53 ר"ת: 8:44

פרשת ואתחנן

כיבוד אב ואם

מצוה חמורה זו של כיבוד אב ואם, נלמדת מהפסוק: "כבד את אביך ואת אמך כאשר ציוך ה' אלוך ללמען יאריכון ימיך ולמען יטב לך" (פרק ה-טז)!
ואמרו חז"ל: כיבוד אב ואם הוא אחד מן הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, דכתיב ביה למען יאריכון ימיך ולמען יטב לך (קידושין מ.).

כתב רבינו בחיי זצ"ל (בספרו כד הקמח): גדול כח מצות כיבוד אב ואם והיא מצוה בחונה כזהב, והבריות רואים לעין כי יש בשכרה פירות בעולם הזה, או בשלוח והצלחה שיוסיף לו השי"ת בכל מעשיו, או באריכות ימים. והוא השכר הקבוע במצוה הזאת.

בספר השוקי חמד הביא הגר"י זילברשטיין שליט"א שאלה מצויה: אבא ציוה על בנו שיתן שתיה קודם לאמו ואילו האמא מבקשת מהבן שישקה תחילה את האבא כיצד ינהג הבן? והביא את תשובת הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל שעל הבן לשמוע לקול אביו ולהשקות תחילה את אמו, שכן רצונו של אדם זהו כבודו. **מקור** לכך ניתן להביא מדברי הירושלמי (פאה פ"א ה"א) על רבי ישמעאל שלא נתן לאמו לשתות את המים שרחץ בהם רגליו, ואמרו חכמים לרבי ישמעאל: רצונה זהו כבודה. וכן מבואר בספר חסידים (סימן קנב) שגם לענין כיבוד אב ואם אומרים כן.

שאלה אחרת שאל אדם את רבי חיים: כשיש אפשרות לכבד בדבר-מה את אביו או את הכהן, את מי מהם עליו להעדיף? והשיב: "אביו קודם!" חזר השואל והקשה: והלא הוא ואביו חייבים בכבוד הכהן מצד מצות "וקידשתו"? **והשיב** רבי חיים: "כיבוד אב הוא כפיקוח נפש שנאמר כבד את אביך... למען יאריכון ימיך" ואין מקרא יוצא מידי פשוטו. ושוב נשאל: הרי גם למצות "וקידשתו" יש שכר של אריכות ימים (כמובא במ"ב סימן קסח). והשיב: על כיבוד אב נאמר אריכות ימים במפורש בתורה, לכן היא קודם.

כ"ק האדמו"ר מסערט וזינץ (בעל המקור ברוד), הסביר פעם בדרשתו (בש"ק נשא תש"ט) בדרך צחות: "צאו וראו מהו ההבדל בין החינוך של פעם לחינוך של היום. פעם היו מכנים מוסד לקשישים בשם "מושב זקנים" ואילו היום מכנים אותו "בית אבות".

הטעם לכך: פעם החינוך הראוי והטוב שלט בבית היהודי והבנים היו מוכנים לקחת את ההורים לעת זקנותם להתגורר אצלם בבית, ורק זקנים ערירים וגלמודים, שלא היו להם צאצאים, בילו את שארית ימיהם ב"מושב זקנים". משא"כ היום, מחמת החינוך הקלוקל, ילדים אינם מוכנים שהוריהם יתגוררו אצלם לכן מכנים את מוסד הזקנים בשם "בית אבות" - אבות מכלל שיש תולדות. מתגוררים שם אבות שיש להם עדיין בנים שאינם מוכנים לקחת אותם אצלם, והם לא יכולים להשאר לבד בביתם על כן נאלצים לעת זקנותם לעבור למעון של זקנים.

"לא למנוע מצות כיבוד אב"...

מסופר על בעל ה"כתב סופר" שהיה בא בכל יום, לעת ערב, לפני אביו ה"חתם סופר" ועוזר לו ללבוש את מעילו העליון בצאתו לבית המדרש. כדי לקיים מצות כיבוד אב.

אמר על כך החתם סופר: "הרי אסרו חכמים להשתמש אף בשונה הלכות (מגילה כח), ומכל שכן בתלמיד חכם גדול כמוהו. אלא שאין רצוני למנוע ממנו מצות כיבוד אב!"

חוט המשולש החדש - הגדת החת"ס

למען כבוד אביו...

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה נזהר ביותר במצות כיבוד אב ואם, לכבדם ולגרום להם נחת מרובה. הוא אף שינה ממנהגו הטוב שהיה דבוק בו ברוב השנים להתפלל עם הנץ החמה, ועשה זאת לכבוד אביו.

שכן ביקש ממנו אביו שישתדל בקיום המנין בבית הכנסת אשר יסד בשכונת בית ישראל, על כן קבע שם את מקום תפלתו, ושם התפלל בשבתות, למרות שלא התפללו שם כמנהג ותיקין עם הנץ החמה.

נר יהודה

"צריך לכבד מאוד"...

תלמיד חדש בישיבת מיר באירופה שגדל בבית שאינו חרדי שאל את המשגיח - הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל לפני נסיעתו הביתה לראשונה לחופשה, כיצד ינהג עם בני משפחתו? והשיב: "צריך לכבד מאוד!"

כך גם סיפר הגה"צ רבי זן סגל שליט"א, שקודם בין הזמנים נשאל רבי יחזקאל, במה יתחזקו הבחורים בבין הזמנים? והשיב: "תשתדלו לאכול טוב בכדי שהאמא תהנה"....

מתוך הספר החדש "עבדא דקוב"ה"

עלון "איש לרעהו" פרשת ואתחנן הוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה והעדקנית **מרת חיה פריימן ע"ה בת הרה"ח ר' יהושע מרדכי זצ"ל** שיום היאהרצייט חל ביום יד' מנחם אב ת.נ.צ.ב.ה.

הוזהרנו שלא לפגוע בכבודו של תלמידי חכמים!

נלמד מהפסוק: "את ה' אלוקיך תירא" (פרק ז'-יג)
ואמרו חז"ל: שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתין שבתורה, כיוון שהגיע ל"את ה' אלוקיך תירא" פירש... עד שבא רבי עקיבא ולימד: "את ה' אלוקיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים (פסחים כב: ב"ק מא. קידושין נז.). וכתב בעל הטורים: "תירא" בגימטריה "תלמידי חכמים". ואמרו חז"ל (סנהדרין צט:): מיהו אפיקורס? זה המבזה תלמיד חכם. והמבזה תלמיד חכם הרינו מבזה דבר ה' ואין לו חלק לעולם הבא. וכן אמרו חז"ל (שבת קט:). לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים.

ידועה אמרת חז"ל (יומא כג:): "כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם". ביאורם של דברים, עפ"י המאירי, שמכיון שמדתו של תלמיד חכם לייקר את תורתו, על כן צריך לחוש איבה למי שביזה ופגע בכבוד תורתו.

אך עדיין צריך להבין: הרי תלמיד חכם אמיתי ניהן במדת הענוה כפי שמוגדרת בחובת הלבבות שהיא מדת "ההשתוות" שאז השבח שמשבחים אותו או הגנות שמגנים אותו שוים הם בעיניו, לא מרגיש כל פחיתות בבזיונו, ואינו נפגע וממילא אין לו על מה לנקום ולנטור. ואף שאמרו בגמרא שכ"ז עד שיפייסוהו, עדין תמוה: איך עניו אמיתי יקפיד על בזיונו כל עוד לא ביקשו מחילתו?!

זאת ועוד: הרי מובא בגמרא (מגילה כח.) על מר זוטרא שנהג כל יום לפני השינה למחול לכל מי שביזהו וציערו [וכך גם הנוסח לפני ק"ש שעל המיטה] והרי אמרו כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר וכו' ואיך מוחל על כבוד התורה?

שנא נוכל ליישב לפי מה שכתב הרמב"ם (פז' מהל' ת"ת הל' יג): "וכן היה דרך חסידים הראשונים, שומעין חרפתן... ולא עוד אלא שמוחלין למחרת וסולחין לו... במה דברים אמורים כשביזוהו או חרפוהו בסתר. אבל ת"ח שביזוהו בפרהסיא, אסור לו למחול על כבודו. ואם מחל נענש מפני שזה בזיון תורה. אלא נוקם ונוטר הדבר כנחש עד שמבקש ממנו מחילה וייסלח לו".

מעתה ניתן ללמוד מלשון הרמב"ם שאדם שמתמזגים בו גדלות תורנית בד בבד עם ענוה אמיתית, עושה הפרדה מוחלטת בין כבודו האישי, שבטל ומבוטל אצלו, לבין כבוד התורה שלמד. וההבדל ביניהם בא לידי ביטוי שאם ביזוהו בסתר אין זה בזיון שהרי הוא לעצמו "אינו כלום". ואם בפרהסיא, הרי בעיני אחרים נחשב ת"ח וממילא לשיטתם פגעו בכבוד התורה. ונקמתו לא על כבודו האישי אלא על כבוד התורה שנתחלל בעיני אחרים. וזו ההבנה בדברי חז"ל.

לפי זה מדויק לשון חז"ל נוקם ונוטר כ"נחש". מדוע דוקא כ"נחש? ומבאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (בספרו יערות דבש-דרוש טו) שכמו הנחש שאין לו כל הנאה מנשיכתו, כך תלמיד חכם רשאי לנקום רק בשביל כבוד התורה בלבד ללא כל עירוב של כבוד והנאה אישית. וזה כמובן שייך רק בת"ח עם ענוה שמסוגל להפריד ביניהם כאמור.

וראיה ליסוד דברינו ניתן להביא מהנהגתו של הלל הזקן, במעשה הידוע שסיפרו חז"ל (שבת לא.) על אותו אדם שניסה בכמה אופנים להקניט ולהכעיס את הלל בערב שבת, ואף שהלה זילזל ופגע בכבודו, השיב לו הלל בנחת ובנועם. ועל כך הקשה השפת אמת (יומא כג:): מדוע הבלגי, הרי היה צריך לנקום ולנטור על כבוד התורה?!

אכן לפי המבואר ברמב"ם, לא קשה, שהרי היה כאן ביזוי בסתר, והלל שהיה מופלג בענוה ולא החשיב מעלתו יותר מאחרים, לא ראה בזה באופן אישי כל פחיתות כבוד.

הזהירו בגחלתן...

סיפר בעל החזון איש לבן אחותו (הגר"ש גריינמן זצ"ל): בתקופה הראשונה לשהותו בארץ ישראל, הגיע לביתו אחד הקנאים כדי לשמוע מה דעתו אודות השפה העברית. השיב לו החזון איש שדבר כגון זה צריך הכרעת חכמים. כאשר שמע זאת ה"קנאי", העיז פניו כנגד גדול הדור, הכה באגרופו בחוזקה על השולחן וצעק: "אנו נלחם כנגד זה!"

אמר לו החזון"א: "וודאי שצריך להלחם נגד מי שעושה מדעתו דבר שצריך הכרעת חכמים לפני שחכמים הכריעו. אך אם עושה כן לאחר שחכמים הכריעו, הנלחם בו נלחם נגד התורה!"

כשסיים החזון איש לספר זאת לבן אחותו, הוסיף ואמר כי אותו יהודי "קנאי" לא הוציא שנתו...! רח"ל.

מתוך מאמר

צער וחרדה על שום מה?...

לפני שנים רבות חפצו הגבאים לשפץ את קומתו התחתונה של בית המדרש זכרון משה בירושלים. התעוררו מספר התלבטויות הלכתיות והזקקו להכרעה. שלח הגבאי לשאול את פי הגרי"ש אלישיב זצ"ל, היאך עליהם לנהוג. הכריע הגרי"ש מיד ופסק להם פסקו.

והנה למחרת, הבחינו שומעי השיעור שמסר הרב אלישיב, כי רבם מצוי בדאגה וחרדה רבה. הם ניסו לברר אצלו מה קרה. והגיב, כי הוא בצער גדול על כך שהשיב אמש לשואליו בענין בית הכנסת זכרון משה ונזכר כי בבית המדרש העליון בזכרון משה ישנו המרא דאתרא הגאון רבי ישראל יעקב פנשר זצ"ל, וכיצד זה שבאו לשאול אותו ולא את המרא דאתרא שידיו רב לו בפסק הלכה. ושמא בתשובה שהשיב להם פגע בכבודו.

ולא נתקררה דעתו של הרב אלישיב עד ששלח את אחיינו לבקש בשמו סליחה ומחילה מרבי ישראל יעקב ולמסור לו הצהרתו ולפרסם ברבים כי הוא אינו מתערב ולא עונה דבר לשואליו בעניני המקום, כי הכל מצווין לשאול את המרא דאתרא.

הלמות עמלים

זעזוע מחילול כבוד ת"ח...

פעם, לפני שנים רבות, חיפשו פועל נקיין עבור בית הכנסת הגר"א בשכונת שערי חסד. הציע את עצמו הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצ"ל (מח"ס אור החמה) לתפקיד הזה בעד הסכום שהציעו לו.

כאשר באו אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל וסיפרו לו בתמימות, כי ברוך ה' מצאו פועל נקיין, והוא רבי זונדל קרויזר, נזדעזע כולו וגער בהם קשות על בזיון כבוד התורה. גם כאשר ניסו להצטדק בפניו ולומר שהם רק פירסמו שדרוש פועל נקיין והוא זה שהציע את עצמו, לא נרגע רבי שלמה זלמן, והמשיך להוכיחם קשות על כך. ובמשך ימים תמימים היה רבי שלמה זלמן חסר מנוחה מעוצמת הזעזוע על חילול כבוד תלמיד חכם.

קרני אור

"הוי זהיר בגחלתן שלא תכוה..."

בקהילתו של הגה"צ רבי אריה לייב הלברשטאם זצ"ל (נכד הדברי חיים מצאנז) היה אדם עז פנים שאירגן קבוצה שינהגו באופן עצמאי וימרו את פי הרב. הלך רבי אריה לייב והוכיח את מנהיג הקבוצה על מעשיו אך הלה החציף פניו ואטם אוזנו משמוע.

לאחר ימים חלה האיש במחלה מסוכנת. נהוג היה בפולין שכאשר אירעה מחלה מסוכנת במשפחה היו נכנסות בנות המשפחה לבית הכנסת ופורצות בבכי מול ארון הקודש פתוח... וכך אירע גם עתה, ביום שמחת תורה קודם ההקפות נכנסו אשתו ובנותיו של מנהיג הקבוצה ופנו בבכיות אל רבי אריה לייב שימחל לאביהם כי ידעו שבגללו נענשו...

אמר להם רבי אריה לייב: מקובלני מזקני הדברי חיים שכאשר רוצים להחלץ ממצב קשה, צריך אדם לקבל על עצמו לעשות משהו קשה מעל טבעו שבשבילו הוא בגדר מסירות נפש, ורק זה יכול להועיל שגם משמים יעשה לו נס. ועל כן תקבלו עליכם לתת חמש מאות דולר ליתומה (סכום עצום בימים ההם) ובכך תושעו.

אך בנות המשפחה ניסו להתווכח ולהתמקח על גודל הסכום בטענה שהוא גדול מידי, עד שפנה אליהם רבי אריה לייב ואמר: "די! איחרתם את המועד!"

פניני חיים

להתפלל ולבקש רחמים על הזקוקים לישועה!

נלמד מהפסוק: "ואתחנן אל ה'... לאמר" (פרק ג-כג)
 ואמרו חז"ל (במד"ד) מהו לאמר? אמר רבי עזריה לאמר לדורות שיהיו מתפללין בשעת הצרה שהרי משה אעפ"י שנאמר לו, לא תעבור את הירדן הזה התחיל מתחנן. ובמודרש תנחומא מובא: לימד משה את באי עולם שלא יאמר אדם הואיל וחולי שלי מסוכן ועשה דייתיקי וחילק כל אשר לו, לא יאמר הואיל שעשה דייתיקי לא יתפלל עוד, אלא יתפלל, שאין הקב"ה פוסל תפלת כל בריה וכו'.

היה החפץ חיים אומר (בספרו ליקוטי אמרים): כל הצרות הרבות הבאות עלינו שאיננו ניצלים מהם, המה מפני שאין אנו צועקים ומרבים בתפלה עליהם. כי אילו התפללנו ושפכנו שיח לפני הקב"ה בוודאי לא ישובו תפלותינו ומבוקשינו ריקם.

ומוסיף הח"ח: "ואל יסתפק האדם במה שמתפלל השמונה עשרה ג' פעמים ביום, אלא כמה פעמים ביום צריך לשפוך תפילות ובקשות בינו לבין עצמו, כשהוא בביתו מעומקא דליבא, והתפלה תצא אז בכוונה עמוקה ובלב נשבר ורוח נמוכה. תפלה כזו בוודאי לא תשוב ריקם".

כדי לחוש יותר את דבריו של החפץ חיים, יש בנותן ענין להביא כאן את המשל שנשא **המגיד מוורשא:** מעשה בקבלן אחד, שעסק במלאכתו עם בנו. ידוע הוא שישנם קבלנים המבקשים למעט בהוצאות ולהרבות ברווחים. על כן בונים מהחומרים הזולים ביותר. אם כתוצאה מכך, ימט הבית לנפול, הקירות יסדקו, והצינורות ילחלו אין זה עסקם. הקבלן בנה את הבית, נטל שכרו והותיר את "כאב הראש" לקונה.

והנה בשעה טובה, בא בנו של הקבלן בברית השידוכין, והקבלן לקח על עצמו לבנות את בית בנו. שלח הקבלן את הבן לרכוש את חומרי הבנין. והבן, כהרגלו, קנה את החומרים הזולים ביותר והגרועים ביותר.

אמר לו אביו: הוי כסיל ופתי, מה אתה עושה? הלא זה ביתך, ואתה תצטרך לגור בו. עכשיו אין ענינך בבית שמסתיים עם גמר הבניה. אתה תצטרך לשאת בכל תוצאותיה של הבניה, על כן ראה שתהיה משובחת ככל האפשר!

והנמשל: גם אם היתה התפלה "רק" מצוה מן המצוות, היה עלינו לעשותה בכל ההידור הנאות. אבל כאשר התפלה היא גם המפתח שפותח בעבורינו את שערי השפע ובו תלויים חיינו, בריאותינו ופרנסתינו, אושרינו ועושרינו, מי לא יעשנה מן החומרים המשובחים ביותר - ברגש ובכוונה, בכל הלב ומעמקי הנפש?

כוחה העצום של התפלה באה לידי ביטוי באמרת חז"ל הידועה: אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים (ברכות י). מוסיפים חז"ל ואומרים (שם י): אפילו בעל החלומות אומר לו לאדם למחר הוא מת אל ימנע עצמו מן הרחמים.

והקשו האחרונים: לאחר שהוביאה הגמרא אימרה זו ש"אפילו חרב חדה" לא יתייאש מלבקש רחמים, מה הוצרכו להוסיף את האמרה השניה ש"אפילו בעל החלומות" וכו' הלא זו פחות סכנה מוחשית מחרב חדה, ומה הרבותא בה?!

ותירץ העין יעקב, כי חז"ל באים ללמדנו בזה חידוש גדול יותר, שגם כאשר שניהם יחדיו אצלו, גם חרב חדה על צווארו וגם בעל החלומות וכו' אעפ"כ לא ימנע עצמו מהרחמים לפי שיש בכח התפלה לשנות את המצב מקצה לקצה.

ויתכן עוד לומר, שהחידוש באמרה השניה הוא, כי גם כשחרב חדה מונחת, המצב ברגע זה אינו מכריח שכך יהיה גם ברגע הבא, כי ישועת ה' כהרף עין ויכול להוושע בפתע פתאום. אבל כשבחלום נאמר לו, לכאורה מנבא הוא מציאות קיימת, ובזה החידוש שגם מציאות זו שמנבא, עדיין אינה מוכרחת כאמת מוחלטת.

נשלים באמרתו של המשגיח - הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל: "יתכן שלזכות בעולם הבא אפשר באופנים אחרים. אבל בעולם הזה אי אפשר לזכות לשום דבר אלא על ידי תפלה! וכדמצינו אצל משה רבינו שאפילו להעביר את מכת הצפרדעים מפרעה לכבוד שמים הוצרך לפעול רק ע"י תפלה.

תפלה ודמעות על הכלל והפרט...

העיד הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א: כשהיה הגאון רבי **בן ציון אבא שאול** זצ"ל שומע על אדם שאינו חש בטוב, היה מתפלל עליו בדמעות. אותו אדם עצמו לא בכה כפי שרבי בן ציון בכה עליו!

צערו של רבי בן ציון לשמע סבל הזולת היה רב כל כך, והוכפל במספר הבאים לפניו. הוא שאל בשברון לב: "איני יודע במה חטאתי, שנגזר עלי להתייסר כל כך בשמיעת כל הצרות!"

פעם ביקרה אותו אחותו בביתו ונרעשה לראותו יושב ובוכה. "מה קרה" - שאלה בחרדה. והוא ענה בבכיה: "אנשים סובלים כל כך הרבה"...

עם זאת, צרת הכלל היתה בראש מעייניו, פעם נסעו אחייני רבי בן ציון לקברות הצדיקים בגליל וביקשו ממנו ברכת הדרך.

ביקש מהם: "תתפללו על כלל ישראל!" והשיבו: "ודאי! נתפלל גם על כלל ישראל!"

אמר להם: "לא כן! בתחילה תתפללו על כלל ישראל ורק אח"כ תתפללו עליכם ועל המשפחה! כמו בברכת המזון, קודם כל "רחם ה' אלוקינו עלינו... על ישראל עמך..." ואח"כ: "רוענו זוננו פרנסנו"....

יגילו במלכם

"אין תפלה שאיני מזכירו"...

לאחד מתלמידיו של הגה"צ **רבי יוסף צבי הלוי דינר** זצ"ל (ראב"ד לונדון) נולד ילד חולה ל"ע, ותקופה קצרה לאחר מכן עלה התלמיד להתגורר בארץ הוקדש.

והנה לאחר עשרים שנה, הגיע הלה להתייעץ עם הרב דינר בענין מסויים, ובסיום ביקש התלמיד להתפלל על בנו. נענה ואמר בפשטות: מיום לידת בנך (מעל עשרים שנה) אין תפלת שמונה עשרה אחת שאיני מזכירו"....

הלמות עמלים

"תתפללו להקב"ה והוא יתן..."

אצל המשגיח - הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל ראו תמיד שמציאות התפלה אינה רק מצוה, אלא מציאות חיים שמתפללים והקב"ה נותן. ולכן תמיד היה אומר למבקש ממנו להתפלל: הרי הקב"ה נתן לנו את כח התפלה ואם תתפלל מעומקא דליבא, תענה.

היתה אשה שלא היו לה ילדים כמה שנים. והיתה מגיעה למשגיח שיתפלל עליה. פעם אמר לה: הקב"ה מצפה לתפילותייך. ואכן התאמצה האשה מאד בתפלה ונולדו לה כמה ילדים. כך גם סיפר הגאון **רבי עקיבא קיסטר** זצ"ל שמספר שנים אחרי נישואיו עדיין לא נפקדו. הוא ביקש מהמשגיח שיתפלל עליהם. אמר לו: הקב"ה מעכב ממך את הטובה שבביל שתתפלל, תמשיכו להתאמץ בתפלה ותפקדו.

ליד ביתו הראשון של המשגיח בב"ב, התגורר **רבי אליעזר הכהן גרשקוביץ**. בתו התיידדה עם נכדותיו של המשגיח ומדי פעם כשהתעוררו אצלה בעיות מעיקות היתה מבקשת מבתו של המשגיח, הרבנית גינזבורג, שתבקש מאביה שיתפלל על דבר זה וזה.

באחת הפעמים, ביקש המשגיח מבתו שתקרא לה. כשנכנסה שאל אותה המשגיח: למה את לא מתפללת בעצמך? והשיבה: איזו השוואה יש בין תפילתי לתפלה שהרב מתפלל! אמר לה המשגיח: זה לא נכון! כשהנעל לוחצת, רק האדם שנועל את הנעל יודע לתאר ולהצביע על בדיק לוחץ לו, אם תתפללי ותגידי להקב"ה מה שמפריע לך הוא ישמע לתפילותיך.

פעם התלונן אדם בפני המשגיח שפרנסתו מצומצמת. אמר לו: יש הרי מישהו שאפשר לפנות אליו בנידון זה. שאלו היהודי בהתענינות מי הוא זה שאפשר לפנות אליו בענין, בסוברו שכוונתו לאחד העסקנים שמטפל בדברים כאלו. השיב לו: כוונתי להקב"ה תתפללו בכל לבכם והוא יתן...

מתוך הספר החדש "עבדא דקוב"ה"

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מחול-לך?

הצלחת לא נשברה. אמנם, במהלך השבוע הזה בו עבדתי על מידותי למחות מן הלב כל זכר של קפידיא - גם הבן וגם הבת התארכו!!!

העבודה המשיכה: עוד מורה, עוד מחילה, עוד כתם שחור שנמחה ונמחק מן הלב. במסגרת הטלפונים לא שכחה גם בנות מן השוליים שנפגעו, ואף אספה כסף כדי לקנות מתנת פיוס למורה שפוטרה בשעתו.

התהליך הלך והתקדם, ובמקביל - בנות מן הכיתה החלו להתארכ.

הסיפור הסתיים סמוך ליום-כיפור, כאשר בקשת המחילה האחרונה הגיעה למקומה הטוב והשאירה לבבות נקיים.

ועוד באותו שבוע - זכתה לסגור שידוך!

* * *

מכיון שהורגלנו לסיפורים בנוסח בקשת מחילה ממורות וכדו', אנו רואים חובה להביא גם סיפור הפוך של בקשת מחילה מתלמיד, נושא - שמטבע הדברים - פחות שמים לב אליו.

יום אחד נכנס החתם סופר זצ"ל למסור את שיעורו היומי, והבחין באווירה קלילה כלשהי. ביקש מאחד התלמידים לספר לו על מה ולמה? והתלמיד נאלץ לחשוף שלפני שהרב נכנס, אחד התלמידים הצעירים חיקה אותו ואת תנועותיו בדיוק נמרץ כיצד הוא מוסר שיעור...

מסתבר שהיה זה הבחור ישראל יצחק אהרן לנדסברג (לימים אב"ד גרוסוורדיין). ומדוע עשה זאת? משום שהיה מחוסר אמצעים לחלוטין והוא הציע לחבריו - תמורת תשלום - לכתוב בדיוק נמרץ את שיעורי הרב, ואף לחקות אותו כיצד הוא מוסר את השיעור גופא... החברים השתעשעו מההצגה.

מששמע זאת החת"ס הקפיד וסגר את הגמרא.

למחרת חייב החת"ס את כולם להשתתף בשיעור, ללא יוצא מן הכלל ואף הבחור הצעיר - "החקיקין" - חייב להשתתף בשיעור.

השיעור התחיל בחשש גדול מה יילד-יום, אף להפתעת כולם פתח החת"ס ואמר על עצמו שאתמול נכשל בהלבנת פנים ברבים. הוא פרץ בבכי מר שהדהד בחלל חדר מסירת השיעורים והודיע שהוא לא ראוי להמשיך וללמד את הבחורים.

או-אז פנה אישית אל התלמיד הצעיר וביקש ממנו מחילה בפני כולם, ולא נחה דעתו עד שהתלמיד אמר במפורש לאוזני כולם שהוא מוחל לרבו. רק לאחר שהיה ברור לחת"ס שיושרו ההדורים, הסכים לחזור ולומר שיעורים בישיבה...

נשמח מאוד שתפרסמו את הסיפור שלנו. גם בגלל שיש בו משום חיזוק לרבים, וגם בגלל שהבטחנו לפרסם!

טשטשנו פרטים מזהים, אך זאת מבלי לפגוע באמיתות הסיפור עצמו.

* * *

קרובת משפחה שלנו הגיעה לפרקה. בשעה טובה. מי שכבר בענין מכיר את ההתרגשות המהולה במתח קל, נוכח התקופה החדשה - והטיקט החדש "בשידוכים". בתחילת תקופת השידוכים יכול כל אחד לאחל/לדמיין לעצמו כל מה שהוא רוצה, אך לא פעם באה המציאות וטופחת על פניו.

זה מה שקרה אצלה. הזמן חלף והלך, והשידוך המיוחל לא נמצא.

מאחר ובמשפחה מודגש מאוד נושא "בין אדם לחבירו", החלו לבדוק האם נגרמה פעם פגיעה כלשהיא שמעכבת היום את הישועה? שמונעת את צינור השפע להיפתח?

זה היה הלך המחשבה הראשון נוכח המתרחש.

* * *

היה קל מאוד להיזכר:

הכיתה שלה בבית הספר היסודי הייתה מורכבת מבנות מלאות מרץ, שלא תמיד נותב לכיוון חיובי...

הפגיעות וההצקות בין כתלי הכיתה היו רבות. לא מעט מורות היו יוצאות מהכיתה מושפלות, וגם הבנות בשוליים סבלו לא מעט. אף הייתה מורה ספציפית שפוטרה בסוף שנה עקב חוסר שליטה בכיתתן.

הזיכרונות הללו הדליקו נורה אדומה: רגע; אז מה קורה עם שאר בנות הכיתה?

בירור מהיר העלה תוצאה זהה ולא מפתיעה: רוב רובה של הכיתה עדיין לא מצאה את זיווגה.

* * *

כאן החל תהליך התיקון. היא לא התעצלה, גם וויתרה על כבודה, והרימה טלפונים למורות שזכרה שנפגעו ממנה במיוחד. וכמובן - למורה שהתנהגות הבנות גרמה לפיטוריה.

אחת המורות התקשתה מאוד לסלוח. לאחר הפצרות אמרה שהיא סולחת, אך ביקשה בכנות לחזור אליה בעוד כמה ימים. עד אז תשתדל למחות מהלב כל כתם של פגיעה, וסליחתה תהיה אמיתית.

כעבור שבוע היא חזרה אל המורה שסיפרה לה דבר מדהים: היו לי בבית בן ובת מבוגרים. שניהם היו בתהליך של שידוך, אך מניסיון העבר כבר ידענו שקשה לתלות ציפיות מוגזמות כל עוד

השבוע, יסגרו שערי הישיבות ורבות בחורים יצאו ל'בין-הזמנים'. אבל 'בין הזמנים' הזה - לא יזכיר אף 'בין-הזמנים' שהכרנו בעבר! מזה תקופה שבארץ-ישראל נהרגים כמעט מידי יום יהודים הי"ד, ובמקביל מעצימים בהיכלי הישיבות את לימוד התורה - שהיא "מגנא ומצלא". אבל גם כעת, כאשר הישיבות יוצאות לחופש - המלחמה לצערנו לא יוצאת עדיין לחופש. וזה אומר שאין לנו את הפריבילגיה להמעיט מהגנת התורה על הישוב, אלא להיפך עלינו להגביר היילים לתורה.

נתאר לעצמנו איזה קידוש השם, בכל העולם כולו, יהיה כאשר כלל הבחורים - ללא יוצא מן הכלל - יירשמו ל"ישיבות בין הזמנים" בבוקר, בצהריים ובערב. לא לימוד "אגבני" פה ושם, אלא משהו שמזכיר את המשפט בו היה משתמש בצחות המשגיה רבי דב יפה זצ"ל: "המעלה של בין הזמנים שלא קבעו בו 'בין-הסדרים', ואפשר ללמוד כל הזמן בלי להפסיק...". כמובן שהדבר כולל גם את תשב"ר, שכבר הוכיחו את כוחם בביטול גזרת המן באמצעות כח לימוד התורה הטהור שלהם!

כל עוד הסכנה לא חלפה, והשבויים נמקים בעזה, בתי המדרשות שלנו ימשיכו להיות מלאים עד אפס מקום - ולה' הישועה! (הרב נ. וינברג)

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר, זמאר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

727

**ניתן לתרום באשראי
 בנדרים פלוס:** כולל ערב
 המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
 חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
 לאחר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

שלולית של ישועה

הסיפור שלי התרחש בחורף, שהתברך בגשמים, תודה לך. בשלהי חודש שבט, צעדתי ברחובה של עיר בשעה עשר בלילה, זו השעה שבחורי ישיבה קטנה מסיימים את חוק לימודם והולכים הביתה. קבוצה של כשלושים בחורים יצאה במרוצה מבנין הישיבה הקטנה, ואני עברתי על פניהם. משהו בהבעתם של הבחורים ובשיח השקט שלהם, היה נראה לי קצת אחר. מין מתח עמד באוויר המשכתי ללכת, ופתאום שמעתי צעקה. התברר לי שכל הבחורים חיכו לבחור האחרון שיצא, ואחד מהם שם לו רגל.

הבחור שיצא במרוצה נתקל ברגלו של חברו, והשתטח אפים ארצה. הוא נפל לתוך שלולית מים עכורה, וספג מכה חזקה מאוד. הוא התרומם לאט, כשהוא נראה נורא: כל החולצה שלו שחורה, נוטפת, הפנים שלו רטובות, וטיפות מים ניתזות ממנו. החליפה סחוטת, הכובע מעוקם, על כולו מזכיר את התאור של המן שהלך חפוי ראש, אחרי שזרקו עליו דלי של ספונגיה.

כל זה - מול שלושים בחורים שעומדים ומסתכלים. הרגשתי שאני לא מסוגל להכיל את זה. התיבישתי בשבילו, ריחמתי עליו, ריחמתי על הבחורים שאין להם מושג איזה עוול הם עשו לחבר שלהם. ריח של סכנה עלה באפי. זהו אירוע רב נפגעים! הבחור האומלל, הבחור שפגע, כל אלה שנתנו יד למעשה הזה, כולם נמצאים בסיכון עכשיו.

הפחד מהדין וחשבון שעושה המעשה יצטרך לתת, הרחמים על הבחור הנפגע לא נתנו לי מנוח. ראיתי שהבחור עלה חזרה לבנין הישיבה, והחלטתי: אני נכנס אחריו, לעודד אותו, לתת לו הרגשה שהוא לא לבד, ולנסות לרדק לו את ההשפלה הנוראה שהוא חש.

כשהגעתי לישיבה ראיתי אותו יושב ובוכה בכי מטלטל. זה לא סתם שכתוב על משה רבנו בתבה שקול בכיו היה כקול של נעה, שהוא יותר מעורר רחמים. תינוק בוכה - זה דבר רגיל, אבל בחור שיושב ובוכה, זה מראה שאתה לא יכול להכיל, ההשפלה שהוא חש היתה כל כך עמוקה.

תבינו, הסיפור הזה הרי לא היה המערכה הראשונה. הבחורים נקמו כאן על איזה מעשה מצידו של הבחור. בהמשך הבנתי שהוא העביר שולחן משעור אחד לשעור אחר. איני נכנס לפרטי הענין, ובהחלט יתכן שלא היה צדק עם הבחור, אבל כבר אז, כשראה כמה חבריו כועסים עליו הוא סבל. הוא יצא אחרון, לבד, בעוד כל חבריו יוצאים יחד, בחבורה. הנפילה האיומה שלו היתה רק המכה בפטיש לסבל ולעלבון שהיו היום מנת חלקו.

נעמדתי לידי, ליטפתי אותו, כמה בחורים עדיני נפש חזרו גם כן לישיבה, כשהבעה של חרטה ורחמים על פניהם, אבל הוא לא התייחס אליהם. גם אני לא. אולי היה עלי להעמיד אותם על חומרת העניין, אך למעשה לא שוחחתי איתם כלל וכלל. מעיני היו נתונים רק לבחור הסחוט - תרתי משמע.

אמרתי לו לבחור: עברת עכשיו חוויה משפילה. זה דבר מאוד מאוד קשה, אני לא מקנא במי שפגע בך, ועבר על המלבין פני חברו ברבים, לא מאחל לאף אחד להיות במקום הזה, אבל אתה, שאתה

כבר נמצא כאן, תדע לך שזה זמן מאוד מאוד גדול. קיבלת עכשיו רגעים מאוד גדולים וחשובים. תחשוב מה אתה רוצה לבקש, שתצליח במבחנים לישיבה גדולה, שיהיה לך חברותא טובה. אם מישהו במשפחה שלכם צריך ישועה, רפואה, זוג שעוד לא נפקד בילדים - תתפלל עליהם. זה זמן גדול!"

הבחור המשיך ובכה, הוא היה נסער מאוד, ובכל זאת הקשיב לי. "יש לי אחות בשידוכים", אמרתי לו "כבר תקופה ארוכה. תברך אותה שתמצא את הזוג שלה. יש לי קרובת משפחה מאושפזת בבית חולים. אנא תברך אותה ברפואה שלימה!"

הבחור השתנק, אבל הצליח לעצור ולברך את האנשים שהזכרתי לפניו לטובה.

הוא ברך את אחותי בזוג הגון ואת קרובת משפחתי ברפואה שלימה.

נעמדתי שם עוד קצת, עד שהיה נראה לי שהוא נרגע מעט, והלכתי לדרכי.

יומיים אחר כך עלתה הצעת שידוך הגונה לאחותי, ושבועיים מאז המפגש שלי עם הבחור היא התאסרה למזל טוב.

מצבה של קרובת משפחתי שבבית החולים השתפר פלאים. היא שוחררה תוך שבוע, וזמן קצר אחר כך חזרה ללימודים סדירים בבית הספר. הברכות התקיימו באופן מפתיע ובמהירות. לא היה כל ספק שהישועות שראינו בעינינו הן מכוח ברכתו של הבחור בעת הבזיון.

חזרתי אל הבחור, סיפרתי לו על הישועות שלנו, הזמנתי אותו לוורט ולאירוסין, והוא השתתף גם בחתונה. כל בחורי הישיבה שמעו מהברכות שהתקיימו ונוצר מזה חיזוק גדול. הבחור עמצו קלט איזו טובה עשו עימו מן השמים, והוא הצליח למחול לחבר שלו. באותם רגעים שהיה מהנעלבים ואינם עולבים, פשוט הקפיצו אותו בכמה דרגות. הוא היה כמו גדול בישראל שברכותיו מתקיימות.

הסיפור התפרסם ברבים, אני עצמי סיפרתי אותו לכל החפץ לשמוע, ביניהם רב של קהילה - מורה הוראה. הוא סיפר לי כמה הסיפור השפיע עליו. תקופה לאחר מכן, בערב פסח, הוא קיבל טלפון מאחד מבני קהילתו, יהודי שהיו לו טענות על החלוקה של קימחא דפיסחא, הוא לא הבין מדוע נתנו לו מעט כל כך, וכן, בתוך ערב פסח, בין שאלה אחת לשניה, בין מכירת חמץ אחת לחברתה, בדיוק בתקופה שהרב מתמסר באופן מיוחד לבני קהילתו, הן ברוחניות והן בגשמיות - הוא מקבל קיתון של רותחין. היהודי פשוט הרים את קולו בצעקות, והטיח ברב את כל תסכולו.

הרב סיפר לי אחר כך; "זכרתי את הסיפור שסיפרתי לי, ולמרות שהיה לי מה להסביר, שתקתי. נתתי לו לפרוק הכל, ולא אמרתי מילה. סיימתי את הטלפון בכמה מילות הרגעה וזהו. הטלפון הזה היה לי כמו מכה על הפנים, בדיוק בתקופה שאני כל כך מתאמץ בשביל כולם!"

הרב סיפר לי שאחרי כמה שעות התברר לו איזו טובה אדירה היתה טמונה בטלפון הזה. כלתו שהתה בחד לדה, כאשר לפתע נכנסה למצב חרום. התקשרו אל הרב שיתפלל עליה, והוא התפלל שהכל יעבור בשלום. אכן, באורח פלא הכל הסתדר, נולד תינוק בריא ושלם, ולאם ולילד - שלום.

"ואני יודע שהישועה שהגיעה אלינו היא מכוח אותו בזיון שהיה מנת חלקי באותו יום" אמר הרב.

זהו - הגם שלא היה ברבים. עצם השתיקה, ההבלגה, עצם המעמד של להיות מהנעלבים ואינם עולבים, יש בו כח אדיר! אנחנו צריכים להיות מוכנים למצבים כאלו, כי הזדמנויות כאלו אי אפשר

היא הבינה יפה שנסיון גדול בשמירת הפה הזדמן לפניהם, הוקירה את בעלה על כוחותיו העצומים להתאפק, ונסתה גם היא מצידה להפסיק לשאול, לחקור או לחשוב.

לשניהם לא היה קל. בערבים קשים, כשהיו יושבים ומנסים למצוא דרך לחסוך עוד משהו, כדי לפרוע עוד חוב, היתה השאלה מרחפת מעליהם כענן - מיהו האדם שהסב להם כל כך הרבה נזק? והאברך סגר את פיו כאילו היה כספת אוצרות, וטוען בהגיון שהיא התקשתה להפריך שאין לכך משמעות לגופו של הענין.

לקראת הקיץ התקבלה בבית האברך הזמנה לחתונת קרובי משפחה בחו"ל.

להזמנה צורפו כרטיסי טיסה, ולאחר דיון הוחלט שאשתו תטוס לשם לבדה. בתקופת שהותה שם הבחינה, לפתע, בפנים מוכרות. עוד רגע וקריאת הפתעה נמלטה מפיה - השכנה לשעבר! מכל האנשים שיש באמריקה הגדולה, בדיוק הזדמן להם להפגש!

היא פנתה אליה בחום, שקעה בשיחה ידידותית והתענינה בכנות בשלומה - "לאן נעלמתם? למה אינכם שומרים על קשר? לא שמענו שאתם עומדים לעזוב!"

השכנה נעצה בה עיניים מבולבלות ונסתה לאמוד את כנותה. במשך חודשים ארוכים היא מדמינת שכל מפגש שיתרחש עם שכנותיה לשעבר, יכלול התעלמות, נעימת עיניים חודרות וסינון משפט מבין השיניים - "הנה אשתו של הגנב...!"

והנה באה אשתו של הקרבן הראשי, ומתיחסת בכזו חביבות, בלי שום רמז לעוינות.

על קצה דעתה לא עלה, שאשת שיחתה כלל אינה יודעת על מעלליהם... כששבה הביתה היה מצב רוחה מרומם להפליא. בהתלהבות סיפרה לבעלה אודות הפגישה המפתיעה, ועל העובדה המדהימה שהשכן ואשתו אינם שומרים להם טינה, וככל הנראה הם מודעים למצבם החמור, ומאמינים שבאמת אינם גנבים.

הלווה התרגש אף הוא. חקר ודרש כל פרט. בקש לשמוע שוב מה שאלה עליהם, ומהן התשובות שקבלה, וגם הוא היה חייב להסכים עמה - אכן, מסתבר שהם כלל אינם כועסים!

כוחות חדשים ורעניים נמסכו בנפשו. הוא חש חובה קדושה להוכיח ללידו האברך, כי אכן צודק הוא בהערכתו אליו. הוא באמת אינו גנב! איש ישר דרך הוא, ורק נקלע לבעיה קשה! הוא אזר עוז ותעצומות, עד שהצליח לגייס הלוואות מקומיות, וכששבה אשת האברך ארצה, היה בידה מלוא סכום ההלוואה!

הרי לכם קצה קצהו של ערכה של שתיקה אחת!

(סימנא טבא)

להזמין, הן באות בפתע פתאום, אבל אם כשזה קורה זוכרים שהם מתנה גדולה מן השמים - אפשר לפעול גדולות ונצורות. (בך בטחונן)

שוויה של שתיקה אחת

כשהמילים בוערות על קצה הלשון וכמעט נשפכות החוצה ללא מעצורים תוך שימוש בכל היתר קלוש על מנת להשתיק את המצפון, טוב לקבל חיזוק ממעשה שארע, המספר את סיפורה של שתיקה אחת, ששוויה נאמד במאות אלפי דולרים במזמון...

והרי עיקרם של דברים, מתוך הספר "איש לרעהו", כעדותו של אחד ממרביצי התורה בבני ברק - אברך בן תורה, שמעולם לא התערב בענייני עסקים, ואשר כל הכרותו עם הבנק הסתכמה בהוראת קבע למוסדות הילדים, ובמינוס קבוע של חמשת אלפים שקלים - שוכנע לחתום ערבות על סכום עתק עבור שכן וידיד קרוב.

מצוקתו של השכן נכרה היטב על פניו, וליבו נכמה סבור היה שאל לו לסרב לידיד טוב שכזה, ועליו להתגייס לעזור לו. מין תמימות נעורים מן הסוג שבית הספר של החיים דורש עליה שכר לימוד גבוה ביותר.

הלווה מצידו הודה לו נרגשות, רץ לקבל את ההלוואה ולא הכביר בפרטים על העתיד להתרחש עימו בזמן הקרוב, ושמה הוא עצמו לא ידע כיצד יתפתחו הדברים!?

שבועות ספורים בלבד לאחר מכן מגלים השכנים כי דירתו ריקה מאדם. הוא וכל משפחתו, נעלמו מן העין. לשונות דיברו על חובות עצומים שהותיר אחריו, אך רק אדם אחד, מבוהל עד לאימה, ידע באמת את גובה הסכום של אחת ההלוואות. שיער שברח לחו"ל והבין את מה שבקש השכן לומר: נא להתיימשך מן הכסף, ויפה שעה אחת קודם.

האברך הכין את עצמו לבאות, וכשבאו, כעבור חודש המלווים, ונקשו על דלת ביתו, לא היה מופתע. המלווים הבינו את מצבו, השתתפו בצער, אבל, תבעו את פרעון החוב. האומלל הודיע שאינו מתחמק, ויסדר את העניין, עד הפרטה האחרונה, ועוד באותו ערב ביקש מרעיתו להתלוות אליו לסבב גמחיים.

כך, לראשונה, שמעה האישה על הבוץ שאליו נקלעו. נחרדה מגובה הסכום, ודרשה לשמוע את כל הפרטים - מי הלווה? מדוע אינו יכול לשלם? להפתעתה מילא בעלה את פיו מים ואמר: "לשון הרע". שום מילה על הבריחה, שום מילה שביכולתה לרמז משהו ולהסיר את הלוט מעל הנוכל.

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

<p>לזיכוי הרבים: בית הוראה יחוזה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730</p>	<p>נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!</p>	<p>לע"נ נעימה בת ככב</p>
<p>מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו</p>	<p>נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש!</p>	<p>לע"נ ככב בת גוהר</p>
<p>אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!</p>	<p>ההצלת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה</p>	<p>העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל</p>
<p>לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיחה בת מרסל מיישה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת</p>	<p>נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה</p>	<p>שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-א: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 לגברים: 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il</p>
<p>לעילוי נשמת: משה בן מהין, עמנואל בן אירן, עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנום בשי, יהודה בן ויקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, ראובן בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, משה בן זוהרה, רחמת בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטת, סלטת בת סאווס</p>	<p>העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווה הגון ליוסף בן שולה</p>	<p>מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.</p>

כניסת השבת: 19:04

יציאת השבת: 19:54

רבנו תם: 20:44

ע"פ אופק ת"א

יג' באב תשפ"ד

העלון השבועי טוב להסות בה'

עם עבירות לא משחקים!

לפתע, מבחין הרב כי האדם הענק מסתכל בחומש כל הזמן ומעיין בסקרנות רבה. "מה כתוב כאן?", שאל הענק השחור. "חוקת התורה, זו פרשה בתנ"ך של היהודים", השיב הרב בתמימות. האדם הענק נראה נרגש ומבוהל מצמד המילים 'חוקת התורה', ולפתע הוא הרים את שרוול בגדו, והראה לרב קעקוע גדול על זרועו

הרב נדהם ושאל אותו: "מה זה? מדוע כתוב לך 'חוקת התורה' על הזרוע?". והענק השחור סיפר כי זו סגולה לשמירה לכל החיים הידועה אצל הסינים. הרב אבולעפיא לא ידע אם לצחוק או לבכות, הוא הרגיש שהענק הזה מתלוצץ עליו והחל לברר יותר פרטים. "אינני יודע הרבה פרטים", השיב הענק, "אך כך אבא שלי אמר לי לפני 40 שנה, כשעשו לי את הקעקוע הזה. הפכתי את העולם בשביל להבין מהו המשפט הזה ולא מצאתי הסבר. והנה לפתע, זו הפעם הראשונה שאני רואה את צמד המילים הללו 'חוקת התורה' מופיעים בספר התורה שלכם והדבר משך את עיניי".

הרב אבולעפיא לקח מהאדם הענק את מספר הטלפון של אביו המבוגר, והתקשר אליו בסיום הטיסה. על הקו היה יהודי מבוגר שחצה את גיל ה-70....

- ההמשך המרתק בעמוד 3 -

משה רבנו נפרד מעם ישראל בספר דברים ומדריך ללכת בדרך ה' ולדבוק במצוותיו, כי רק כך יזכו להשגחת ה' ולעזרתו בכל מעשי ידיהם. ואז עוצר משה רבנו ואומר: "רַק הַשְּׁמֹר לָךְ וּשְׁמֹר נְפִשְׁךָ מְאֹד" (דברים ד,ט). מסביר הכלי יקר: "הַשְּׁמֹר לָךְ" - זוהי שמירה על הגוף, ו"שְׁמֹר נְפִשְׁךָ מְאֹד" - זוהי שמירה על נפש האדם, על החלק הרוחני שבו, ועליה נאמר שהשמירה צריכה להיות "מְאֹד", גדולה בהרבה משמירת הגוף. וכן פירש רבנו ה'חוזה מלולבין' כי בענייני הגוף: אכילה, שתיה, שינה - ישמור על גופו מעט: יאכל מעט וישתה מעט, שנאמר: "רַק הַשְּׁמֹר" ('רק' בא למעט), אך בשמירה על הרוחניות צריך שמירה מרובה של גדרים וגבולות, מפני היצר המנסה להפילך ברשתו. וקל וחומר לדורנו אנו המלא בפיתויים ופרצות המנסים לקעקע את רוחניותו של האדם, וכל המתגבר ומתעלה בדור שכזה - קדוש יאמר לו, שהוא חשוב ומיוחד בשמיים עד למאד.

את המעשה המדהים הבא סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: "היה זה לפני כמה שבועות ב'אריזונה' שבארצות הברית. הרב אברהם אבולעפיה שליט"א, רב מקומי, היה חייב לטוס במהירות ל'קנדה' על מנת לסדר גט לזוג. הוא עלה למטוס והתיישב במקום המיועד לו. לידו במטוס, ישב אדם גדול מימדים, ממוצא כושי. מימדי גופו היו כבירים, כך שהוא התפרס גם על חלק ממקומו של הרב אבולעפיה. הרב אבולעפיה שהיה צמוד אליו כל כך, ניסה לפתוח עימו בשיחה ידידותית ושאל: "שלום, מה שלומך? ומה שמך?", והאיש הענק ענה: "שך", ומיד שתק. הרב לא הבין את כוונתו, אך חשב כי הוא אינו מעוניין לפתוח בשיחה, ולכן פתח את החומש בפרשת השבוע, פרשת 'חוקת' והחל ללמוד בו.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פונסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רוטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"נ. ינון בן רחל.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. ישראל בן מרים וגרשון. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נגייה. פרחת בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מזל. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מזל. אבלין עדינה בת פרחת. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד.

סגולות וישועות

פלאי תשעה באב. מתוך
הפלא ופלא 052-7632686

הלכות והליכות

הלכות שבירת קרח בשבת

מובא ב'אוצר הקדמונים' (תת): "אם תקח דבר חם ותטמינהו בחול - הדבר יתחמם עוד יותר. ואם תקח דבר קר ותטמינהו בחול - הדבר יתקרר יותר. הסיבה לכך היא שבחול מעורבים כוחות האש, המים והאוויר, ועל כן הוא גם מחמם וגם מקרר לפי הדבר עצמו.

כתב בעל 'צרוור המור' (נח ז, יג): "בדרך כלל, בכל יום רביעי מידת החום בעולם גוברת, לפי שהשמש ביום זה חזקה יותר מבשאר הימים, מפני שבו ביום נתלו המאורות והתחילה להאיר ולזרוח, ועל כן ביום זה החמה חזקה יותר כחתן היוצא מחופתו. מאידך בכל יום שישי, מתגברת הקרירות ברחבי תבל (עיון יעקב יומא לה).

כתב הרד"ל: "בכי שבוכה האדם מסייע לו להשביע רעבונו, כי הבכיה מוסיפה חום באדם, והחום זן את האדם בחוליו כמה ימים, שרוצה לשתות ולא לאכול". ובכי של עצב הינו מלוח, בעוד בכי של שמחה הינו מתוק.

מתוך 'הפלא ופלא' 052-7632686

פסק השו"ע (שכ, ט) כי **אסור לרסק ברוך ושלג בשבת על ידי ששברים לחתיכות דקות, על מנת שיזובו מימיו ויהא נוזל**. ואם נותן את הקרח לתוך כוס של מים, והקרח נימוח מאלי - מותר.

למד מכך **ב'חזון עובדיה'** (ח"ד עמ' קנו) כי האיסור לרסק קרח בידיים הוא **אפילו אם שובר את הקרח הנמצא בתוך כוס המים** שהרי מתכוון שיזובו מימיו, ובדיעבד שעשה זאת - מותר לשתות (כהמג"א).

אולם, **לנענע כוס משקה שיש בתוכה ברוך או קרח** - דעת כ'ף החיים' (ס"ק ט) והחזו"ע (שם) שמותר, ולא גזרו בזה.

'בהלכה ובאגדה' (לגר"ד נקי) הביא שלדעת הספרדים אין הבדל אם נותן קוביות קרח לתוך המים או מניח קודם הקוביות קרח ואח"כ יוצק מים, שבשניהם מותר (שלא כה'פסקי תשובות' ה"ד) שכתב שלא נכון לערות מים על קוביות קרח).

הרוצה לשבור חתיכה מהארטיק בסכין לחתיכות דקות - מותר, אם עושה זאת דרך אכילתו (ששובר ומיד אוכל), כיוון שאינו מתכוון לצורך מימיו (חזו"ע שם) (ואע"פ שזב מימיו - הווי פס"ר בדרבנן דלא נחיא ליה). מטעם זה, מותר לשבור את הקרח החוסם את פי הבקבוק, כיוון שאינו מתכוון לעשות הקרח למשקה, אלא להגיע למים שבפנים.

הרוצה להקפיא מים במקפיא בשבת - מותר ואין בזה איסור משום נולד או מגבן (חזו"ע ח"ד עמ' רלח'). מתוך 'שולחן המבואר' על שבת - 055-6705451. מומלץ!

הרב איתמר גימאני
מרצה בכיר ומדריך חתנים
0533-100904

אין לי זמן!!!

מחקרים מוכיחים: ככל שהדור מתקדם ומשתכלל ונהפך לאוטומטי, כך הקשרים החברתיים נשחקים ונעלמים, ובעיקר הקשר האישי בין הורים לילדיהם. ומדוע? לפי שהכל תלוי בערך והחשיבות שאנו נותנים לכל דבר. אם היינו מבינים כמה חשוב הקשר והשיחה שלנו עם הילדים - לא היינו זונחים אותה לעולם.

קוראים יקרים וחביבים, עצרו לרגע ובדקו: מתי ישבנו לשיחה נעימה עם הבן או הבת שלנו, על דברים שמעניינים אותם, ללא ביקורת או משפט? רבים ההורים שענו לי בכנות, שהם לא זוכרים אם שיחה כזו נעשתה אי פעם מפני ש"אין לי זמן". כמה חבל! הילדים הם כל עמלנו, וצריכים לתת להם חשיבות יותר מכל דבר!.

סיפר לי אבא לילד בן 5, שהלך איתו בפעם הראשונה לסיבוב בגינה, שם הם דיברו וצחקו והוא נתן לו את כל תשומת הלב, ואחר חצי שעה הילד חזר שמח ומאושר. למחרת התקשרה הגננת לספר שהילד נראה שונה, הוא משתתף בפעילויות ומשחק עם כולם. ראו איזו השפעה! **השיחה והקשר עם הילד: כמה דקות ביום, מפתחות את נפשו ובונות אותו, ושווה לנו להשקיע בעסק היקר הזה!**

ישנו כלל בחיים: דבר שחשוב לאדם - הוא משקיע בו, ומה שהוא פחות חשוב לו - הוא פחות משקיע בו. השאלה היא - **האם אנו משקיעים מספיק בדברים העיקריים שבבית שלנו?**

אמי הצדיקה סיפרה לי שלפני למעלה מחמישים שנה, הם עשו הכל בעצמם: כיבסו ביד, טחנו במדוך, הלכו לשוחט עם העוף והכינו מרק תימני אסלי לבדם. בגינה הם גידלו ירקות ובחצר גידלו ביצים מהלול, את המשחקים יצרו בעצמם מסחבות ואבנים, ועם כל 'הדור הלא מתקדם' שהם חיו בו - היה להם זמן איכות משפחתית: לדבר עם ההורים ולצחוק איתם לטייל ולשחק בחורשות. הנאות של החיים של פעם.

אך ראו איזה פלא, הדור שלנו, דור השפע המתקדם עם הטכנולוגיה החדשנית, בה יש לאדם הכל בלי שום מאמץ: מכונת כביסה ויבוש שמנקה ומייבשת לבד, עופות חתוכים ונקיים מהקצב, שפע אין סופי בחנויות ובסופרים של כל המוצרים מוכנים, אלפי סוגי משחקים ואטרקציות, ובכל זאת תשמע מההורים **כי אין להן זמן לילדים**. **כיצד זה יתכן?!**

הקעקוע הכושי

הרב אלימלך בידרמן שליט"א

- המשך מעמוד 1 -

המהדהדות בי תמיד: "חוקת התורה" - אסור להתחכם נגד ה' ותורתו, אם זה אסור - תתרחק ותיזהר".

חתם האב הזקן ואמר לרב אבולעפיא: "לבן הזה שישב לידיך במטוס קראתי 'שך', על שמו של מורי ורבי הרב שך, על מנת לזכור תמיד את דברי הרב שהחורבן מגיע כשלא מקשיבים לתורה וחכמיה. כיום אני יהודי מבוגר החי כגוי בין גויים ויודע ברוב צער שזו אינה הדרך הטובה, אך מה אעשה כבר בגילי ובמצבי...". חתם את השיחה עם הרב אברהם אבולעפיא.

חתם הרב בידרמן: "ישנם אנשים החושבים: 'ממה לפחד? אני בסדר, אני אשמור על עצמי, לי זה לא יקרה. אני יכול ללכת למקומות שאינם כשרים וצנועים רח"ל ואשמור על עצמי, לא יקרה לי כלום ברוחניות... אני ישב עם חברים כאלה, למרות שהם מדברים על דברים ורואים דברים לא טובים - ואשמור על עצמי, ואדרבה, אולי אחזק אותם ואשמור עליהם... אני יכול להיות עם מכשיר כזה ואשמור על עצמי, לא על אנשים כמוני נאמר שזה מסוכן. זה דווקא טוב לי לצורכי עבודה, ואני מספיק בוגר וחכם לשמור על עצמי מפריצות ודברים אסורים. ואדרבה, אני הראשון שמתנגד לדברים שכאלו".

"דעו לכם יקיריי", זעק הרב בידרמן, "כי רבים מהם נמצאים כיום בשאול תחתית. 'זאת חוקת התורה' - אם התורה וחכמיה אמרו שזה אסור - אז צריך להתרחק מזה כמו אש, 'אין חכמה כנגד ה'. יצר הרע יותר חזק, והתורה שמכירה את האדם אומרת לו להתרחק. בכל דבר צריך לבדוק מה רצון ה': האם ה' רוצה זאת, האם התורה מסכימה עם זה, האם הרב יורה לי שהדבר מותר... כי אם לא - אז זו סכנה גדולה של היצר הרע, הממתין בכיליון עיניים להפילנו!".

פרנסתי בגללה?!" הרב שך הביט בי בעיניים חודרות ואמר לי: "עם התורה הקדושה לא עושים חוכמות, אם הקב"ה קבע שזה אסור מפני שיש בזה סכנה - לא לנסות להתחכם", וחתם בקול גדול: "זאת חוקת התורה - התורה קבעה שאסור, אז זה אסור ואין רשות להרהר אחריה".

היה קשה לי לקבל את דברי הרב שך, ולא הקשבתי לו. קשיי הפרנסה העבירו אותי על דעתי והמשכתי לעבוד שם, בעוד המנקה הגויה נמצאת איתי בשעות הערב. השיחות המשותפות החלו, העזרה ההדדית,

עד שהגיע המשבר הגדול. לאחר תקופה מסוימת התגרשתי מאשתי וכל המשפחה והילדים התפרקו. מיד לאחר מכן, הטומאה התגברה עליי עוד יותר והתחתנתי עם אותה כושית גויה, כשאת כל חיי העברתי אל בני עמה ומשפחתה.

ידעתי שאני עושה דבר לא טוב, היה לי צער עמוק על המשפחה שפירקתי ולמצב הנורא שהגעתי אליו, והכל בגלל שלא הקשבתי לרב שך שאמר לי: "עם התורה לא עושים חוכמות - אסור להתייחד עם נשים ואפילו עם גויה ואל לך לעשות חוכמות ולחשוב כי לי זה לא יקרה. 'זאת חוקת התורה' ואין רשות להרהר אחריה. מקשיבים לתורה וזהו". יצר הרע איבד את דעתי ואני נמצא בתוהו ובוהו. הצער שלי היה כה גדול, שכאשר נולד לי אותו בן שפגשת במטוס מאותה גויה, חקקתי על גופו בגיל צעיר את המילים של הרב שך

"שלום לך, פגשתי את הבן שלך והוא אדם יקר ונחמד", פתח הרב אבולעפיא את השיחה עם אביו של האדם הענק, "אך רציתי להבין מה פשר הקעקוע עם המילים 'חוקת התורה' שעשית בגופו?".

אביו של אותו ענק ניסה להתחמק, אך לאחר כמה משפטים הוא נשבר ופרץ בבכי: "אומר לך את כל האמת. אני יהודי. לפני 50 שנה למדתי אצל מרן הרב שך זצ"ל בישיבה ובכולל בבני ברק. כשהייתי נשוי עם ילדים ולמדתי בכולל, נזקקתי לפרנסה והציעו לי לעבוד במאפייה בשעות הערב. ניגשתי אל מרן הרב שך זצ"ל והתייעצתי איתו האם לצאת לעבוד בשעות הערב במאפייה, אחר שאלמד לפחות חצי יום בכולל. הרב הורה לי שאם אני אכן זקוק לפרנסה - אוכל לצאת לעבוד שם. עבדתי שם כמה שנים, אלא שיום אחד הכניסו למאפייה מנקה כושית גויה שהיתה עובדת בשעות שלי, בשעות הערב, כששנינו העובדים היחידים הנמצאים במאפייה לבדנו. משראיתי כך, ניגשתי אל הרב שך והתייעצתי איתו בנידון. הרב שך נזעק ואמר לי שזה איסור גמור של 'יחוד' וסכנה רוחנית עצומה, ובמצב הנוכחי, חובה עליי לעזוב מיד את העבודה הזו.

"כבוד הרב", זעקתי לפניו, "אבל אין לי פרנסה אחרת, ומי יודע כמה זמן עד שאמצא מקום חדש, ובינתיים הילדים הקטנים רעבים ואשתי במתח וחרדה מהמצב". הרב שך כאב את כאבי והראה לי את ה'שולחן ערוך' הפוסק כי איסור יחוד הוא איסור חמור האסור גם עם גויה. פניתי אל הרב שך ואמרתי בזלזול: "כבוד הרב, אין לי בכלל ניסיון כזה. מדובר במנקה גויה ואף כושית, ואין מה לחשוש, אני בז לאנשים כמוה ומתרחק מהם, ומדוע שתיגרע

פרשת ואתחנן

דבר. לעומת זאת המשפטים והחוקים של העמים, נחקקו על פי מצב ורוח הזמן והמקום, ולכן אינם מתאימים לכל המקומות ואינם עומדים במבחן הזמן, אלא מפעם לפעם נדרש לחדשם ולערוך בהם שינויים, כדי להתאימם לתקופות המתחדשות. כמו למשל החוקים שהיו פעם על סוס ועגלה לא תקפים היום שיש שינוי בכלי התחבורה. מובן משום כך מדוע עורכי דין חייבים מעת לעת ללמוד את החוקים החדשים, שאם לא כן, גם משפטן מלומד וותיק לא ימצא את ידיו ורגליו בספר החוקים. ולא כן תורתנו הקדושה, שבה לעולם אין שינויים, ולכן ככל שיוקין האדם יותר וכפי מספר הפעמים שילמדנה - יהיה בקי בה יותר.

זו כוונת המונח 'זקני עמי הארץ' - אלו חכמי האומות, שאמנם קנו חכמה בעבר, אך מכיוון שהחוקים משתנים ומוחלפים חדשות לבקרים, כל כמה שהם מזקינים דעתם מטורפת עליהם, כי מה שלמדו בעבר כבר אבד עליו הכלת, וחוקים חדשים באו לעולם...

אבל זקני התורה אינם כן, אלא כל כמה שמזקינים עוד מוסיפים דעה וחכמה, כי התורה אינה מוחלפת, ושקידתם עומדת להם להיות יודעי תורה יותר מן הצעירים, שעדיין לא למדו ושקדו כל כך...

"אֲנִי עֹמֵד בְּיַד ה' וּבִינֵיכֶם פֶּעַת הַהוּא לְהַגִּיד לְכֶם אֶת דְּבַר ה'... אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'" (ה' ה-ו).

בעזרת לשון הפסוק נוכל ליישב קושיה חריפה:

להלן (ט, ט) משה אומר להם לישראל "ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי", והקשה בספר 'ימין יוסף': מדוע משה לא אומר להם שהוא לא ישן ארבעים יום, שהרי מבואר בגמ' (סופה גג. עמוד) 'שבועה שלא אישן שלושה ימים - מלקין אותו וישן לאלתר', ואילו באכילה אפשר להיות אפילו שמונה ימים, וא"כ החידוש היותר גדול הוא שלא ישן!

אמנם, במסכת יבמות כתב רש"י (דף קכא: ד"ה דשישא) שאדם אינו יכול לישון כשהוא מעומד. וממילא כאשר משה רבינו אומר כאן לישראל "אנוכי עומד בין ה' וביניכם", בזה כבר נשמע שלא ישן כל אותו הזמן...

"פֶּגַד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אָמְךָ" (ה' ה-ו).

מצאנו כי בצמזה זו של כיבוד אב ואם, מחזיקים אף באומות העולם ולעיתים יותר מישראל. כמו שאמר רבן שמעון בן גמליאל (בראשית רבה, פרשה סה), "כל ימי הייתי משמש את אבא ולא שימשתי אותו אחד ממאה ששימש עשוי את אביו, עשוי בשעה שהיה משמש את אביו לא היה משמשו אלא בבגדי מלכות". וכן כששאלו את ר"א עד היכן כיבוד אב ואם, הביא להם את מעשהו של דמא בן נתינה (קידושין לא).

ביאר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל, כי ההסבר לכך הוא, כי מי שעיקר חייו הם חיי העולם הזה, חש חובה מוסרית להכיר חובה למי שהביאו לעולם הזה, לכן דווקא ריחוקו מ"השותף השלישי", מביאו להכיר טובה יתרה ל"שני השותפים"...

(אזנים לתורה)

"וּבְכַל מְאֹדְךָ" (ה' ה-ו).

פירש רש"י: "בכל ממונך, יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו, לך נאמר ובכל מאודך (ברכות סא):".

לכאורה צריך להבין את דברי חז"ל בגמ' (סוטה יב): 'צדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופם'. והרי גם אנו שאיננו בדרגת 'צדיקים', חביב עלינו הממון עד למאד, ובמה, איפוא, נתייחדו הצדיקים?...

אך יש הבדל מהותי בינינו לבינם.

משל למה הדבר דומה: לאדם האומר לחברו, מחבב אני אותך מאד, עד שמחפש אני חברי כמותך. כל בר-דעת מבין כי אמירה זו תמוהה עד למאד. הרי אם באמת מחבב הוא את חברו היה לו להסתפק בחברתו ולא לחפש חברים נוספים.

גם אנו, אם באמת היה ממונונו כה חביב עלינו, לא היינו עמלים להוסיף עליו עוד כהנה וכהנה, כי הרי היינו מלאי סיפוק ואושר עם הממון שנמצא ברשותנו.

אך האמת היא שלא 'ממונונו' הוא אשר חביב עלינו, אלא 'ממון אחרים', לכן הממון שברשותנו אינו משיביע אותנו ואנו מתאמצים להשיג עוד ועוד ממון, עד שמרוב להיטות ותאוה נכשלים ח"ו בגזל שעליו אומרים חז"ל שהוא המקטרג בראש (ויקרא רבה לג, א).

בכך נבדלו הצדיקים אשר 'ממונם' - הממון שהשיגו ביושר, שניתן להם מאת השי"ת, אם מעט ואם רב, הוא חביב עליהם ושמחים ומאושרים הם על מה שניתן להם, ולכן הם מדקדקים ונזהרים לא לפזרו חנם. וכל כך למה, 'לפי שאין פושטין ידיהן בגזל', אין הם מחפשים ומתאווים לממון אחרים.

"וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי רַב לֶךְ" (ג, כו).

"רב לך - יהושע הגיע זמנו להיות לך רב. אם כן אהיה בהדיוט - 'על אשר מעלת בי במי מריבה'".

צריך להבין את הדין ודברים שהתנהל בין הקב"ה למשה רבינו.

הנה, עיקר התביעה על משה רבינו בחטא מי מריבה, היתה בשל עוברו על ציווי "עשה", שהרי השי"ת ציווהו: "ודברתם אל הסלע" והוא עבר על ציוויו, ולאו הבא מכלל עשה - עשה. אם כן יש לתמוה מדוע נענש בעונש כה חמור, בשל עבירת "עשה".

ידוע מהגמרא (מנחות מא.) כי על ביטול עשה מענישים רק בעידנא דריתחא. והנה, למשה רבינו הרי היה דין מלך, ובחז"ל אמרו (רי"ה טו): 'מלך וציבור - מלך נכנס תחילה לדין, מקמיה דליפוש חרון אף'.

נמצא איפוא שבעת דינו של משה רבינו, עדיין לא היה חרון אף, ואם כל חטאו הוא "עשה", מדוע שיענש בעונש כה חמור על כך, והרי בעת דינו לא היה זה "עידנא דריתחא".

על כן אמר לו הקב"ה: "רב לך" - גם ללא החטא, כבר הגיע זמנו של יהושע לתלמידך להנהיג את כלל ישראל ולהיות לך רב.

השיבו משה רבינו: אם כן רצוני להיכנס לארץ ישראל כהדיוט. על כך השיבו השי"ת: אם מבקש אתה לחיות כהדיוט, אם כן גם דינך צריך להיגזר כהדיוט ולא כמלך, כאשר כבר יש חרון אף, על כן יש מקום לדון אותך ולהענישך "על אשר מעלתם בי במי מריבה". (שיעועות יעקב)

"כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה" (ג, כז).

מובא במדרש רבה: 'אמר לו הקב"ה למשה: אם אתה נקבר כאן אצלן, בזכותך הן באין עמן'.

מה הקשר בין מיתתו של משה רבינו במדבר, לבין תחייתם של מתי מדבר וכניסתם לארץ, ומה טעם תלה המדרש את ביאת מתי מדבר לארץ ישראל עם מיתתו של משה וקבורתו במדבר.

ביאר רבי יהודה רוזאניס זצ"ל, בעל ה'משנה למלך': בתהלים (צה, יא) נאמר: "אשר נשבעתי באפי אם יבואו אל מנוחת". נשבע ה' על דור המדבר שלא ייכנסו לארץ ישראל ויראו בבניין בית המקדש הקרוי 'מנוחתי', כמו שדרשו חז"ל בספרי על הפסוק (דברים יב, ט): "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", כי הכוונה למשכן שילה ולמקדש בירושלים.

בהלכות נדרים מובא (נדרים מו): המודר הנאה מבית זה ונפל הבית ונבנה בית אחר במקומו, מותר להיכנס לשם כיון שנדר מ"בית זה" בדוקא.

הנה, ידוע מדברי רבותינו כי אם היה משה רבינו נכנס לארץ ישראל, לא היה בית המקדש נחרב לעולם.

יוצא, איפוא, לא מאחר שנשבע השי"ת "אם יבואו אל מנוחת", היינו אל בית המקדש, הרי לא היו מתי מדבר יכולים להיכנס לארץ ישראל לאחר התחייה, מחמת שבועתו של הקב"ה.

אך מאחר שמת משה במדבר, הרי עתיד בית המקדש להיחרב, ולעתיד לבוא יבנה בית מקדש אחר במקומו, אם כן, אין זה אותו בית מקדש עליו נשבע השי"ת שלא יבואו, ובזכות זה יוכלו מתי מדבר להיכנס לארץ ישראל לאחר התחייה, מחמת המקדש.

"וְיָמִי גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לֹא חָקִים וּמְשַׁפְּטִים צְדִיקִים כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַתִּי לְפִנֵּיכֶם הַיּוֹם" (ד, ח).

אמרה נפלאה על ההבדל בין משפטי התורה הקדושה למשפטי העמים, מובאת בשמו של הגאון רבי אליהו ברון קמאי זצ"ל, אב"ד וראש ישיבת מיר:

במשנה (קנים ג, א) מציינו: 'זקני עם הארץ, כל זמן שמזקינין דעתן מטרפת עליהן, שנאמר (איוב יב, ט): 'מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח', אבל זקני תורה אינם כן, אלא כל זמן שמזקינין - דעתן מתיישבת עליהן, שנאמר (שם): 'בישישים חכמה ואורך ימים תבונה'.

ולכאורה יש לתמוה: הלא 'זקן' בתורה משמעותו: 'זה קנה חכמה', כמו שאמרו (קידושין לב:): 'רבי יוסי הגלילי אומר: אין זקן אלא מי שקנה חכמה', ואם כן, איך יתכן צירוף המילים 'זקני עם הארץ'? ממה נפשך: אם הם עמי הארצות, אם כן אינם 'זקנים' שקנו חכמה?

אלא - **ביאר ראש ישיבת מיר בטוב טעם:** תורתנו הקדושה ניתנה למשה רבינו מפי הגבורה לצמיחות ולעולמי עד, בלי שינוי אף לא כקוצו של יוד; נכונים הם חוקי התורה ואמיתיים בכל עת וזמן, בכל מקום בעולם כי נצחית היא התורה ואינה תלויה בשום

העלון מוקדש לשחרורם במהרה של כל השבויים בריאים ושלמים, לרפואת כל הפצועים, להצלחת וישועות כל אנשי הבטחון ועם ישראל בכל מקום שהם.

שבת שלום ומבורך!

הסיפור שאני רוצה לספר, הוא סיפור לא פשוט כלל, ואני אספר אותו בטשטוש פרטים. גרנו אז בפריקט חדש, קטן יחסית. זו היתה שכונה סגורה בעיר מעורבת, אבל ברובות שלנו גרו רק חרדים - משפחות שמורות ואיכותיות שנבחרו בקפידה. כיון שלא היה שם משפחות רבות, כולם הכירו את כולם. הייתי ידידה כמעט של כל הנשים בשכונה, אולי גם בזכות העסק הקטן שלי - עסק לממכר מוצרי אפייה. גם בבית הכנסת היתה אווירה חברית, כמעט משפחתית.

הבוקר ההוא היה עוד בוקר של שגרה. קמנו, שלחנו את הילדים למוסדות הלימוד שלהם, התינוק הקטן נשאר בבית וגרגר בהנאה. מזג האוויר בחוץ היה נעים וחגיגי, וגם אני הייתי שלווה ורגועה. בעלי הזכיר לי שהוא נוסע היום לקברי צדיקים.

הוא היה הנהג, וארבעה חברים הצטרפו אליו. הבוקר עבר עלי בנעימות, התינוק ישן ואני יכולתי לסדר את מוצרי האפייה במקומות המיועדים להם. בצהריים קיבלתי טלפון מאחד מבתי החולים בצפון, התבררתי על תאונת דרכים קשה. המזכירה אמרה שבעלי נכנס לחדר ניתוח ושאוּבא מיד.

השעה היתה שעת צהריים, מרק ואוכל הם מתבשלים על הכיריים, הילדים מתחילים לחזור, ופתאום - טלפון כזה. אני מנתקת, בוהה בילדים, לא ממש יודעת מה לעשות איתם ולאן ללכת. דופקת אצל שכנה שמבטיחה לשמור על הילדים ומזמינה לי מונית.

שעתיים של סיטו עוברות עליי, שעתיים שבהן אין לי מושג מה המצב באמת. אני פוגשת את בעלי אחרי הניתוח, חיזור מאוד, חלש, מחובר לכסטיים ומסויט. "זו היתה תאונה קשה מאוד, משאית החליקה לנתיב הנגדי ונכנסה בנו בעוצמה". היו לו כאבים חזקים, אבל הוא ביקש ממני שוב ושוב לברר מה המצב של חברי.

המצבאות המרה טפחה על פנינו בכל עוצמתה: חבר אחד נהרג, ושלושת האחרים נפגעו פגיעות חמורות. חייהם השתנו ברגע אחד מקצה לקצה. בעלי נשאר בבית החולים בצפון, שלושת חברי הועברו לבתי חולים במרכז.

לפעמים אני חושבת על החסד ההוא - שלא פגשתי את המשפחות בימים הראשונים שאחרי התאונה הנוראה. הייתי מבולבלת מידי ועסוקה בטיפול בבעלי. המכה הגדולה חיכתה לי כמה ימים. ארבעה ימים אחרי התאונה באו ההורים של בעלי לשהות לצידו, ואני נשארת בבית. התקשרתי לשכנה בבנין ושאלתי אותה אם היא חושבת ללכת לנחם כי אני רוצה לבוא איתה. היא לא הרשתה לי ללכת, אמרה שלא מצפים ממני, שאני עסוקה די, שאני צריכה לשמור על הכוחות שלי ועוד גיבובי מילים. לא חשדתי בכלום.

גם כשהתמעט מספר הקוננות במכירה הביתית שלי, עדיין לא חשדתי. כנראה אנשים חושבים שאני עסוקה - שאני מנסה לתמרן בין הילדים שבבית לבעלי המאושש. אבל אחרי כמה ימים התחלתי להרגיש משהו.

בהתחלה היה המשוה הזה רק באוויר, מעורפל ולא ברור, אבל לאט לאט הוא קיבל צורה, צביון וצבע, והיה לו שם.

בקהילה היו רינונים שבעלי אשם בתאונה. מישהו אמר שהוא לא ישן בליל הקודם, שהוא נהג ברשלנות, שהוא לא שם לב, שהוא... שהוא לא היה בסדר.

בעלי חזר הביתה כאוב ומיוסר, דרך ארוכה של שיקום ציפתה לו, דרך שבסופה בעזרת ה' הוא ישכח את התאונה, לדבריו של הרופא. ידעתי שהוא לא ישכח אותה לעולם. הכאב, הייסורים, החבר מהרחוב הסמוך שהוא כבר לא יראה...

אבל עדיין לא תיארתי לעצמי מה אנחנו הולכים לעבור.

ערב אחד גיליתי שאין לחם בבית. לקחתי את הארנק בלאות וירדתי למכולת. למטה פגשתי ארבע שכונות המשוחחות ביניהן, הן ראו אותי והשתתקו. חיכתי חיוך מאלץ כדי להסתיר את הדמעות ואמרתי שלום. הן ענו ברפיון, וסקרו אותי במבט לא ברור. רציתי לומר להן שבעלי לא אשם, שאפילו המשטרה אמרה שהוא לא אשם ויש לנו עדים ודו"חות, אבל גם אם כן אני בוודאי לא אשמה, לא אני ולא הילדים שלי.

הילדים ---

כל בוקר הפך לזירת התגוששות. הבנות לא רוצות ללכת לבית הספר, הבנים לא מוכנים ללכת לחיידר, הם שבים הביתה חוזרים על משפטים שאמרו להם ועל מילים שזרקו לכיוונם. אני לא רוצה להאשים את כולם, די בשני ילדים שכל אחד מהם יזרוק משפט הרסני בשביל לגרום לילד לככות יום שלם, ולא לרצות ללכת למחרת ללימודים.

בעלי היה בינתיים בבית - פצוע, כמעט לא קם מהמיטה. קיוויתי שהוא לא יודע מה הלך הרוח בשכונה הקטנה שלנו ולא מעודכן בדיבוריהם של התושבים. התפללתי עליו שיבריא - ובד בבד פחדתי מהרגע הזה. גם בלי התוספת הזאת הוא היה שבר כלי, ולא מצא לעצמו מנוחה.

היו חברים שהגיעו לבקר אותנו, אבל הם לא היו רבים. רובם היו קרירים, מסויגים, לא ממש מזדהים עם כאבו וצערנו.

יום אחד, חשקמתי בשלוש בלילה להביא לו גלולה נגד כאבים חזקים, הוא עצר אותי ושאל: "תגיד, כועסים עלינו כאן?"

ידעתי שזה יגיע והתלבטתי מה לומר. הרי עוד שבועיים הוא ממילא יצא לרחוב, והאמת המרה תוטח בפניו. "אני חושבת שכן", אמרתי לו. בעלי לא אמר מילה, רק הסתכל החוצה. השמיים היו שחורים. "אולי אפשר להבין אותם", הוא אמר לי. "אני הייתי הנהג, אני הייתי אחראי למה שק..."

לא הסכמתי לשמוע זאת. "אתה היית נהג זהיר, ויש דברים שריבוננו של עולם עושה בלי שתהיה לנו שליטה עליהם. אנשים כאן דנים אותנו לארבע מיתות - בלי בית דין. כמעט אף אחת לא מגיעה למכירה, הילדים חוזרים הביתה בוכים ועצובים, כי חברים מטיחים בהם משפטים שלא מגיע להם לשמוע, ואני..."

לא יודעת מה קרה לי, ואיך אחרי חודש וחצי שלא אמרתי בו מילה התפרץ ממני כל הכאב בבת אחת. אף פעם לא ידעתי שיש בתוכי דמעות רבות כל כך, ושהכאב שלי עמוד כל כך. בכיתי את המשפחה שלי, את הצער של הילדים שלי, את הדם שלי - שניגר על המדרכה ברחוב ואנשים דשים בו. בכיתי את השכונות שהיו חברות שלי, ועכשיו הן מסתפקות בהנהון קצר. בעלי הביט בי בעיניים קרועות לרווחה. הכאב האיום שהוא סבל ממנו נמוג בהדרגה - לא בגלל משכך הכאבים, בגלל כאבים אחרים שצפו בחדות דוקרת.

"אבל יש את ג'", הוא אמר. מחיתי דמעות.

ג' הם השכנים שמולנו, ידידים קרובים שלנו. ג' הם אנשים ששום דבר לא השתנה מבחינתם. הילדים שלהם הם הילדים היחידים שבאים אחרי הצהריים לשחק עם הילדים שלנו. אמה שלהם היא השכנה היחידה שקונה אצלי מוצרי אפייה ובאה ללוות ממני לחם וחלב. אבא שלהם הוא השכן היחיד שמגיע לבעלי כדי לשוחח איתו, ולא רק כדי לסרוק כרטיס נוכחות ולצאת ידי חובה.

גם הם היחידים, אמרתי לבעלי. הוא היה המום למדי. גם הוא הבין שיש אנשים שכועסים עלינו,

אבל לא ידע עד כמה. הוא לא תיאר לעצמו את ה'חרם' הלא רשמי שהטילה עלינו הקהילה הקטנה והמנובשת.

ראיתי אותו נושך שפתיים. הכאב שב לתקוף אותו בכל עוצמתו. "אולי זו דרך העולם", הוא אמר. "אנשים כועסים עלינו, אבל הכעס יעבור להם. הם יירגעו והכל יעבור".

היה לילה. וחושך. התינוק בכה בחדר השני ואני הלכתי אליו - יודעת שאנשים כועסים, לא בטוחה שזה יעבור.

חצי שנה עברה מהתאונה האומללה הזאת. מצבו של אחד הפצועים הורע, והוא התאשפז שוב ושוב - יוצא ונכנס בשערי בית החולים. מישהי אמרה לי שהמשפחה שלו התפרקה. אמרתי לה שגם שלנו... היא הסתכלה בי בעיניים מאשימות ולא אמרה כלום. הבנתי אותה. עם כל הכאב האישי שלנו, הצלחתי לחשוב גם על הכאב של המשפחות האחרות. כאב נורא, מייסר. כאב שגם אם לא היינו אשמים בו, בכל זאת היינו הסיבה והמסובב.

ועדיין, זה היה קשה ומייסר.

המצב בשכונה שלנו לא הוטב. חלק ממוצרי האפייה נזרקו לפח, לא ביצעתי הזמנות חדשות. אחד הילדים סירב ללכת לחיידר עוד, אחרים חזרו נפולים. בעלי שהה רוב השבוע מחוץ לעיר, אבל בשבת הרגיש גם הוא מנודה ואומלל.

היחידים שאולי בזכותם שמרנו על שפיות, היחידים שאנו חבים להם את חינו, היו בני משפחת ג'. אבל מול דעת ההמון היו הם מיעוט קטן ובלתי נחשב בעליל.

בסופו של דבר נכנענו למציאות, ואחרי חצי שנה עברנו דירה.

עשינו זאת בשקט, בלי רעש וצלצולים. עברנו לעיר אחרת הרחק מהקהילה היפה והמנובשת, הרחק מכל האנשים שהכרנו ---

התחלנו חיים חדשים. היה עלינו לשקם את ההריסות ולבנות הכל מהתחלה. מצב הרוח של הילדים היה שפוף, כמעט לא היה להם אמון בעצמם, וגם אני תהיתי אם יש לנו סיכוי.

היום, כמה שנים אחר כך, הילדים פורחים במקומות הלימוד שלהם. אני מזכירה בבית הספר המקומי, וגם אני שמחה ומרוצה, ברוך ה'. לפני חודש התקשר אחי הבכור לברר על משפחת ג'.

זו היתה המשפחה היחידה בשכונה שיכולתי לגמור עליה את ההלל. אסתי, הילדה ששמרה על הילדים שלי, התאסרה עם האחיינית הבכורה.

לא הגעתי לאירוסין, וגם לחתונה לא חשבתי להגיע. בעלי נדרש לעבור ניתוח באותו זמן. לא סיפרתי זאת לאחי, לא רציתי שידחה את החתונה, וחשבתי שבשבילי יהיה הניתוח תירוץ מצוין.

כמה ימים לפני החתונה התקשרה אלי אמה של הכלה. היא אמרה לי שכבר שנים לא דיברנו, ושהיא מתגעגעת אלי ומקווה שאגיע לחתונה.

שתקתי.

היא אמרה לי שהיא יודעת שאני כועסת, ושיש לי סיבה טובה. סיפרה שהנשים בשכונה בגרו, שהן 'אוכלות את הלב' על ההתנהגות שלהן, ושהן רוצות לבקש ממני סליחה.

התחלתי ללכת. "אני... נראה", אמרתי לה. בסופו של דבר נדחה הניתוח בכמה שעות, ולא יכולתי לבוא לחתונה בכלל. אולי יעברו עוד כמה שנים, ואני אאזור אומץ ואסע להיפגש איתן.

בינתיים אני משתדלת לעזור, משתדלת לרכך, משתדלת לבנות ולהיטיב. אולי כי אני יודעת איך בקלות רבה כל כך אפשר להרוס בית - - -

(מתוך הספר החדש 102 סיפורים - ח"ג, מאת ר' צבי נקר)

לע"נ הרב יוסף בן הרה"צ מרדכי זע"א (מהר"ם מזויעה) וכן לע"נ הנה ברכה ע"ה בת הרב שמואל מרדכי ז"ל.

לע"נ ר' שלום בן הרב מאיר ז"ל, חמיו של ידיד העלון עו"ד אבינועם עזר הי"ו.

אופק חדרה

כניסת שבת	18:54	מקומי לוח	20:01
יציאת שבת	20:01	אור החיים	19:04
רבינו תם	20:36		19:54
			20:44

"ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך" (ו, ה)

אחת המתנות המרגשות שבמהות החיים היהודיים, הינה ההודאה לה'. בשנים האחרונות כבשה המתנה הזו את כל העולם היהודי, והפכה למהפכה של ממש. באופן מפתיע ויוצא דופן, בהארה שמימית ייחודית, כבשה ההודאה לה' נפשות רבות בכל קצוות תבל. מעניין לגלות, כי לא רק אנשים שטוב להם הפכו את ההודאה לחלק ממהותם, אלא גם אנשים מתקשים, הנתונים בצרה ובמשבר, אימצו את ההודאה כדרך חיים, ובכך הפכו את שירת ההודאה למקהלה הגדולה והמרגשת בעולם.

עובדה זו מחייבת התבוננות מעמיקה במהותה של ההודאה לה'. מהו הסוד הטמון בגישות ההודאה, ושאלה מרתקת עוד יותר, עוסקת בהודאה לה' על קשיים והתמודדויות, צרות וייסורים הרי אם אדם זכה במתנה יקרת ערך, עושר פתאומי, נס רפואי, נחת מפתיעה - מובן והגיוני כי יודה לה' על חסדו הטוב. אבל מה מניע אותנו להודות על קשיים? על מחלה חלילה. על יד מתקשה, על מינוס חונק, על צרה מתקרבת? מהיכן נובעת שירת ההודאה גם במקרים כאלו.

התשובות לכל השאלות הללו, טמונה במשמעות העומק של ההודאה. ההודאה לה', היא ביטוי לאמונה שאנו קשורים ומחוברים לבורא עולם, וכל מה שיש לנו - יש לנו ממנו. איננו אנשים לעצמנו - יחידות פרטיות, אלא מחוברים ואדוקים במי שנותן לנו את הכל, ולכן אנו מודים לו כל העת, כי אנו מבינים שזה לא שלנו - הכל ממנו! כשאנו מודים לה' ברגעים היפים, אנו חשים באמת כי כל מה שיש לנו הוא ממנו, גם כשהכל זורם על מי מנוחות, כשאנו בריאים וחזקים, כשאנו זוכים לנחת מילדינו, כשקמנו בבוקר והכל בסדר, כשהרפסה זורמת. כל זה לא משלנו, כל זה מתנת אלה מאב אוהב ורחום, שהרעף עלינו את כל החסד העצום הזה. אנו מרגישים שאנו בידיים הטובות בעולם, מוחזקים בידיים של אבא רחמן, ולכן נושאים אליו עיניים מודות ומקירות.

מההבנה הזו אינה נחלשת ברגעי קושי ומשבר, אדרבה, היא מתעצמת: כי הקושי שאנו חווים ברגעי משבר, הוא הקושי לחשוב איך נוכל לעבור את זה בשלום, איך נצלח את המשבר המאיים עלינו לכאורה. איך נתמודד עם בן חולה חלילה איך נתמודד עם הוצאת ענק לא צפויה, איך נשרוד פיטורין או כל בעיה אחרת חלילה.

אבל כשאנו מודים - מטמיעים בעומק ליבנו את ההכרה שהבעיות הללו אינן שלנו, הן ניתנו לנו מבורא עולם, קיבלנו אותן ממי שאנו סמוכים על שולחנו עם ההבנה הזו נוכל להתמודד עם כל הקשיים מתוך רוע ועלווה, מתוך ידיעה כי הקושי - כמו האושר שלפניו וזה שעוד יבוא אחריו - הוא לא שלנו, הוא של בורא עולם! אנו אנשוי, מקבלים ממנו, ולכן גם עליו נודה!

המסקנה הזו, מקורה בפרשת שבוע זה, במצות 'ואהבת את ה' אלוקיך... ובכל מאודך! ופירשו חז"ל בכל מידה ומידה שהוא מודד לך, הוי מודה לו... כלומר, יהודי שנשען באמת על אהבת ה' הממלאה את כולו, יהודי שחי את העובדה שכל מה שיש לו - לטוב ולרע - הוא מילדי של הבורא, הוא מודה על הקושי כמו על האושר, מוקיר את המשברים בחייו בדיוק באותה מידה כמו את חייו הרגועים.

הבה נאמץ את המתנה הנפלאה הזו, להודות לה' בהתרגשות על חסדיו הרבים, וגם על הקשיים שהם פה ושם מנת חלקנו. הבה נישא עיניים מודות לאבינו בעל שמים, ונתרפק בתודה נרגשת על כל ניסוי הטוב, גם אם איננו רואים ומבחינים בחסדו הטמון ברגעי הקושי הנוכחים. וככל שנזכה להעצים את ההודאה הזו - כך נזכה לראות את ישועותיו ורחמי הגלויים, ואז שוב יגאה ליבנו בהודאה נרגשת...

משנת ל"ו (36) וחייו, בה חלה רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, ועד יום הסתלקותו, היה אפוף במסכת מופלאה של צידוק הדין וקבלת גזרת שמים באהבה. רבי ראובן נהג לדמות את הייסורים לאדם הצועד לתומו ברחוב ולפתע חש טפיחה עזה על שכמו. אותו אדם מסובב את ראשו בחטף כדי לראות מי הוא המכה אותו, ומבחיני כי מאחוריו ניצב לא אחר מאשר ידיד נעוריו האהוב, המברכו שלום כשצאלה על פניו.

"שכינה למראשותיו של חולה! הקב"ה מכה אותי וטופח לי על שכמי בכל יום ויום, וכיצד לא אודה למי שמלווה אותי בכל עת?!" לאחר שכליותיו סקו מלתפקד, נאלץ להיפרד מאשתו וילדיו במשך תקופה ארוכה ולטוס לארצות הברית כדי לאתר כליה שתיקלה בגופו. במשך תקופה ממושכת שהה בניו יורק בהמתנה לכליה. היו אלו ימים ארוכים של ציפיה בכליון עיניים, כשבכל יום מחכים לצלצול הטלפון הגואל שיבשר כי נמצאה הכליה המתאימה. לאחר תקופה ארוכה בת למעלה מחצי שנה שבמהלכה לא אותרה כליה ראויה,

ייעצו לו העסקנים לטוס לסן-פרנסיסקו שבקליפורניה, בתקווה ששם תימצא כליה. רבי ראובן טס לקליפורניה כשהוא מלווה בעסקן הרפואי רבי ברוך שמשון הברשטאם הי"ו, בשעה עשר וחצי בלילה, לאחר ארבע שעות טיסה, נחת המטוס בנמל התעופה של קליפורניה. משם היה על השניים לנסוע עוד מספר שעות לכיוון בית ההארכה הסמוך לבית החולים. הימים היו ימי טרום עידן הטלפונים הסלולריים. בשעה שתיים בלילה, שוחח רבי ברוך שמשון הברשטאם עם רעייתו בטלפון ציבורי, ובישר לה כי הגיעו ליעדם בשלום, ועתה הם הולכים לישון כדי לאגור כוחות לקראת הבדיקות המתישות האמורות להיערך למחרת בבוקר בבית החולים.

בשעה שבע בבוקר מגיעים רבי ראובן ומלווהו לשערי בית החולים. בפתח ממתנינים להם שני שוטרים אמריקאים. "האם אתם קרלנשטיין והברשטאם?" הם שואלים בבהילות, "עליכם להתקשר תיכף ומיד לניו יורק!" רבי ברוך שמשון המבוהל מחייג בלא שהיות לביתו. מן הצד השני מרימה רעייתו את הטלפון. "אל תשאל מה אירע", היא אומרת, "בשעה שתיים ורבע בלילה, רבע שעה לאחר ששוחחנו, צלצל הטלפון בשנית. על הקו היה נציג בית החולים בניו יורק שבישר כי נמצאה כליה מתאימה עבור רבי ראובן!" החוק האמריקאי קובע כי בעת שאותרה כליה מתאימה, מוטל על החולה להודיע תוך שלוש שעות על רצונו לקבל את הכליה. לאחר מכן ניתן לו עוד פרק זמן בן שתיים עשרה שעות שבו עליו להגיע לבית החולים ולעבור את ההשתלה. ברם, אם חולפות שלוש שעות וטרם התקבלה השכיבה חיובית מהחולה, הכליה עוברת לחולה הבא ברשימת המתנה. "לך וחפש שני יהודים בקליפורניה לחולה הבא! השעות חלפו, חלון ההזדמנויות נסגר והכליה עברה לחולה הבא - גוי צעיר שנקט גם הוא להשתלל כלחיה".

השיחה התקיימה באנגלית. רבי ראובן שאינו מבין את המילים, חש את נימתן המהולה בעוגמת נפש, אך כדרו - לא שאל מיד מה אירע. לאחר זמן מה, כאשר חש רבי ראובן כי נרגעה הרוחות, הוא שואל בנחת לפשר הדיבר, רבי ברוך שמשון מביט בו בכאב עמוק ומשיב בקצרה: "היתה כליה מתאימה - לא הצליחו לאתר אותנו - הכליה עברה לחולה הבא!" איזה מפח נפש, איזה אכזבה! אברך צעיר שוהה בגפו בניו יורק, חרוק מרעייתו, חרוק מילדיו. במשך חודשים ארוכים הוא נאחז בתקווה הקלושה שאולי סוף סוף יתרחש הנס המיוחל, והכליה המתאימה תימצא.

האם ניתן לתאר את החודשים, את הימים, את הדקות ואת רגעי הציפיה הארוכים בהם גורלו תלוי ועומד בין חיים גדושי סבל לבין חיים בריאים ונורמליים? והנה, לאחר תקופה ארוכה, עמוסה בייסורים ובתקווה, מופיעה הכליה הנכספת. לפתע נראה כי כל משאלות הלב והתפילות עומדות להתגשם, אך אז ברגע קט, מתברר כי התקווה והולכת ומתרחקת, הכליה עוברת לחולה הבא. וההמתנה מתחילה מראשיתה. "אימא, אמא, האם שמעת את החסד שעשה עימנו ה' יתברך? המחשב הורה כי יש כליה מתאימה עבורי, אבל הקב"ה יודע שאין זה טובתי, לכן הרחיק אותי למרחק של אלפי ק"מ בלילה זה, כדי שלא תעלה כליה זו בחלקי". כך חזר כמה פעמים גם באוזני באומץ לבו, עד שמתוך ההתלהבות אחז בידו בתוך חדר בית החולים יצא אתי בריקוד של שמחה - **הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו.**

הרב הברשטאם, מה לך מצטער כל כך? הבה נצא בריקוד של הודאה לקדוש ברוך הוא, מסבב כל הסיבות שהציל אותי! תודה לבורא עולם על חסדו הגדול, תודה להשם על הניסיון הזה! מכול הלב ובשמתה עצומה אני מודה לבורא עולם על הרעה, כי אני בטוח בו שגם זו לטובה-הרי הוא סיבב כך שאחרי שנתיים וחצי של המתנה אהיה בין העננים מנותק קשר בדיוק בשעה היעודה! היש חסד הבורא שקוף וברור מזה? 'שלושה חודשים חלפו מאז, ואכן לבסוף נמצאה כליה המתאימה בסאן פרנסיסקו, והושתלה בגופו של רבי ראובן שזכה בחיים חדשים למשך יותר משלושים שנה. בתקופת ההמתנה להשתלה התברר, כי הכליות שנתרמו באותו יום בניו יורק היו מזוהמות, ושני המושתלים לא שרדו את ההשתלה, כך שנפשו של רבי ראובן הייתה לו לשלל והוא ניצל ממוות בטוח.

אך הוא לא היה זקוק לידיעה הזו, כדי לשורר ולהודות על חסד הבורא, שהוביל לכך שהחמיץ את הכליה להי המתין זמן רב 'אולי המחשב גרס שהכליה מתאימה לי', נהג לומר בבדיחות, אבל בורא עולם סבר אחרת, אחרת! הוא סיבב את כל הנדודים לסאן פרנסיסקו כדי למנוע ממני להכניס לגופי כליה שאינה מיועדת לי, איזה חסד נפלא!"

הפכות

דיני ברכה אחרונה - בורא נפשות

- האוכל שיעור כזית (27 גרם):
 א. מפירות העץ שאינם משבעת המינים, כגון: תפוחים, תפוזים, אגסים וכדומה. (בירכתם הראשונה "בורא פרי העץ").
 ב. מפירות הארץ, כגון: אבטיח, מלון, אננס, בננה וכדומה. (בירכתם הראשונה "בורא פרי האדמה").
 ג. מפירות האדמה - סוגי הירקות - כגון: גזר, מלפפון, תפוח אדמה וכדומה. (בירכתם הראשונה "בורא פרי האדמה").
 ד. וכן האוכל אורז (רק אורז), אף שבירכתו הראשונה "בורא מיני מזונות".
 ה. וכן כל-דבר שאין גידולו מן הארץ, כגון: בשר, דגים, גבינות וכדומה (בירכתו הראשונה "שהכל").
 אם לא שהה באכילת שיעור הכזית יותר משבע דקות וחצי, צריך לברך לאחר סיום אכילתו ברכת "בורא נפשות". ואפילו אכל כמה סוגי פירות וירקות וכדומה, אינו מברך לבסוף אלא ברכה אחת בלבד.
 - השותה מים כדי להרוות צימאון, וכן השותה משאר המשקין חוץ מין ושמן, שיעור רביעי (81 גרם), ולא שהה בשתייתו יותר מכדי שיעור שתיית רביעית, צריך לברך לאחר שתייתו ברכת "בורא נפשות".
 - המוצץ תפוז וכדומה מברך עליו "שהכל נהיה בדברו", ואינו מברך ברכה אחרונה כלל, כיוון שצריך שישתה רביעית בתוך כדי שיעור שתיית רביעית. אבל אם מוצץ על-ידי לעיסה בשיניו ואחר כך זורק הפרי, מברך "בורא פרי העץ", ואם אכל כזית בכדי אכילת פרס (7.5 דקות), מברך ברכה אחרונה. (אורות ההלכה)

פנינים

"ושמרת את חקי ואת מצוותיו אשר אנכי מצוך היום אשר ייטב לך ולבניך אחריו" (ד, ט)

אמר המגיד מדובנא: משל למה הדבר דומה, לעבד נאמן שהיה נענה לכל צרכי אדונו, יום אחד ציווה האדון לעבדו לקנות לו קניה גדולה מתוך רשימה מפורטת, כששמע העבד את ציווי אדונו נאנח אנהה עמוקה איך יישא כל זאת על גבו, וכאילו חש את גבו מתמוטט תחת המשאות, שאל העבד את אדונו היכן להוריד את כל המשאות. ענה לו האדון כל זאת מתנה שלוחה לך עקב מסירותך, הביאם לביתך. והנה בעת אשר שמע זאת העבד חש כאילו כל התמוטטותו נמוגה ונעשה קל רגלים, ורק נאנח חבל שהרשימה לא היתה יותר ארוכה.
 זה שאמר הכתוב: 'אשר ייטב לך ולבניך' כל המצוות הם לטובתך ולתועלתך ואם תדע זאת יקל עליך העבודה וְתַעֲשֶׂהָ בשמחה ובטוב לבב.
 "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" (ד, ט)

סח הרב ישראל סלנטר: שעה שאדם מישראל אומר 'שמע ישראל' והוא מתכוון להמליך את ה' על ארבע רוחות השמים, אל לו לשכוח אותה שעה להמליכו גם כל עצמו.
 עוד אומרים רבותינו כל הממליך לה' על אבריו, כאילו המליכו על כל העולם, כי האדם הוא עולם קטן. (יעב"ץ)
 ואומר בעל 'נתיבות שלום': "ה' אחד" אינו מתייחס למציאות האל גרידא, שהוא אחד ויחיד ואין אלוקים בילתו, אלא גם לרצונו. לגבי היהודי אין קיים רצון בעולם זולת רצונו יתברך בלבד. ומה המאמין בכוח אלוקי זולת ה' יתברך נחשב לעובד עבודה זרה בשיתוף, כך גם מי שקובע אצלו בחיים רצון אחר נוסף לרצון ה', כגון מי שמתחשב ברצונו האישי, וכל מי שהוא עבד לשני אדוניים ליוצרו ולְיָצְרוֹ, מתנכר הוא לייחוד ה' וחוטא בחטא השיתוף. (דורש טוב)

שבת שלום ומבורך

סיפור מטלטל זה, שסופר בימי השבעה לפטירת הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, אין כמותו כדי להורות ולעורר: כשאדם יודע שכל קושי העובר עליו - מאיים ומפחיד ככל שיהיה - מסתיר בחובו חסד ה' חבוי, שבתוכו טמונה מתנה מבורא עולם, קל לו יותר להודות על הקשיים הללו, ולצלוח אותם בהצלחה כבירה, כי ההודאה תגלה את חסד ה' הנסתר ותיביא את הישועה הגלויה!

השעה היתה אחת אחר חצות לילה. בכביש המהיר שמוביל מבורו פארק ללייקווד. הכביש הרחב היה ריק באותה שעה, מעט מאוד מכוניות נראו נוסעות בנתיביו. ר' יצחק, יהודי מארץ הקודש ששהה אז בארה"ב, נהג באחת מהמכוניות הללו...
 הכביש היה ריק, רחב, מואר ונוח, וללא משים הוא לחץ על דוושת הגז כדי לראות מה קורה בלוח המחוונים. השילוב של השעה, הכביש הריק, הרכב הלא מוכר ואי הכרת החוק גרמו לכך שהאיץ יותר מדי, הרבה יותר מדי. בדרך כלל ר' יצחק שומר חוק - ובעיקר שומר על חייו, אולם הפעם אל שם לב שהוא נוהג במהירות של למעלה מ-150 קמ"ש, בקטע בו המהירות המותרת היא 80 קמ"ש בלבד.
 לפתע הבחין כי רכב נצמד אליו מאחור, נוסע אחיו באורות כבויים. פתאום הרכב שמאחוריו הדליק פנסים, ואלו היו פנסים כחולים מהבהבים. ר' יצחק הבין שהסתבך, הוא רק לא העריך עד כמה. השוטר סימן לו לעצור בצד הדרך, ר' יצחק עוצר, מכבה מנוע, וממתין לשמוע מה יעלה בגורלו. האם השוטר יסתפק בקנס, או מי יודע מה עוד...
 השוטר ניגש אליו, ביקש את הרישיון ואת מפתחות הרכב, הסביר כמה דברים באנגלית - שפה די זרה לר' יצחק, רשם את שרשם, והודיע לר' יצחק כי הרכב מושבת כאן ועכשיו, המפתחות ממתניים אצל קצין המשטרה המקומי, יחד עם הרישיון שיופקד אצלו. מבין המילים הבין ר' יצחק כי מהירות היתה כה מופרזת, עד שהחוק המקומי קובע כי במצבים כאלה הרכב מושבת מיידית, ונהנה נקרא לחקירת משטרה - בסיומה יוכרע האם ומתי להשיב לו את מפתחות הרכב ורישיון הנהיגה...
 ר' יצחק מבין שהסתבך כהוגן, והרבה יותר: הרי הוא אינו מקומי, השפה זרה עבורו. הוא עכשיו על אם הדרך, בטבורו של כביש מהיר, והשעה אחר חצות לילה. אם אינו יכול להתקדם מכאן ברכב - הרי שהוא נשאר כאן, תקוע, עד להודעה חדשה. איך יצא מכאן? למי יתקשר? מי יבוא לסייע לו? הרי הוא אינו מכיר אנשים המתגוררים בסביבה, ואפילו להיעזר בזרים אינו יכול, בשל קשיי השפה. ריבונו של עולם, הוא נושא עיניים לשמים זרועי הכוכבים שמעליו, מאין יבוא עזרי!

באנגלית הרצוצה שבפיו, מנסה ר' יצחק לדבר על ליבו של השוטר, להסביר לו את חומרת המצב. הוא מנסה לתאר כי הוא תייר, אין מי שיעזור לו, זה מסוכן עבורו להישאר כך, זרוק בצד הכביש באישון ליל. השוטר אוטס אוזניו משמוע, נוטל את הרישיון והמפתחות, ושגב לניידת - להנפיק דו"ח מסודר על האירוע.

ר' יצחק ניצב לבד בצד הכביש, ומתחיל להרהר איך כל זה קרה לו. איך יתכן שהנהג זהיר כמוהו, יסתבך בנסיעה כה מופרזת, ודווקא בארץ זרה, בכביש רחוק ממקום יישוב, ובאישון לילה. הוא מהרהר דקה או שתיים, וניכר כי כבר מזמן לא אמר תודה לה' על כל הנסיעות שהוא מצליח לנסוע בשלום, על כל הפעמים שהוא מגיע למחוז חפצו בקלות, על כל ההזדמנויות שהדרכים מאירות לו פנים...
 ועל אתר, הוא פתח באמירת 'מזמור לתודה' נלהבת, בשיך ובניגון. נפשו כמו משתכפת על חיק בוראה, כשהוא מודה לה' על חסדו וטובו הגדול עד הנה, שכן הוא בריא, ורואה, ויכול לנהוג, ויש לו רכב, והוא מגיע ממקום למקום, וסכנות הדרך חולפות מעליו ולא מזיקות לו, וכן הלאה...

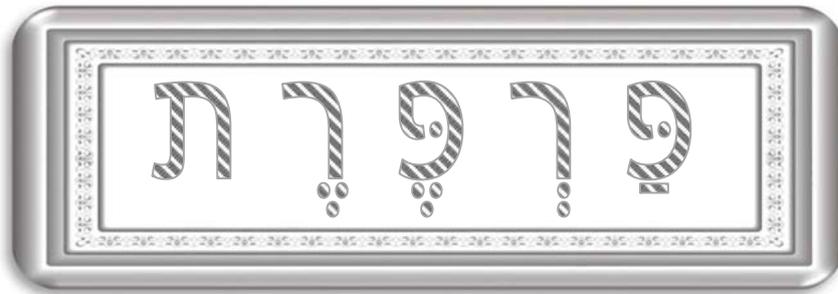
בעיצומו של לילה, בטבורו של כביש בינעירוני בפרברי ניו יורק, עומד יהודי של צורה, שר ומזמר, עיניו זולגות דמעות אשר ונפשו יוצאת במחול. לצידו הרכב הכבוי בו נסע, ומאחוריו ניידת משטרה בתוכה שוטר חמור סבר שהזעיף לו פנים, אבל מה הם כל אלה מול גל ההודאה לה' ששוטף את ליבו, מרגש אותו ומרנין את נשמתו...
 הוא משליש את הפעם הראשונה, ולאחריה את הפעם השניה, ומוסיף פעם שלישית. 10 פעמים הוא עומד ומשורר 'מזמור לתודה', ברגש, בלהט, בהשתכפות מעומק הלב, שוכח לגמרי מהמצב המוזר והבעייתי בו הוא נתון. עד שהשוטר האמריקאי ניגש אליו בשנית, מוריד אותו בחזרה לקרקע המציאות...
 'אוקיי', אומר השוטר, 'הבנת. באמת זה לא לעניין להשאירך כאן כך. הא לך בחזרה את מפתחות הרכב והרישיון, ומצורף בזה קנס על סך 85 דולר. להבא תנהג בזהירות!' - מסכם השוטר, נכנס לניידת, מתניע ונוסע...

ולר' יצחק לא נותר אלא להמשיך ולשורר 'מזמור לתודה', בפעם האחת עשרה הלילה. הנה כי כן, הוא ראה בעיניו כיצד ההודאה לה' הצילה אותו, השיבה לו את הרישיון והמפתחות לאחר שכבר נגזר דינם, וגורלו כמעט חוץ לצאת מטבור הכביש הבינעירוני באישון ליל...
 ה'מזמור לתודה' חילץ אותו מכאן, זה הזמן לשוב ולהודות לה'!
 אחים יקרים, אם אנו חשים בקושי, הבה נאמץ את ההודאה, נוהה לה' על מה שטוב, וגם על מה שנראה פחות טוב. על כל החסד שנתה. וככל שנטה לה' ונשבחו על רוב חסדו וטובו עמנו - כך נזכה לראות עין בעין בישועתו ובטובתו, ונזכה להוסיף להודות לו על חסדיו הרבים!

(יחי ראובן/פניני פרשת השבוע)

לעילוי נשמת: שושנה שירה ח'בי בת אברהם, מיכאל ח'בי בן סעדיה, לזכות אריה ח'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדיה הינדי, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תוהמי בת סעדי, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת ויממה יושכר, אייל בן ניסים ורחם, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נגר בת עוואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליס, גבריאל נגר בן זכריה, מנשה ג'יבלי בן שלום, שקד דהן בן סג'ילית, אריה בן סעדיה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה, תמר לימור בת שושנה, זכריה נגר בן יעקב חסר יפת, רחל בת סעדיה, תמר בת שרה.
 לרמואת: נוי בת הילה, עלמה בת מור, אורי אסתר בת רבקה, חנה בת סיי-שרה שפירנצה, בת-אל בת תמר, רותית בת זחבה, הראל חיים בן הדסה, ניסים ניצן בן זקיה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

548

פרשת ואתחנן - חזמו תשפ"ד

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה... עַל לְבַבְךָ (ו, ו)

יותר ויותר. דלתות הטנק סגורות ללא אפשרות לפורצן ולצאת. הייתה זאת שאלה של זמן עד שהטנק יתפוצץ הוא וכל מה שבתוכו... ניסיתי להיזכר בנוסח הווידוי, אבל במקומו נזכרתי בדבריו של הרב, שאמר לי תדיר כי התורה והמצוות יושבים על לוח לבו של האדם, עד שיזכה בבוא הזמן להכניסם לתוך לבו פנימה. ואז נפתח ליבי... צעקתי מתוך הלב: 'רבש"ע! אם אתה מוציא אותי מכאן, אני מבטיח לך שאני מכניס את הדברים עמוק אל תוך ליבי! עמוק מאוד!' ואז קרה הנס... באותם רגעים נפער מעוצמת האש חור ענק בתחתית הטנק, מיד זחלתי החוצה לאוויר העולם, לעולם החיים... שם בתוך הטנק זכיתי להכניס את הדברים מעל ליבי לתוך ליבי - ליבי ובשרי ירננו אל א-ל חי".

למרות שדברי התורה צריכים לחדור 'לתוך הלב' בכל זאת כותבת התורה שיהיו 'על לבבך', מדוע? מבאר האדמו"ר רבי **מנחם מנדל מקוצק** זצ"ל (הובא ב'שם משמאל' בפרשתנו תרעז): שמכיון שיצר לב האדם רע מנעוריו, ולא תמיד המצב הוא שהדברים מחלחלים מיד לתוך לבו, לכן מצווה התורה הק' שראשית יש לשים את הדברים 'על הלב' שיהיו מונחים שם, ובשעת הכושר כאשר יפתחו שערי לבו, יכנסו הדברים לתוך ליבו פנימה...

* * *

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הגה"צ הרב אשר אנשיל כ"ץ]

**וְלִבְרֶתְךָ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִבְכֹתְךָ
בְּדַרְךָ... (ו, ו)**

לימוד התורה הוא כאוויר לנשימה, אי אפשר להפסיקו אפילו לרגע - 'כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה'.

* * *

מספר הרבנית ר. צביון על הסבא הגדול מרן 'הסטייפלר' זצ"ל: בכל עת ובכל שעה ראינו את סבא לומד - זה מה שעשה בכל שעות היממה. לפעמים עסק בתורה מתוך ייסורים גדולים. גם כשהיה חולה וגופו להט מחום, לא פסק מלימודיו. "אמנם קשה לי ללמוד", אמר, "אך יותר קשה לי שלא ללמוד... לו הייתי לומד רק כשנוח לי, הייתי נותר עם הארץ גמור". פעם אף התבטא: "העיני הגדול ביותר שיש לי בתשעה באב הוא שלא ללמוד...".

בחור אחד היה רגיל להשתתף בקביעות בשיחותיו הנלהבות של המגיד הצדיק ר' **שבתי יודלביץ** זצ"ל. אך אותו בחור, מוחו ולבו בל עמו, וכל כולו מונח היה באותה שעה בעניינים אחרים, וכל הסיבה שהגיע לדרשות היתה בגלל הסיפורים והמילתא דבדיחותא שהיו שזורים בתוך הדרשות. למרות זאת עודדו ר' שבתי לבוא בתדירות להשתתף בדרשות, והסביר לו שלמרות שכעת אינו מחובר לדברים, אבל במשך הזמן יזכה שיחלחלו הדברים ללבו פנימה ויהיו לתועלת עבורו, וכסמך לדבריו הביא את דברי הרה"ק מקוצק הנ"ל.

עברו שנים מספר, ובאחד מן הימים פגש רבי שבתי את אותו הבחור, אך 'פנים חדשות באו לכאן' כי קרן אור פניו באורה של תורה. התפעל רבי שבתי מאוד ואמר לו: "פניך מעידים כי בן תורה אתה, איך נהפכת לאיש? אשרי לי שראיתך בכך".

ענה לו אותו הבחור: "רבי, צדקת! נפתח לי הלב בתוך הטנק...".

סבא 'הסטייפלר' היה חרד מביטול תורה ולו לרגע קט, וגם בלילות שבת, כששרר חושך בבית, היה יושב ומשנן משניות בעל-פה. מימי בחרותו ועד סוף ימיו לא היתה שינתו מסודרת - הוא היה לומד ולומד עד שנפל בעייפותו על מיטתו או על הסטנדר. מחזה שכיח היה לראותו מנמנם על כיסאו כשפיו ממלמל משניות. לעיתים היו מוצאים אותו בבוקר השכם כשהוא עדיין שקוע בתלמודו; הוא למד ולמד עד אשר הגיע זמן קריאת שמע של שחרית... כבר בשנות

לפליאת רבי שבתי הסביר לו הבחור: "התגייסתי לצבא לחיל שריון ונהייתי 'טנקיסט'. סברתי שזו פסגת חיי, לצערי הטנק משך אותי יותר מדף גמרא... עד לאותו יום בשעת מלחמה, ישבתי בתוך הטנק כשמסביבי נופלות המון פצצות, ולפתע... רעש מחריד אוזניים קורע את עור התוף... פצצת פגז ישירה פגעה בטנק כשאני לכוד בפנים. לא שמעתי ולא ראיתי כלום, מלבד אש ועשן וזעקות חברי הלכודים כמוני בטנק. הרגשתי שאלו הן הדקות אחרונות של חיי, ה"י, העשן הולך ומחמיר, האש הולכת וגדלה והנשימה כבידה

בחרותו בנובהרדוק יצא שמו בכל עולם הישיבות כמי שלומד בהתמדה סדרים של שלושים שעות רצופות!.

בספרו 'תולדות יעקב' מצטט אחי רבי אי"ש את סבא: "יש הסוברים שאפשר להשיג השגות גבוהות בכל מיני אמצעים ודרכים, ואינם יודעים כי עיקר גדלותו ורוממותו של האדם באה לו אך ורק על ידי לימוד התורה".

אכן, על ידי לימוד התורה בעמל ובמסירות נפש מוחלטת בכל מצב וללא כל תנאי, התעלה סבא, התגדל והתרומם, וזכה לכל המעלות של העוסק בתורה לשמה.

לנערי בר-מצוה שבאו להתברך מפיו היה עורך חישוב, כי יכולים הם להתמיד וללמוד מדי יום במשך שנים עשרה שעות [שמונה שעות לשינה, שעתיים לתפילה, שעתיים לאכילה ולשאר צרכים, והשאר ללימוד]. הוא אף נהג להזהיר את בני התשחורת, כי אם ילמדו רק שמונה שעות ביממה, ויבטלו ארבע שעות, או-אז תגרום הבטלה להפסד של כל תורתם, חלילה, בבחינת 'אם תעזבני יום - יומיים אעזבך'.

עם זאת, הסביר פעם לאחד משואליו, כי על ידי לימוד יומי בן 12 שעות יכול אדם להיחשב 'תלמיד חכם', אך ודאי שאין די בזה כדי להיות 'גדול' באמת... אכן, מי כסבא יכול לומר כן!.

סבא היה שוקד על תלמודו בלילות עד לשעות מאוחרות, ולפעמים עד עלות השחר, אולם כפי שסיפר, בשנות נישואיו הראשונות רצה להנות את סבתא, לפיכך היה עולה על יצועו בעת שהלכה לישון ולאחר מכן היה קם ושב ללימודו.

[מתוך 'בית אמי']

* * *

הגאון הגדול רבי חיים פינחס שיינברג זצ"ל ידוע היה בזהירותו המופלגת מביטול תורה. לעת זקנתו נחלש ובני המשפחה והתלמידים והמקורבים ביקשוהו לשמור על כוחותיו, אך ככל שהיה הדבר בכוחו לא ויתר, לא על הליכה לישיבה ולא על שיעורים ותפילות בה.

תלמידו הג"ר ישראל גואלמן פנה אליו פעם ובקשו: "הרב נראה חלש מאוד ועייף, אולי כדאי להוריד שיעור אחד מהשיעורים היומיים?". הזדעק רבינו לעומתו: "ישראל, אתה רוצה להרוג אותי?". מספר רבי ישראל: "יצאתי מהחדר כמעט בבריחה...". הוא הרגיש באמת שאם יוריד בעצמו ולו במשהו מתורתו, זה מוריד בחיותו!.

בשנים מאוחרות יותר, עשו מעשה כשראו את חולשתו העצומה, וביטלו את שיעור ההלכה שמסר בערב באנגלית. אך כעבור זמן ראו שזה עצמו - שאין שיעור - פוגע בבריאותו, ושב וארגנו את השיעור לעוד כמה חודשים. ראו בחוש שזה מחייה אותו.

באותן שנים השתנה סדר יומו, אם עד השנים האחרונות היה שומר על סדרי יומו הצפופים, במספר שיעורים ביום ובסדרים מדויקים, לעת זקנתו היה נראה לכאורה שרבינו ישן הרבה יותר, למשל ברוב שעות סדר א' בישיבה לאחר שיעור ההלכה, יושב היה בחדרו ונראה היה שנרדם, דבר טבעי לגמרי לאדם שמתקרב לשנת המאה... אולם מביני מדע ידעו שגם בחולשתו הוגה רבינו בתורה, וכך היה מספר אחד ממקורבי המשגיח: הגה"צ רבי זיידל אפשטיין זצ"ל, היה מבוגר מעט מרבינו, ובסוף ימיו ארע אצלו שהיה נרדם באמצע היום לכמה שעות. רבי זיידל שחי בתביעה עצמית תמידית, היה תובע ובוחן את עצמו, מדוע הוא נרדם באמצע היום וישן סתם כך כמה שעות שמעולם לא נזקק להן?.

אחד ממקורביו ניסה לפייס את דעתו ואמר לו: "הלא גם רבינו ראש הישיבה, רואים שקורה שנרדם באמצע היום בחדרו?".

הביט בו המשגיח במבט חודר, כאינו מבין את ההשוואה, ואמר בענוותנותו: "הלא ראש הישיבה שקוע בלימוד, גם כשנראה לך שהוא ישן, אולם אני הלא ישן באמת!...".

ואכן ניכר היה שרבינו שקוע בתלמודו, כך גם העיד בעצמו בכמה הזדמנויות. מספר נכדו רבי אריה שיינברג: נכנסתי פעם לסבא וראיתיו שקוע בעולמו הפנימי, ונראה כנרדם ומתנמנם.

ילדות היתה בי ושאלתי: "מה הסבא עושה?".

סבא התפלא על השאלה וענה: "מה שעשיתי תמיד, לומד!".

"ועל מה סבא חושב?", המשכתי ושאלתי.

- "קושיא, תירוץ. מה סבור אתה שאני מבטל מתורה חלילה!?! חס ושלום!...".

ואכן, בכל המצבים והתקופות, בבית ובבית החולים, בדרכים ובישיבה, ביום ובלילה ראוהו ממלמל, גם אלו שישנו אתו בלילות, מספרים שהיה מתעורר ושואל ומדבר בתוך סוגיות ושיטות הראשונים. זאת ועוד, לפעמים שמעוהו גורס דפי גמרא שלמים בעל פה, דף אחרי דף מילה במילה, לפעמים בקול ולפעמים בלחש.

כך מספר תלמיד נוסף: "למרות שבשנים האחרונות נע בכסא גלגלים, בכל זאת, בהמלצת הרופאים עשו כל מאמץ שילך בעצמו. זכיתי כמה וכמה פעמים לרדת אתו אט אט בחדר המדרגות מביתו ששכן בקומה גבוהה ועד לקומת הקרקע עם מנוחה בין קומה לקומה. בדרך כלל הייתי רואה שפיו ממלמל בלי הרף. פעם הייתי אוזני, ואני שומעו גורס דף מסוים במסכת שבת, לאחר פרק זמן אני מטה אזני שוב, ושומעו אווז דף אחרי, ואחר פרק זמן עוד דף או שניים הלאה במסכת זו. בפעמים אחרות הייתה זו מסכת אחרת אותה שינן דף אחרי דף בעל פה.

וְעֲשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי ה' לְמַעַן

יִיטָב לְךָ... (ו, יז)

המתנהג בישרות וטובת עין כלפי רעהו, זוכה לברכת 'למען יטב לך' משמים, 'מידה כנגד מידה'.

* * *

סיפר הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: "הבוקר, אחרי תפילת שחרית, פגש אותי חבר שלי, יהודי חסיד גור, ואמר לי: "אתמול קמתי משבעה על אבי. בא ואספר לך עליו משהו שיהיה לעילוי נשמתו - מעשה שהיה כך היה: הוא עבר את מאורעות המלחמה העולמית, וכאשר עלה לארץ ישראל התגורר בהרצליה. בזקנותו עקר את מגוריו לבני ברק.

ביום השני לבואו לדירה החדשה בבני ברק, דפק אצלו יהודי בדלת: "שלום עליכם, ר' איד! אני שכן ותיק כאן בבנין".

הזקן הכניס אותו פנימה, התיישבו בשמחה.

ואז השכן פותח בדברים: "עליך לדעת כי כאן, בבנין, ישנו סכסוך, לא ממש ריב, אבל יש בעיה, והיא: אחד השכנים מעוניין לשפץ את דירתו, ואנחנו כמובן לא מסכימים כי הבניה גוררת לכלוך ורעש וכו', רק... שלנו אין כל כך את הכוח למנוע ממנו את הדבר, וכיון שאתה הגעת להתגורר, והנך יהודי מבוגר, לך תהיה אפשרות אמיתית לטעון ולתבוע כי הבניה תקשה עליך מאד וכי לא באת לבני ברק בשביל לסבול רעש ולכלוך, כך אולי נוכל למנוע ממנו את הבניה".

"מיהו השכן, מה שמו?" שאל הזקן. השכן נתן לו את השם ואת הקומה: "השכן מלמעלה".

הזקן שמע והשנים נפרדו: "טוב, אני כבר אדע מה לעשות, תודה רבה", הפטיר הזקן.

השכן עזב את המקום, והשכן החדש - הזקן, התרומם מכסאו, נטל את שבעים וחמש שנות חייו, ועלה בגרם המדרגות אל השכן מלמעלה - אותו שכן שרוצה להרחיב את דירתו [והשכנים מעוניינים למנוע זאת ממנו]. דפק בדלת, וכשנפתחה אמר: "שלום, אני השכן החדש מלמעלה".

- "הו! שלום עליכם, כן, השבוע באתם לכאן מהרצליה, נכון?"

- "למעשה, אתה היית צריך לבוא לביקור היכרות בביתי [כי אני מבוגר] אבל, כפי שהבנתי, אין לך זמן לך. נאלצתי אפוא לעלות אליך. האם אפשר להיכנס?"

- "בבקשה, היכנסו, אפשר לשבת".

הזקן התיישב: "אולי כוס תה אם אפשר..."

בהקשר זה, סיפור מופלא סיפר הג"ר רבי יעקב מרדכי רפפורט ראש ישיבת 'לב אריה': "באחת הטיסות האחרונות שרבינו טס לארה"ב, ישבתי ליד רבינו במטוס ואף נתבקשתי לעזור לו בעת הצורך. מפעם לפעם שאלני רבינו היכן הוא נמצא ולהיכן נוסעים וכדו', ועניתי לו שהוא במטוס וייעדו ארה"ב. תוך כדי הטיסה ראיתי שרבינו ממלמל לעצמו ושאלתיו מה הוא ממלמל, ענה רבינו: "אני עכשיו באמצע סוגיה פלונית בבבא קמא".

לפתע הוסיף ואמר: "אומר לכם דבר חשוב, בטח אתם מתפללים שאני שואל מפעם לפעם היכן אני נמצא ולהיכן אני נוסע וכדו', בגיל זקנה טבעי הוא ששוכחים ולא זוכרים בדיוק, אך גירסא דינקותא זוכרים היטב. למשל באיזור בו התגוררתי בנעורי בארה"ב, היו עשרות רבות של בתי כנסת ואוכל לומר לכם את שמותיהם ומחוזותיהם עד לאחת, אותו דבר בלימוד מסכתות הש"ס, היות ולמדתי ושיננתי אותן בצעירותי פעמים רבות, גם עכשיו אני זוכרן היטב". ואז פנה אלי ואמר: "יונגרמן, מי שלומד הרבה כשהוא צעיר, זה נעשה גירסא דינקותא שלו!".

סיפור מרעיש מספר הבה"ח יעקב בוגץ: "היה זה בצהרי שבת קודש אחת, ישבתי בחדרו של רבינו והוא יושב כדרכו. לפתע הכריז בשמחה מיוחדת: "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", ניגשתי אליו ושאלתי: "על מה ראש הישיבה כה שמח?". ענה רבינו: "זכיתי עכשיו לסיים את הש"ס!".

בשיעור הלכה שהיה מוסר בחדרו, היה מצטט לשונות של המ"ב בכל חלקיו במדויק. פעם כשנשאל על דברי המשנה ברורה במקום אחר, ציטט - בלי לפתוח - את לשון השער הציון שם במדויק. אחיינו רבי גרשון קויפמן שנכח בשיעור, שאלו לאחר השיעור: "איך רבינו זוכר בדיוק הלשון, וכי למד את זה אלף פעמים?", ענה רבינו: "אולי יותר...".

דבר נוסף שראו אצל רבינו, זה איך שהוא נזהר ומחשב שלא לבטל תורה מאחרים.

הבחורים ששימשו אותו בשנים האחרונות היו בהתלבטות, מחד הוא שמח לראותם מנצלים את זמנם ולומדים, מאידך, כשראה אותם לומדים, השתדל מאוד להימנע מלבקש מהם מבוקשו, רק אם היה זה דבר דחוף, שכן לא רצה לבטלם מתורה, מה שיצר אצלם את ההרגשה שאינם עושים מלאכתם נאמנה. לא אחת כשראה שלומדים ושאלוהו אם לכבות את האור - לא הבין את השאלה, "הלא אתה לומד!". וכשאמרו לו שהם נמצאים פה בשביל לעזור ומעוניינים שיהיה מה שטוב לו, ענה: "אני אסתדר איך שיהיה, אתה תלמד!".

כשנאלץ לבטלם הצטער מאוד. הייתה פעם שנחלה והיה צריך טיפול רצוף, דבר זה הדאיגו וציערו ואפילו בכה על כך, באומרו: "איזה ביטול תורה אני גורם לכם...".

[מתוך 'מגדלתו ומרוממתו']

"עוד מעט הוא יבקש ללון בביתי, מה קורה כאן?!... חשב היהודי לעצמו, ומיהר להכין לו כוס תה חם.

"היות ואנו שכנים חדשים, אשמח מאד לקיים עתה פגישת הכרות". והזקן החל להתעניין: "כמה שנים אתה מתגורר כאן בבנין? כמה ילדים אתם מגדלים בדירה הזו?...". בקיצור, סדרת שאלות והתעניינות. לאחר שקיבל תשובות אמר הזקן: "מה שאני מבין, כי יש לך עשרה ילדים, עדיין לא חיתנת ילד, זאת אומרת - שנים עשרה נפשות".

- "כן ברוך ה".

- "וכמה חדרים יש בדירה שלך?"

- "שנים וחצי גדולים, לא קטנים, ומסתדרים איך שהוא. אגלה לכם סוד, גם במטבח אני מניח מזרן, ובערב, אחרי הניקיון, ישנים גם שם, ברוך ה'...".

- "ומדוע לא תרחיבו קצת?"

- "לא נורא, מצטמצמים ונדחקים".

- "מה יש, וכי לא כדאי להקל קצת על הדחק?"

- "האמת שרציתי, אבל הבחנתי כי ישנה התנגדות חריפה מצד אחד השכנים, כך שנאלצתי לסגת מהרעיון".

- "אבל מדוע לא תבנה?"

- "הסברתי לך, מה אני יכול לעשות שלא נותנים לי לבנות".

- "רצוני לשאול: אם בכל זאת תרצה לבנות, איך יהיה לך כסף לבניה?"

- "בבני ברק אין בעיה של גמחי"ם, אני כבר אסתדר...", החל לגמגם.

- "אם כך אספר לך, יש לי גמ"ח. עוד בהרצליה היה לי גמ"ח גדול. כדאי לך עכשיו לרדת לקחת טופס, תמלא אותו, ואלווה לך שלושת אלפים דולר".

- "אני לא צריך גמ"ח, כבר הסברתי לך - הבעיה הגדולה היא שיש מתנגדים לבניה שלי".

- "עזוב, ראשית כל קח כסף, שיהיה לך בשביל ההתחלה, תחתיים על השטר שלשה ערבים לשלשת אלפים דולר. יש לי גמ"ח גדול, מה אכפת לך".

הוא שוב מסביר לו: "לא זו הבעיה - - -".

- "שמע נא מה שאני אומר לך, רד וקח טופס, תקבל את הכסף, תלך לעירייה לבקש אישורים ותוכל לבנות...".

- "מה אתה רוצה מהחיים שלי?!"

- "אני רוצה את מה שאמרת, שתתחיל לטפל בבניה, וקח כסף מהגמ"ח שלי".

- "אבל יש בעיה עם - - -"

- "זה תשאיר לי אני כבר אטפל בנושא". הביקור הסתיים...

בינתיים הוא יורד ודופק אצל ה'גרוייסער מתנגד' [-המתנגד הגדול]- השכן מלמטה, שביקר אצלו לפני כשעה. נכנס גם אצלו לביקור: "כמה ילדים יש לך?"

- "חמשה ילדים, כולם כבר התחתנו, ברוך ה".

- "כמה חדרים יש לך כאן בדירה?"

- "שניים וחצי, ועשיתי מהם שלשה, חסדי ה".

- "אני רוצה לשאול משהו. אין לך ילדים בבית, ועשית משניים וחצי - שלשה, ולמעלה יש שכן עם שתיים-עשרה נפשות בדירה, ישנים שם במטבח עם מזרן על הקרקע, וכי אין לך רחמנות?! ולא זו בלבד, אלא שאתה בא אלי להחטיא גם אותי, להיות חוטא ומחטיא?!" המשיך... ודמעות נצנצו בעיניו הישישות מלאות הרחמים.

המשיך הזקן: "אני רוצה לומר לך משהו, שכני היקר. אינני צעיר, דע לך, כל אחד בחייו חייב להגיע לרחמי שמים, ללא זה - מר מאד. אנו זקוקים לרחמים. ולדעתי, אם אדם מרחם על זולתו ובפרט על שכניו - ה' מרחם עליו, ואם לא, ממש הרבה רחמנות עליו".

היהודי התרגש מדברי הזקן ודמעות בעיניו: "טוב, איך זאג גארנישט [מהיום אינני אומר מלה ואיני מתערב], כי אכן נכון הדבר שהכל זקוקים לרחמי שמים".

- "רגע, זו לא חכמה להחליט: 'אני לא אומר מילה', הרי לשכן אין כסף לבנות - הוא זקוק לגמחי"ם, בבקשה תשיג לו איזה גמ"ח של כמה אלפי דולר, אתה מוכרח לעזור לו עם רחמנות אמיתית. אתה מסכים?"

- "מה יש לי לעשות אתך, אין ברירה, טוב אעשה כבקשתך".

- "אם ככה בא נעלה" - - -

הזקן נכנס לדירתו החדשה ויצא עם בקבוק ליקר. עלו יחד לשכן והודיעו לו: "באנו לשתות לחיים על חתימת השכנים להיתר הבניה שלך". נכנסו ושתו לחיים בבית השכן. ואחרי כחודש יצאה הבניה לדרך... הסיפור אמיתי, מעשה שהיה, ממש כמו שסיפרתי לכם!

רבותי. ביודעי קא אמינא, כי כל כך הרבה צרות ומריבות עם שכנים, שרובם באים מצרות עין.

ידוע לי על יהודי שהרחיק מהבנין הסמוך כארבעים וחמשה מטר... ועם כל זאת שכן מהבנין ההוא הגיע להתלונן כי הבניה לוקחת לו את האויר... וי, לוקח לו את האויר מהמידות ה'טובות' שלו - נורא ואיום. [מתוך 'יחי ראובן']

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות ואתחנן - עקב תשפ"ד ♦ עלון מס' 145

השגחה שבועית

תלמד עוד פעם

כבר למדתי 20 פעם שער הבטחון, כבר אמרתי 100 פעם מזמור לתודה, כבר התפללתי 40 יום, כבר עשיתי הכל, והישועה עדיין לא בפתח. זו שאלה שנשאלת המון פעמים, כל אחד בסגנונו ובדרכו.

אמר לי פעם יהודי תלמיד חכם על עצמו: כשאני שואל שאלות מהסוג הזה, אני מבין שעליי ללמוד שוב את שער הבטחון, ואם השאלה עדיין בעינה, צריך ללמוד את זה שוב יותר לעומק, ואם עדיין היא לא נפתרה, אז אני פשוט מתפלל להקב"ה שייתן לי אמונה ובטחון, כי כשיש לי שאלות, אני יודע שעדיין האמונה לא נכנסה לי ללב. אם היתה לי אמונה לא היו לי שאלות.

יוצא לי לפגוש ביהודים שמתמודדים עם קשיים שאין להם פתרון על פי טבע. הם חיים עם התמודדויות יום יום, והחיך לא מש מפיהם. כשפוגשים בכזה יהודי, כל אחד צמא לדעת איך זה קורה. איך יכול להיות אדם שכל יום זו התמודדות חדשה אצלו, והוא מתהלך שמח יותר מהמיליונר הגדול ביותר.

ותמיד התשובה של כולם היא אחת - האמונה. לאנשים שחיים עם אמונה אין שאלות. דומה הדבר לאדם שקיבל רשות להכנס למכרה זהב למשך חודשיים, ומה שהוא מצליח להוציא במשך החודשיים האלו, זה רכוש שלו. בחודשיים אלו הוא יעבוד כל הזמן, ולא יישן ביום ובלילה. הוא לא יראה אור יום. הוא כמעט לא יאכל ולא ישתה.

כשנשאל אותו איך אתה יכול, הרי זאת עבודה קשה ביותר? הוא לא יבין את השאלה, הרי אני כורה כאן זהב, ושום קושי לא יעמוד בפניי.

כשיהודי חי עם אמונה בבורא כל עולמים, הוא יודע שכל מה שהקב"ה עושה אתו - לטובה הוא עושה, ואם הקושי גדול יותר, אזי הטובה גדולה יותר, הוא מרגיש כל הזמן שהוא כורה זהב.

זה הכח של אמונה ובטחון. זה מחזיק את האנשים בכל מצב ובכל זמן.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

אנשי המעלה התשיעית

של ענייני בטחון, כי רק מי שמתחזק תדיר, יכול למסור את עצמו אליו ית'.

ומשליך נפשו וגופו אל דינו - 'נפש' זהו 'רצון'. מי שעדיין לא למד, חושש שמא יפסיד משהו אם הוא לא ימלא את רצון עצמו. לעומתו, מי שמשקיע זמן בלימוד ענייני בטחון, זוכה לשלוות הנפש, כי הוא מאמין שהוא לא יפסיד כלום. הבטחון הוא המידה שחייב לנו לקיים בשמחה את המצוות היותר קשות, אף על פי שקיומן הוא נגד הרצון הטבעי או הנוחות של הגוף. כי מי שבטוח, יקל עליו לקום מוקדם ולהיקרע מהמיטה, לקרוא קריאת שמע בזמנה ולהתפלל כהלכה, וכן לוותר על כל מיני מאכלים שאינם לרצונו ית'.

ולא יגביר ענין על ענין - כאן מדובר בדרכים להשגת הפרנסה. יהודי מתפרנס מאיזו מלאכה, ופתאום הוא שומע שאפשר להתפרנס ממלאכה אחרת יותר בהרבה, ולקבל משכורת יותר גבוהה. אם הוא מרוצה ממלאכתו, היא מתאימה לכל עניינו, והסיבה לעזובה היא רק כספית, הוא לא יעזוב את המלאכה הראשונה, כי הוא **לא יגביר ענין על ענין**: הוא לא יעניק משמעות לסיבות של הפרנסה, כי הפרנסה היא מהשמיים ולא מהסיבות, ובכל מקרה יגיע לו רק כמה שנקצב לו בראש השנה מלמעלה.

אם הוא השתמש בהיגיון שה' נתן לו, והחליט לצאת לדרך באופן מסוים, ובדיוק באותו אופן הוא נתקע בפקק שאין לו סוף - הוא לא יתחיל בחשבונות של 'למה עשיתי' ו'למה לא חשבתי'... לא. הוא לא יעסוק במחשבות על כך שהדרך השנייה יותר טובה מזו שהוא נוסע בה, כי הוא זוכר שמהו מצעדי גבר, ואם נזרם עליו להתעכב, זה מה שיקרה. וכך בכל תחום בחיים, כל הסיבות שוות אצלו, כי הוא יודע שאלה רק סיבות, ושמי שבאמת מנהל את הכול, הוא אבא טוב ומיטיב, שהוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד.

(מתוך שיעורים 309-310 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחיוג ישיר 02-3011904.)

בקשו רחמים מרובים עבור האברך ר' יצחק בן פֿשא הי"ד בנו של הרב דוד קלצקין שליט"א
קו לחלוקת שני פרקי תהילים: 077-4822963

אמר פעם יהודי: ככל שאני מתקדם בשנות החיים עלי אדמות, אני מתפטר מעוד כמה סעיפים בנייהול העולם. זה לא שפעם מישהו מינה אותו לזה, אלא, אני מקביל את זה להבנה של תינוק:

התחושה של התינוק היא שהכול שלו. הוא בוכה - ומיד מביאים לו אוכל. הוא ממש מרגיש שהוא עושה את זה!

אמנם עם ההתפתחות, התינוק מבין שיש אנשים סביבו, והם אלו שמביאים לו את האוכל ואת שאר צרכיו. כשהוא גדל עוד יותר וזוכה לחינוך טוב, הוא מגלה את האמת, שגם למיטיבים לו אין כוח עצמי, והוא בא מידו הפתוחה והרחבה של בורא כל העולמים.

העולם הזה מבלבל. הבורא סידר את הטבע ואת מיליארידי הסיבות לכל צורכי האדם, כדי שזוכה להאמין שהוא מקור הכוחות כולם, והוא מסובב כל הסיבות.

לקראת סיום שער הבטחון, רבינו מביא עשר דרגות בענייני בטחון, האחת למעלה מחברתה. רבינו קורא לזה במילים: **וכאשר תחזק הכרתו עוד ועוד בחמלת הבורא על בראויו**. אמנם הדרגה העשירית היא רק ליחיד סגולה, אבל לדרגה התשיעית כל אחד יכול להגיע, אם רק ירצה, ישקיע ויתאמץ לשם כך. כמובן, זה לא קורה ביום אחד, אלא זהו תהליך שנמשך כל העת על ידי לימוד וחזרה מתמדת שוב ושוב על ענייני אמונה והשגחה פרטית.

מי שזוכה להתחזק בבטחון **לא ירצה, אלא מה שרצה לו**. כאשר שואלים אותו: מה אתה רוצה? - הוא עונה שהוא רוצה כל מיני דברים טובים: בריאות, פרנסה ברווח ללא חובות, משפחה עם נחת. יש לו תכניות אלה ואחרות.

אבל מה קורה בשעת ניסיון? מה קורה כשלא הולך לפי התכניות? מי שמתחזק בבטחון מרגיש שזה בסדר גמור. נכון שזה לא לפי התוכנית שלי, אבל זה לפי התכנית שלו! האמונה שה' רוצה רק להיטיב איתו, היא כל כך חזקה, שהוא יכול להביע בפה מלא: אם כך ה' רוצה, גם אני רוצה כך!

רבינו ממשיך בדרגה התשיעית - **ונמסר אל האלוקים**. הקב"ה נתן לנו בחירה, והוא רוצה שנהיה אחראים למעשינו, ונהיה חכמים הרואים את הנולד. ולזה מגיעים יחד עם הלימוד התמידי

הצטרף גם אתה לרבבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 087-551-8521 • מארגנטינה 0031-3988 • מאוקראינה 00380-947-100-633 • מארצות הברית 001-212-333-3333

קו לנשים - שלוחה 4 בתפרים הראשי

מסמך - 4822963 פרשת ואיתו תלפ

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

למען תהיה בפיך

מספר אברך ממודיעין עילית: בשבת קודש אני מרגיש שהפה שלי פשוט זועק. לא זעקה מהסוג ששומעים, אלא מהסוג שמרגישים. כל כולו אפוף כאב. לא יכולתי להצביע על משהו מסוים שמחולל את הכאב, בשיניים או בחניכיים. זה היה הכול ביחד.

חשבתי לעצמי, מה אוכל לקבל על עצמי כדי שהכאב יעבור? נזכרתי שברצועות התפילין שלי יש קרע. בכל פעם שאני מניח אותן, אני מבחין בקרע ואומר לעצמי, שכבר אלך להחליף את הרצועות. אלא, שאחר כך אני מכניס את התפילין לנרתיקן, ושוכח מזה עד ליום המחרת. הפעם, החלטתי, זו לא תהיה רק מחשבה, אלא מעשה. מי יודע, אולי יש קשר בין הכאב לכשרות הרצועות? הן על מצוות התפילין נאמר "למען תהיה תורת ה' בפיך".

מיד בבוקרו של יום ראשון פניתי לאדם שעוסק במקצוע, וביקשתי ממנו להחליף לי את הרצועה של תפילין של ראש. הוא עשה את זה בזריזות, ואחר כך בחן גם את הרצועות של תפילין של יד, ואמר כי גם זמן הגיע, ומן הראוי להחליף אותן.

התפילין קיבלו את הטיפול הראוי להן, וביום שני קמתי בבוקר ואמרתי בפה מלא שמחה "מודה אני". הכאבים נעלמו כלא היו.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 114.)

ביקשת - קיבלת

מספר אברך ממודיעין עילית: הקב"ה זיכה אותי להחזיק מפעל חסד. לצורך העניין אני זקוק לנגררת, כדי להעביר חבילות ממקום למקום. אנשים שונים שיש להם נגררת הסכימו להשאיל לי אותה, וכך בכל פעם השתמשתי בנגררת אחרת. בשלב מסוים לא יכולתי להמשיך עם ההסדר הזה, כי לא נזקקתי לנגררת רק בשביל נסיעה אחת ועוד אחת, אלא בשביל רצף של כמה ימים.

הבנתי שאני עומד בפני מצב, שהארגון שלי חייב נגררת שיוכל להשתמש בה באופן קבוע, ולכן הגיע הזמן לקנות אחת כזאת. התקציב שיכולתי להקדיש לכך היה ששת אלפים ש"ח בלבד.

מצאתי משהו שמוכר נגררת, והתברר לי שהסכום שבו חשבתי להשיג אותה, ממש מצויק. המוכר לא הסכים בשום אופן לרדת מהמחיר שהוא דרש, ואחרי כמה ימים מהשיחה איתו, הבנתי שלא תהיה בריחה, אלא לרכוש את הנגררת במחיר האמיתי שלה, ואחר כך לראות איך לכסות את החוב.

המספר של המוכר אבד לי, ולכן התקשרתי לחבר לבקש ממנו שוב את המספר של מוכר הנגררת. "בשביל מה אתה צריך נגררת?" שאל אותי החבר.

"בשביל הפעילות של הארגון", ענית לו.

"תבקש מהקב"ה שישלח לך נגררת", יעץ לי החבר, אחרי ששמע את תלאתי, "אני למשל, עמדת בוקר אחד במטבח של הכולל וביקשתי מה, 'אנא תשלח לי אוזני המן עם פרג'. והנה, מה קורה אחרי כמה דקות? החברותא מביא לי אוזני המן עם פרג! תאמין שה' יכול לעשות הכול ולשלוח הכול, רק תבקש ממנו".

דבריו של החבר החיו אותי ממש. הם הזכירו לי שאני לא לבדי במערכה, הן הארגון הוא של הקב"ה, והוא בוודאי יעזור לי. התחלתי להתפלל אל הבורא הכול יכול, שישלח לי נגררת בחינם.

עבר שבוע, ושוב אני עוסק בחיפוש נגררת. מצאתי נגררת למכירה, והתקשרתי לשאול את המוכר אודותיה. "חשבתי למכור אותה באחד עשר אלף שקלים", ענה לי המוכר, "אבל הבן שלי אמר שאפשר להוריד את המחיר גם לתשעת אלפים".

הכסף חיכה לרגע הנכון

ערב פסח, והבנק בכבודו ובעצמו מתקשר אליי. מדהים איך יש לבנק זמן לשיחות כאלו בכזה זמן לחוץ. "אם אתה לא משלם עכשיו", אומר לי הפקיד, "סוגרים לך את החשבון". חשבון מוגבל זאת בעיה. איני יכול להרשות לעצמי בעיה כזאת, ולכן אני לוקח את כל הכסף שנמצא אצלי, ומכניס אותו לבנק. מה יהיה מעתה? אין לי מושג. במה נקנה מחר במכולת? שאלה טובה. איך נכניס פסח? שאלה עוד יותר טובה.

אני עומד כמו אז, באותן ארבעים שנה במדבר, יודע שכל המן נגמר. יש לי ילדים, וכרגע לא נשאר לי במה להאכיל אותם. מחר נראה. מחר יבוא מן חדש מהשמיים.

בדיוק אחרי שאני מסיים את ההעברה הגדולה, שרוקנה לי את הארנק עד הפרוטה האחרונה כפשוטו, ושוחט תחינה לפני מכין מזון לכל בריותיו, שיארגן לי את הארוחה הבאה, מתקשר אליי אברך ואומר לי, "הכנסתי לך כסף".

אני שמח, אבל אני לא רואה את הכסף בבנק. גם למחרת לא, ואני מתקשר אליו ושואל אותו, לאן בדיוק הוא הכניס את הכסף, והוא אומר לי: "לחשבון בבנק דיסקונט".

לי אין חשבון בבנק הזה, ולפיכך אני מתקשר לבן שלי, הנושא גם הוא את שם משפחתי, ושואל אותו, "יש לך חשבון בבנק דיסקונט?"

"כן".

"מישהו אמר לי שהוא הכניס בשבילי כסף לחשבון בבנק דיסקונט. אולי הכסף נכנס אליך?"

עוד כמה חילופי משפטים, וההשגחה הפרטית מתגלית במלוא הדרה:

אותו אברך מכניס לי כסף כבר במשך שנתיים. הוא חשב שהחשבון בדיסקונט הוא שלי, והיה בטוח שאני מקבל את הכסף. למעשה, הכסף נכנס לחשבון של בני, והוא, בישרותו, לא הבין מאין מגיע הכסף, ולא השתמש בו.

עתה הוברר מקור הכסף ויעודו, וכך, בפעם אחת, העביר לי בני את כל הסכום שהצטבר. היה מדהים לראות איך הקב"ה שמר לי על הסכום הזה ליום שאזדקק לו במיוחד, כדי שאוכל להכניס את הפסח בהרחבה גדולה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 111.)

נקי כפיים

ברוך ה', אני מחתן בן. זאת שמחה גדולה מאוד. כל כך גדולה, שאפילו את תושבי חו"ל אני משתף בשמחתי, ונוסע אליהם למען ייקחו חלק בהכנסת כלה. שם אני יוצר קשר עם דרייבר - נהג שתפקידו להוביל משולחים מפתחו של נדיב אחד למשנהו. באחת הפעמים, אני מצטרף לקבוצה של יהודים שבאו כל אחד מהם עם סיבה טובה לאסוף כסף, והדרייבר לוקח אותנו לביתו של גביר, הממוקם אי שם בסוף העולם שמאלה.

הוא כבר קלט אותי, ואמר לי, "אתה תיכנס אחרון".

"למה?"

"כי אני לא רוצה לקלקל לאף אחד. הגביר הזה, חשוב לו לדעת שהאנשים שבאו אליו הגיעו בכוחות עצמם, ולא על ידי דרייבר. אתה צריך להיזהר לא להזכיר את השם שלי, כי זה יכול להזיק לי".

הסכמתי. אלה שלפני נכנסו, ואיני יודע מה בדיוק הם אמרו, אולם למעשה כל אחד יצא עם כמה מאות דולרים. בהגיע תורי נכנסתי. שאל אותי הגביר איך הגעת,

השלוחה לשמיעת

הסיפורים

שהתפרסמו בעלון

6176* שלוחה 2 ואחר כך 9

מפיצים אמונה ומחיים נפשות

ברצוני להודות לכם מכל הלב על קו התוכן הנפלא. בזכותכם אני מתחזק באמונה ובטחון. במיוחד אני רוצה להודות על השיעורים של הרב **נחמן נייחוו** שליט"א, אשר שופכים אור בצורה בהירה ומעמיקה על נושא הבטחון, על כל רבדי ופרטי.

16 אצוניה - דפוס ספיט כרית ואתחון תשפ"ב

מפיצים אמונה ורואים ישועות

"ברצוני לתרום 126 שקלים", נשמע קולו מעברו השני של הקו, "לזכות בני היקר העומד בפני מבחן כניסה לשיבה. חשוב לנו מאוד שיתקבל לשיבה טובה ואיכותית. לכשתתקבל, אתרום שוב". יומיים לאחר מכן הוא מתקשר שוב, הפעם כדי לתרום 180 שקלים, "להודות ולהלל לה' על קבלת הבן לשיבה".

”יש לי ששת אלפים“, עניתי למוכר. היה נראה שהשיחה תמשיך כמו שהייתה עם המוכר הקודם, אלא שהפעם אירעה תפנית, והמוכר שאל, ”בשביל מה אתה צריך את הנגדרת?“ סיפרתי לו על הארגון. ”אם כך“, הגיב המוכר, ”אני רוצה להיות שותף איתך בכל זכויות הצדקה. אני משאיל לך את הנגדרת הזאת, שתשתמש בה בלי הגבלת זמן. לא נראה לי שאצטרך אותה פעם בחזרה.“ וזהו. קיבלנו את הנגדרת בחינם, מכוחה של אמונה פשוטה ותפילה אמיתית לבורא עולם.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 115.)

משהו קטן מנובהרדוק

בתחילת זמן קיץ, באייר, עמדתי בפני שוקת שבורה. לא היה לי כסף, לא בבנק ולא באשראי, ואני צריך לשלם למטפלת של הבן שלי, וגם לקנות ספר לצורך הלימוד בכולל. באותו זמן הזדמן לידי עלון שבו מובאים דברי הרב יהודה מנדל שליטי"א, מהמשפיעים בקו. הוא דיבר שם על ביטחון גמור בה, והביא כל מיני דוגמאות משיבת נובהרדוק. אמרתי לעצמי, אולי אנסה את זה? אמנם אני בדרגה של נובהרדוק, אבל בכל זאת, משהו קטן בוודאי אוכל לקחת משם.

הכנסתי לי עמוק לתוך הראש, שה' הוא כול יכול, ובטחתי בו שהוא ישלח לי את הסכומים שכל כך נחוצים לי. הן ה' יודע בדיוק מה אני צריך, ואני בטוח שהוא אכן ישלח, וזה לא כל כך משנה איך בדיוק. התחלתי ללכת לכיוון חנות הספרים כדי לקנות את הספר, על אף שלא היה בידי כסף, אלא שאז הבחנתי שכבר הגיעה השעה שלוש וחצי, ועליי למהר לכולל. שיניתי את מסלול ההליכה לכיוון הכולל, והנה, כאשר אני מגיע, ניגש אליי ראש הכולל ונותן לי סכום כסף שמספיק הן למטפלת והן לקניית הספר! מעולם קודם לכן, לא אירע שקיבלתי את המלגה בתחילת החודש. ראיתי בזה השגחה פרטית עצומה!

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 116.)

טעית, זהו ריטה

מספר ר' ישראל אהרן קלצקין מליקוד: יש לי חבר, שהתחיל להתחמם לאור התורה. הוא היה מגיע לשיעור שאני מוסר בבית המדרש ”קול אריה“, טעם וראה כי טוב. מאז, מפעם לפעם הוא מתקשר אליי ומציע, ”בוא נלמד דף היומי“, ואני נענה להזמנה וממהר להגיע לבית המדרש. ערב אחד הוא קורא לי ללמוד איתו, והוא שואל אותי: ”גלידה או מילקשייק?“ קצת התקשיתי לענות על קושיה כזאת. בדף היומי שבו מסרתי את השיעור לא הופיעה הסוגיה, ושאלתי, ”מה זה קשור?“

”אני עומד פה בחנות ורוצה לקנות לעצמי גלידה, אבל לא נעים לי לאכול לבד. תרצה שאביא איתי משהו לשיעור גם בשבילך?“

”כן“, עניתי, ”תביא מילקשייק“, שיהיה.

בזמן שעשיתי את הדרך מבית לבית המדרש, עשה ידידי את דרכו עם גלידה ומילקשייק. אני מתאר לעצמי ששתי ידיי היו תפוסות בכוסות עם הקינוחים. ברגע שנכנסתי לבית המדרש, הוא קיבל את פניי בהבעה נפולה ומתנצלת. ”לא נעים לי, פשוט לא נעים, בדיוק המילקשייק שלך נשפך.“

”הכול משמיים“, הרגעתי אותו. ”נשארה עוד רבע כוס לרוויה. זה נעים מאוד.“ הוא הלך להביא ממחטות נייר כדי לנקות את השטח, ואני אחזתי בידי את הכוס עם המילקשייק, והתבוננתי בה לרגע. ”ריטה“, כתוב על הכוס. זאת הגלידרייה הסמוכה. עד כמה שידוע לי, ההכשר שם צריך בדיקה. ”תגיד לי“, שאלתי, ”המילקשייק עשוי מחלב ישראלי?“

”לא יודע“, נענה החברותא, ”אני כבר מתקשר לשאול אותם.“

הוא התקשר, והתברר שאם לא מבקשים באופן מפורש חלב ישראל, מקבלים חלב נכרי.

ואני כל כך מקפיד על זה!

כמה טוב שהכוס הועמדה בקצה השולחן, ומעדה. כך הייתה שהות בידי לשים לב ולשאול על החלב. כשהיודי מקבל עליו קבלה טובה, הקב”ה עוזר לו.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 117.)

ולא עניתי לו על שאלה זו. להגיד את שמו של הדרייבר לא רציתי, אך לשנות ולהשיג כסף באופן לא ישר, גם כן לא רציתי. הוא התעקש, ואני אמרתי, ”באתי להכנסת כלה. אם תרצה לתת, תבוא עליך ברכת טוב.“

איני יודע מה היו החשבונות שלו. ההתנהגות שלי כנראה לא מצאה חן בעיניו. אולי הוא הבין שבאתי עם מישוהו, וזה לא התאים לכללים שלו. איך שלא יהיה - יצאתי משם כמו שנכנסתי.

אחרי הנסיעה חזר הגעתי לאכסנייה, ושם פוגש בי ידידי למסע. הוא מאיר לי פנים ומספר: ”הייתי היום אצל חבר, הוא קיבל אותי יפה, ואנחנו שוחחנו על כך שקשה כל כך לצאת מהבית לגלות ולאסוף כספים. החבר הזה נתן לי סכום כסף גדול, ואחר כך הוציא שוב את אותו סכום כסף ואמר, 'תן את זה לעוד יהודי שנוסע לאסוף כסף'.“

”ובכן“, מוציא ידידי את הכסף ומניח חבילה של שטרות בידו, ”הכסף הזה מיועד לך.“

היה זה רגע מרומם. ראיתי בעיניי איך הקב”ה שמח עם נקיות הכפיים שלי. שמחתי עם הידיד שזכר אותי, שגם הוא נהג ביושר כשלא לקח את המתת השנייה לעצמו. שנינו היינו יהודים בנכר שזכו להארת פנים. זה היה כל כך מרגש, ושנינו, שני המחוננים אשר קיימו ”וקבצנו יחד...“ - יצאנו בריקוד של הודיה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 112.)

מלח וזה עובר

יום חמישי אחר הצהריים. ההכנות לשבת צוברות תאוצה, ופתאום נכנס הבן שלי הביתה כשהוא בוכה בכי מר. ”מה קרה?“ שאלתי אותו.

”כואבת לי השן“, הוא ענה תוך כדי בכי. כל העבודות נעצרו, ואשתי החלה להתקשר למרפאות שיניים, לבקש שיקבלו את בנו לעזרה ראשונה. במרפאה הראשונה אמרו שאין אפשרות להכניס בין התורים. בשנייה לא מקבלים, בשלישית סגרו, ברביעית יפתחו מאוחר, ובחמישית הרופאה בעצמה עונה, אבל היא מספרת שהיא כבר סיימה את עבודתה, וכבר חזרה הביתה.

וברקע בכיות. הילד כאוב ומיוסר, בוכה ובוכה, ורק הבכיות לבדן יכולות להוציא אדם מהדעת. אחרי הטלפון האחרון, לפני הבא, מתקשרת לאשתי אישה לא מוכרת.

”אחותך שלחה אותי אלייך“, מספרת אותה אישה. ”היא אמרה לי שאת תוכלי לדעת, איפה אני יכולה להשיג ביגוד יד שנייה.“

ביגוד יד שנייה? אשתי בקושי זוכרת איך קוראים לה בתוך כל הבכיות של הילד, כך שהיא ממש צריכה להתאמץ כדי להיזכר בפרטים. אולם היא מתאמצת להיזכר, ועונה עם כל הסבלנות. האישה שמעבר לקו שואלת עוד כמה שאלות, וגם עליהן היא מקבלת מענה.

זה היה נשמע כמו מין מקלה. ילד בוכה, אמא מלטפת ומדברת בטלפון, הבכי משתק מעט ושוב מתגבר, ושוב אמא אומרת משהו. במקום לומר לאישה שעל הקו שלא שייך לדבר כך, המשיכה אשתי לענות על כל פרט, ככל שיכלה.

”למה בוכים אצלך כל כך?“ שאלה לבסוף האישה את אשתי, והיא סיפרה לה על כאבי השיניים הבלתי נסבלים, והבכיות הבלתי אפשריות.

”תקשיבי לי טוב“, אומרת האישה: ”תשימי לו מלח בתוך החור של השן, ותראי שהכאב יעבור לז!“

השיחה הסתיימה, המלח הושם בתוך השן, ואכן, פלא פלאים. הכאב נרגע! הילד הפסיק לבכות, והשלווה חזרה לשכון בביתנו עוד לפני שמצאנו את הרופא שביאות לקבל את הילד. ראינו איך בזכות הסבלנות, והרצון לסייע לבת ישראל, הגיעה הישועה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 113.)

קח גם אתה שותפות קבועה בהפצת "ההשגחה פרטית" לכל יהודי בכל העולם

ותזכה גם אתה לראות את ההשגחה הפרטית בכל העניינים

התקשרו עכשיו למוקד הישועות **02-6313-742**
או בקו ההשגחה פרטית **02.30.11.300** | שלוחה 6

העברה לבנק לאומי | משלוח בדואר | עמדת נדרים פלוס
טניף 902 | חשבון 57390056 | ת.ד. 5475 ירושלים | ע"ש השגחה פרטית
מזלזל | 0509999999 | 0509999999

מפיצים אמונה לכל יהודי בכל העולם

זכו בשותפות קבועה "במוקד הפצה"	זכו בשותפות קבועה "בשכונה שלמה"
לעילוי נשמת אהרון אלעזר בן הגאון רבי יהושע העשיל הצלחה ברוחניות וגשמיות לשבת ר.צ.וי. ב.ד.	לעילוי נשמת יעקב בן אסתר
יוסף קרוב בן אסרסץ לרפואה שלימה בגוף ובנפש וחיים רגועים ושלווים	מ.א. בן ח.ס. בריאות איתנה ואריכות ימים ושנים
	רחל בת צ. נחת דקדושה מכל יוצאי חלציה

כשיבטח באמת, ה' יכלכלו

הנה האיש שהיצר מפתחו שצריך לקחת הרבה נדוניא [תמיכה מחזותנו למספר שנים אחרי חתונתו], כדי שהיה לו אחי"כ במה להתפרנס ולחיות, אמרתי מכבר שזהו כוונת הכתוב "השלך על ה' יבך והוא יכלכלך". ובדרך דמיון [משל]: עני אחד הלך בדרך, ונשא על כתפו שק של תבואה משא של שני פוד עם ג' ודי לטרות; פגע באיש אחד נדיב שנסע בעגלה, ויבקשהו שייתן המשא על עגלה שלו, ויאמר לו, טוב הדבר.

וימרו העני וירקו היתרון [ושפך המיתור] מן שני פוד; שהיה ג' ודי פונט, וישימהו בשק קטן על כתפו, ויתר התבואה הניח על העגלה. ויאמר לו הנדיב: לפלא לי עליך, על שאתה חושב שאני מקפיד על אלו הג' ודי פונט, [וכי רק] שני פוד אני מתרצה ליקח על העגלה שלי, ואיזה [כמה] פונט אתה חושב שאני מקפיד עליך?! השלך על עגלה שלי כל משאך, ואני אוליכם כרצונך!

כן הוא הדבר ממש בענייננו: כאשר תשאל לאחד: כמה נדוניא לקחת? ישיב לך: הרבה נדוניא לקחתי, ובי"ה אוכל להתפרנס מהן, ג' ודי שנים אפילו אם לא יזדמן לי חלילה שום עסק, וישאלהו האיש עוד, מה תעשה בשישה וארבעים שנה - עד תשלום השבעים שנה, שהוא בדרך כלל מספר ימי חיי האדם? ויען אותו, אני בוטח בה' שיזמין לי עסק שאוכל להתפרנס מידו הרחבה.

וכיוון שסוף כל סוף מוכרח האדם לבטוח בה', שהוא יעזרוהו ויכלכל אותו וכל אנשי ביתו מספר מ"ו שנה, הוא הוא יכול לבטוח גם כן על השם יתברך (אפילו אם ייקח נדוניא מחצית מכפי דמיונו שיעלה לו מזה להתפרנס רק על מעט זמן), שיפרנס אותו מידו הרחבה עוד שנה ושתיים. וזהו שאמר הכתוב "השלך על ה' יבך" - המשא שלך, "והוא יכלכלך" - היינו, שלא ישיר על עצמו אף מקצת מן המקצת מן המשא, כיון שבעל כורחו מוכרח האדם לבטוח לבוא לידי מידת הבטחון בכל ענייניו, ואז בוודאי כשתבטח בו באמת - הוא יכלכלך, וכמו שאמר הכתוב: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והי' ה' מבטחו".

(מחנה ישראל לחפץ חיים)

רמז מן התורה למצוות הבטחון

"את ה' וכו' ובו תדבק" (פרשת ואתחנן) - לדעתך היא

מצווה פרטית כוללת כל אנשי האומה כל אחד לפי ערכו, זה מה שלא מצאנו בתורה רק רמזים עליה, והוא "עניין הבטחון" שהפליג ירמיהו וקילל כל אשר שם בשר זרועו, דוד בכל תהילותיו אחז בה: "בה' בטחתי" כו', "בית ישראל בטחו בה'", וישע"י אמר "בטחו בה' עדי עד".

והעניין, כי יש בטחון מוסרי, כבטחון העם בהמלך כי הוא ידאג למחסורם, ויש בטחון טבעי, כמו האישה תבטח בבעלה כי הוא ידאג בעד מחסורה. ויש בטחון יותר חזק, כבטחון הבן באביו המלך כי ידאג בעדו כמו שדואג עבור ענייני עצמו, ויזמין לו כל מחסורו. כל אלה העניינים נקבצו אצל השי"ת, "הוא מלכנו הוא אבינו", אם כן הוא ישיענו.

ומסיבת האמונה כי ה' דבוק לנבראו להכין להם טרפם וצורכם ולהגן עליהם מהמזווה והחולי, והעדד העניינים הנדרשים ומרגיש עליהם יותר ממה שמרגיש האדם, וכביכול בכל צרתם לו צר והוא בעל היכולת האחד האמיתי, הנצח, ויודע כל מקרו ומצפונו ועלילות בני אדם, אם כן הוא חושב לטובתם יותר מהם על עצמם, אם כן הוא יהיה האדם יושב בטח ושלם ושקט, ולא יעשה הסיבות המוכרחות, רק למה שהטילה על הנבראים גזירת הבורא יתברך, כמו שדיבר בארוכה החסיד בשער הבטחון.

זה העניין נקרא "ובו תדבק", שכיוון שיצייר האדם שהוא דבוק להשגחה העליונה מהשי"ת, ומרגיש השי"ת בענייניו יותר ממה שמרגיש האדם לעצמו, ורוצה בהצלחת האדם יותר ממה שחפץ לבב האדם בעצמו, וכמו שדרשו על "כי ידעתי את מכאוביו", ובמדרש אגדת בראשית על "מה אקוב" כו', אז האדם בטוח ונח ואינו דואג באומה לענייניו. כי מה יועיל יכולתו נגד יכולת הבורא הדבוק עמו ומרגיש בהעדריו כביכול, זה נקרא דביקות, והיא מצווה כוללת בבחינות שונות לכל אנשי האומה בלא הבדל.

(משך כמה פרשת ואתחנן)

לא לדאוג כלל

כתיב: "השלך על ה' יבך והוא יכלכלך" - היינו כמו התינוק, שהוא אינו יודע כלל לדאוג על מזונותיו, רק משליך כל יתבו ומשאו על אביו ואמו, כך השלך על ה' יבך.

(דברי ישראל מודיץ פרשת ויגש)

הקב"ה עוזר תמיד

רבי פינחס בשם רבי זעירא אמר: בשר ודם שיש לו פטרון - מושל שדואג עבורו, אם הטיח עליו ביותר, הוא אומר: אשכח פלן דקא מטרחא לי - ראיתם פלוני שמטריח עלי ביותר. אבל הקב"ה אינו כן, אלא כל מה שאת מטריח עליו הוא מקבלך, הדא היא דכתיב השלך על ה' יבך והוא יכלכלך.

(ירושלמי ברכות פרק ט הלכה א)

מאות אלפי זכויות

בתרומה אחת!

דווקא עכשיו כשאתה כל כך זקוק לישועה

ובמיוחד עכשיו כשעם ישראל

צמאים לאמונה ובטחון...

תורמים להפצת אור האמונה וזוכים לישועות ורפואות

E. Kahana

מצטרפים כעת למאות מפיצי עלוני השגחה פרטית, ברחבי הארץ והעולם

זוכים להיכלל בתפילת הישועות

על ציון בעל החובת הלבבות

חייג: 6176*

למיתח מוקד הפצה חדש - שלוחה 2
לשותפות ביוני הרבים - שלוחה 4
או בעמדות 'נדרים מלו' בבתי הכנסת

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מלייקווד שאו מרום עיניכם - וראו מי ברא אלה

זה, כשיצאיים קצת ורואים עולמו הנפלא של בורא העולם!

ההתבוננות בכך ממלאת את האדם בשמחה, ומביאה להתקרבות לה', שזו כל מטרתנו כאן בעולם הזה! אפשר להתפעל גם מגוף האדם עצמו - איך הוא עומד מסודר ונוכח עם כל כך הרבה הרגלים: רק בשתי הידיים יש כשבעים איברים, ורק בשתי הרגליים יש כמאה איברים, והכול עובד ביחד להפליא, עם כל המערכות של המוח והלב והעיכול שהאריך בזה החובות הלבבות.

כדי לזכות בביתחון, מומלץ מאוד ללמוד שער הבחינה, והוא התבוננות בבריאה, ש"כולם בחכמה עשית", ולדבר תמיד על גדולו וטובו שהם מלוא עולם. "דברי נפלאותיך אשיחה" - לומר תודה להשי"ת על כל דבר ודבר!

הנביא מצווה עלינו להסתכל! לשאת עיניים למרום! אך רוב האנשים, אין להם זמן לזה.

תסתכל ותתבונן על מערכות השמיים המופלאות, השמש, הירח (ועי' מי'ב תכ"ו סק"ג שאין להסתכל על הירח), הכוכבים העצומים על כל מערכותיהם בלי מספר.

וכן כתוב ברמב"ם (הלכות יסודי התורה ב' א'): "והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו ובראויו הנפלאים הגדולים, ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול". אותו דבר כשרואים את הים - מים שאין להם סוף, הרים וגבעות עם גבורה ועם יופי והדר, עצים וצמחים, חיות גדולות וקטנות - תעצור, תתבונן ותראה "מי ברא אלה". (אולי בבין הזמנים אפשר להתעלות בעניין

שיעורי הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מלייקווד נמסרים מידי שבוע בעברית, אידיש ואנגלית בשלוחה 2 < 2 (לאחר בחירת השפה)

לתגובות הערות: שגיא 064-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 19:03

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:01

ר"ת: 20:36

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 663 16.8.2024 - יב' מנחם אב תשפ"ד

זוה השמען לה' צדיקים יבואו בו

פְּרִשֶׁת - וְאֶתְּוֹזֵן

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד (ו,ד)

את ההצהרה הזו אומר כל יהודי, ובהרבה מקרים כאשר היו נפגשים יהודים עם אנשים שהציגו את עצמם כיהודים, הם היו מתחילים להם את הפסוק: "שמע ישראל ה' אלוקינו", והיו נותנים להם להמשיך את המשך הפסוק, ואם הם היו ממשיכים "ה' אחד", ידעו שהם יהודים. אחרי השואה רבנים היו באים למנזרים ואוספים את הילדים היהודים, באחד המקרים, אמרו הרבנים את תחילת הפסוק של קריאת שמע וזה הזכיר לילדים את הקריאת שמע של אמא שלהם שהיתה אומרת איתם כל ערב לפני השינה, והילדים היו ממשיכים את המשך הפסוק, וכך הרבנים גילו איזה ילד הוא יהודי ואיזה לא, ובעקבות המידע הם חילצו אותם מהמנזרים הארורים.

בעיר פוזנא בה כיהן כרב העיר ר' עקיבא איגר זצ"ל, היה מנהג שבכל פורים כל אנשי העיר היו מגיעים לבית רבם, ויושבים סביב שולחנות ועוסקים בתורה, וכולם הגיעו כולל כל האנשים הפשוטים, וכולם היו מתענגים על דברי התורה, על כל החידודים והחידושים. היה שם מנהג מעניין, שכל אחד מהמשתתפים היה צריך לומר איזה דבר תורה, חידוש, או רעיון מוסרי, העיקר לומר משהו. אחד המשתתפים שלא היה רגיל לדבר הגיע התור שלו, אמרו לו: בכבוד!! אמר להם: אני לא יודע כלום!!! תתקדמו להבא בתורי! אמר לו ר' עקיבא איגר: אין כזה דבר שאתה לא יודע כלום! תאמר משהו לפחות איזה פסוק או משהו כזה, כאשר הבין אותו אדם שלא מתכננים לרדת ממנו... עמד ואמר את הפסוק: "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד". ר' עקיבא איגר אמר לו: מה שאמרת, זה היה הדבר תורה הכי חזק כאן!! הוא היה בטוח שר' עקיבא איגר רוצה לעודד אותו, אבל הוא שמע את ההסבר והשתכנע, ר' עקיבא איגר אמר לו: כל מה שכולם אומרים כאן אני יכול להתווכח איתם על החידושים שלהם אם הם נכונים. אבל מה שאתה אומרת אני לא יכול להתווכח איתך, כי הכל אמת לאמיתה!!

אחד מן השוחטים בעיר ששתה יותר מידי, אמר אני כן יכול להתווכח!! ר' עקיבא איגר אמר לו: שיכור אומר מה שבתוך תוכו הוא חושב, ולכן אתה מפוטר!!! אם אתה יכול להתווכח עם פסוק כזה אתה לא ראוי לשמש כשוחט, שכידוע שוחט זה אחת המלאכות שצריך שהעוסק בה יהיה אדם ירא שמיים, כיון שרק כך הוא לא יעגל פינות ויאכיל טריפות, ה' ישמור. (מקשיבים לקולך')

וְשִׁמְרֵתֶם וְעִשִּׂיתֶם כִּי הוּא חֻקְמֹתְכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים (ד,ו)

סיפר הרב זילברשטיין שליט"א את המעשה שמובא בירושלמי על קידוש ה' הגדול שעשה ר' פנחס בן יאיר לפני המלך הישמעאלי. הירושלמי במסכת דמאי (ד') מביא את המעשה עם מלכא סריקיא ומסביר הפני משה: שמדובר במלך ממלכות ישמעאל, שנפלה מידו טבעת עם מרגלית יקרה ונדירה, ומיד התכופף להרים אותה, ולפני שהגיע אליה בא עכבר בלע אותה וברח.

מה יעשה?! מאיפה הוא ידע איפה העכבר? אולי יעשו לו איכון לטלפון? 😊 אבל המלך הישמעאלי ידע טוב מאוד מהי הכתובת האמיתית כאשר ישנן בעיות, הוא הלך לר' פנחס בן יאיר וביקש ממנו שיגזור שהעכבר שלקח את הטבעת יחזיר אותה לבעלים.

ר' פנחס בן יאיר ניסה לדחות אותו, ואמר לו: תשמע, אני לא מבין בכישוף, איך להביא דווקא את העכבר הזה, ועוד לומר לו שיכניס אצבע לפה כדי שיקיא את הטבעת? המלך לא היה פראייר, וידע עם מי יש לו עסק, ר' פנחס בן יאיר היה מפורסם בגדולתו ושמעו יצא למרחוק.

אמר לו המלך: באתי עד אליך, כי השם שלך יצא למרחוק שאתה פועל ישועות, ויש לך כוחות סגוליים... ואני מבקש ממך שלא תדחה אותי, אני יודע שרק אתה יכול למצוא לי את הטבעת.

ר' פנחס בן יאיר לא יכל לסרב, כיון שבמקרה כזה שהמלך מצהיר שהוא מכיר בכוחו של רב היהודים, יכול לצאת מזה קידוש שם שמיים גדול, מה גם שהמלך היה בלחץ שיתפרסם המקרה שנפלה לו הטבעת, ועד שהוא בא להרים, הגיע עכבר ולקח לו אותה... זה לא נשמע טוב.

ר' פנחס בן יאיר גזר על ידי שמות קדושים, שכל העכברים יבואו... ובאמת, באו כולם לפניו, והוא ראה שלאחד מהם יש בטן נפוחה מכולם, פירושו שהטבעת אצלו, מה היינו מצפים? שהוא יהרוג את העכבר, ויתן למלך את הטבעת.

אבל הוא לא פעל כך, אלא הוא גזר על ידי שמות קדושים שהעכבר יפלוט את הטבעת, ואחרי שהעכבר פלט אותה, הגיש ר' פנחס בן יאיר את הטבעת למלך.

ונשאלת השאלה: מדוע היה צריך להשתמש עם שמות קדושים כדי שהעכבר יפלוט את הטבעת? למה הוא לא הרג אותה? זה היה הרבה יותר פשוט מאשר להטריח כביכול את בורא עולם, שישנה סדרי טבע? הרי במקרה כזה אם הוא הורג את העכבר, אין בזה צער בעלי חיים כיון שזה לצורך?

תשובה אחת: כיון שעל ידי העכבר נגרם קידוש ה', לכן לא נאה להרוג אותו, שהרי המלך לא הגיע לבדו לר' פנחס בן יאיר, אלא הוא הגיע עם כל הפמליא שלו, המאבטחים, צוות הצילום, ועוד... וכולם ראו את קידוש ה' הגדול וכל זה נגרם על ידי העכבר, ולכן לא ראוי להרוג אותו.

ועוד תירוץ: כיון שהמלך היה שם במקום, זה לא מתאים להרוג עכבר ליד המלך, זה חוסר דרך ארץ להתנהג כך. (מקשיבים לקולך')

אתה הראת לדעת פי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו (ד,לה)

ראיתי פירוש חזק של הדברי חיים' זצ"ל: לפעמים אדם עובר כל מיני דברים, ואנחנו בשכלנו הדל לא תמיד מפרשים את זה נכון, ובכל המקרים בורא עולם דואג לנו ומכין לנו משהו טוב, וגם אם לא רואים צריך להאמין בזה. והדוגמא היא: מהתקופה שעם ישראל היו במצרים, והיו אמורים להיות שם 400 שנה אבל בסוף היו רק 210 ולמה? כיון שהקושי של השעבוד הוריד מהכמות של השנים.

נמצא, שקושי השעבוד שהיה נראה כדבר לא טוב, כדבר שהיה גרוע מאוד, הוא הדבר שקיצר את השהות שלהם במצרים. ואם נתבונן, נראה שהחיים שלנו מלאים במקרים שבהתחלה נראים לא מובנים ולא ברורים, ועם קצת סבלנות הכל נראה אחרת, לבסוף רואים כמה שה' אוהב אותנו, והדבר שהיה נראה לנו רע הוא זה שמכין לנו את הטוב. המילה "מחלה" הם אותיות של "חמלה", והיינו שגם כשהקב"ה מביא על האדם משהו שנראה לא טוב, הוא בעצם חמלה, ולא מחלה.

מסופר על ר' משה פארדו זצ"ל המייסד של מוסדות "אור החיים" בבני ברק, שבאחת ממסעותיו לגיוס כספים למוסדות שלו. מיד כשנחת בחו"ל, הוא הרגיש לא טוב והיה לו חום גבוה, מיד הזמינו לו רופא עד שהגיע הרופא, חשב לעצמו הרב פארדו, הרי יש כלל "שלוחי מצווה אינם ניזוקים" ואיך הגעתי למצב כזה, להיות חולה בארץ זרה? הרופא הגיע לטפל בו, ואז הוא קולט שיש לרב ציציות של הטלית קטן שיצאו מחוץ לחולצה, ואמר לרב פארדו: אני בהלם!!! מה יש עוד אנשים שלובשים את הדברים האלה??

אני זוכר את זה לפני שנים, שהייתי אז בעיירה, לא ידעתי שיש עדיין יהודים כאלה. בשלב זה, נפל לרב פארדו האסימון, למה הוא חולה בארץ זרה, הוא פה לא בשביל עצמו, אלא לצורך הרופא... והתחיל לדבר איתו בנועם, ואמר לו: תשמע, כדאי לך להצטרף יש קבוצה גדולה של יהודים שחוזרים בתשובה, שעושים חישוב מסלול מחדש, "וולקאם" (ברוך הבא) והגיש לו זוג תפילין חדשות, שהיה לוקח איתו קבוע, כדי לתת אותן לאחד מתורמי המוסדות, ואמר לו: קח את התפילין במתנה, אבל תשתדל להניח בכל יום!!

הרופא הודה לו עם דמעות בעיניים, הפעם האחרונה שהוא הניח היתה לפני בערך 63 שנים, בדק אותו נתן לו תרופה ונפרדו, ולפני זה נתן לו הרב פארדו כרטיס ביקור, ואמר לו: אם אתה בא לארץ ישראל אתה מוזמן למוסדות, וסיפר לו על כל מה שיש להם, הרופא התפעל ואמר: אם אבוא, אני אהיה איתך בקשר.

אחרי כמה שנים העסק נשכח מהרב פארדו כליל, יום אחד הוא מקבל טלפון במשרדי המוסדות: אור החיים שלום, כן מה אפשר לעזור?? שאלה המזכירה, אמר לה: אני רציתי לפגוש את הרב פארדו, תגידי לו שהרופא מאמריקה רוצה לפגוש אותו, רק רגע, תמתין ועד שהשיגה את הרב פארדו, אבל הוא לא זכר כלום איזה רופא ואיזו אמריקה??

אמרה לו המזכירה: תבוא עוד כמה שעות והרב יפגוש אותך, הוא שאל את הכתובת, ולאחר כמה שעות הוא הגיע למוסדות "אור החיים" איך שראה אותו הרב פארדו נזכר ברופא הזה שלא ידע שיש עדיין כאלה שהולכים עם טלית, ואת התפילין שהביא לו, אמר לו הרופא: תדע לך, מאז שהבאת לי את התפילין לא עבר עלי יום אחד בלי תפילין. הרב פארדו עשה איתו סיבוב בכל מוסדות "אור החיים" והוא היה המום, ואמר לרב: הייתי בטוח שזה משהו קטן, לא חלמתי שזה כזה קמפוס גדול.

אחרי שסיימו יושב איתנו במשרד, ואמר לרב פארדו: תראה, אני איש ערידי, חסכתי כל חיי סכומי עתק, ובזמן האחרון שהתקרבתי ליהדות אני רואה שאת החסכונות במוקדם או במאוחר, אני אצטרך להשאיר כאן, ולכן אני רוצה לכתוב בצוואה את כל הנכסים שלי לטובת מוסדות "אור החיים", הרב פארדו מאוד התרגש, ולא ידע איך להיטיב לו, בדרך כלל הוא צריך לכתת רגליו בשביל כמה עשרות אלפי דולרים במקרה הטוב, וכאן הוא מקבל כמה מיליוני דולרים מבלי שהוא הזיז אצבע.

אמר לעצמו: תראה, כמה הסתכלתי אז במבט קטן, הרי שלוחי מצוה אינם ניזוקים ולמה אני עם חום? ועוד בארץ זרה? אבל היום, כמה שנים אחרי... אני מבין שנשלחתי להציל את הרופא בעולם הזה ובעולם הבא, ועל הדרך בורא עולם לא שכח להציל את מוסדות "אור החיים". ('מקשיבים לקולך')

וְלֹא תִחְנַם (ז,ב)

כתב מרן עובדיה יוסף זיע"א: בגמ' (שבת ל"ט) מסופר שר' יהודה שיבח את מלכות רומי ואמר כמה נאים מעשיהן של אומה זאת, תיקנו שווקים, תיקנו גשרים וכו'

והקשה מרן זיע"א: הלא אמרו חז"ל (ע"ז כ') לא תחונם מכאן – שאסור לאמר כמה נאה נכרי זה, וכן פסק הרמב"ם (אכו"ם פרק י') אסור לספר בשבחם, ק"ו לספר בשבח מעשיו או לחבב דבר מדבריהם.

ותירץ: ולי נראה ליישב שדוקא לשבח לאיש גוי פרטי אסור, אבל אומה אשר עם ישראל חוסים בצילה, ועל ידי שבח שמשבחים אותה בפני ישראל על מעשיה, יהיו מתפללים בשלומה של המלכות, מותר הדבר, וכמו ששנינו: הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו, וכן נאמר בירמיה: דרשו בשלום העיר אשר הגלית אתכם שמה, והתפללו בעדה אל ה' כי בשלומה יהיה לכם שלום. (מאור ישראל, שבת לג)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: שמואל בן דבורה, מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, חנון גבאי בן דונה ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

וְאֶתְחַנֵּן שַׁבַּת נַחֲמוּ

"הַזְרָעִים בְּדַמְעָה בְּרִינָה יְקָצוּר"

בנשיאות מו"ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

עלון מס' 689 שנה י"ד זכות העלון מוקדש לרבנו ר' יצחק בן שלמה לוריא - האר"ז ל"ב"ב אב תשפ"ד

999 פ' 1099

בשבת זו מתחילים את שבעה שבועות של נחמה - שבעה דנחמתא.

כתוב בתחילת הפרשה: "בַּעַת הַהוּא לְאָמַר" מהו לאמור? אמר רבי עזריה: לאמור לדורות שיהיו מתפללין בשעת הצרה, שהרי משה אף על פי שנאמר לו (דברים ג, כז) "כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה" - התחיל מתחנן (דברים ובה ב, ו).

משה רבינו מתפלל 515 תפילות כמנין "וְאֶתְחַנֵּן", עד שאמר לו הקב"ה: "רַב לָךְ אֶל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבְרֵי הַזֶּה".

בגמרא (ברכות לב) מובא: "אמר רבי חמא בר חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'".

גם אם התפלל ולא נענה ימשיך ויתפלל ולא יתייאש. ומה הסוד לקבלת תפילות? כל אדם שנמצא במצוקה מרים עיניים למי שאמר והיה העולם. יש מי שמתפלל ונענה ויש מי שמתפלל ולא נענה. צריך להבין במה תלויה קבלת התפילה? מה יעשה אדם שרוצה שהתפילות שלו יעשו רושם, ושבשמיים יתייחסו לבקשותיו? יש אנשים שהולכים בהרגשה שהם מתפללים ולא שומעים אותם. אדם עלול להרגיש שלא מתייחסים אליו, שלא שומעים אותו, וזה מייאש אותו. כמה אפשר להתפלל? הוא מרגיש ששום דבר לא זז. בגמרא (ראש השנה יח) כתוב: "היה רבי מאיר בעל הנס אומר: 'שניים שעלו למיטה'. שני אנשים חלו באותה מחלה ובאותה דרגת קושי. וכן 'שניים שעלו לגרדום' - יצאו חייבים בבית דין שמוציא להורג. 'אחד ניצל והשני לא ניצל'. חולה אחד נרפא וירד מהמיטה והשני לא ירד. למה האחד ניצל והשני לא? רבי מאיר אומר: 'זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה'. שניהם התפללו שניהם מאמינים בה' זה התפלל ובקשתו התקבלה וזה התפלל ובקשתו לא התקבלה. מדוע? אלא זה התפלל תפילה שלימה וזה לא התפלל תפילה שלימה'. מה פירוש 'תפילה שלימה'? רש"י אומר: הוא התכוון בתפילה מעומק הלב ברחמים ובתחנונים ובדמעות. הוא הרגיש שעומד לפני המלך ממש ולכן זכה שתפילתו נענתה.

כותב ה'חפץ חיים' (בספרו 'ליקוטי אמרים'): כל הצרות הרבות הבאות עלינו שאיננו ניצולים מהם המה מפני שאין אנו צועקים ומרבים בתפילה עליהם. כי אילו התפללנו ושפכנו שיח לפני הקב"ה בוודאי לא ישובו תפילותינו ובקשותינו ריקם! ממשיך ה'חפץ חיים' ואומר: 'ולא יסתפק האדם במה שמתפלל הלחש (18) שלוש פעמים ביום, אלא כמה פעמים ביום צריך לשפוך מעומקא דליבא תפילות ובקשות בינו לבין עצמו כשהוא בביתו, והתפילה תצא אז בכוונה עמוקה ובלב נשבר ורוח נמוכה. תפילה כזו בוודאי לא תשוב ריקם'.

יש בינינו יהודים הזוכים לחוש קרבת אלוקים בעומדם בתפילה, עד כדי שהתענוג הזה שווה להם כל הון שבעולם. קוראים יקרים מובא לפניכם סיפור שהיה עם הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל על מנת להמחיש מהי קרבת אלוקים: במהלך נסיעה שערך אותו צדיק מארץ ישראל לאמריקה, עשה המטוס חנית ביניים בפריז, חניה זו אמורה היתה להימשך כשעה. הנוסעים כולם ירדו בינתיים לחלץ את עצמותיהם ולהזין עיניהם במראות שמסביב, ואילו הרב החל מכין עצמו לתפילת מנחה.

והנה בעודו אוחז בעיצומה של תפילת שמונה עשרה, תם פרק הזמן של חניית הביניים. כל הנוסעים עלו ותפסו איש איש את מקומו, כשברקע כבר נשמע נהמת המנועים בטרם טיסה, מלבד המושב שלו שנותר ריק.

לצוות המטוס אצה הדרך. שוב ושוב השמיעו מערכות הכריזה את שמו בבקשה שימהר לשוב ולעלות, אבל הרב כאילו ולא היה שם, ושרוי בעולמות אחרים. גם הערה של פלוני שהעז לחוש באוזנו של המתפלל כי בעוד שלוש דקות יהיה מאוחר מדי והוא יאלץ להישאר שם בשדה התעופה לבדו, לא הועילה כמו ולא הגיעה לאוזניו. רגעים ספורים חלפו.

הקברניט איבד את סבלנותו, נעל את הדלתות ו... המריא... בלעדיו. לא ידוע לנו כיצד המשיך את דרכו, אם צרור כספו ומסמכיו האישיים היו עמו אם לאו, אבל גם בלאו הכי, כאשר כל מזוודותיו בבטן המטוס, וקול הכרוז קורא בשמו שוב ושוב, דוחק בו לסיים - והוא כחירש לא ישמע ועל משמרתו נותר לעמוד - כאילו הזמן עומד מלכת.

כתלמיד לאותו צדיק, הרשה לעצמו לשאול אותו זמן מה לאחר מכן: "כבוד הרב, איך עשית את זה? אמנם להישאר בפריז - גם אני יכול, אבל להתרכז בתפילה בכאלו רגעים - אינני מסוגל. איך התפללת, וכי חשבת שהמטוס ימתין לך?" הרב לא הרחיב בדברים, אך נידב משפט קצר שכבר הסביר הכל: "היה לי טוב שם"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

פאסק 999 פ' 1099

לצוות המטוס אצה הדרך. שוב ושוב השמיעו מערכות הכריזה את שמו בבקשה שימהר לשוב ולעלות, אבל הרב כאילו ולא היה שם, ושרוי בעולמות אחרים. גם הערה של פלוני שהעז לחוש באוזנו של המתפלל כי בעוד שלוש דקות יהיה מאוחר מדי והוא יאלץ להישאר שם בשדה התעופה לבדו, לא הועילה כמו ולא הגיעה לאוזניו. רגעים ספורים חלפו.

הקברניט איבד את סבלנותו, נעל את הדלתות ו... המריא... בלעדיו. לא ידוע לנו כיצד המשיך את דרכו, אם צרור כספו ומסמכיו האישיים היו עמו אם לאו, אבל גם בלאו הכי, כאשר כל מזוודותיו בבטן המטוס, וקול הכרוז קורא בשמו שוב ושוב, דוחק בו לסיים - והוא כחירש לא ישמע ועל משמרתו נותר לעמוד - כאילו הזמן עומד מלכת.

כתלמיד לאותו צדיק, הרשה לעצמו לשאול אותו זמן מה לאחר מכן: "כבוד הרב, איך עשית את זה? אמנם להישאר בפריז - גם אני יכול, אבל להתרכז בתפילה בכאלו רגעים - אינני מסוגל. איך התפללת, וכי חשבת שהמטוס ימתין לך?" הרב לא הרחיב בדברים, אך נידב משפט קצר שכבר הסביר הכל: "היה לי טוב שם"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

הוא עמד שם בפריז לפני מלך מלכי המלכים, ששמע וראה אותו דבוק לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל היינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה, והזכות להיות מקושר אל הבורא יתברך ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבחינת "כל עצמותיי תאמרנה"...

וְאֶתְחַנֵּן - תוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- א. דברי תחינתו של משה רבינו ע"ה להיכנס לארץ (ג, כג-ט).
- ב. אזהרה על שמירת מצוות התורה, והאיסור לגרוע או להוסיף במצוות, שדבר זה גרם לכישלון בפעור (ד, א-ג).
- ג. חיזוק לעסק התורה, שבזה דבקים בה', וזוכים לחכמה נפלאה, ותתפרסם חכמת ישראל בכל העמים (ד, ט-י).
- ד. חובת הזהירות מלהיכשל בעבודה זרה, כדי שלא יגלו לארץ העמים (ד, טז-כ).
- ה. הבטחה שה' ישמור את ישראל בגלות, ויזכו לתשובה (ד, כט-ל).
- ו. אהבת ה' לישראל, במעמד הר סיני, ביציאת מצרים, ובארץ ישראל, לכן תמיד צריך להאמין בה', ולקיים תורתו (ד, לא-מ).
- ז. משה בוחר שלוש ערי מקלט בעבר הירדן המזרחי (ד, מא).
- ח. תיאור מעמד הר סיני ועשרת הדברות (ה, א-ל).
- ט. אזהרה על שמירת המצוות (ו, א-ג).
- י. פרשה ראשונה של קריאת שמע (ו, ד-ט).
- יא. אזהרה על קיום דברי התורה, החיוב לזכור חסדי ה' לישראל, וחיוב חינוך הבנים לתורה (ו, י-כה).
- יב. אזהרה שלא להיטמע ביושבי הארץ (ז, א-ה).
- יג. ה' אוהב את עם ישראל יותר מכל העמים ונותן שכר על המצוות בעולם הזה ובעולם הבא (ז, ו-יא).

”וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם” (ד, ט”ו)

כתב ה'יד אפרים' (ס' י"ד) על שמירת החיים והבריאות בהלכה - גדר 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם'.

בסוף ימיו של רבי יושע בער מברסק זצ"ל (ה'בית הלוי) נפל למשכב בחולי מסוכן, והרופאים קבעו שכדי להציל את חייו חייבים לנתח, אולם הוסיפו והבהירו שייטכן מאד והניתוח לא יצלח, ואז יבוא לידי סכנה גדולה יותר.

שטחו את הדברים לפני בנו, רבי חיים מברסק זצ"ל, שיכריע כדת מה לעשות. הסתפק הגר"ח בדבר מאד, כי מצד אחד חשב שמא 'שב ואל תעשה - עדיף', אך לאיך גיסא הרי חייב אדם להשתדל ולעשות כל דבר שיש בעולם כדי להציל את חייו.

לבסוף החליט להורות לעשות את הניתוח, ולה' הישועה. ואכן ניתוחו אותו הרופאים על פי ציוויו, והשתדלו בכל כוחם ובכל אשר לאל ידם לעשות כדי לרפאותו, אולם הגם שה'בית הלוי' התעורר לאחר הניתוח - לא ארכו ימיו, ולאחר כשבועיים ימים נסתלק לבית עולמו ועלתה נשמתו לגנזי מרומים בסערה...

למותר להאריך בגודל צערו של הגאון רבי חיים מברסק, כי האשים את עצמו שהוא גרם להסתלקותו בטרם עת, שהרי על פי הוראתו ניתוחו אותו וזה גרם למהר את פטירתו, והיה לבו נשבר בקרבו לרסיסי רסיסים ולא מצא מנוח ומרגוע לנפשו, ואף כאשר ניסו חבריו לדבר על לבו שצדק בהוראתו - לא הצליחו למצוא מסילות בלבבו ולגרום שיחזור לאיתנו.

היה שם פיקח אחד שניגש אליו בחכמה, והתחיל לדבר עמו ולהוכיחו בדברים נוקבים וקשים כגידין, איך גרם לפטירתו של אביו שהיה ראש כל בני הגולה ע"י שקיבל בעצמו החלטה פזיזה כזו לנתחו, והלא הייתה כאן שאלה של פיקוח נפש, וע"י פסקו גרם לסלק את הנזר והעטרה מכלל ישראל, וכן דיבר לפניו בדברי מוסר ותוכחה.

כאשר שמע הגאון רבי חיים מברסק את טענותיו, החל להסביר לו בנעימה שאין הצדק עמו, ובזאת התחיל לפרט ולהסביר את כל הצדדים שהיו לו בתחילה, ומה גרם לו לפסוק ולהכריע שמצד ההלכה היו חייבים לעשות את הניתוח, עד אשר היה ברור כי אכן קיבל הגאון רבי חיים מברסק את ההחלטה הנכונה, ובכך נפרד ממנו לשלום. מאז נרגע הגר"ח מסערת רוחו, כי הסיק בדעתו שאכן התנהג כדת וכדין ללא שום פקפוק. והיו רבים תמהים ושואלים את החכם הזה, איך עלה בידו להרגיע את רוחו של הגאון רבי חיים מברסק במקום שאחרים נכשלו ולא הצליחו.

והשיב להם, כי כאשר ראה איך הגאון רבי חיים מברסק מאשים את עצמו כאילו הוא גרם לפטירת אביו, הבין וידע שלא יתכן בשום אופן לבוא ולהתווכח עמו ולהוכיחו שהצדק עמו ולא פעל כל אוון, שהרי אין מי שנתברך בכישרונות כמותו שיודע להפריך ולדחות כל טענה, ואין בעולם מי שיוכל לשכנע אותו ולהפריך סברתו המוטעית כי אם 'רבי חיים בעצמו', כלומר הוא בעצמו ידחה הטענות שיש לו על עצמו, לכן התחכם ובא אליו בטרונאי על שהתנהג בחוסר אחריות, וזה גרם לו שהתבונן במה שאירע עמו, והתחיל לחזור על כל השתלשלות העניינים עד שנזכר בצדדים שעלו ברעיונו כשנסתפק בדבר, וכך הסיק שלא יצאה תקלה תחת ידו.

שבת נחמו

”שישו איתה משוש כל המתאבלים עליה” - כך דרשו רבותינו (תענית ל:) את נבואת ישעיה (ישעיה ס"ו, י): **”שִׁמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כָּל אֲהֻבָיָהּ, שִׁישׁוּ אִתָּה מְשׁוֹשׁ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֶיהָ”**: 'מכאן אמרו, כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה'. ולכאורה קשה. מדוע נקטו רבותינו בלשון הווה, 'זוכה ורואה', 'אינו רואה'? הלא המשיח טרם הגיע, ולכאורה היה לרבותינו לומר בלשון עתיד: 'כל המתאבל על ירושלים, יזכה ויראה בשמחתה' וכו'.

ביאור נפלא ביאר בזה הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל (מובא בקובץ אוהל מועד, סימן ז), וזאת על פי מאמר רבותנו (ראה פסחים נ"ד:) כי גזירה על המת שישתכח מן הלב כעבור שנים עשר חודש מפטירתו. כך מצינו ביעקב אבינו, שהתאבל על בנו יוסף וסרב לקבל עליו תנחומים. מדוע עשה כן? משום שגם כעבור שנים-עשר חודש מקבלת הבשורה המרה 'טָרַף טָרַף יוֹסֵף' (בראשית ל"ז, ל"ג), עדיין לא מש זכרו של יוסף מליבו. מכך הסיק יעקב, שיוסף עודנו בין החיים, ולכן סירב לקבל עליו תנחומים כפי שמקבלים על מת.

על פי יסוד זה ביאר רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, כי המתאבל על ירושלים, שנחרבה לפני כמעט אלפיים שנה, הרי הוא מעיד על עצמו כי מבחינתו, ירושלים לא מתה! ירושלים עודנה חיה ונושמת, בקדושתה ובטהרתה. אילו היתה מתה ובטלה מן העולם, הלא היה חדל מלבכות עליה, שהרי עברו הרבה יותר משנים-עשר חודשים מאז חורבנה. אלא מאי? עצם בכייתו מגלה כי עודנו חש בקדושת ירושלים, וכי הוא מתאבל על שאין היא נגלית בתפארתה.

עצם בכייה זו, ביאר רבי חיים זצ"ל, הינה שמחת ירושלים. מי שמתחבר כך לקדושתה של ירושלים, הרי הוא זוכה ורואה בשמחתה, בהווה ממש. **קדושתה של ירושלים, שהיא שמחתה, קיימת אצלו**. לא כן מי שאינו מתאבל על ירושלים, הרי הוא מעיד על עצמו כי הוא מנותק לגמרי מכל בחינה הקשורה לירושלים ולקדושתה. ועליו שייך לומר, כי "אינו רואה בשמחתה", בהווה ובעתיד.

האומנם קדושתה של ירושלים עודנה נמצאת בעולם?

האם לא נסתלקו המאורות לגמרי עם חורבנו של המקדש? נתבונן בפירוש רש"י לפסוק הפותח את מגילת איכה (איכה א, א): **”אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדַד הָעִיר רַבָּתִי עִם הַיְתָה כְּאַלְמָנָה”**: 'לא כאלמנה ממש, אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לשוב אצלה'.

רש"י מבאר לנו, כי ירושלים לא איבדה את קדושתה לגמרי, אינה אלמנה ממש, שבעלה נסתלק לבית עולמו. ירושלים הינה "כאלמנה", כאשה שבעלה עזבה לזמן מה, והיא מצפה בכליון עיניים לשובו. עודנה קשורה היא עם בעלה, משום שאף היא נעזבה אך לזמן מה, ותיכף תשוב ותיגאל.

הקדושה לא סרה ממנה, איפוא, לגמרי. המתאבל ומצטער בצערה זוכה לחוש בקדושתה המסתתרת.

כעין זה ביאר ה"קדושת לוי" (דברים, מגילת איכה ותשעה באב), כי 'זוכה' הוא מלשון הזדככות, וכוונת רבותנו, שכאשר אדם חוקק במחשבתו את זיכרון ירושלים החרבה, הרי מחשבותיו נתונות בקדושה, וכל מהותו נמשכת אחר מחשבותיו, וממילא, ע"י כך הוא מזדכך ומתקדש, ושייך לומר בו בלשון הווה: 'זוכה ורואה בשמחתה', משום שבעצם התקדשותו הוא רואה עתה קצת בשמחתה של ירושלים, כי הוא משיג קצת משמחת ירושלים שלעתיד לבוא. אדם כזה יכול להשיג כבר עתה מושג מסוים בעניין שמחת הגאולה, לה מייחלים אנו בכליון עיניים.

"כִּפַּד אֶת אָבִיךָ... וְלִמְעַן יֵיטֵב לָךְ" (ה, ט"ו) -

סיפור מרגש

את המעשה הבא הביא ה'בן איש חי' (בספרו 'נפלאים מעשיך') למען נלמד ממנו מוסר השכל מופלא: בעיר אחת חי אדם אמיד, ברשותו היה בית מרווח ופרנסתו היתה מצויה לו בשפע. אלא שלפי רוב עושרו - כך רוב רעת לבבו. לאותו אדם היה אב זקן וחלוש עד מאוד, חסר בית ועני מרוד, ידיו רועדות וזקנו המדובלל מכסה פה חסר שיניים. אך מתבקש היה, שהבן האמיד יאמצנו לעת זקנותו ויכניסהו אל ביתו. ואכן, הכניס הבן את האב אל ביתו, אך עד מהרה מאס בטיפול בו. הדבר היה עליו למעמסה ולטורח, ונפשו ה'עדינה' קצה באורח חייו של הזקן.

לא ארכו הימים והבן מצא את עצמו אוחז בידו של אביו הקשיש, ומוליכו אל רחוב העיר, אל פינת הקבצנים. 'שב כאן, אבא, עם ידידיך העניים', גער בו כאילו היה כבש סורר. 'בטוח אני שכפי שהם מצליחים להתפרנס - כך תצליח אף אתה!'

האב לא האמין למשמע אוזניו. יום חורפי היה זה, והקשיש ניסה להתחנן על נפשו, להסביר, להתנצל, לעורר רחמים, אך לשוא... ליבו של הבן כמו דמה לאבן. כך חלפו להם ימים ושבועות. הבן חי לו בנחת ובשלווה בביתו המוסק, והאב, נתון לחסדיהם של הבריות, רעד מקור ונפשו חישיבה לפרוח מגופו.

והנה, באחד הימים חלף במקום נכדו של הזקן, בנו של אותו בן סורר. בעודו עוצר ליד סבו היושב על הארץ, נשא הזקן את קולו בתחינה: 'אנא, נכדי החביב, האם תוכל לדאוג עבורי לכל הפחות למעיל ראוי לשמו? האם תוכל לבקש זאת מאביך?' גוש חסם את גרונו של הנכד, שלא מסוגל היה להשיב. רק הנהג בראשו ואץ רץ אל ביתו.

שם, בבית, התלעלע קולו כשסיפר לאביו על גורלו המר של הזקן, המושלך ברחוב ככלב חוצות. 'אבא' התחנן, 'האם תוכל להעניק לפחות מעיל לאביך הקשיש?' האב חכך בדעתו מעט ואמר: 'עלה אל עליית הגג, יש שם ארון של בגדים ישנים, חפש שם אחר איזה מעיל שיצא מכלל שימוש, ותן אותו לסבך.'

הנכד הזדעזע עד עמקי נשמתו, ובאותו הרגע גמלה בליבו החלטה. הוא עלה אל העלייה ובידו זוג מספריים, נטל את המעיל המיושן והקרוע שמצא בארון וגזר אותו לשני חצאים שווים...

בינתיים עמד אביו למטה והמתין, עד שקצרה רוחו. 'מה אתה עושה שם, למעלה?' קרא לבנו, וכאשר לא נענה - עלה בעצמו אל העליה.

תדהמה אחזה בו: 'מדוע גזרת את המעיל?! איך תוכל לתתו כך לזקן?! האם נטרפה עליך דעתך?!...'

הבן נעץ עיניים חודרות בעיני אביו ואמר: 'מדוע תתפלא, אבא?! הלא אני לך - תלמיד מובהק! את אביך הוצאת מן הבית והשלכת לרחוב, וככל הנראה - כך אעשה גם אני. בבוא היום, כאשר תזקין וידיך ירעדו, לבטח תהיה עליי למעמסה כבדה, או אז אשליך אותך אל הרחוב, אל פינת הקבצנים. ועל כן, המשיך הבן, 'הריני דואג מעתה לאותו היום. אביך ביקש מעיל - ומסתמא גם אתה תבקש מעיל. הריני חוצה את המעיל לשניים, את חציו האחד יקבל אביך הזקן, וחציו השני ימתין עבורך בסבלנות, עד שתזקין ותרעד בחוצות העיר.'

הבן סיים את דבריו, ואביו כמעט שנתמוטט על הקרקע, לפתע קלט את חומרת מעשיו, והבין כי מידה כנגד מידה לא בטלה, וכאשר עשה כן ייעשה לו. אל לבו נכנסו הרהורי תשובה, והוא פרץ בבכי מר.

'אוי לי ואבוי לנשמתי כי עוללתי כה לאבי מוליד! הוא רץ אל רחוב העיר, אל פינת הקבצנים. 'אבא! אבא! זעק, 'מבקש אני את מחילתך! והוא הרים את אביו מן הארץ, חיבק אותו, תמך בו והובילו אל ביתו. 'אבי ועטרת ראשי' מלמל בקול חנוק, 'כאן הוא ביתך, לנצח נצחים! כל מחסורך עלי - וכל מבוקשך יינתן לך...' והנכד עמד מהצד ואף עיניו דמעו. על זה נאמר (מלאכי ג, כד): 'וְהָשִׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵיהֶם וְלֵב בְּנֵיהֶם עַל אֲבוֹתָם'.

"כִּפַּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ... לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יְמֵיךָ" (ה, ט"ו) - סיפור

מסופר על יהודי שהיה חולה ושכב על ערש דווי. בניו, במקום שידאגו למחסורו וינסו למצוא מזור למחלתו או לפחות להקל על סבלו, באו אליו בזה אחר זה והחתימו אותו על מסמכים בהם כתוב כי הוא מוריש לו דבר זה וזה... לבסוף, כשנפטרה האב לבית עולמו, התברר שלכל הבנים ישנם מסמכים החתומים על כך שלכל אחד מגיע הכל... באו האחים לפני האדמו"ר מוויז'ניץ, ה'אמרי חיים' זצ"ל, ושאלוהו מה לעשות.

אמר האדמו"ר: תבואו אלי בסעודה שלישית בשבת קודש. התפלאו הבנים, שהרי בסעודה שלישית נמצאים המוני אנשים, והיאך ידבר עמם בפרטיות ויענה על שאלתם? אבל אם האדמו"ר אומר, לא מתווכחים, והם באו.

השבת היתה פרשת יתרו, והאדמו"ר שאל את הנוכחים: מדוע נאמר: "כִּפַּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יְמֵיךָ". הרי ה' הוא המאריך את ימך, וא"כ היה לומר 'למען יאריך' ולא 'יאריכוך'? אמר האדמו"ר: כאן מדברת התורה אל אדם שאביו חולה, ובמקום לטפל בו - הוא מחתים את אביו על פתקים לירושה. אומרת לו התורה: דע לך, שאם תכבד את אביך - יראו זאת בניך והם יטפלו בך לעת זקנתך, ויאריכו ימך. אבל אם תחתיים אביך על פתקים, גם בניך יעשו אותו דבר... וישמע החכם ויוסיף לקח. [הגדה של פסח - ומתוק האור]

"וּבִקְשֶׁתֶם מִשֵּׁם אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצָּאתָ בִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" (ד, כ"ט)

וקשה, מדוע הכתוב מתחיל בלשון רבים "וּבִקְשֶׁתֶם" ומסיים בלשון יחיד "וּמִצָּאתָ"?

אלא דע, שרבים הם המתפללים ורבים הם המבקשים בקשות מאת השוכן במרומים, אבל רק מעטים הם הנענים, ובודדים הם אלו שמשאלות לבם מתגשמות.

וזהו: "וּבִקְשֶׁתֶם מִשֵּׁם אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ", רבים הם המתפללים והמבקשים - "וּמִצָּאתָ", רק בודדים הם הנענים. ומדוע? "כִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" משום שמעטים בלבד מתפללים בכל לבם, וסומכים אך ורק על הקב"ה, ואומרים: ריבונו של עולם, אין לנו מלך אלא אתה, ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע. [נזר יוסף ע"פ אור החיים הקדוש]

"הן הרָאנוּ ה' אֶלקינוּ אַת פְּבֹדוּ וְאֵת גְּדֹלוֹ" ... (ה, כ) - סיפור מדהים

את הסיפור הבא סיפר רבי שלמה לוינשטיין שליט"א: רבי ראובן שהרבני זצ"ל, בנו של המקובל רבי יהושע שהרבני זצ"ל וגיסו של הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה נוסע רבות למדינות דרום אמריקה, מסר שעורים ושיחות מוסר וחזק את הציבור בתורה ובענייני עבודת ה'.

כלל היה נקוט בידו של רבי ראובן: לעולם אין הוא מוכן לקבל כסף תמורת שיעוריו ודרשותיו. הוא חשש כי אם ייקח כסף, הדבר יגרום לאנשים להגיע פחות לדרשותיו, גם אלו שישלמו ויבואו - יתחילו לבקש שידבר על עניין מסוים, וירגישו שהוא חייב להם, שהרי שילמו לו... כשהוא בא ומדבר ללא שכר, יכולים הדברים להיאמר לשם שמים, ולהיכנס לליבם של השומעים.

היה מקרה שגביר לחץ עליו בכל כוחו, והצליח 'לדחוף' לידו המחאה בסך עשרים וחמשה אלף דולר.

כשהגיע הרב למטוס, נטל את הצ'ק וקרעו, כשהוא מתקשר לאותו גביר ומעדכן אותו, שאינו מתכוון לעולם לפדות... פעם, באחת מנסיעותיו לדרום אמריקה, כשעמד להיכנס למסור את שיעורו, קיבל שיחת טלפון מאחיו בארץ ישראל, שסיפר לו בשברון לב כי אצל בתו התגלתה כעת מחלה נדירה ביותר, אשר רק חמישה עשר ילדים בכל העולם כולו חולים בה! בצרפת קיים בית חולים, יחיד מסוגו, שמטפל בבעיה זו, אולם עבור הטיפול הם דורשים סכום עתק. "אני יודע שיש לך גדר שאינך אוסף כסף בחו"ל משומעי השיעורים שלך", אמר האח, "אולם ההכרח לא יגונה. מדבר כאן במקרה של פיקוח נפש, ופיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה, ובוודאי גם את הגדר הזה".

הרב שהרבני הסכים עמו, אולם עדיין לא מצא עצה כיצד לעשות זאת באופן הנכון ביותר.

בינתיים נכנס למסור את השיחה, ולאחר מכן קיבל את השומעים הרבים שנעמדו בתור ארוך, וביקשו להיכנס אליו באופן פרטי כדי לקבל עצה וברכה, איש איש וענייניו, צרותיו ובעיותיו. כאשר נכנס אחד האנשים, רמז הגבאי לבנו של הרב שהרבני, שהתלווה אליו, כי הוא מיליונר גדול. בנו של הרב שהרבני מיהר להיכנס כדי לוודא שאביו אכן יבקש ממנו עזרה עבור האחיינית החולה.

וראה זה פלא - רק נסגרה הדלת, ואותו מיליונר פרץ בבכי: "אנשים חושבים שכסף הוא חזות הכול. הם אינם יודעים כי אי אפשר לקנות בכסף נחת יהודית מהילדים, בריאות ושלוש בית. את האושר רק הקב"ה נותן במתנה..."

הרב ובנו המתינו שיתאושש, והיהודי המשיך: "יש לי בת קטנה, אהובה עלי כנפשי. לפני זמן קצר נודע לנו כי היא חלתה במחלה נדירה, שבה חולים רק חמישה עשר ילדים בכל העולם כלו. בכוונתנו לנסוע לצרפת, לבית החולים המיוחד המטפל במחלה זו, ואנו זקוקים לברכה מהרב שהטיפול יצליח והקב"ה ישלח לה רפואה שלמה..."

הפרטים היו כה מקבילים, עד שרק נותר לברר מה שם המחלה...

הרב שהרבני התרגש מגילוי ההשגחה הפרטית, וסיפר לאיש כי לפני זמן קצר, ממש לפני שהתחיל השיעור, קיבל שיחת טלפון מארץ ישראל, מאדם שגם בתו חלתה במחלה זו, ואין לו כסף לשלם עבור הטיפול היקר... לזכותה של הבת שלך - סיים - "קח על עצמך לשלם את כל הוצאות הטיפול גם עבור הילדה ההיא מארץ ישראל!"

הרב הוסיף ואמר לו, כי הצדקה המעולה ביותר היא לתת מבלי לדעת עבור מי נותנים, כך שהמקבל גם הוא אינו יודע ממי הוא מקבל. זהו חסד של אמת, ולצדקה כזו יש כח לתת הצלה מיוחדת. בו במקום הודיע הגביר כי יעשה זאת, ותוך זמן קצר שלשל לידו סכום המכסה את כל הוצאות הטיפול. פלא פלאים! עומדים להם שני יהודים - בשני קצוות העולם, לזה יש כסף וזה מחפש למי לתת את הכסף... זה זקוק לצדקה כדי לרפא את בתו, וזה נצרך לנתניה כדי שבתו תתרפא... ומיהו השליח לקשר ביניהם? יהודי צדיק, שכל מטרתו לקיים מצוה לשם שמים, ללא נגיעות ומבלי לעבור על הגדר שקבע לעצמו אפילו פעם אחת! [שש באמרתך]

"שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד" (ו, ד)

סח הגאון הרב ישראל סלנטר זצ"ל: שעה שאדם מישראל אומר "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד" והוא מתכוון להמליך את ה' על ארבע רוחות השמים, אל לא לשכוח אותה שעה להמליכו גם כל עצמו.

עוד אומרים רבותינו כל הממליך לה' על אבריו, כאילו המליכו על כל העולם, כי האדם הוא עולם קטן. [יעב"ץ] ואומר בעל 'נתיבות שלום': "ה' אֶחָד" אינו מתייחס למציאות האל-גרידא, שהוא אחד ויחיד ואין אלוקים בילתו, אלא גם לרצונו, לגבי היהודי אין קיים רצון בעולם זולת רצונו יתברך בלבד.

ומי שמאמין בכוח אלוקי זולת ה' יתברך נחשב לעובד עבודה זרה בשיתוף, כך גם מי שקובע אצלו בחיים רצון אחר נוסף לרצון ה', כגון מי שמתחשב ברצונו האישי, וכל מי שהוא עבד לשני אדונים לְיוֹצְרוֹ וְלְיֹצְרוֹ, מתנכר הוא לייחוד ה' וחוטא בחטא השיתוף. [דורש טוב]

בברכת התורה ריזן ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמעה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: היהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: דליה בת יהודית: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאלולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאלולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאלולה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אהרן בן רוזה: משה בן רוזה
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שרה
רחל בת מארה: חות בת לינה: נורית בת רחל
לימור יהודיה, ושרונה בנת תוך יפה

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל
מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת שפורה
אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

וגרסין בסמכת יומא (נד): "אמר ריש לקיש, בשעה שנכנסו נכרים להיכל, ראו כרובים המעורין זה בזה כו". כלומר, שמצאום באחדות ובאהבה וחביב, כאיש אחד בלב אחד.

הקשה בחידושי הריטב"א על אהרן, וזה לשונו: "הקשה הרב בן מינא"ש ז"ל, דהא בבבא בתרא (נב) אמרינן שלא הוו 'פניהם איש אל אחיו, אלא כשהיו עושין רצונו של מקום". כלומר, שמשקשה רבי מינאש מתלמוד ערוך לפנינו בבבא בתרא שם, בסתירת הפסוקים שכן נאמר 'פניהם אל הבית' - כלפי פניהם הבית, והא כתיב (דברים ב ג ט) 'ופניהם לבית'. לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצונו

של מקום שאו 'פניהם איש אל אחיו' פנים אל פנים באהבה וחבת, 'סימן שהקדוש ברוך הוא אוהב את ישראל' (ושב"ש שם). כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום, שאז הם הופכים את פניהם אל תוך הבית. ומכאן משקשה רבי מינאש, כיצד יתכן בזמן החורבן הגדול כשנכנסו הנכרים בחמה שפוכה אל תוככי היכל ה', שמצאו את הכרובים 'פניהם איש אל אחיו', הרי אין לך זמן גדול יותר שאין ישראל עושים רצונו של מקום מיום חורבן בית המקדש, בעת שבאו גויים בנחלתך וטמאו את היכל קדשך, וכד"א בו (ההלים ע"ה) 'עד מה ה' תאנף לנצח תבער כמו אש קנאתך'! ברם תירוצו בספרים הקדושים שאדרבה כאן צפון סוד האהבה הגדולה שאוהב הקב"ה את ישראל, שאף כשמוכיחים ומיטרים אים זה אלא כמלבוש חיצינו, אבל במסתרי לבב בבתי גוואק, שם בקדוש הקדשים פנימה, תמיד אוהב השי"ת את בניו אהוביו עד מאוד.

וכמ"ש בספ"ק 'דברי בינה' (פרשת וקהל): "הכרובים הוא 'כרוביא', שהיא דמות פרצוף תינוק, להראות שבאמת מקור אהבת השם יתברך לישראל הוא כמו שאוהב האב לתינוק, אף על פי שהתינוק עושה שטותים, הכל הוא שמחה לפניו, כמו כן הוא אהבת השם יתברך לישראל". ברם תנאי אחד גדול התנה הכתוב בזה: ובלבד שיהיו 'פניהם איש אל אחיו' - שיש ביניהם אחדות ואהבה. כי כשהבנים מתקוטטים ביניהם במריבה ובמחלוקת ח"ו, הרי מוכרח האב להתערב ביניהם ולגזור בהם ח"ו. הוא שהכתוב מעיד בנו, כיצד יהיו 'הכרובים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם' לנטון ולשמור על בית ישראל, ולהעלות את תפילותיהם למעלה לפני סכא הכבוד ב"ה. - כאשר 'פניהם איש אל אחיו', באהבה ואחוה שלום ורעות.

שורש כל החורבנות וכל הייסורים הקשים בגוף ובנפש שאנו עוברים בגלות המד הזו, הלא הוא 'שנאת חנם' רחמנא ליצלן (ויסא טו). ובפרט כיום בדורנו אנו דור 'עקבתא דמשיחא', שכל אוויר העולם מתמלא באש שנאה ומחלוקת, ובמקום שהיה 'פניהם איש אל אחיו', הרי רואים אנו בהיפך רח"ל 'אחוריהם איש נגד אחיו'... כד"א (שמואל א יד ט) 'והנה היתה חרב איש ברעהו, מוקפה גדולה מאד!' ה' ירחם.

בעמדנו כה בהאי שבתא קדישא 'שבת נחמו', בה מתנחמים ישראל קדושים מבקשים ומתחננים על גאולתנו ועל פדות נפשנו. הנה נא נתחזקה נא יחדיו בלב נאמן לתקן את עיקר שורש יסוד החורבן, נהפוך נא את פנינו לטובה, שיהיו 'פניהם איש אל אחיו' בתן וברצון, בשלום ובשלחה. כתפילתו הנוראה של איש האלקים מרן הרבי ר' אלימלך ז"ע (וידר קודם התפלה): 'שגתיה אהובים זה לזה אהבת אמת אהבת ישר, אהבה המביאה לנו לישר עבודתך'. הבה נסירה נא מלבבנו אותו יצר הרע המתסס בכל כוחו ובכל מקום את אש המחלוקת! נהדוף מאיתנו בעוז אותו מלך זקן וכסילי, נרבה נא בשלום ובאהבה, אהבה בין איש לרעהו, בין איש לאשתו, בין אב לבניו, בין איש עם שכנו, וביחד עם כל בית ישראל כולם אהובים כולם ברורים נוכח מהרה לקבל פני משיח צדקנו, ובכפלים ינחמנו, יבנה את בתינו, בית קדשנו ותפארתנו, במהרה בימינו - אמן ואמן.

- > < -

ציון קדשו של התנא האלקי 'דבי מאיר' ז"ע בעיה"ק טבריא ח"ו, מסוגל הוא מאוד לקנן מידת 'אהבת ישראל'. כאשר זו היתה מידתו של רבי מאיר ע"ה לקרב את בית ישראל באהבה מאד, ולפעול עבורם תמיד נסים ונפלאות בגשמיות וברוחניות, כאשר אספרה כאן בציון המצוינת מעט בפניכם, וכאשר רוחו חופפת עלינו כשאנו חוסים תחת צילו, הוא יותר מסוגל להתדבק בדרכיו.

ולכן נקרא כידוע 'דבי מאיר בעל הנס', על שם כוחו המופלא בגזירת עיריין לחולל ניסים ונפלאות. כאשר ידוע ומפורסם בכל בית ישראל בעתות צרה

ומצוקה, ובכל עת מצוא, לתת צדקה לנשמת רבי מאיר בעל הנס, או להתפלל להשי"ת בזכותו, כאשר שגורה תפילתם של ישראל בפייהם: "אלקא דמאיר ענני!"

ומסופר על הגה"ק מרן המהר"ל דיסקין זצוק"ל 'השרף מבריסק' ומרא דארעא לישראל, שתדיר היה מונח על שולחן קדשו קופת צדקה של רבי מאיר בעל הנס, וכשהיה מתקשה בדבר הלכה או בהבנת הסוגיא על בוריה היה משלשל מטבע לקופת צדקה זו, ונושא תפילה קצרה לפני השי"ת שיזכה להבין הדבר, והכל מכוון זכותו של אותו זקן רבי מאיר בעל הנס.

פניהם איש אל אחיו - באהבת ישראל!

בפרשת תרומה במעשה הכרובים, דיבר הכתוב (שמות כה, כ) לאמר: 'והיו הכרובים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו, אל הכפרת ויהיו פני הכרובים'.

על דרך שרמזו הצדיקים במ"ש בפ"ח דסוטה (מב) בפסוק (שפלי יב טו) 'דאנה בלב איש ישחנה'. - רב אמי ורבי אסי, חד אמר 'שחנה' [כמו יסחנה] מדעתו, וחד אמר 'שיחנה' לאחרים. ופירושו ע"פ מ"ש (הוריות ג) 'מאן אחרים רבי מאיר'. - והיינו שנתן הכתוב העצה כאשר הדאנה מוכרסמת בלב איש, כיצד יסחה מדעתו - על ידי שיחנה לאחרים, מאן אחרים רבי מאיר, לומר שבכל עת צרה ודאנה, יתן נדבתו לשם 'דבי מאיר בעל הנס', ובוזה יציל מדאגתו.

וביארנו בספרים רז סודו המופלא של 'דבי מאיר בעל הנס', לעמוד לימינם של כל בית ישראל לדורות עולם, להושיעם ולרוממם מחמת מידת 'אהבת ישראל' שבערה בלבבו כל ימי חייו, שהיה עומד תמיד במסירות נפש לטובת ישועת ישראל, ולכן זכה שינשא שמו לתהלת נצה בפי כל, 'אלקא דמאיר ענני!'

טיב המעשיות ממסירות נפשו לטובתם של ישראל רבות הן, ואציגה נא בפניכם כאן כמה מהם:

וזה החלי בעזר צורי וגואלי, גרסין בפ"ק דעבודה זרה (יח). בוריות אשתו של רבי מאיר, בתו של התנא האלקי מעשרה הרוגי מלכות רבי חנינא בן תרדיון, אמרה לו רבי מאיר, זילא בי מלחא [פחותה כבוד היא לי] שיושבת לה אחותי בשבי וניתנה שם לקלון רח"ל, ועליו לטכס עצה בדבר כיצד להוציאה משם. יצא אפוא רבי מאיר, נטל בידו שלשה קבים של דינרים והלך אל אותה 'קובה' שישבה שם אחות אשתו בצרה ובשביה ובהשפלה נוראה. וקיווה רבי מאיר בגדל 'אהבת ישראל' שבלבבו שבזכות עמידתה האיתנה על משמר יסוד קדושת היהדות בעוזה וגבורה, יוכל לפעול עבורה את הנס הגדול ולהוציאה לחירות.

התלבש לו רבי מאיר בפאר והדר עד שנראה כמו 'פרש' מלכותו, ולאחר שבידו על מקומו המדויק של אותה צדקת בתו של רבי חנינא בן תרדיון, ומצא אותה בקדושה ובטהרה. נגיש אל השומר האחראי, שהופקד מטעם המלכות לשמור על אותה ריבה בת גדולים בשביה, והחל לשוחח עימו עליה, וביקש ממנו לשחררה לחירות ולהביא אותה אליו. אמר לו השומר, מפחד אני ממורא המלכות שבודיא יחייבוני על שלא שמרתי עליה כראוי!

אמר לו רבי מאיר, הנה לך כאן צדור נאה והגון של שלשה קבים דינרים טבין ותקילין; חצי מן הסכום יאה בידיך כדי לשחד את השלטונות בכל עת שיעלילו עליך, ואילו את החצי השני השאר בשביך, עבור שחרורה של זו. שאלו השומר, ומה אעשה אם לא יספיק סכום הדינרים שנחת לי בשביל אותו 'שוחד', הרי ידוע היטב גדל תאוות הבצע שלהם, שירצו עוד ועוד... ומה אעשה אז כיצד אשחד את השלטון?

על כך ענה לו רבי מאיר בהן צדק, ובאהבת ישראל שבלבבו יצא בעוז להצלת בת ישראל, ואמר לשומר: בכל פעם שתקלע למצב ביש שכוח אמור והתפלל להשם: 'אלהא דמאיר ענני! ובך תינצל מהם'.

אמר לו השומר, ומנין לי שאכן אוכל להינצל בתפילה קצרה זו? וכיצד תוכל להוכיח לי זאת?

אמר לו רבי מאיר, הנה אוכיח לך זאת כאן ועכשיו! היו שם בקרבת בית הסוהר הגדול, כלבים אימתניים שהיו אוכלי אדם, ומסוכנים עד מאוד! לקח רבי מאיר צדור של עפר וזרק על אותם כלבים כדי להרגיזם והם כמוהן התעוררו וקפצו בכעס נורא והחלו לרוץ לעברו! אולם כאשר התקרבו אליו אותם כלבים אכזריים בחמת זעם ורצו לזנק עליו ולטורפו חיים פתח רבי מאיר את פי קדשו בתפילה נרגשת לקל חו, ואמר: 'אלהא דמאיר ענני! באותה שעה הסתובבו להם תיכף הכלבים הרשעים הני כלבין דחציפין, וחזרו למאורתם כלעומת שבא, ובכך ניצל רבי מאיר בעל הנס ממוות בטוח.

כראות השומר את גדל כוחו של רבי מאיר, נענה לבקשתו ואכן שחרר את גיסתו בת ישראל כשרה, ונתן אותה לרבי מאיר.

| הפך בעבוד הנא |

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פריטי ששלחו לפערכת ע"י הקוראים

'ורחמיו על כל מעשיו'

ביום שלישי ערכתי את הקניות לשבת על מנת שנוכל להתארגן מוקדם עם הבישולים וכל ההכנות הכרוכות בכך, חיכיתי עם קניית עופות ליום חמישי כדי שיהיה טרי לכבוד שבת, ביום חמישי בערב נכנסתי לחנות על מנת לקנות עופות טריים, ניגשתי לקצב כדי להזמין עופות. הוא התנצל ואמר שהיה אמור להגיע, אבל משום מה המשלוח התעכב ויתכן שבכל רגע יופיע הנהג משאית עם העופות הטרשים, התאכזבתי והמתנתי בצד כמה דקות לראות אם אכן יגיעו העופות.

בעודי ממתין לעופות הטרשים קלטתי אישה חרדית מחזירה מצרכים למדפים. תחילה חשבתי שמדובר בעובדת של הסופר, אבל אז ראיתי את הבן שלה כבן שתיים עשרה מסייע לה בהחזרת המוצרים למדפים, וזה עורר אצלי נורה אדומה. לא יכולתי לסבול את המראה הזה ותיכף פניתי אליה בטון שקט ושאלתי: "למה את מחזירה מוצרים למדף? נתקעת בלי כסף?!" "כן" היא השיבה בטון שקט וכאוב.

מסתבר שבסוף החשבון ראתה שהגיעה לתקרה של כרטיס האשראי כך שעליה להשיב מוצרים למדף... תיכף נתן לי הקב"ה מחשבה טובה, אמרתי לה: "אני לא מאמין איזו השגחה פריטית!!! בדיוק היום מישוה נתן לי חמש מאות שקלים להעביר לאדם שצריך את הכסף, והנה משמים אעביר את הכסף אלייך!!!!" היא שמחה מאוד, והורתה לבנה לעזור לה לאסוף בחזרה את המוצרים שהחזירו למדפים (לא היה שם שום מותרות, ממש מוצרי בסיס), ונתתי לה את הסכום המדובר. לשמחתה לא היתה גבול!!!

אני כבר הבנתי שלא באתי לקנות עופות טריים, כי אם להיות שליח משמים למשפחה נזקקת שיהיה להם אוכל לשבת קודש...

אם כבר שלחתי סיפור אזכיר עוד סיפור השגחה קצר. שלחתי הודעה לאחראי בארגון חסד גדול בבקשת עזרה במתן תרופות יקרות לחולה במצב קשה, משום מה הוא לא הגיב לי. כעבור שבוע החלטתי להרים טלפון ולשאול מה קורה... הוא ענה בלחץ: "אין לי זמן לדבר ואני לא יודע מדוע ענית לטלפון, ישנם שני משלוחים של מזון שאמורים להגיע ליעדם ואין מתנדבים זמינים!!! אולי אתה באזור?!"

בדיוק הייתי באזור ובדרך לאזור של המשלוחים. נסעתי לאסוף ולפזר את המשלוחים ועל הדרך שאלתי מה עם ההודעה ששלחתי לגבי התרופות?! תיכף הוא השיב לי שענת לי מיד להודעה ושלח אותי לאדם הנכון...

עתה הבנתי שלא ראיתי את ההודעה שלו כדי שאתקשר, והמשפחות האלו יקבלו את מה שהם צריכים!!! הכל מדויק מאת הבורא יתברך!!! בעל המעשה: ל.ב.

הפעונון לכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטית פוזפן לשלוח אל ר' שפתה סטואלס
בפספס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

לבסוף, נודע הדבר בבית המלך, שאותו שומר מעל בתפקידו ושחרר לחפשי את בתו של רבי חנינא בן תרדיון, שהיה מנשיאי ישראל ובתור בת גדולים הייתה שבויה זו יקרב בעיניהם. תיכף נתנה הפקודה ופולגות חיילי משמר המלכות יצאה תפסה את השומר והובילוה אל בית המלכות שם נשפט לאלתר למוותו.

ברם ברגע אחרון כשהעלוהו אל הגרדום וכבר החלו לכוון סביב צווארו את חבל התליה, נזכר השומר מהסגולה הטובה שהעניק לו רבי מאיר, הוא התלהב מאוד וזעק מקירות לבבו: 'אלהא דמאיר ענני! והנה לפתע לא יכלו התליינים להמשיך במלאכתם, ללא שום סיבה מובנת, וניתנה ההוראה להורידו מן הגרדום:

אמרו לו התליינים לשומר, מהו 'לחש' זה שזעקת כאן? ומי הסיבה שאין אנו מצליחים לתלות אותך? - או אז גילה להם השומר, את כל אותו מאורע שאירע לו עם התנא האלקי רבי מאיר בעל הנס ז"ע ע"כ.

ללמדך גדול מידת 'אהבת ישראל של רבי מאיר, שיצא וטרח בכל אותה טרחה רבת; הכל כדי להעלות ולדומם בת ישראל קודש מחרפת שבייתה.

- > * < -

עוד אספרה נא בפניכם בעת עומדו כה על ציון קדשו של האי תנא אלקי דידן 'רבי מאיר בעל הנס', (לשדר את זכותו שנוכה אף אתו לעניה בדרבין) טיב מעשה מופלא של 'אהבת ישראל המובהב בירושלמי' (סוטה פ"ק א הל"ט ד), והנני להביא לפניכם את דברי הירושלמי שלפנינו:

רבי זבדיה חתנו של רבי לוי, היה מספר מעשה דרבי מאיר כן. התנא רבי מאיר היה דורש בכל ליל שבת קודש בבית הכנסת הגדול, ואחת מנשות העיר שנתנהה מאוד מדרשותיו הייתה מאיינה ברוב קשב לדרישתו.

שבת אחת האריך רבי מאיר בדרשתו, וכשחזרה לביתה בשעה מאוחרת מצאה שכבר כבו נרות שבת קודש.

שאל אותה בעלה, היכן היית? אמרה לה, שמעתי את דרשתו של רבי!

אמר לה, נשבע אני שכך וכך יבוא עלי, ולא תיכנסי הביתה עד שתירדני בפניו של אותו הדרשן!

שמעה האשה את דברי בעלה והתעצבה מאוד, היא יצאה לה כן בפחי נפש מן הבית בדרכה בחזרה אל בית הכנסת הקודש, לשפוך את ליבה להחפץ לפני ה', ולבקש על נפשה ועל נפש ביתה. וכד"א (איכה ב ט"ז): 'שִׁפְכִי כַמִּים לַבַּר, נֹכַח פְּנֵי ד', שְׂאִי אֵלָיו פְּפִיךָ עַל נֶפֶשׁ עוֹלְלָךְ!'

באותה שעה נגלה אליהו הנביא זכור לטוב לרבי מאיר, ואמר לו, הרי בגללך יצאה אותה בת ישראל מביתה, וסיפרי לו את כל פרטי המעשה.

מה עשה רבי מאיר, הלך וישב לו בפתח בית המדרש הגדול, וכשהגיעה שם האשה בדרכה לעזרת הנשים עשה עצמו רבי מאיר כמי שעינו כואבת לו מאוד, והכריז בקול רם: כל הוודעת לחוש על העין תבוא ותלחשי! (בדרך נשים צדקניות הלוחשות בדיקתן בסטלה לירפי העין).

אמרו לה שכחותיה, הנה ישועותי; גשי נא אל רבי מאיר, תלחשי לו איזה לחש, וכך תוכלי לירוק אל תוך עינו כמצות בעליך:

באה האשה המסכנה והעלובה, שבעלה זרק אותה זה עתה בבושת פנים מן הבית, והתקרבה בפיך ברכים אל התנא הק רבי מאיר, שאל אותה ר' מאיר בנועם האם חכמה את ויודעת ללחוש בעיניך?

אך מרוב הפחד שנפל עליה מאימת ומיראת הצדיק, הודתה על האמת שאינה יודעת כלום בזהו:

אמר לה רבי מאיר, הנה אסביר לך כיצד לחוש בעיני... רוקקים אל תוכה שבע פעמים. וכך היא מטרפאת...

לאחר שעשתה כמצוותו של רבי מאיר בדחילו ורחימו ורקקה בפניו, אמר לה: חזורי נא בתי אל בעלך, ותגיעי אותו סמכטו ואמרי לו:

אתה אמרת לי לירוק רק פעם אחת והנה הוספתי אני ורקקתי בפניו **שבע פעמים כה!**

אמרו לו תלמידיו, רבי, האם כך מבזים את כבוד התורה? אילו הייתה אשה זו נכנסת ומספרת לנו את עניינה, האם לא היינו מביאים את בעלה ומלקים אותו [מסת מדרות] על הספסל! [על כיוון הכתוב] עד שיתפייס ויתרצה עם אשתו?

פתח רבי מאיר את פיו והאיר עיני חכמים בתורתו, ואמר להם לתלמידיו: וכי לא יאה כבודו של מאיר ככבוד קונו! ומה אם השם הקודש שנכתב בקדושה וטהרה, אמר הכתוב שימחה על המים [גבי סוטה] בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו, כבודו של מאיר לא כל שכן! ע"כ.

צא ולמד מתוך צפונות טיב מעשה נפלא זה, עד היכן מגעת מידת 'אהבת ישראל של רבי מאיר בעל הנס ענוותנות ושפלות רוחו ולבנו, שהיה מוכן לבזות את עצמו כל כך, בשביל הצלת בית נאמן ישראל, ולהשכיח שלום בין איש לאשתו!

- > * < -

ושוב מעשה ברבי מאיר (חגיגה ט"ז) שאמר לרבו 'אחר' [אלישיע בן אביה] כשיצא לטרבות רעה, שדברי תורה הללו קשים הם לקנותו ככלי זהב וכלי פז, אבל נוחים הן לאבדן... וכדומת 'כלי זכוכית' שהולכים ונאבדים מרע על ידי שבידה... [ורסו לו בכך שצריך להזהר בטרדות ובקדושתו, כדי שלא ייטבר ויפסד כל מה שיש בידו].

אמר לו אחר לרבי מאיר, הרי רבי עקיבא רבך לא אמר כן! אלא בהיפך, ומה כלי זהב וכלי זכוכית הללו, אף על פי שנשתברו יש להם תקנה, אף תלמיד חכם אף על פי שסרת יש לו תקנה!

אמר לו רבי מאיר, אם כן אף אתה שסרתה חזור בך לשוב בתשובה! אמר לו, כבר שמעתי בת קול שיצאה מאחורי הפרגוד: **שובו בנים שובבים** (ירמיה ג ט"ד) - חוץ מאחר!

והנה באחת השבתות היה אחר רוכב על הסוס בחילול שבת, ורבי מאיר תלמידו מולך אחוריו ללמדו תורה מפיו. [כי אף על פי שיצא לטרבות רעה לא עזב את תורתו, כמבאר שם בסוגיא שהיה גדול בתורה, אבל פקלל את מעשיו בעבירות קשות רח"ל י"יש].

כיון שהגיע לתחום שבת, אמר לו אחר: מאיר! חזור לאחורייך, שכבר שיערתך בעקבי סוס, שעד כאן תחום שבת.

אמר לו רבי מאיר לאחור: אף אתה חזור בך! אמר לו, הלא כבר אמרת לך ששמעתי מאחורי הפרגוד "שובו בנים שובבים" - חוץ מאחר!

תקפו רבי מאיר לאחור והכניסו כן לבית המדרש, אולי יחזור בו וישוב בתשובה [סדרש"א על אדר]. ומצא שם את ההוא ינוקא, אמר לו אחר לינוקא: פסוק לי פסוק!

אמר לו הינוקא: 'אין שלום אמר אלהי לך שישעם!' (ישעיה נג, כא) [כלומר שלא תועיל לו התשובה, שם].

שוב הכניסו רבי מאיר לבית מדרש נוסף, ואף שם אמר לו לינוקא: פסוק לי פסוק!

הקריא לפניו אותו ינוקא את הפסוק שבספר ירמיה (ב כב): 'כִּי אִם תִּכְבְּסִי בְּגָדְךָ, מִיֵּן אִדְמֶה רַכֵּב שֶׁכִּבְסִים בּוֹ' [וְרַבִּי לֵךְ בְּרִית לָךְ (שם) על עשב הנקמה]

נִקְחָם עֹנֵן לִפְנֵי [עֲדִיין עֲוֹן לִפְנֵי כְּתָם] נָאִם ד' אֱלֹקִים. - כלומר, שלא תועיל לך התשובה.

ושוב נכנסו כן לשלוש עשרה בתי מדרשות שבכולם פסקו לו את הפסוקים לרעתו של אחר, לומר שאין לו תשובה ואין לו תקנה:

[ואף על פי כן לא היה צריך 'אחר' להתחשב עם אותה בת קול, כנודע מהבעל שם טוב הקדוש ז"ע, שהיה זה רק ניסיון לדחותו לראות אם יתעצם ויתגבר, כדקיימא לן (פסחים פ):

'כל מה שאמר לך בעל הבית [הוא מלך העולם] עשה, חוץ מצ"א" - אפילו בעלך עצמו כביכול אויב צ"א ממוציאת! והתקש בעוהז דקדושה דמטני כלפי שמיא (סנהדרין ק"ה) והקובל ברגון,

כפי שהוכיח משה הנביא בחזרה המיוחדת שנותרה לו מתחת כסא הכבוד (סנהדרין ק"א) וירושלמי סנהדרין (ב, והדברים עתיקין).

וכשמצא רבה בר שילא את אליהו הנביא, שאלו מה עושה הקדוש ברוך הוא?

אמר לו אליהו, אומר דברי תורה מפיהם של כל החכמים אבל לא מפיו של רבי מאיר. אמרו לו ומדוע? אמר לו אליהו, מפני שהיה לומד מפיו של אחר לאחר שיצא לטרבות רעה.

אמר לו רבה, והרי רבי מאיר דומה כמי שמצא רימון, שאת תוכו אכל, ואת קליפתו זרק?

אמר לו אליהו לרבה, אכן זה עתה שמע הקדוש ברוך הוא לקולך, וברגע זה אומר הקדוש ברוך הוא בפמליא של מעלה: **מאיר בני כן הוא אומו** [בחוב 'אהבת ישראל הבערת בלבבו] בזמן שאדם מצטער ופורענות באה עליו בעונו, שכיהה מה לשון אומרת ובאיהו לשון היא קובלת עליו: 'קלני מראשי קלני מזועלי' [כאדם עיף ויגע, האומר ראשי כבד עלי וזועלי כבדה עלי] ואם כך מצטער הקדוש ברוך הוא על דמן של רשעים שנשפך, קל וחומר על דמן של צדיקים שנשפך, ע"כ.

למדנו אפוא מתוך טיב כלל האמעשיות, עד היכן מגעת מסירות נפשו של רבי מאיר ומידת 'אהבת ישראל שלו, שהיה פועל ומשתדל במסירות נפש עצומה לקרב את אחר להחזירו בתשובה ולהכניסו תחת כנפי השכינה, והיה זועק ומתחנן עבורו שוב ושוב חוזר בך, חוזר בך! - הגם שמחמת עבודתו זו לא היה הקב"ה אומר תורה משמו, לא שת אל ליבו, ויקרבו לאחר בכל הכוחות כד"א (ש"ב י"ד, ד): 'וְלֹא יֵשֵׁא אֱלֹקִים נֶפֶשׁ, וְחֹשֶׁב מְחֻשְׁבוֹת לְבַלְתִּי יִדַח מִמֶּנּוּ נְדָח!'

לומר שאפילו הנידת שכבר הוכרו עליו שובו שובו חוץ מאחר, גם הוא לא יזח ממנו יתברך חלילה. - ואכן טרח שם רבי מאיר מאוד אף לאחר פטירתו והתפלל בעבורו עד שהעלה את תיקונו נשמתו של אחר, עיין שם.

ומכאן, מצוין קדשו של האי תנא עילאה, אקרא בקול גדול לכל איש ישראל, לקרב ולקבל את כל אחד ואחד מישראל באהבה בנועם ובסבר פנים יפות 'פניהם איש אל אחיו! לקרב את כל איש יהודי לה ולתורתו, יהיה מי שיהיה, כדי שלא ידח ממנו נדח! כדרך שהיה רבי מאיר טורח כל ימיו מבקש ומתחנן לפני אחר [אלישיע בן אביה]: חוזר בך! חוזר בך! ושוב משכו לשלושה עשר בתי כנסיות [כנגד י"ג מידות של רחמים] כדי לקרבו בסבר פנים יפות לה ולתורתו, אסור לו ח"ו לרחק שום יהודי!

- > * < -

וכמו שהעדתי בפניכם, סגולה גדולה היא על ציון קדשו של רבי מאיר בעל הנס, לקנין מידות טובות וישרות ולרכוש מידת 'אהבת ישראל, בענוה ישרה נמיכות לב ושפלות רוח. וכל מי שמקנת בו ח"ו מידת הגאווה ונסות הדות, והוש בקרבו התנשאות וגבוהות לב רח"ל, יבוא כאן בציון הקודש, ישבר לבבו בקרבו ויתחנן כעני בפתח שיתן לו הש"ת שפלות רוח כדי שתיכנס בו מידת הענוה וההכנעה. על דרך ששנינו בפרקי אבות ריש פרק שישי: 'רבי מאיר אומר, כל העוסק בתורה לשמה וזכה לדרבים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם קלו כדאי הוא לו, ונקרא רע אהוב, אוהב את המקום אוהב את הבריות משמח את המקום משמח את הבריות ומלבישתו עינה ויראהו, וכו', והנה צנעו ואך רות, ומוחל על עלבונו, ומגדלתו ומרומקתו על כל המעשים'.

והיה רצון שנוכה להתדבק אף אנו במידותיו התרומיות של רבי מאיר בעל הנס אשר מאיר תדיר עיני ישראל בתורתו וקדושתו, ומאיר ומזירה אור מופלא בלבבות ישראל, לקרבם באהבה, שיהיו 'פניהם איש אל אחיו! ולפעול לישראל ישועות וניסים רבבן, בכל משאלת לב לטובה בכלל ובפרט, עדי נוכח מורה שרבי מאיר בעל הנס ע"ה, יחיש לנו את הנס הגדול והנורא, בביאת משיח צדקינו במרהר בימינו אמן.

[השתחוות על ציון קדשו של רבי מאיר בעל הנס ע"הק טבריא ח"ו]

Advertisement for 'Mitzvat Sipurim' (Mitzvat Sipurim) featuring a telephone icon and contact information. Text includes: 'מוקד הזמנות ספרים', 'של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א', 'קו ההזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09', 'יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com | Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or zelig@gmail.com or text 718-249-7173

פרשת ואתחנן

שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד

הקורא כל קריאת שמע בכוונה ובזמנה יזכה לישועות

כותב שולחן ערוך [סימן סא ס"א]: יקרא קריאת שמע בכוונה, באימה, ביראה, ברבת זיוע. **דהיינו אנו צריכים להקפיד לקרא את כל קריאת שמע בכוונה [והחובה היא בפסוק ראשון]**
כותב בעל הטורים דברים פרק ו הפסוק שמע ישראל מתחיל ב-ש' ומסיים ב-ד' הרי שד. **הששים בורחים מהקורא קריאת שמע בכוונה (ברכות ה א):**

מי שאינו קורא קריאת שמע מביא לעצמו מחלות רעות ב"מ כותב הזוהר: יש רמ"ח תיבות בקריאת שמע יש רמ"ח תיבות יחד עם יהי אלוהים אחד' שאומר החזן, ביחד מאתים. וארבעים ושמנה, כחשבון מאתים ארבעים ושמנה איברים. **וכל איש שקרא קריאת שמע פראוי, כל תבה ותבה משפיעה בקל איבר ואיבר שלו. ואם האיש לא יקרא קריאת שמע ביום ובלילה, כל איבר ואיבר שלו יתמלא מרוח רעה, ומכל דברים ומחלות רעות של העולם.**

כותב רש"י במדבר פרק כג (כד) על הפסוק: "הן עם כלביא יקום וגו'" - כשהן עומדים משנתם שחרית, הן מתגברין כלביא וכארי לחטוף את המצות, ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין: לא ישכב - בלילה על מטתו עד שהוא אוכל מהחבל כל מזיק הבא לטרפו. כיצד? קורא את שמע על מטתו ומפקיד רוחו ביד המקום, בא מחנה וגייס להזיקם, הקדוש ברוך הוא שומרם ונלחם מלחמותם ומפילם.

מי שלא קרא קריאת שמע הוא בנדוי ח"ו
מסופר בזוהר רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך. הגיעו לאותו מקום של כפר סכנין, שהיה שם רב המנונא סבא. התארחו אצל אשתו, שהיה לה בן אחד קטן, וכל היום היה בבית הספר. אותו יום עלה מבית הספר ובא הבית, ראה את אותם החכמים. אמרה לו אמו, התקרב לגברים העליונים הללו ותרויח מהם גרוכות. קרב אליהם, ועד שלא קרב, חזר לאחור. אמר לאמו, אני רוצה לקרב אליהם, שהרי יום זה לא קראו קריאת שמע, וכך למדני, **כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה, הוא בנדוי כל אותו היום.** שמעו הם ותמהו, הרימו ידיהם וברכוהו. אמרו, ודאי כך זה, ויום זה השתדלנו יחד עם ה' וכלה שלא היו להם צרכיהם והיו מתאחרים להשיג, ולא היה אדם שישתדל אליהם, ואנו השתדלנו בהם ולא קראנו קריאת שמע בעונתה, ומי שעוסק במצוה - פטור מהמצוה. אמרו לו, בני, איך ידעת? אמר להם, גריח לבושיכם ידעתי קשקשתי אליכם. תמהו: [זוהר בלק דף קפז].

כתב ביערות דבש (ח"א דרוש ד): **בדוק ומנוסה, אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה, בו ביום יזכה לדבר מצוה ויצליח בעסקיו,** ואף שלשעה יחשוב שאינו [מצליח], בסופו ימצא שכן הוא, ואין צריך לומר שיצליח בו ביום בתורה, ומצוה גוררת מצוה, וכן להיפך, אוי לי על שברי, בעת שאינו מתפלל בכוונה כראוי, כל היום אין שמועתי בתורה מכוונת וקרעים אלביש, ולהפך אם אזעק ואשוע להי מקירות לבבי בתפילה לחונני דעה, איך הוא ירחם עלי להאיר עיני בתורתו ע"כ

המוסר נפשו בקריאת שמע נוהל ארבע מאות עולמות מאתים על לימוד תורה ומאתים על שמוסר נפשו בקריאת שמע
כתוב בזוהר [פרשת חיי שרה] [כל המכין את לבו בפסיק הנה פדי למסר נפשו על קדשת שמו, מעלה עליו הפתוב פאלו נהרג בקל יום עליו. זהו שפתוב (תהלים מד) כי עליך הרגנו כל היום. אמר רב נחמן, כל המוסר נפשו בפסוק זה, נוהל ארבע מאות עולמות לעולם הבא. אמר רב יוסף, והרי שנינו מאתים? אמר רב נחמן, מאתים על התורה - ומאתים על שמסר עצמו בכל יום על קדשת שמו.

כתב בספר מטה משה (עמוד העבודה קדיש, ברכו וקריאת שמע סימן צה): ומי שמכוון, ומייחד השם בכוונת הלב, בודאי שכרו הרבה מאוד, כמו שכתב רבינו בחיי פרישת ואתחנן (דברים ו, ד) ז"ל, ודע כי לא נברא גן עדן וכל מעלותיו כי אם לאותם המייחדים בכוונה, כי המודה ביחוד כופר בעבודה זרה, וכל המודה בעבודה זרה כופר ביחוד. וגיהנם זו' מדורי לא נבראו אלא לעובדי עבודה זרה. ואני שמעתי סימן לדבר ש' מהמילה שמע ואי מהמילה אחד הוא איש, נשאר אותיות מ"ע מהמילה שמע, ח"יד מהמילה אחד. ראשי תיבות ח'ינניה מיישאל עזריה דניאל. **לרמוז מי שקורא קריאת שמע בכוונה ניצול מאש כחנניה מישאל ועזריה דניאל.**

מסופר על הרב ש"ך שלא הסכים מעולם לאכול בשעה שמונה בבוקר, הוא אמר איך יכול אני יכול לאכול בשעה זו, בה מיליון

עלון

פרשת ואתחנן

לכבוד הקב"ה

כותב רבי משה קורדבירו זיע"א - רבו של האריז"ל, בספרו 'אור החמה', פנינה יקרת ערך, מרוממת ומרטיטה. וכך נאמר שם, ציטוט מבהיל, מילה במילה: 'איך על פי שהשכינה קופצת בשבועה וגוזרת גזירה רעה על בן אדם, עם כל זאת היא נותנת לו זמן קצוב עד הבוקר, שאם הוא יכוון בקריאת שמע של שחר... מתבטלת הגזירה של השבועה!'

ילדי ישראל לא קוראים בקריאת שמע.
בזכות שכונן בקריאת שמע למשך חודש אחיו התארס
סיפר הרב אלימלך בידרמן שליט"א: "ישנו בחור שהגיע לגיל מבוגר ולא מצא את זיווגו. כל מה שניסה - לא צלח והייאוש החל לכרסם בליבו. בתחילת שנת תשפ"א בתאריך כ"א בחשוון, בעקבות צערו של אחיו הקטן על כי אחיו עדיין מעוקב שנים רבות, הוא כתב בפתק: "אני... (כתב את שמו) מקבל על עצמי לקרוא קריאת שמע בכוונה מתוך הכתוב, ובבקשה שאחי יזכה להתארס ב- 30 יום הקרובים, עד יא' כסליו". ה' שמע לקול הילד ובתאריך יא' כסליו בדיוק אחיו התארס!. כששמע זאת הרה"ג י.מ. - מגיד שיעור בני- יורק, הוא סיפר זאת בשולחן שבת בביתו. והנה, בנו הקטן, התפעל עד מאד מהסיפור וקיבל על עצמו מיד- ביום ר"ח שבט למשך 30 יום אותה 'קבלה' לקרוא קריאת שמע בכוונה מהסידור, לזכותו של אחיו הגדול שהיה תקוע בשידוכים. באמצע ה-30 שכח יום אחד מהקבלה והצטער על כך מאד, אך התחזק שוב וקיבל על עצמו להוסיף יום נוסף כנגד. וראו איזה פלא- ביום ה-31 אחיו התארס.

להקפיד לקרא קריאת שמע ולהתפלל בזמן מעשה מחזק:בליל רביעי, כח' מרחשוון התשפ"ג, אירע מעשה שזיעזע את שכונת 'זכרון משה' בירושלים. שניים מהמתפללים של בית הכנסת 'זכרון משה' בירושלים חלמו באותו לילה אותו חלום בדיוק, פרט אחר פרט. אחד מהם הינו הרב אברהם גולדברג שליט"א המוכר בבית הכנסת, **מעשה ביהודי בן כפר** אשר חסך פרוטה לפרטה לצרכי נישואי בתו היחידה. מכל המטבעות שאסף רכש שטרות חוב ממשלתיות. כך עשה האיש עוד ועוד, חסך כסף וקנה בכספו שטרות חוב. ויהי היום, בתו השתדכה בשעה טובה. הכפרי שם את פעמיו לעיר הגדולה, נכנס לבנק המקומי והניח את השטרות בפני הפקיד בכדי לקבל ממון רב להוצאות החתונה. הביט הפקיד בשטרות הכסף ואמר לו "צר לי יקירי, לא אוכל לפרוט את שטרותיך לכסף מזומן. פג תוקפן של השטרות ואין בהם שימוש". הכפרי החל לבכות ולהצטער "כיצד יתכן? הרי חסכתי פרוטה לפרטה כל חיי והשקעתי בשטרות חוב אלו!". הפקיד הלך לקרוא למנהל הסניף, בתקווה שימצא פיתרון למצבו. בינתיים, הביט הכפרי באנשים שעמדו בתור והפקידו שטרות, והנה הוא רואה כי השטרות שבדיהם קרועים ובלויים, והפקיד מקבלם בשמחה ופורט להם. כעס הכפרי ותהה בפני הפקיד "השטרות שלי מגוחצים ונקיים מכל רבב ואינם מוכן לקבלם, ואילו את השטרות הקרועים הללו של שאר האנשים אתה מקבל ומשלם כסף תחתיהם! מה זו הפרוטסקציה הזו?!". "השטרות שלך יפים עד מאד", השיב הפקיד, "אך עבר הזמן שלהם ואין מה לעשות בהם כעת. השטרות של אלו הממתניינים אומנם קרועים, אך הינם בתוקף ויש להם לעשות בה". פתח החפץ חיים' ואמר "רבתי, כשאדם מתפלל לאחר זמן תפילה (בימינו) אף שתפילתו טובה ומלאת כוונה, גדושה בדמעות ועמוסת תחינה, מכל מקום היא נשלחה כשפג התוקף והזמן של שרי תפילת שחרית של אותו יום). כל הזמן אפשר לדבר על ה', אך יש זמן מיוחד שקבעו בשמים לפעול פתולות של תפילת שחרית וקריאת שמע. הגם שאלו שהתפללו לפניו בזמן, אך תפילותיהם היו צולעות, עייפות, ללא כוונה רבה, פחות רגש - תפילותיהם מתקבלות בשמי מרום כיוון שנאמרו בתוך זמן תפילה, בשעה ששערי התפילה פתוחים לרווחה".

הרב ברוך גוט שליט"א חלם עוד אחד מהמתפללים, וכך מתאר הרב אברהם גולדברג את החלום "ראיתי בחלומי את אחייני שלי - ר' הלל גולדברג זצ"ל, אשר נפטר בפתאומיות בערב סוכות האחרון (לפני כחודשיים) והותיר אחריו אלמנה ועשרה יתומים ל"ע. אני רואה אותו עומד בפתח בית הכנסת שלנו - 'זכרון משה' בהיכל המרכזי, חבוש בשטריימל, פניו זוהרות, והוא נראה שמח מאוד. פניתי אליו בחלום ושאלתי אותו" רבי הלל, מה אתה עושה פה?! הרי נפטרת לפני כחודש והינך בעולם האמת!". ר' הלל חיך לעברי ואמר לי את הדבר הבא" הגעתי לכאן במיוחד בכדי להשלים אמירת קדושה 'נקדישך' אחת שחיסרתי. ודע, שיש לי מקום גדול בן עין, והגאולה כבר כאן, אך המשיח מתעכב בגלל שמזלזלים בזמן תפילה וקריאת שמע בזמננה". מבהיל ביותר! הפלא הגדול הוא כי גם המתפלל השני שחלם באותו לילה את החלום הזה, אף הוא שאל את ר' הלל מה הוא עושה בעולמנו, ואף לו הוא ענה את אותה תשובה בדיוק! (גיליון 'קדושת בני מקדש מעט' השניים הגיעו לבית הכנסת וסיפרו זאת למתפללים,

בזכות שהקפיד מאד על קריאת שמע כהלכתה בכוונה ניצל ממות.

היה זה בליל ז'את חנוכה' תשע"ד, שהיה לילה חורפי, גשום וסוער מאוד. חמישה אברכים יצאו מירונה, אחד מהם הוא הרה"ח רבי יוסף דב לפקוביץ שליט"א - שסיפר לנו את הסיפור. הם ביקשו לנצל את עת הרצון להתפלל בציונו הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי על אחד מחבריהם, שהיה חולה מאוד ונזקק לישועה גדולה. הם הגיעו לחצר הציון, ואז שמעו קול מברך בקול שהכל נהיה בדברו. אחד האברכים עצר על עומדו ופנה לראות מי המברך, וחיש קל נזכר כי הוא מכירו... היה זה מגיד המישרים הרה"ג ר' מאיר מיכאל גרינוולד שליט"א, המזכה את הרבים בדבר חשיבות הברכות וזכות קריאת שמע, שניצב בסמוך ובידך על כוס שתייה. הם פנו אליו והחלו לשוחח אותו, תוך שהם מספרים שהגיעו להתפלל על חסרם החולה במחלה קשה ועובר טיפולים קשים ומיטרים, והם מבקשים לעורר רחמי שמים עבורו... הרב גרינוולד נאנח, אולם חישי מהר ניצת זיק בעיניו. 'אתן לכם מתנה!' -

אמר, וציטט מדברי הרמ"ק, רבי משה קודבניו זיע"א - רבו של האריז"ל, בספרו 'אור החמה', פנינה יקרת ערך, מרוממת ומרטיטה.

וכך נאמר שם, ציטוט מבהיל, מילה במילה: 'אף על פי שהשכינה קופצת בשבועה וגוזרת גזירה רעה על בן אדם, עם כל זאת היא נותנת לו זמן קצוב עד הבוקר, שאם הוא יכוון בקריאת שמע של שחר... -

מתבטלת הגזירה של השבועה!' לא יאומן! יכולה להיות גזירה, קשה, אסונית, טרדניה, היא נגזרה, נשבעו עליה בשמים. אולם ממתנינים עד הבוקר, לרגע בו האדם יקרא קריאת שמע. אם לא יכוון כהלכה חלילה? - הגזירה תעשה את שלה, רחמנא ליצלן. אם יכוון ברגעי ההזדמנות של קריאת שמע ויקראנה כהלכה - הגזירה תיקרע מעליו, הוא יזכה להינצל ממנה! ואז הרב גרינוולד הוסיף וסיפר להם את סיפור לו נהג אמבולנס באחד מארגוני הצלה. ביום ח' הימים ניצב ברמזור, כשאברך צעיר חצה כביש ברמזור ירוק. כעבור רגע, הגיחה מכונית מהרחוב הסמוך, נראה שהנהג איבד עלה שליטה לחלוטין. בקול רעש נורא פגעה המכונית באברך שהועף לגובה, נחבט בעמוד חשמל, וצנח על הרצפה חסר הכרה. הוא מיהר לזנק מהאמבולנס, והתחיל במאמצי החייה, כשאחר כך חובר אליו צוות טיפול נמרץ שהגיע למקום. המאמצים הצלתו נמשכו בקדחתנות,

ואבל לכולם היה ברור שאין הרבה תקווה. פגיעת הראש נראתה חמורה וקשה, נראה היה שמדובר ברגעי האחרונים, ושלא ניתן כבר לקבוע מוות במקום, לא עלינו. אחד המתנדבים בדק את זהותו של הפצוע, ונחרד לגלות שמדובר באדם כבן שלושים, אב לילדים רכים, שעומדים להישאר יתומים אומללים. ליבם של פעילי ההצלה נקרע לגזרים, אדם בשיא תפארת חייו, בשנים היות ביותר, אבא צעיר - וכך, ברגע אחד, הוא אומנם כבר לא ישוב הביתה!! לאחר ניסיונות החייה ממושכים, בחסד ה' חזר לבסוף הדופק. האברך הפצוע הוכנס בזוהירות לאמבולנס, שדהר ביללת סירנה חדה. המתנדב שעמד ברמזור קיבל על עצמו את השליחות הקשה להודיע למשפחה את הבשורה הנוראה, בתקווה שהם יעמדו בה, בתקווה שכאשר יבשר עוד יהיה אביהם בחיים, ואולי הבשורה תתקבל אצלם טיפין טיפין... הוא מגיע אל בית המשפחה, אשה צעירה פותחת את הדלת, פעוט וחול על הרצפה מאחוריה. הוא מתפלל לספר על שהיתה תאוונה, ועל כך שבעלה היה איכשהו מעורב בה. הוא מנסה להסביר, לאט לאט, שהמצב אינו פשוט, והאשה החלה רועדת כעלה נידף, חוששת מהגרוע מכל. הוא ביקש ממנה להתלוות אליו לבית החולים לבחון את המצב, כשבדרך הוא מנסה להסביר מה ואיך קרה, ולרמוז קצת על מה שצפוי לקרות בבית החולים, לבל תתקבל הבשורה כרעם ביום בהיר ממש... ואז,

הופתע לשמוע את האשה זועקת: 'ריבונו של עולם, בעלי אומר תמיד, שמי שמקפיד כל ימיו לקרוא קריאת שמע בזמנה וכהלכתה, לא ימות מיתה משונה. אני יכולה להעיד עד כמה בעלי מקפיד על כך, לא עובר עליו יום בלי שהוא קורא קריאת שמע כהלכתה כראוי, בכוונה, לבזמנה. לא ייתכן שיקרה לו דבר כזה, זה לא יתכן! המצב ניסה לחזק את ליבה, וביתניים הם הגיעו לבית החולים. כשהגיעו - כבר היה הפצוע בתוככי חדר הניתוח, בעיצומו של ניתוח חירום בראשו. גולגולתו היתה מרוסקת כמעט לחלוטין, הרופאים נטו להאמין שגם באיברים הפנימיים - מתחולל הרס מוחלט כתוצאה מהתאוונה הקשה. 12 שעות ארך הניתוח, ואחריו הוא הורדם שלושה ימי התאוששות. רק אז העירו אותו הרופאים כדי לבחון את מצבו, ואז זה קרה: הוא פשוט פקח את עיניו! עברו כמה שעות, והנה הוא מכיר את בני משפחתו, וזכר מה עבר עליו, מבין היכן הוא נמצא, כלומר - המוח לא נפגע! כל מי שראה אותו אז - מוטל על הכביש אחרי הפגיעה, היה בטוח כי לפניו אדם מת!, והנה הוא חי וקיים, נושם ומדבר, ועבור כמה שבועות - יצא מבית החולים מהלך על שתי רגליו, בריא ושמח, מוחיך ומאושר, מודה על נס הצלתו!

כל זאת סיפר הרב גרינוולד לאברכים שבהזדמנות של רגע הפכו לשומעי לקח, והם החליטו על אתר: לצד תפילתם כאן הלילה, בציון הרשב"י, על חסרם הנתון במחלה הקשה, הם יוסיפו עוד משהו. הם לקחו פתק קטן, ועליו רשמו: 'אנו הח"מ מקבלים על עצמנו להקפיד לקיים מצות קריאת שמע של שחרית בזמן הראשון, מהיום ב' טבת תשע"ד, ולעת עתה עד ליום ט"ו טבת תשע"ד, לזכות רפואת חברנו... חתמנו שמנו אור ליום ב' טבת, זאת חנוכה תשע"ד, פה, מירון...' הפתק נכתב ונתתם על ידי בני החבורה, חמשת החברים. אישי, ברטט של התרגשות ובדמעה סוררת, חתם את שמו למטה, מתחייב לשמור על הקבלה הזו. ומתוך תחושות מרוממות אלו - נכנסו בני החבורה למערת הרשב"י להתפלל. כשסיימו את תפילתם - בשעת לפנות בוקר מוקדמת - נכנסו אל הרכב בדרכם חזרה לעיר מגוריהם בברכה הארץ. גשם זלעפות הכה בחלונות, ערפל סמיך סגר עליהם מכל הכיוונים, מותיר רק מרווח צר לראייה. הכבישים היו לא רק חלקים מהגשם, אלא שכמעט הפכו לנחלים בעצמם... הנהג נסע באיטיות ובוהירות - בהתאם לתנאי הדרך, אלא שזה לא עזר להם כשמולם הגיח רכב שזרם המים השוצף הסיט אותו אל מרכז הכביש והוא התנגש מיד בקלות. הם חשו את הטלטלה ולרגע נבהלו, אך הבהלה התחלפה כמעט בהם באנחת רווחה - כשהבינו שלא מדובר בתאוונה קשה... אלא שאנחת הרווחה הזו - כוחה היה

יפה לשניה בודדת. הנהג ניסה לבלום לנוכח הנסיבות, אולם לא הצליח - בגלל שטף המים. הם החלו להיטחף עם המים, כשהנהג הולך ומאב שליטה. הוא לוחץ על הבלמים כאחור טיורו, מסיט את ההגה מימנה ושומאלה, מנסה לייצב את הרכב שהיטלטל כמו סירה קטנה במעין אגם שנוצר מהמים השוטפים במורד ההר הגלילי, ואז - הועף הרכב אל התיב הנגדי, ונחבט בחוזה בגדר הברזל. הנהג ניסה ליישר את הרכב, ואז - - - חבטה נוראה ועזיבה את הרכב, מלווה ברעש מבעית של מתכת נקרעת. שתי מכוניות שהגיעו מולם התנגשו בהם חזיתית. הם היטלטלו מצד לצד, נחבטו בדפנות וזה בזה, כשהם שרויים באימת מוות מוחשית. הרכב המשיך להתנדנד עוד שניות ספורות שנדמו כנצח, ולאחריו הועף בעוצמה אל גדר אבן שחצצה בין הכביש לתהום שבצידו, כשהגליו מתנתקים ממנו! כל יושבי הרכב חשו שאלו הרגעים האחרונים שלהם. כמה וכמה סכנות איימו על חייהם בו זמנית - כל תנועה קלה עלולה להפוך את הרכב, אש עלולה לפרוץ מן המנוע, מכונית יכולה להגיח מתוך הערפל, ועוד... אולם למרבה ההפתעה, שום דבר כזה לא קרה. הנהג והיושב לצידו הביטו זה בזה, וכשיזוהו כי מצבם מאפשר תזוזה, כיבה הנהג את המנוע, והיושב לצידו הצליח לפתוח את הדלת ולצאת מהרכב, כשהנהג מוזחל אחריו החוצה. כשנסיעה היו בחוץ - הם פנו מלאי דאגה לבדוק מה קורה עם חבריהם הלכודים במושבים האחוריים. כאן נפערו עיניהם בהשתאות ובאופור: שלושת חבריהם יצאו מהרכב בכוחות עצמם. כולם חיים! כל החבורה חצתה בריצה טרופה את הכביש, ועמדה המומה. העיניים רואות, והלב מתקשה להאמין - הגרוטאה בה ישבו זמן קצר לפני כן, מתנדנדת בין זרמי המים, הרוסה ומעוכה לחלוטין, עד כי קשה להאמין שמישהו מהנוסעים בה היה יכול לצאת בחיים. אבל הם, כולם, בריאים ושלמים! הגשם ממשיך לרדת בזעף, הם בוהים זה בזה, כמו מוודאים שאכן כך, שיה לא חלום שחור או ורוד מדי. אכן קרתה תאוונה, הרכב התרסק, אבל כולם יצאו ממנו חיים ושלמים. הכיפת והמשקפיים התעופפו ונעלמו תוך כדי החבטות והטלטולים שספגו, ולאחר כמה דקות התאוששות - הם פנו לעבר גרוטאת הרכב המעוך, לחפש אחריהם... הם מתקרבים אל הרכב, ומוצאים בו את הכבודה האבודה. הכיפות הוחזרו אל הראשים, ומתברר שהמשקפיים אפילו לא נשברו. כשחיפשו את הפרטים האבודים, גילו ביניהם עוד פתק אחד קטן, מקופל, עד אילם אולם עוצמתי לכל מה שהתרחש:

'אנו הח"מ מקבלים על עצמנו להקפיד לקיים מצות קריאת שמע של שחרית בזמן הראשון, מהיום ב' טבת תשע"ד, ולעת עתה עד ליום ט"ו טבת תשע"ד, לזכות רפואת חברנו... חתמנו שמנו אור ליום ב' טבת, זאת חנוכה תשע"ד, פה, מירון...' ואז, בבת אחת, הם חוזרים ונוכרים בדברי הרב גרינוולד, בסיפור שסיפר, בדברי האשה על בעלה המקפיד על קריאת שמע כראוי וכי זה הביטוח מפני כל אסון. והנה כי כן, הם רק קיבלו על עצמם, טרם תפילתו לקיים, ועיניהם הרואות! רבב עוצר לידם, ובו אנשים הממהרים לתפילתו ותיקין במירון. הוא עוצר בצד, נוסעיו נטוטים שאלקו לפיקוח נפש. 'צרכים עזרה! להזמין אמבולנס!' - הם שואלים בדחיפות את חמשת האברכים, בטוחים שגם הם עצרו בצד כדי לסייע לפצועים לכודים. לא עולה בדעתם שמול עיניהם ניצבים הפצועים בעצמם... אמבולנס מגיע, כוחות ההצלה המומים. הרכב מרוסק, אולם נוסעיו - חיים וקיימים, בריאים ושלמים. השרח עולה, ולנוכח קניי שמש ראשונות המנצצות בין הרי הגליל - חמשת הניצולים פוצחים בקריאת שמע של שחרית, נרגשת, מרטיטה, מרוממת. הן בעיניהם ראו את ניסי ה' הגלויים בזכות קריאת שמע, זה עתה נוכחו לדעת שיש לה כח סוגלי, ייחודי, עילאי ממש! אחים יקרים, הבה נאמץ את מצוות קריאת שמע על ליבנו, בכל ליבנו. ברור שכולנו קוראים קריאת שמע, אולם הבה נחזק ונהלך את הקפדתנו לקרואה בזמנה - על פי הלוחות המצויים, לקרואה בריכוז, בהבנה, בדקדוק התיבות, בכוונה עילאית, מתוך הבנת אמת בגודל הרגע והמעמד, בשמעות הקריאה 'שמע ישראל, השם אלוהינו, השם אחד!' וככל שנכוון במצווה החשובה הזו, ככל שנקפיד לא להחמיץ אף קריאה בזמנה, ככל שנתרגש ונרוומה על ליבנו בהבנה מה היא קריאת שמע ועד היכן מגיעה משמעותה - כך נזכה שבורא עולם, מלכנו האחד והיחיד, יפרוש עלינו את סוכת שלומו, יגן עלינו מכל צר ופגע רוחני וגשמי, ויעניק לנו חיים טובים ושלווים, מתוך קבלת עול מלכות שמים בשמחה.

הרב שך יבין בצורה לא נוחה כדי להפסיד קריאת שמע בזמנה למ"א
סיפר ממקורו מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זיע"א שהיה עד למעשה. היה זה באחד מלילות השבת, בשארית ימיו של ראש הישיבה, ראש הישיבה ביקש שיקחוהו למיטתו לנום קימעא, ואכן הוא עלה על יצועיו לנום מעט לשנת הלילה הקצרה. כעבור זמן מה נכנס אותו מקורב לחדרו של ראש הישיבה, והוא הבחין כי שיתנו אבנה נוחה, שכן הכרית עליה הניח את ראשו היתה מונחת בתחתית הראש ומבעלה הוב, וכך היה ראשו שמוט מעט, וזה גרם לו להרים ולהוריד את ראשו וכך לא היתה שיתנו עמוקה דיה, אותו מקורב חשב כי לטובת ראש הישיבה יסיט מעט את הכרית למעלה ראשו להיטיב שנתו, וכך עשה.אלא שלהפתעתו, ראש הישיבה הבחין בכך ונתעורר מהענין, והשיב חזרה את הכרית לאותו מקום שהיה קודם לכן, המקורב שחש שלא בנה, אמר לראש הישיבה, כי חפץ הוא שיוכל הראש ישיבה לישון טוב יותר ולכך העלה במעט את הכרית, ראש הישיבה השיב לו: 'יובל חפץ אתה להכשיל אותי?!'...אותו מקורב על הבין למה נתכוין ראש הישיבה, מדוע מכשיל אותו בכך שמעלה במעט את הכרית למראשותיו, הוא ביקש את סליחת ראש הישיבה, וקולו היה שבור.משבחין בכך ראש הישיבה, נטל את ידיו התיישב והחל לספר לאותו מקורב:ידע לך, כי בהיותי עלם צעיר עוד בטרם הגעתי למצוות, הקפדתי הקפדה יתירה על זמן קריאת שמע, לבל אפסיד חס ושלום מצות קריאת שמע בזמנה, כדעת המגן אברהם.באחד הלילות, שפתי עייף מאד לבתי, בחוץ היה קור רוסי טיפוסי המתאים לרובלינקי בעת החורף, ואמי הצדקת העירה אותי בבוקר מוקדם לבל אאחר זמן קריאת שמע, עייפותי היתה כה גדולה שלא הבחנתי והמשכתי לישון עוד מעט, ולאחר זמן מה כשקמתי נדהמתי לראות כי כמעט... הפסדתי את זמן קריאת שמע של המגן אברהם... מאותו לילה, קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה, שלא אשן בצורה שהכרית תהיה למרגלות ראשי בצורה נוחה שבה אשן שינה חזקה ובכך אני עלול להפסיד בשנית זמן קריאת שמע זה, ולזאת קבלתי על עצמי, שהכרית תהיה בתחתית הראש, ובהיות וראשי יהיה שמוט מעט, לא אוכל כך לנום שינה עמוקה, וכך לא אוכל להפסיד לעולם זמן קריאת שמע. ביה' עד עתה לא חרגתי מקבלה זו, וכי רוצה אתה להפסידני שלא אעמוד בקיום קבלה זו כל חייו?!

[טז] לאו דוקא היכא דהמלח משנה טבע הדבר לתקנו ממירותו או מחמיצתו הוא דאסור אלא הוא הדין אם מתקנו לרככו או להקשותו נמי אסור כי גם בזה נמצא משנה טבעו ודמי לכושב כבשין ולכן פולין ועדשין שנתבשלו בקליפתן אסור למלוח הרבה בידו ולהניח לפניו דהמלח מועיל לרכך הקושי שיש בהם מצד קליפתם וגם זה דומה לכושב כבשין וכן דמי למעבד ועל פי פולין שקורין "בקאלי" ושכחו להניח מלח בעת בישול אסור להניח עליהם מלח בקערה ולהניח לפניהם וכן שעועית אם לא נתנו בהם מלח בבישול אסור להניח עליהם אחר שהניחם בקערה דכל אלו המלח מועיל לרכך קליפתן אלא מטבל אחת אחת במלח ואוכל ובשעועית יש בו איסור יותר מפני במקום שדרך לעשות מזה כבשין:

[יז] העושה סלט מקשוואין וכיוצא דחתיכות קטנות ונותנין עליהם מלח אסור להמתין עליהם עד שיקבלו טעם המלח ויזיעו כדי להשים עליהם החומץ אלא יזהר לשים עליהם החומץ תיכף ומיד אחר נתינת המלח[או שמן או מי לימון] ולא ישהה אותם במלח לבדו:

[יח] הסלט שעושהו מקשוואין וכל ירק חי אסור להניחם בתוך חומץ חזק כשיעור שיתן על האור וירתיח דהוי כבוש אפילו בשיעור זה אם הוא חומץ חזק. ד' אסור לשפוך בשבת יין או שאר משקין לתוך כלי שיש בו חומץ כדי שגם זה יהי החומץ אחר כך דהוי כבוש כבשים בכך[ויש מתיירים וטוב לחוש לסברה ראשונה ואם נותן להחליש כח החומץ מותר] ועוד יש איסור אחר דהרי נמצא מכין לחול ולכן לא ישליכו תמרים המתולעלים לתוך חבית של חומץ וכן לא ישליכו צימוקים השרויים במים לצורך הקידוש לתוך חבית של חומץ בשבת:

דיני בורר בשבת פרשת בשלח [א] אם בורר פסולת מתוך אוכל ביד אפילו כדי לאכול לאלתר חייב. אבל הבורר אוכל מתוך פסולת אם בורר בכלי המיוחד לבורר בו חייב ואם בורר בידו אם לאכול לאחר זמן חייב ואם לאכול לאלתר מותר וכל שהוא בורר לאכול לאחר שעה נחשב בורר לאחר זמן ואסור ואם בורר לסעודה שיתחיל לאכול בה פחות משעה מותר אף על פי שהסעודה זו נמשכת אכילתו הרבה שעות מותר: [צריך לבורר סמוך לסעודה ממש ולא בפחות משעה סמוך לסעודה אבל אם בורר סתם שלא לצורך הסעודה רשאי לבורר עד לשעה שיאכל מותר לבורר על ידי כף ומזלג ואינו נקרא שבורר בכלי שאינם כלים העומדים לברירה ונחשב כידו ארוכה]

[ב] כל דבר שאינו רוצה בו עתה לאכול מעורב עם דבר שרוצה עתה לאכול הדבר שאינו רוצה בו נחשב פסולת אף על פי שבאמת הוא אוכל ואם יברר את מתוך דבר שרוצה בו חשוב בורר פסולת מתוך אוכל דאסור גם בבורר לאכול לאלתר ולכן אם מעורבים חתיכות שני מיני דגים זה בזה והוא רוצה עתה במין אחד דוקא יברור מין שרוצה בו ממין שאינו רוצה בו כדי לאכול לאלתר ולא להפך וכן הוא הדין תמרים שחוקין בשמן וטעמן רוצה עתה במין אחד יברור ויקח מן הקרוצה בו. ובמין אחד כשרוצה לבורר היפה מאינו יפה או הגדולים מן הקטנים אין איסור בורר ויש מחמירים ונכון להחמיר והמקל יש לו על מה לסמוך:

[ג] אם בירר לסעודת בין הערבים ואחר שבייר מיד נמלך לאכול לאלתר לא מועיל מה שנמלך לאכול לאלתר שעשה איסור כבר והוא הדין אם בשל בשבת ואחר שבשל נדמן לו חולה שיש בו סכנה שצריך לאותו תבשיל לא נפטר בכך: אם בירר בהיתר כדי לאכול לאלתר ואחר כך נמלך והניח לבין הערבים אסור מדרבנן ואם בירר בהיתר כדי לאכול לאלתר ואכל לאלתר ונשתתף שרי להניחו לסעודת בין הערבים ובלבד שלא יערים וכל שכן בירר חתיכה אחת בהיתר כדי לאכול לאלתר ואכל ממנה לאלתר ושייר בה דפשיטא דשרי כיון דאכל מאותה חתיכה עצמה ואם בירר יותר ממה שצריך לו לאלתר אדעתא לשירר ממנו לסעודת בין הערבים חייב מן התורה לכולי עלמא. מותר לבורר אוכל קערה מלאה לאורחין לסעודה לאלתר אף על פי שיועד שבודאי לא יאכלו האורחין אפילו שליש ממנה ורק הוא מוכרח לברר כל כך לצורך מילוי הקערה בשביל כבוד האורחין כי בושח להביא לפניהם קערה חסירה דחשבינן צורך אותה סעודה: [לא יבורר קערה מלאה אם יודע שלא יטעמו אלא קצת ממנה, אלא ישער כמה יאכלו האורחים את זה יבורר]

[ד] אם עבר ובייר במזיד בשבת בידו פסולת מתוך אוכל אלא שבייר אוכל מתוך פסולת בנפה ובכברה דבעיד אסורא הרי זה אסור לעולם משום דנהנה ממלאכת שבת כדין המבשל בשבת ואם זה אשר בירר באיסור חזר ועירב האוכל עם הפסולת כמו שהיה קודם שבייר אינו יכול לבורר מחדש דקונסים אותו על מה שברר לפניו כן [עבר ובייר פסולת מתוך אוכל טוב להחמיר שלא לאוכלו בשבת ומכל מקום לאחור השבת מותר לאוכלו אפילו עשה במזיד ואם חזר ועירב בשבת הפסולת באוכל מותר לאוכלו אפילו בשבת שלא נהנה כלום ממלאכת שבת]

[ה] אסור לקלוף שומים ובצלים ורמונים וכל מיני פירות אלא כדי לאכול לאלתר או לסעודה הסמוכה תוך שעה אחת אבל לא יקלוף להניח לסעודה אחרת: [אגסים ותפוחים והקליפה מחוברת עם הפרי לא שייך דין בורר כלל ולכן מותר לבורר אפילו לאחר זמן אבל שום, רימונים, תפוזים יש להם קליפה חיצונית נפרדת ויש בהם איסור בורר, מותר לשטוף פירות וירקות לאלתר בשבת אבל להשרותם בכלי עם מים אסור]

[ו] ירקות שיש בהם עלים מעופשים כגון כרפס וכרתי וכיוצא לא יברור המעופשים מן הטובים אלא יברור הטובים במה דברים אמורים בעלים מופרדים זה מזה שאינם קלחים מחוברים עם קלחים מופרדים כגון חזרת וכיוצא שהמעופשים מבחוץ מסירים תחלה ונוטל אחר כך הטובים שבפנים כיון שהדרך הוא שלוקח המעופשים שפוגע בהם תחלה דאין דרך אכילה בכך לעקם דרכו להכניס ידו בפנים לתוך החזרת להוציא עליהם הטובים ויניח עליהם המעופשים תלויים ועומדים וכן כיוצא בזה ודוקא שעושה

לאכול לאלתר אבל בעושה להניח לאחר שעה אסור דגם זה בורר אוכל מתוך פסולת דשרינן משום דדרך אכילה הוא לא שרי אלא באוכל לאלתר ואי תוך שעה אחת והוא הדין כאן: [דבר שראוי על ידי הדחק אסור מדרבנן לבורר אפילו אותו מין ולכן בעלים אם ראויים על ידי הדחק לבורר הטובים וכל זה דוקא שאינם מחוברים שאם הם מחוברים אין איסור בריירה אם הוא לאלתר כדין מפריד קליפה מהפרי שמוותר לאלתר]

[ז] אבטיח שיש בו גרעינין יקח החתיכה בידו וינתו בכח בעודה בידו להשליך ממנה הגרעינים בהתזה זה ומה שלא יכול בהתזה מחמת שדבוקים בה הרבה שרינן ליה להוציא הגרעינין בידים דחשיב זה דרך אכילה בכך שאין מחייבין אותו לתת החתיכה כמו שהיא בפיו ויוציא הגרעינים מפיו דאין זו דרך אכילה מיהו טוב להוציאם על ידי שינוי קצת לדחותם כלאחר יד:

[ח] אם אוכל תמרים בשבת מותר להפריד התמרה מן הגרעינין בידו וזורק הגרעינין ואוכל התמרה כיון שיש רק גרעינין אחד היא ליה לוקח אוכל מתוך פסולת כשהוא מפרידם זה מזה וכן משמש וכיוצא בו אכל בצלמוקים שיש בהם שלש וארבע גרעינים אם רוצה להוציא הגרעינים הרי זה נמצא בורר פסולת מתוך אוכל כי הוא מוכרח להוציא הגרעינים בזה אחר זה מתוך הענבה כיצד יעשה ניח הענבה בפיו ויוציא הגרעינים מפיו ובתרמוסין ופולין כיון שדרך בני אדם בחול לקלפם בפייהם כן יעשה בשבת ולא יקלפם בידו ויניחם בתוך פיו:

[ט] פיסטוקים שהאדם מסיר הקליפה בידיו ומוציא הפרי ואוכלו מותר לעשות כך ודוקא באוכל לאלתר או בתוך שעה:

[י] אם אוכל חתיכת דג או חתיכת בשר שיש בה עצמות מותר להוציא בידו תחלה העצמות ולאכול לאלתר ואף על פי שמסיר בזה כמה עצמות בזה אחר זה דרך אכילתם בכך שתמיד: [שבדבר המחובר אין דין בורר ועוד שבורר בעת האכילה יש לצרף את דעה שאומרת שאז מותר לבורר אפילו פסולת מתוך אוכל, ואם נפרדו העצמות מהדגים אסור לבורר העצמות]

[יא] קערה של בשר ובתוכה עצמות בלא בשר אסור להסיר העצמות דאלו פסולת גמור הם והוי ליה בורר פסולת מתוך אוכל וכן הוא הדין הסוחט לימון בצים ונופלין גרעינים על הביצים דאסור להסיר הגרעינים שהשוחט דהוי ליה פסולת מאוכל דאסור גם לאלתר:

[יב] יתושין או בובות שנפלו למשקה מותר להסירם בידו דאין דרך ברירה בלח ובצירוף הסברא שכל דבר צף הוא ברור ועומד ואף על גב דאין סברא זו מוסכמת להלכה תהיה לסניף כאן ועם כל זה אין לסמוך להתיר ברירה בלח דיש פוסקים שפקקו בזה וגם בזה מפקקים ולכן נכון לעשות כך שיטלו עם היתוש מעט משקה על ידי כף או ד"א ואם אין לו דבר כזה יתחוב אצבעו לתוך המשקה כדי שיהיה היתוש עולה על אצבעו ובודאי יהיה על אצבעו משקה שראוי למצוץ אותו בפיו:

[יג] כשם שיש דין איסור בורר באוכלין כך ישנו בכלים או בגדים שהם מעורבים ורוצה לבורר מין אחד צריך לבורר דבר הרוצה בו מדבר שאינו רוצה בו וצריך שיהיה לצורך לאלתר כדין האוכל הנזכר לעיל [סכנינים כפות וכיו"ש מעורבים יחד מותר ליתנם כל אחד במקומו לצורך סעודה שלאחר מכן שהרי כולם שווים בעיניו ואין כן פסולת וכן מותר לשמש לסדר את הספרים ויש לצרף שדין ברירה הוא דוקא באוכלים]

[יד] יש לפניו אוכל ופסולת ורוצה לבורר הפסולת להאכילה לבהמה לאלתר מותר לבורר הפסולת מתוך האוכל מכיוון דעתה הוא רוצה בפסולת כדי להאכילה לבהמה חשיבה הפסולת אוכל והוי ליה בורר אוכל מתוך פסולת ולפי זה אם יש לפניו אוכל ופסולת והוא רוצה עתה באוכל לאכול לאלתר ורוצה גם כן בפסולת עתה להאכילה לבהמה לא יצדק יעשה אם האוכל מרובה על הפסולת שהוא מאכל לבהמה יברר הפסולת דלמעוטי בטרחא עדיף ואם הפסולת שהוא מאכל בהמה מרובה על האוכל שהוא מאכל אדם ובורר האוכל משום למעוטי בטרחא ואם שניהם שוים יעשה כרצונו מיהו אם הוא אוכל הפסולת מתוך האוכל יעשה בצנעה מפני החשד דהרואה אינו יודע שיש לו איסור עתה בפסולת להאכילה וחושיב דאין לו צורך בה ועובר על איסור תורה דבורר פסולת מאוכל גם לאלתר אסור ואם בורר הפסולת לצורך לבהמה ומניח את הפסולת לתוך הסל המיוחד להאכיל את הבהמה אין לחוש משום מראית העין דהכלי מוכיח דבעי ליה לבהמה: [לא חוששים למראית העין שלא גוזרים גזרות מדעתנו ואין צריך לבורר בצנעה]

[טו] אסור לסנון במשמרת אף על גב שהיא מבררת אוכל מתוך פסולת משום שדומה למלאכת מרקד דחייב גם בשותה לאלתר אבל אם נתן שמרי יין במשמרת מערב שבת מותר ליתן בה מים בשבת כדי שיהי צלולין לזוב ויין שהוא צלול רוב העולם שותים אותו כך ולא קפדי מותר ליתנו אפילו לתוך המשמרת כדי שיהיה צלול יותר וכל שכן דמותר לסנון בסודרים אבל אין שהוא עכור קצת שיש אנשים ששותים אותו אבל הרוב לא שותים אך אסור לסנון במשמרת אבל מותר בסודרים ואם יש בו קמחין אפילו שהם מעט מסתמא לא שתו ליה רובא דעלמא ואין לסנון במשמרת אלא רק בסודרים ואם עכור לגמרי דאפילו מיעוט אין שותים אסור לסנון כדי בסודרים וש מחמירים גם בעכורים קצת אי רובא לא שתו להו ויש לחוש לדברים אלו היכא דאפשר אבל לעת הצורך יש לסמוך על המתירים דהם עיקר:

[טז] כשמסנן יין בסודר יזהר לעשות שינוי דהיינו שישים הסודר בפי הכלי שבו היין וישפוך לתוך הכוס אבל לא ישים הסודר על פיו של כוס וישפוך לתוכו כדרך שעושה בחול וכן הוא הדין בשאר משקין:

[יז] מים שיש בהם תולעים או עכורין הרבה דאין ראויים לשתייה אסור לסנון כלל ועכורין קצת דראויין לשתייה ומסתב כדי שיהיו צלולין יותר הרי זה מותר לסנון במסננת המיוחדת להם אבל בסודרים אסור משום כיבוש דשריית הבגד במים זה כיבוסו אבל משמרת המיוחדת לכך לא קפיד בעל הבית לסחטה תמיד וגם אינו חושש לליבונה לפיכך אין לאסור שרייתו

שאלה : בהילולה מכרו נרות וילד בן 11 אמר 150 ש"ח על נר שמכרו וקנה לבסוף הילד את הנר האם חייב הילד לעמוד בנדרו תשובה : הכא באים מדין נדר כיון ששווי הנר הוא רק 10 ש"ח ולא מדין מכר ממלא נדרים של ילד עד גיל 12 אינו נדר ורק בגיל 12 בודקים אותו ולכן אביו יחזיר את הנר ויהיה פטור מנדר כיון שאין נדרו וגם לקנות הנר פטור כיון שאביו הוא אפוטרופוס שלו לא קונה כלום אבל הסכמת אביו וממלא יחזיר את הנר ואין כאן שום חיוב וגם מדין מדין אין כאן שכלול למכור את הנר לאדם אחר כיון שהילד קטן ועוד שבאבי אפסיד אנפשיה שסמך על קטן שאלה : כפית חלבית שאינה בת יומא שערבבו בה אוכל בשרי במחבת בשרי מה הדין של המחבת, האוכל והכפית תשובה : האוכל מותר וגם המחבת מותר כיון שקיבל טעם פגום של חלב מהכפית שהרי הכפית אינה בת יוצא ואחרי 24 הטעם הבלוע בכפית נפגם ולא ראוי אבל הכפית שקיבלה עכשיו טעם בשרי צריכה הגעלה כפי שמבואר בסומן צד סעיף ד והסיבה שהקדירה אינה צריכה הגעלה כיון שהיא בלעה מכפית שאינה בת יומא וטעמה פגום לכן לא הצריכה הגעלה לקדירה אבל הכפית שבלעה טעם טוב של בשר והיא חלבית צריכה הגעלה ואפשר להגעיל לחצאין אם יש רק כלי קטן דהיינו חצי כפית להגעיל ואחר כך את החיצו השני אבל בטבילה אין טבילה לחצאין וצריך להטביל את כל הכלי

אמירות ומעשים בענין ניצול הזמן - לימוד תורה

והוא נשאר בתענית, יש אומרים שרצה ללמוד תורה מתוך הדחק בשומעו כי אין אדם קונה תורה אלא אם כן ממת עצמו עליה, וי"א שרצה לסגף את עצמו כתיקון על העבר

שלא למד בילדותו תורה, וי"א פשוט מרוב חשקו בלימוד התורה לא היה לו זמן לשבת ולאכול. מיום ליום היה מוסיף והולך בקנייני התורה, ולא היתה לו שום שיחה עם שום אדם, אלא בבואו תיכף היה לוקח את הספר ומתחיל ללמוד. [חוברת "מה אהבתי תורתך" עמ' 27]

על רבה של ירושלים מרן הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל סופר שקידתו על דלתות התורה עברה כל גבול, והיה לאחד מגדולי השקדנים. ספר התורה לא מש מפיו והגית בו יומם ולילה, זקני ירושלים היו מרבים לספר באזני בנייהם ובני בנייהם, נפלאות משקידתו ומהתמדתו, בזמן שכלתה פרוטה מהכיס ולא היה לו אפילו נר למאור, היה ממלא כוסית בשמן שחשך ממאכלו, ולאור פתילה זעירה היה הוגה התורה (בתורה). אחד מספריו ("מקדש מלך") כתב לאורו הקלוש של תנור שחימם את הבית. הוא למד גם לאור הלבנה ולאורה העמום של הפתילה במטבת. (הרב שבתאי ריונטל שליט"א "שביבי אור")

כפי המסופר ע"י ידיד נעוריו הגאון ר' יחיאל מיכל טיקוצינסקי ז"ל מנהל "עץ חיים" שלמדו יחד שנים רבות בצעירותם, הפליא (הגצ"פ זצ"ל) מאוד בהתמדתו ושקידתו העצומה. דרכו לחזור על כל סוגיא פעמים עד אין ספור. וכשנשא על מתי יחזור על הסוגיא, הייתה תשובתו "עד שארגיש שהפרק או הסוגיא מונחים אצלי כבקופסא".

"היתה תקופה שהוזמנתי ללמוד איתו וזה נמשך חודש חודשים עד שהבריאות שלי התרופפה, כי לא יכולתי לעמוד בחפץ הגדול הזה, שהוא שוכח מתי צריך ללכת לישון. כבר שנים עשרה או אחת בלילה, ואפילו שתיים או שלוש לפנות בוקר, אבל הוא לומד בערנות מפליאה את הרשב"א ואת הרמב"ם ואת הקצות ואת הנתניבות, ואני בגלל שפחדתי מהמשגיח קמתי בבוקר לתפילה ולכל הסדרים, אבל לא יכולתי להחזיק מעמד עם שינה כ"כ מועטת, והיתי חלש. (הגאון הגדול רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל רב ואב"ד רמת השרון "מתנת חיים" (ירושלים תשס"ג) "מה אהבתי תורתך"

גם התלאות הרבות שהיו מנת חלקו של מרן הרב אלעזר מנחם מן זצוק"ל, ראש ישיבת פונבז' במלחמת העולם הראשונה לא מנעו ממנו להתמיד בלימוד התורה, וגם בהיותו בורח על נפשו, עשה רק דבר אחד: למד ולמד ולמד... שום דבר אחר לא עניין אותו. פעם ישב בביהמ"ד בסלוצק, ונכנסו חיילים רוסים לעשות בקורת, הוא לא ידע שהם נכנסו, ולא ידע שיצאו, רק אחרי כן סיפרו לו.

פעם סיפר שלמד 200 פעם בבא בתרא. ואיך עושים זאת? הוא אמר שמיום ראשון עד יום חמישי, חמישה ימים בשבוע, בבוקר ובערב, ביום ובלילה, למד ועד דפים וחזר וחזר. ואח"כ בימים שישי ושבת חזר על הכל עוד פעם. (פניני רבינו "האבי עזרי"י, עמ' מ"ו)

רבי חיים זינציק זצ"ל שהיה ישן בחדר עם מרן הרב שך זיע"א בשיבת בלונינעץ בתקופה שהגיד שם מרן שיעורים, סיפר ששבועות ע"ג שבועות, לא שם לב לשום דבר מן התורה. והעיד רבי מרדכי קרטמן זצ"ל (בעל "מנחת מרדכי") שזוכר מתקופת פ"ת, שהיה מרן זיע"א עסוק כל היום בג' דברים: תורה, תורה תורה... (שם, עמ' כ"ה).

לגדול בתורה הוא אך ורק על ידי ניצול הזמן לנצל כל דקה ודקה ללמוד שישיש דקות בשעה וכל זמן פנוי ללמוד

כשהגיע לגיל 90, שאל את אחד מבני ביתו מה פירוש המשנה "בן תשעים לשוח" – האם הכוונה לתחילת 90 או לסוף 90 ? והבהיר: הרי רבנו יונה ממסביר שהכוונה במילות המשנה "בן תשעים לשוח" הוא להתפלל, שראוי שעיקר יומו יעסוק בתפלות ולשוח בנפלאותיו. מעתה, זה נוגע לי. אם הכוונה לתחלת גיל 90, אם כן יכול אני לקיים את דברי המשתנה – בתפילות ובתחנונים. אבל אם הכוונה לשלהי גיל 90 אין זה נוגע לי, ועלי להתאמץ על אף חולשה הרבה ולהתייגע על לימוד התורה.

בוואלאזין היה הסדר של הישיבה ללמוד את כל השי"ס על הסדר, והתחילו במסכת ברכות וגמרו במסכת נדה, ולמדו כל מסכת מתחילתה ועד סופה ממש, ומעשה בבחור אחד שבא ללמוד בוואלאזין בתור יודע ב' סדרים, עמד עמו מרן רבי חיים מבריסק זצ"ל היה בפרוזדור הישיבה ובחנו, והנה הבחור ריק אין בו מים, שאלו עוד ועוד שאלות בסוגיא אחת והבחור אינו יודע כלום. לפתע שאל הבחור – "שמא סוגיא זו היא לאחר דף מ'. קפץ באחת רבי חיים ממקומו וקרא בעגרה, ללמוד חצאי מסכתות? וכי יתר חשבים התנאים והאמוראים של המחצית הראשונה מאלה שבמחצית השנייה? [תורת חיים בשם ספורים ירושלמים חלק א']

סיפר הכס אחד זצ"ל כפי ששמע ממרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שבישיבת וואלוז'ין היו שלושה סוגי לומדים: הא' כאלו שעסקו כל זמנם בעיון ומהם לא יצא כלום ה' כאלו שעסקו גם בעיון וגם בבקאות ומהם יצאו הרבה גדולי תורה והג' כאלו שעסקו בבקאות בלבד ומהם יצא רק גאון אחד. [עובדות והנהגות לבית בריסק ח"ג]

הגאון בעל "ערוגות הנושם" זצ"ל היה רגיל לומר לתלמידיו ע"ד גמ' תענית [ח' ע"א] ריש לקיש אמר אם ראית תלמיד שלימודו קשה עליו כבודו בשביל שמשתו אינה סדורה עליו – דהיינו שצריך לתלמיד להיות לו סדר היום מסודרים השעות לכל הלימודים, ואם אין התלמיד נוהר בזה לימוד קשה עליו. [אלף כתב תנן]

אחד מיקרי ירושלים ומגאוניה, רבי ישראל מאיר גוטלב זצ"ל, יודע צנוע גרוש צדקה, ובלשונו היו שגורים ומסכתות בשי"ס בדיעה מדהימה, עד כדי שהיה חפץ לעורר תלמידים וצורבים שישקיעו כחם בהתמדה ועשה עמהם קונדס, שיקחו מסכת גמרא, ינחו אצבע על מילה מסוימת והוא יגיד להם איזו מילה כתובה בעמוד ט"ו אומר' להם בדיוק על אותו מקום....

על רבי מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל מסופר, בתקופת שהותו בקובנא היו מספרים עליו שהיה לומד חמשה דפי גפ"ת, בנוסף לסדרי העיון הרגילים שלו, וסיפר הרב מילר, שלאחר מלחמת העולם השנייה הוא פעם אחת, כיצד למד רבי מרדכי זצ"ל את כל מסכת כתובות עם השיטה מקובצת במשך שבוע אחד כששאל את רבי מרדכי כיצד יתכן הדבר, ענה לו רבי מרדכי שהחשבון פשוט מאוד:

ביום אחד אפשר ללמוד לכל הפחות ארבע עשרה שעות, ללמוד דף גמרא עם רש"י ותוס', די במחצית השעה, ואני במשך עשר שעות אפשר לי ללמוד כעשרים דפים לחזרה, די בשש שבע דקות דף, וא"כ אפשר לחזור על עשרים הדפים במשך שעתיים, ועדיין נותרו עוד כשעתיים על מנת לחזור על דברי הראשונים וספקי הרמב"ם

כאשר הדגיש רבי מרדכי את תמיכתו של השומע הוא הוסיף התנצלות שהוא כבר מורגל בלימוד הענינים במסכתות אלו, מאידך למד רבי מרדכי את מסכת שבת בעיון במשך כשלוש שנים, ולאחר מכן הוא אמר לתלמידיו שעדיין אין הוא שולט היטב בכל העניינים ונותן לו שאלות וספיקות רבות עד שהיה חייב להיזהר מאוד בשמירת השבת.

מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי סיפר שלמד עם כל בניו את הששה סדרי משנה. ועם אחד הבנים, אף הספיק לסיים את כל השי"ס עד הבר מצווה – כל יום דף. – "אינני יודע כמה זוכרים הם מזה, אבל רציתי שהגמרות את תהיינה אצלם זרות, שתהיה להם ידיעה בכל הענינים". וסיפר שה'חזון אישי' אמר: "עד גיל בר מצווה צריך ללמוד השי"ס, ואח"כ צריך להתיישב ללמוד".

על הצדיק המקובל רבי סלמאן אליהו זצ"ל (אביו של מרן הגר"מ אליהו הראשל"צ זצ"ל) מסופר שבבוקר היה הולך לבית המדרש ובערב חוזר לביתו בלי הפסק בצהרים. והאוכל שקיבל מהוריו היה נותן אותו, כל יום, לת"ח אחד

מילי בדכיותא : אדם נגיש לרופא ואמר לו אשתי לא שומעת אמר לו הרופא תבדוק את שמיעתה בתרחק ממנה 15 מטר ותקרא לה אם לא ענתה לך התקרב ל 10- מטר אם לא ענתה התקרב ל-5 מטר ואם לא ענתה התקרב ל-3 מטר ואם לא ענתה התקרב ל 2- מטר ואכן עשה כך הוא קורא לאשתו אין תגובה עד שהגיע ל 2- מטר וקרא לאשתו ואז היא אומרת לו זו הפעם החמישית שאני עונה לך לפעמים אדם חושב שהמום נמצא בחברו אבל בעצם המום הוא בנותן המום רב לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדכיותא ובדחי רבנן ליסור ויפצור בדימיה ופתח בסיגויא (שבת ל':)

מי שביקר אבותינו הקדושים אברהם יעקב ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא יבין ויעזור וירומם ויפלא את התרומים היקרים ובני ביתם: חזד אשר, דוד ושרה חניה, צבי יגאל זיפורה, יצחק ויובד תהלה חזד, דוד, ישראל וקרין חנה, ציפורה חזד ומחפחה, דוד ובלור ובברכה חזד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושה כהן, אליהו ורות נחמה חזד, רפי ואביבה זדון, יסכה ויעקב שמשאיא, שמואל ונורית חזד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חזד, עמוס וריאל ואוריה חזד, יצחק וכוכב חזד, חנו יואל, כהן עזריאל, שרון קנין, יוחנן ושילת חזד, חזד ודניאל פראנצ'י, יוסף ומיה חזד, הרב אסף נתן, בת שבע חזד וכל משפחתם, אברהם וסגילת מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילה בתור, ר' יעקב אביוב, כהן רחמים טוויז, בר בפקר ובן, מושוף יונתן, לוינון הגון תהילה בת שרה, רות בת תמר, רבקה בת רות עיב ליטל וטול אורין בני ציפורה. ותומרים לכולל קול כמסוס, כולל יום, כולל ליל שישי, כולל בין הוומים, ועוד) ולעולן השבועי. מקץ מלכי המלכים במחלמיש יושבום ויחיתו מכל גרה ונקי יעלים יגבה כוכב מנרמסן ובלב אישר יעשו יצילחו ויבטל האל-מלעילם כל גזירות קשות ורעות ויגורו עליהם האל- גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם וימלא כל משאלת ליבם לטובה, לחיים טובים ומנוחלים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ויהיה תמיד שמחים ומאושרים אבייר. לעיני: ירום בן זילר, רחל בת מילה זקלבת העולן במיל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הכיחות שמורות לצורך וזימיהם הכל מותר אליהו בין מבירכה.

פְּרִשְׁת וְאַתְחַנֵּן י"ב בָּאָב 5784

עלון מס' 451

כניסת השבת 19:03
צאת השבת 20:01

עלון מורה הצלון לפי תורת העלון האהוב חוזר במתכונת מחודשת

תחילה הרימה האשה את קולה 'היכן היית? אהה הלכת לבלות!' ועוד כהנה וכהנה, אבל אני בקשתי ממני מחילה ואמרת שאני רוצה להתחיל עמה בדרך חדשה, ודע לך שאני נשוי עשרות שנים באושר ושלוש בית נשגב עם — אשתי שאין לתאר, וכל זאת בזכות הסבא שלך הצדיק, רבי משה קלירס, אני חייב לו טובה, לכן בכל שנה אני מגיע לקברו מירושלים לטבריה ביום האזכרה, כי זה הכרת הטוב שלי אליו, כי הוא הציל לי את החיים!

קצרה היריעה לדבר על נושא שלום בית כאן בעלון, אבל עלינו ללמוד מהסיפור, שאם חלילה יש חיכוכים ומריבות בין בני הזוג, הדרך הקלה היא להתנתק ולברוח, אבל אני בעדכם הנאמן זועק בכל לבי, גם שהכל סוגר בעדכם כביכול, יש למצות את כל האפשרויות, על כל אחד מבני הזוג לעשות מאמצים עילאיים להגיע לשלום בית, כמוכח הכל על פי תורתנו הקדושה, גם אם המקרה נראה כבלתי ניתן לגישור, חסר סיכוי לכאורה, המרחק נראה כרחוק מזרח ומערב, דעו כי בד"כ, המרחק אל השלום, תתפלאו, אבל הוא קצר מאוד, מילים חמות, מחמאות, בשילוב עם הסרת האגו, יביאו אתכם אל הנחלה ב"ה. וכמוכח צריך ששני בני הזוג כל אחד בתוך תוכו, יהיה לו רצון עז וכמיהה שהכל יסתדר ביניהם. היה פעם איזה רב שיצא מבית הכנסת ושמע צעקות מאיזה בית, בעל ואשה שרבו ביניהם, איך לומר - מלחמת העולם הראשונה!

עלה אליהם הרב, דפק בדלת, פתח הבעל את הדלת ונראה כמו מלאך חבלה... 'אין פה צדקה!' אמר הבעל בזעם 'לא, לא צדקה' אמר הרב 'לא תפילין, לא כלום, חבדני"ק עוזב אותי!' 'אני לא חבדני"ק' השיב הרב 'רק רוצה לדבר רגע' 'שום לדבר' ותוך כדי משיכים הבעל והאשה לגדף אחד את השניה רחמנא לצלן והרב לא ותר ואמר להם בין הצעקות: 'אני רואה שאתם רבים ואין ביניכם שלום בית' 'וו וו אל תתערב, שלום בית אומר לי...' אבל הרב היה עקש ואמר: 'אתה יודע שיש חברה בסין שמייצרת עציצים, ששמים את העציץ בחלון, צריך רק להשקות אותו, והעציץ הזה גורם לשלום בית' 'מאיפה המצאת את השטויות האלה?!' אמר הבעל 'תן לי את הרשות לקנות לך את העציץ הזה ותראה שזה פועל לשלום בית' הביט הבעל באשתו והיא אמרה 'יאללה, שיביא את העציץ'

המשך מעבר לדרך

מטריח את עצמך בכל שנה להגיע לאזכרה מירושלים לטבריה ועוד באוטובוס?! ואז האיש התחיל לספר: בצעירותי התחנתי, אבל מיד בהתחלת הנישואין היו לי מריבות עם אשתי, והמריבות עלו ועלו, עד שלא יכולתי לשאת זאת, לקחתי את רגליי וברחתי, נסעתי לטבריה, כי רצייתי לנקות את הראש למשך שבוע שבועיים ומבחינתי טבריה זה מקום נהדר להתנתק. הגעתי לטבריה ושכרתי חדר קטן, ב"ה, חשבתי לעצמי, עתה אוכל לסדר את המחשבות, והנפש שלי תוכל לנוח ולשכוח את קשיי היום יום. גמרתי בדעתי שאני אני רוצה להתגרש, אבל תן לי קודם כל לנקות את הראש שבוע שבועיים. בערב הלכתי להתפלל ערבית ורבי משה קלירס ראה אותי ושאל מהיכן אני? ומה אני עושה כאן? והשבתי שאני מירושלים ובאתי לנוח כאן איזה שבוע שבועיים. 'באת לנוח? והיכן אתה מתגורר?' שאל אותי הרב וספרתי לו ששכרתי חדר צנוע ומיד אמר הרב שחבל, ועדיף שיבוא להתארח אצלו ויתנו לי חדר לבד וארוחות ומה לא? אני סרבתי בנימוס, אך הרב לא עזב אותי ועמד על כך שאתארח אצלו, אז ארזתי את הפציי והגעתי לבית הרב וקבלתי חדר מושלם וארוחות כיד המלך ב"ה.

בבוקר הראשון אצל הרב, קמתי וראיתי את כבוד הרב קלירס, מכין מגש עם שתיה חמה ועוגות ואח"כ יצא הרב החוצה והביא עמו מים ונטלה, ונטל לאשתו את הידיים והיא מברכת, ואח"כ הגיש לה את הסידור שלה וגם את המגש עם השתיה והעוגות. כשבאתי לצאת, שאל אותי הרב לאן פניי מועדות? ועניתי שאני הולך לטבילה, והרב בקש שאחזור אחרי התפילה לאכול עמו ארוחת בוקר 'לא תודה, אני חוזר לחדר שלי' 'למה? לא טוב לך כאן?' שאל הרב והשבתי שלא נעים לי שהרב מטפל באשתו החולה ואני סתם נטל עליהם. 'חולה??!! איך הגעת למסקנה הזו?' אז הסברתי, שראיתי שהרב מכין אוכל ושתייה ומגיש לרבנית ומביא מים מבחוץ לנטילה ונטלה וסידור ואני לא רוצה להיות למעמסה עליהם.

אמר לי הרב: 'האר' הקדוש אומר שלפני שאתה מתפלל בבוקר, תעשה חסד, אז למה שאני אצא מחוץ לבית ואחפש יהודי לעשות עמו חסד, כשאני יכול לעשות חסד עם אשתי בתוך הבית! אז יש לי מנהג קבוע ובכל בוקר אני מקפיד שאשתי לא תתעייף ואני מגיש לה, כל מה שהיא צריכה, נטלה, סידור, מים לנטילה, אוכל וכדומה, היא בריאה ב"ה, אבל אני עושה איתה חסד, כדי שיהיה לה יום נפלא!'

ואמר אותו אדם לנכד של הרב משה קלירס ז"ל: 'הדברים של סבא שלך הצדיק, נכנסו לי עמוק עמוק בלב, התפעלתי מהנהגה הזו וחשבתי בלבי, איך אני רק מחפש כל מיני פגמים? מחפש רק את הרע, ותראה את הצדיק הזה, בגיל 80 קם מוקדם לחפש מים לאשתו ליטול את ידיה מביא עד אליה מגש של אוכל ושתייה, עושה עמה חסד, לפני שהוא בכלל מתחיל להתפלל!'. נשארתי שם עוד יום אחד, נפרדתי מהרב והרבנית, הודיתי להם על האירוח המדהים. נסעתי חזרה לאשתי בירושלים.

וְאַתְחַנֵּן אֶל ה' בַּעַת הַהוּא לְאָמֵר
בקום המדינה, בממשלתו של בן גוריון, היה שר החינוך, בשם זלמן ארן, שהיה ממקורביו ומעריציו של ראש הממשלה דוד בן גוריון. לאותו שר חינוך, למרות שלא שמר מצוות, הייתה אישה מסורתית שהקפידה על הדלקת נרות בכל ערב שבת, ובשעת הדלקת הנרות הייתה מתפללת על בניה שיהיו מוצלחים כמו... דוד בן גוריון, שהרי הוא היה הדמות המוערכת והנערצת על בעלה כבוד שר החינוך, שספר תמיד על כוחו וגדולתו של האיש.

לימים נפגש ראש הממשלה עם החזון איש, בעניין גיוס בני הישיבות, וכשחזר ראש הממשלה מהפגישה, ספר לחברו הטוב שר החינוך מר זלמן ארן, את התפעלותו מהחזון איש, וכי ראה בו דמות בעלת שעור קומה והנהגה מיוחדת. שמע זאת כבוד שר החינוך וכשבא לביתו ספר לאשתו את דבר הפגישה של ראש הממשלה עם הרב ואת התפעלותו המיוחדת מהחזון איש, שמעה זאת אשת השר ואמרה לעצמה, אם בן גוריון מתפעל מהחזון איש ורואה בו דמות מיוחדת, יוצא מזה שהוא יותר ממנו, אם כן מדוע אתפלל בהדלקת הנרות על בני שיהיו כמותו, אתפלל ישירות שיהיו כמו החזון איש! אמרה וכך עשתה, ומאותה שבת התפללה מעומק ליבה שיהיו בניה כמו החזון איש.

אני, מספר הרב היימן, נכדו של זלמן ארן, ותפילותיה של אותה סבתא אף שלא הייתה מל"ו צדקניות שבדור, פעלו את פעולתן אף לאחר שנים רבות וקרבוני לתורה ולמצוות, ואף נתנו בידי את כוח ההצלחה. ואנחנו למדנו על כוחה של תפילה.

לפני יותר ממאה שנה, חי צדיק בעיר טבריה בשם רבי משה קלירס, לימים נפטר אותו צדיק והגיע איזה יהודי אחד להלוויה. הוא הגיע גם ל שבעה, הגיע לשלושים, הגיע לשנה, הגיע לשנתיים, וזה היה נראה מוזר, כי

מטבע הדברים ככל שחולפות השנים, בגילוי המצבה יש פחות ופחות אנשים, אבל אותו אדם הגיע תמיד לאזכרה בכל שנה ולא פספס אפילו פעם אחת. וזה שלעצמו סקרן את אחד הנכדים, שהחליט יום אחד לשאול אודות אותו אדם? הוא שאל את האיש מהיכן הוא? והאיש אמר שהוא מירושלים. 'מירושלים?' תמה הנכד 'ואיך כבודו מגיע לכאן?' 'באוטובוס' השיב 'באוטובוס?! רגע, בטח היית תלמיד שלו?' 'לא' אז למה אתה

המשך מדף קודם

כעבור שעה חזר אליהם הרב עם עציץ ועם מזלף להשקיית העציץ ואמר: 'אם העציץ הזה פורח, סימן שיש ביניכם סיכוי לשלום בית, אבל אם העציץ הזה נובל, סימן שאין סיכוי לשלום בית'. כעבור שבועיים הגיע הרב לבקר וראה שכל העציץ נבל. 'אמר לו הבעל: 'רַבֵּה, אתה וכל העציצים שלך, לך תן אותם לתלמידים שלך' לא, לא, לא, תקשיב שניה' 'שום תקשיב ושום נעליים, אל תבזבז לנו את הזמן' והרב אמר לאותו בעל 'שלחו לי מכתב מהחברה בסין שארעה להם תקלה בפס יצור בעציצים שמכרו, הבאתי לך עכשיו עציץ אחר, אני אומר לך, תשקה את העציץ החדש וב"ה הוא יפרח ויהיה ביניכם סיכוי לשלום בית'

כעבור שבועיים הגיע שוב הרב לבקר ואמר לבני הזוג: 'אני רואה ב"ה שהעציץ פורח ואף גדל, אז יש ביניכם סיכוי לשלום בית' והאשה ספרה שבאחד המריבות שלהם, היא לא ישנה באותו לילה, כי היתה עצבנית מאד, ישבתי וחשבתי, יש לנו ילדים, יש פרנסה, לכאורה הכל טוב, אני רוצה שיהיה שלום בית, אולי הוא לא רוצה, אבל אני רוצה, אני הולכת להשקות את העציץ... הלכתי להשקות את העציץ ולא מצאתי את המזלף, כשהגעתי אל העציץ ראיתי שהוא ספוג מים והאדמה שלו רטובה, והבנתי שבעלי השקה את העציץ כבר, כלומר הוא רוצה מאד שלום בית... וכשהבנתי שהוא רוצה שלום בית ובעלי הבין שאני רוצה שלום בית, אז השלום בית הגיע ב"ה'

ואנחנו למדנו, שכשיש רצון, אז הדרך אל האושר קצרה היא. וחייב אדם בכל גיל ולא משנה אם הוא בשנתו הראשונה של חיי הנישואים או עבר את חתונת הכסף והזהב והיהלום... לשנן וללמוד את כל מה שרק אפשר, בנושא זוגיות, על פי התורה, לקרוא ספרים של רבנים, לשמוע הרצאות בנושא זוגיות, ללמוד הלכות, והכי חשוב לזכור - שעציץ הנישואין לא יפרח מאליו, אלא אם תשקו אותו תדיר.

נהג הסעות מאשדוד בשם מוטי זורגר, נוסע בכל יום ריק לבני ברק, ואוסף שם אנשים לאשדוד, החברה שמעסיקה אותו אמרה שחבל שיהיה לו שעות פנויות בבוקר, לכן סדרה לו קו, נסיעה בחמש בבוקר לאשקלון, לאסוף

קבוצה של עובדות רוסיות מבוגרות למפעל בלוד, ומשם תמשיך לבני ברק לקו הרגיל שלך לאשדוד.

באחד הבקרים, ממש מוקדם, בעודו מסיע את הרוסיות, צלצל הטלפון שלו ועל הקו היה חברו מחוץ לארץ, שספר שעוד מעט ימים נוראים ובוחנים חזנים והוא מאד מאד רוצה להתקבל, כי משלמים ממש טוב, בקשו ממנו לצורך הבחינה להכין מספר שירים וביניהם גם השיר 'אה יידישה מאמה', אז הוא בקש מהנהג שיעזור לו, כי הוא לא ממש מכיר את השיר הזה, וזה יהיה נחמד, אם אותו נהג ישיר לו את השיר, הוא יקלוט את המילים והמנגינה וכך יגיע מוכן לבחינה.

נהג ההסעות לא לבד כמובן, ההסעה 'עמוסה' בנשים רוסיות ואותו נהג החל לשיר לחברו בטלפון, בקול רם את השיר 'אה יידישה מאמה', 'חזור אחריי' והחבר מעבר לקו חוזר אחריו ושוב הנהג שר, עוד שורה ועוד שורה והחבר בחוץ לארץ חוזר אחריו וכך חוזר ושנה עד אשר הגיע למפעל בלוד. כל הרוסיות ירדו מהסעה, אבל רוסייה אחת נגשה אליו ואמרה: 'זרקת אותי 70 שנה אחורה!!' ונכנסה למפעל. עברו כמה ימים ואותה אשה הביאה לנהג ההסעות דיסק מתנה עם השיר 'אה יידישה מאמה' ואמרה שהוא רגש אותה לכן החליטה להביא לו מתנה זו.

אותו נהג בשם מוטי החליף כבר קו ועברו גם כמה שנים וסדרן ההסעות, אמר לו: 'שישנה איזו אשה רוסייה שמתקשרת הנה ומבקשת לשתח איתך' 'אין בעיה' אמר מוטי וקשר בין האשה הרוסייה למוטי הנהג. היא התקשרה אליו בהתלהבות ושאלה אם הוא זוכר אותה? ומוטי השיב 'שלא' ואז היא הזכירה לו אודות הדיסק עם השיר 'אה יידישה מאמה' 'אהה כן' נזכר מוטי והרוסייה אמרה 'אני מחתנת את הבן שלי ומאד הייתי רוצה שתגיע לחתונה, תן לי את הכתובת שלך' ומוטי הנהג נתן לה את הכתובת מנימוס, כי הרי הוא לא מכיר אותה בכלל ובטח של מתכוון להגיע לחתונה. אחרי כמה ימים קבל הביתה הזמנה לחתונה, הוא פתח את המעטפה וראה שהחתונה תתקיים בכפר חב"ד.

חשב מוטי לעצמו 'אשה מתקשרת אלי, שולחת הזמנה, חתונה בכפר חב"ד, יש כאן כנראה משהו מעניין'.

נסע מוטי לחתונה ולפני החתונה בא לברך את החתן וספר שהוא הסיע את אמו למפעל בלוד. אמר החתן בהתפעלות 'רגע, זה אתה עם ה-אה יידישה מאמה? כן, זה אני' קופץ עליו החתן, מחבק אותו ואומר 'אתה המחותן הראשי פה' 'אני' מתפלל מוטי

'כן' משיב החתן ומתחיל לספר למוטי: שאבא שלו גוי גמור ואמו יהודיה, יום אחד ספרה להם אמו, שיש לה זכרון ילדות בלתי נשכח, סבתא שלה היתה מדליקה נרות שבת והסבא שלה באותו רגע היה יושב ושר 'אה יידישה מאמה',

כשאתה שרת בהסעה ללוד את השיר 'אה יידישה מאמה', זרקת את אמא שלי אחורה בזמן, וזה רגש אותה מאד, עד כדי כך שהיא באה לאבי ואמרה לו שמהשבת הקרובה היא רוצה להדליק נרות שבת, ובנוסף היא רוצה להדליק בדיוק כמו הסבתא שלה, עם מטפחת על הראש, 'בשום פנים ואופן' אמר בזעם אבי הגוי, היחסים ביניהם גם ככה כבר עלו מזמן על שרטון וזה היה מעין טריגר כדי להיפרד, והם אכן התגרשו.

אני בתקופה הזו הייתי בטיול בתאילנד, וכשחזרתי, אמרה לי אמי, שאם כבר התגרשה, אחרי ששמעה שיר יהודי והתחילה להדליק נרות שבת כמו הסבתא שלה, 'אז אולי כדאי שנחזור את היהדות?' למחרת התקשרנו לבית חב"ד באשקלון והם שלחו איזה רב חמוד צעיר, והוא התחיל למסור לנו שיעורים בבית. וכך למדנו ולמדנו על היהדות וכך חזרנו בתשובה שלמה, וכפי שהנך רואה אני חבדני"ק שחור לבן וכל זה בזכותך! בזכות אותו שיר ששרת - אה יידישה מאמה!!!

ומוטי מיודענו למד על בשרו, שבאותו רגע שחברת ההסעות בקשו ממנו לנסוע בבוקר מוקדם מאד לאשקלון ולאסוף את המבוגרות הרוסיות למפעל בלוד, הוא כעס, התעצבן על חברת ההסעות שלו, אבל עתה הבין, שמשמים גלגלו שמוכרח יהיה לקום בארבע וחצי בבוקר וגרמו לחברו בחוץ לארץ להתקשר, כדי שישמיע את אותו הניגון שיחזור לליבה של הרוסייה, יעורר את הניצוץ היהודי שבה, כדי שהיא ובנה יחזרו בתשובה, ואותו מוטי זורגר זכה לשכר עצום, עת קרב יהודים לאבא שבשמים.

שכירת מונית

הובא בספר "אור לציון", שמי ששוכר מונית בערב שבת, כדי שהנהג יקח אותו למחוז חפצו, באופן שלאחר שישגיע למחוז חפצו, לא יספיק הנהג לשוב אל ביתו אלא על ידי חילול שבת, הרי הדבר אסור בהחלט, שהרי אותו נהג מחלל שבת בגלל אותו אדם, ומה שיש

טועים לומר שאין בזה איסור, מפני שבלאו הכי הנהג מחלל שבת, אין הדבר נכון כלל, שהרי כעת הנהג ממש מחלל שבת בגלל אותו אדם ששכר את המונית, והדבר אסור לגמרי.

שאלה: האם יש חיוב לטעום מן היין לאחר הקידוש?

השומע קידוש בשבת, אינו חייב לשתות מן היין, ואף אם לא שתה מן היין, יצא ידי חובת קידוש. אולם מצוה מן המובחר לשתות מעט מן היין, להראות חיבוב מצוה. ויש נוהגים משום נקיות, לשפוך מכוס הקידוש מעט יין לכוסות של המסובים, וכל אחד טועם מעט יין.

נכון מאד שכאשר מגיע אדם לביתו בליל שבת, יזהר לקדש מיד על היין, ועל כן נכון שיודיע אדם לבני ביתו שיזדרזו בעריכת השולחן בליל שבת, שכאשר יחזור מבית הכנסת יוכל לקדש מיד על היין.

ומכל מקום מי שמאיזו סיבה אין בני ביתו נזהרים בדבר, ישמר מאד שלא לעשות מריבה וקטטה בשביל דבר זה, אלא יכלכל כל מעשיו בתבונה ונחת, כי איסור גדול הוא לכעוס שלא לצורך, ובפרט ביום השבת, שיש להזהר מאד שלא לכעוס בו כלל ועיקר.

העלון לזיווג הגון לרות הודיה ורינה ומשיח בני אלנה לאה ולשרית בת חנה וליוסף וחיביית בני יענה וללאה בת אהובה ולדנה בת הילית ולרפואת רחל בת חבובה ומשה בן אסתר ואביבית בת רחל ודודתן אלהנן בן רחל ויחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל וחיביבה בת נעימה ולעילוי נשמת זהבה בת זכיה וסימי בת מרים וציון בן רחמים ומונס חנה ויעקב בן רותי ולאה בת רבקה ויעקב בן חנום וברוך בן חבובה ואדיר בן לאה ויהודה בן חבובה ודליה בת חבובה וטובה בת אסתר וזכי בן חנה.

בית זכריה פרשת ואתחנן – נחמו

תורה וחסד – עלון מספר 486

סבא רבא כמז"ר סאלם כמז"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ה' סיון
 סבי כמז"ר צאלח כמז"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר
 כבוד אבי ועט"ר מז"ר עובדיה בכמז"ר צאלח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר
 כבוד אמי מזרתי מרים בת צאלח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שבת שלום ומבורך		אב תשפ"ד		שנה עשירית		שעון קיץ	
עיר	כניסה	יציאה	ר"ת	ס"ז קר"ש א'	ס"ז קר"ש ב'	חצות	שקיעה
ירושלים	18:45	19:59	20:47	8:45	9:23	12:45	19:24
תל אביב	19:04	20:01	20:44	8:47	9:24	12:47	19:23
חיפה	19:06	20:02	20:56	8:45	9:23	12:46	19:25
באר שבע	19:05	20:00	20:44	8:48	9:25	12:46	19:23

להצלחת כל חיילי ישראל נ"י לרפואת הפצועים הי"ו וחזרתם של כל השבויים במהרה בריאים ושלמים הי"ו

זכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך ה' א-לוקיך משם ביד חזקה.....את יום השבת (ה י"ד)

הקשה מרן מאור ישראל רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א: מהו הקשר בין היותינו עבדים במצרים לבין מצוות השבת? ותירץ: בני ישראל עבדו במצרים עבודת פרך בחומר ובלבנים, והנה אותיות פרך בסדר אותיות א"ת ב"ש הן ו. ג, ל. בגימטריא 39. והקב"ה הפך לנו את עבודת הפרך במצרים לאיסור עשיית מלאכות שבת שהוא כמנין תיבת פרך (על פי א"ת ב"ש).

וזהו הקשר בין יציאת מצרים למצוות שמירת השבת, להורות שהקב"ה הוציאנו ממצרים על מנת שנקבל את מצוותיו ונשמור גם את השבת. (משיעורי הראש"ל ח"א פר' ויקרא עמ' שלו)

כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים (ו י"ד)
סיפור

סיפור הרב מיכל שורקין שליט"א בספרו "מגד גבעות עולם": מנהגו של אבי הגאון זצ"ל להתפלל בראש השנה בבית הכנסת של בעלי בתים, ושם שימש גם כבעל תוקע, ומעודי תמהתי על הנהגתו, למה דווקא התפלל בבית כנסת זה, ולא התפלל בהרבה ישיביש'ע מנינים. וכששאלתיו על כך השיבני כל חפצי ורצוני להתפלל במחיצת הרב עלקין זצ"ל. מי הוא זה הרב עלקין אשר בשלו עזב אבי את ידידיו ואת הישיבה? ובכן: הרב עלקין היה מרביץ תורה לבעלי בתים אמריקאים, ומסר שיעורים על כל הש"ס לפי סדר. הרב היה סגי נהור ל"ע, ואמר את כל הגמרא על פה כולל הרש"י, ולא זו בלבד אלא שהיה מכווין ומורה באצבע לבעלי בתים להסתכל בגמרא במקום פלוני. לפיכך רצה אבי ז"ל שתפילותיו ביום הדין יהיו מצורפות לתפילותיו של הרב עלקין זצ"ל. הנה סיפור שהתפרסם בזמנו בעיתונים באמריקה, אודות גודל חכמתו ופקחותו.

מר קאפלמן יהודי אמרקאי, ייחודי פועל פשוט שהרויח בקושי למחייתו, במקום גלותו בברוקלין. אשתו חלתה ונפטרה צעירה בהשאירה את בנם הקטן יתום וגלמוד. קאפלמן נאלץ לחפש שידוך. והתחתן שנית. לא עבר זמן רב, ואבי הילד ראה שהאם החורגת דוחקת את רגלי בנו, רודפת אותו. ובכורח המציאות נאלץ להכניסו למוסד ליתומים.

מבחינה חומרית מר קאפלמן הלך והתעשר, ואשתו השניה והילדים חיו חיי רווחה ועושר. וכך חלפו השנים. קאפלמן הזקין וחלה. וכאן, התחיל להעסיק את האישה, כיצד עליה לפעול כדי

שהירושה במלואה תיפול לידי ילדיה, בלי שבנו הבכור של בעלה יהיה שותף בה.. היא ייגעה את מוחה והגיעה לרעיון לתת הוראה לאחות הצמודה למיטת החולה, כי תמנע את כניסתו של אותו בן ובכל עת שיבוא לבקר, תמצא האחות אמתלה כלשהי שהחולה ישן וכדומה, כך שאי אפשר להיכנס אליו. האחות קבלה ממנה מתת יד מיוחדת עבור שמנעה את כניסת הבן. ואז התחילה לדבר סרה על הבן: 'אתה רואה איזה בן יש לך, אתה חולה מסוכן והוא לא מגלה עניין לבקר ולשאול בשלומך...' מכאן ואילך היתה דרכה סלולה לכוונו בכתיבת הצוואה. והסכים עמה להדיר את בנו הבכור מחלקו בירושה. הזמינה עו"ד שיכתוב את הצוואה כדת וכדין, ודאגה שירשום לזכות הבן הבכור סכום סימלי של חמישים דולר (כי כך חוק המדינה, שאם הבן המודר מחלקו בירושה לא מופיע בצוואה כלל. מיחסים לאב מצב של אי שפיות מחמת זיקנה או המחלה, ואז יכול הבן המקופח להגיש עירעור לבית המשפט) כך הרגישה עצמה האישה הנוכלת מובטחת בירושה בשלמותה. העו"ד כתב את הצוואה בלשון הקודש מפי החולה, וכשסיים הקריא אותה באוזני החולה, והלה אישר אותה וחתם. האחות הוחתמה בתור עדה... האישה היוזמת היתה בטוחה כי מעתה אין לה מה לדאוג, וברגע שיעצום החולה את עיניו סופית, היא וילדיה יגרפו לידיהם את כל הרכוש, כולל שני הבנים בצירוף עשרות אלפי הדולר שנשארו במזומנים, פרט לחמישים הדולר שיקבל הבן המקופח.

כאשר נודע לבן הבכור פרטי הצוואה, אביו כבר לא היה בחיים, והיה לו מזל לפגוש את הגאון הנודע רש"א עלקין. הוא שטח לפניו את בעייתו וביקש את עצתו. הוא סיפר לרב כי ניסה להתייעץ עם עו"ד, העו"ד אמר לו שרק אם האב לא היה שפוי בעת כתיבת הצוואה הוא יכול לטעון, והיות שהעו"ד והאחות הרחמניה אישרו בחתימותיהם כי החולה היה שפוי אין כמעט סיכוי שיצליח לסתור את הדברים. והבן פרץ בבכי לפני הרב.

תחזור אל העורך הדין – יעץ לו הרב – ותגיד לו שיבקש מהשופט כי ייתן הוראה לתרגם את הצוואה מלשון הקודש לשפת המדינה. ומאחר ובמקור יש בצוואה כמה משפטים קצרים שלשם הדיוק בתרגום לאנגלית על המתרגם להיעזר ברב הבקי ב'נקודות הקטנות', שיזמינו אותו, את הרב עלקין, והוא בעזרת ה' ידע איך לכוון את פני הדברים כדי שהאמת תצא לאור ויוסר הקיפוח מעל הנפגע. השופט האמריקאי קבל את ההצעה. הרב עלקין עקב אחר עבודת המתרגם ונתן לו הוראות. מי שבקי בעבודת התרגום משפה לשפה, יודע כי לא ניתן לתרגם משפטים שלמים או קטעים שלמים על מנת שהם יקבלו את המובן המקורי כפי שהתכוון אליו הכותב. אך כאן הציג הרב דרישה למתרגם לגבי משפט מקורי, כי יביא אותו מילה במילה על פי המקור. המתרגם התווכח על כך אך הרב גילה נוקשות. בלשון הקודש לא הופיעו המלים מפי הכותב "לאחר מותי", כפי שהתרגום באנגלית הביא. אלא היה כתוב שם, כי לאחר 120 שנה תתחלק הירושה על פי ההוראות. כאן דרש הרב להביא את המילים 'לאחר מאה ועשרים שנה' לתרגום האנגלי בלי להפוך אותן לכוונה המובנת מאליו. המתרגם נאלץ להיכנע להוראות הרב, ויצא מכך כי עד לאותו תאריך רחוק אין ליורשים רשות לקבל את הנרשם לזכותם. המשפט התנהל בנוכחות התובעים משני הצדדים. האישה ובניה דרשו את הכל, פרט לסכום הפעוט של חמישים דולר שהועיד המוריש לבן הבכור. כאן התיצב עורך הדין של התובע לחלקו בירושה, וטען, אמנם כן, האשה צודקת והיא תקבל את המגיע לה, בדיוק על פי ההוראות בצוואה, לאחר 120 שנה. מפיות הנוכחים בבית המשפט פרץ צחוק אדיר וקשה היה להשתיקם.

עו"ד מטעם הירושת ובניה החווירו כסיד, והוא ניסה להסביר את המשמעות של הביטוי 'לאחר מאה ועשרים שנה'. השופט אף הוא הבין כי היה זה תכסיס של הרב הפיקח שעמד לצידו של הצד המקופח, ובאמצעות הביטוי העמיד הרב תירוץ שיעכב את חלוקת הירושה, עד שיוסכם בין הצדדים להגיע לכלל פשרה, שאם לא כן תעקל הממשלה את כל הירושה לתקופה של 120 שנה, ועם תום זמן זה היא תחזיר את הירושה למי שיוותר מבעלי הזכויות לאחר כמה דורות... הירושת התכסיסנית שמחה לשמוע, כי הבן הבכור מוכן להתפשר עם היורשים ויותר גם להם חלק לאחר שיקבל את המגיע לו על פי זכותו. העיתונים באמריקה פרסמו את המשפט בהדגישם את חכמתו

של הרב היהודי, שהצליח להגין על זכויותיו של הבן המקופח בירושה. וכולם הבחינו בעובדה שאותה חכמה מקורה בתורה, שהרב היה בקי בה ושאל אותה מתוכה. (האמנתי ואדברה)

אור החיים

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (ג כג)

ה"אור חיים" הקדוש כותב שנדרשים ארבעה תנאים מהאדם הצריכין לקבלת תפילה. **א.** שיתפלל כעני הדופק על הפתח, כלשון הכתוב במשלי. "תחנונים ידבר רש". (יח כג)

ב. שיבקש ממקור הרחמים **ג.** שיהיה זמן ראוי לקבלת התפילה כנאמר "ואני תפילתי לך ה' עת רצון". **ד.** שתהיה תפילתו מפורשת, שאינה סובלת פירוש שאינו הגון. על כן אמר משה רבינו: "ואתחנן" בלשון תחנונים. "אל ה'" מידת הרחמים. "בעת ההיא" בעת הידועה לקבלת התפילה שהיא "עת רצון". "לאמר" תפילה מפורשת וברורה. (האמנתי כי אדבר)

משלי

עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר (ג יח)

את הפסוק הזה רגילים לומר לאנשים שתורמים להחזקת ישיבות ותלמודי תורה, ופרושו של פסוק זה מי שתורם הרי הוא מחזיק את התורה, ושכרו, שהתורה מחיה אותו ונותנת לו ברכה ואושר. אולם הבנה זאת מוטעית מדוע? נבין זאת ע"י משל. אונייה שטה בלב ים, פתאום החלה סערה גדולה והאונייה נשברה. כולם נזרקו למים והחלו לחפש במה להחזיק כדי להינצל, אחד הנוסעים שפר עליו מזלו והגיע לידו קרש מהאונייה, הוא החזיק בשתי ידיו ובכל כוחו לבל ישמט מידי. נתבונן, מי מחזיק את מי? האם האדם שמחזיק בקרש הוא זה שמציל את העץ מטביעה? – ודאי שלא! בדיוק ההיפך! האדם שמחזיק את העץ מציל את עצמו מטביעה.

אותו דבר לגבי התורה הקדושה, התורה היא העץ שיכול להציל את חיי האדם הנתונים בעולם הזה בתוך סערה גדולה של צרות ותלאות. כאשר האדם תורם לחיזוק התורה לא הוא מציל את התורה בדיוק להיפך!! התורה היא זו שמצילה אותו. "עץ חיים היא למחזיקים בה", מי שיחזיק בה – ינצל ויחיה. לכן, אומר שלמה המלך, אם אתה חכם ורוצה להציל את חייך וחיי משפחתך – תחזיק חזק בתורה הקדושה! איך? ראשית, ע"י שתלמד כל יום תורה, אם הרבה ואם מעט, לפי כוחך ויכולתך. וכן, ע"י שתעשה פעולות המסיעות להפיץ תורה בעם ישראל. אז התורה שהיא "עץ חיים", תחזיק ותציל אותך, ותזכה להיות מאלה שנא' עליהם "ותומכיה מאושר!!" (אמן ואמן (5 דקות)

הלכות "שבת" משו"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

כו. מותר לשרוק בפיו ביום שבת ואפילו דרך שירה, אבל במשקוקית או צפצפה אסור (חזו"ע עמ' רלו).
כז. אסור לגזוז ציפורניו או שערו בשבת, והגוזז את ציפורניו או שערו או שפמו בכלי הרי זה חייב, ואם נטלם בידי אסור מדרבנן (שו"ע שם א).

כח. רצועות עור שסביב הציפורן אסור להסירן בשבת אפילו בידו אפילו אם פרשו רובן ומצערות אותו (הליכות עולם ד עמ' רלו). אסור לקלף עור יבש שנעשה קשקשים, אבל קשקשים שנותקו לגמרי מותר להסירם בידו מעל שערותיו ואין בזה לא גוזז ולא בורר (משנ"ב שם סק"ו)

פתגמי חסידים

אמר רבי יצחק מוורקה זצ"ל: להתבודדות ערך רב, אבל רק אם היא בין הבריות.

מילי דבדיחותא

במסעדה תפסו גנב שהכניס לתיקו כפיות, הסביר הגנב בתמימות: הרופא נתן לי תרופה ואמר לי לקחת כפית כל שעתיים.

חכמת חיים

אם יש לך זמן לראות חסרונות של אחרים, אז אין לך זמן להסתכל על עצמך. (בעל שם טוב)

ענייני רפואה – כרכום

שטיפת הפה במשרת כרכום מצוינת להרחקת ריח רע. מחזק את כוח הראיה, יעיל נגד עצירות שתן. ומעורר.

תשובות מפרשת מטות ומסעי

שאלה: מה ההבדל בין שלל לביזה? **תשובה:** שלל, תכשיטים ובגדים. **ביזה,** בשאר הדברים.

חידה: לאיזה בגד מבגדי כהונה היה בן (כביכול)? **תשובה:** חניאל בן אפוד.

הזוכה: הבחור נתנאל לוי נ"י אלעד

ענו 26

שאלות מפרשת ואתחנן

שאלה: מהו הרמז בכך שנאמר מזוזת בלי וא'?

חידה: היכן מרומזת תפילת עלינו לשבח בפרשה?

השתתפות בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחידה.

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה. מבוגרים וילדים הזוכים – הגרלה על מיקרופון קריוקי או בוקסה.

תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע. **מס' הפלאפון הוחלף ל- 050-9400202**

לרפואה שלימה: שולמית בת חיים. הרב יפת שליט"א בן חנה. ציון בן חנה. שלום בן זיהרה. אביבה ר. בת חיים. נחמה עליזה בת חיים. סגולה בת שרה זהרה. מנשה בן ברכה. משה בן חיים. אהרון בן חיים. הרב אהרון ב"ר יוסף. נתן בן מאיר. ינון ב"ר עובדיה. יונה בן אסתר איטה. פרידה לאה בת צילה. מאיר בן שמחה אלגרה. לולו לאה בת אדל. יהודה בן עפיה. הרב שלמה יוסף בן חממה יונה. אירן בת גוהר. מאיר בן עיישה. נריה בן רחל. אהרון בן מרים. יוסף בן אסתר. הנריאט רבקה בת מרים מיריל. פנינה בת אלקה. יהודית אהובה בת סאסי. שושנה בת טובה. ענת בת ציונה. צבי בן פנינה. דבורה בת מרים. **לזיווג הגון:** מרגלית בת מרים. נתנאל צבי בן יהודה. דוד בן פלורה. יאיר ב"ר יהודה. דוד בן לירן. יוסף חי בן גאולה חיה. תמיר בן מרים. יוסף חיים בן בהיה. אושרת בת טובה. שילת בת איתן. לירון שירה בת עופרה. ליסוף יוסף בן עופרה. אפרת מיכל בת שרה דינה. מוריה נאוה בת אורה. ישי בן שלמה. רפאל בן מלכה. עמנואל בן מרים. יצחק בן אירית. נהוראי בן מרים. פנחס בן איטה רבקה.

להצלחה בכל: הרב אריה מכלוף בן אסתר. יפה איזוט בת שמחה. אברהם בן שרה. סימי רחל בת טובה. ציפורה בת שרה. אורן בן סימי רחל. מאי בת שרון. אלה שרה בת מאי. תמר רבקה בת מאי. שיר אביגיל בת מאי. הרב יאיר בן שרה. יהודה ב"ר עובדיה. נסים בן לולו לאה. יניב בן אביחי. אסתר ב"ר עובדיה. הרב הראל בן דורית. מאיר בן לולו לאה. אביחי ב"ר עובדיה. דורית בת תמר. שלום חי ב"ר זכריה. סעדיה בן שושנה. מרגלית בת שמעה. יחזקאל בן הלה. עופרה בת אביבה בתיה. יחזקאל בן שרה יוטא. אהרן טוביה אריה בן איטה יהודית. טליה בת יניב. דוד רחמים בן הינדא ריזל. אברהם בן תמר. רחל בת מרים. משה בן צאלח חנן בן זהבה זוהרה. מאיר בן מרים. טובה גיטל רייצה בת אביבה. **לזרע של קיימא:** שילה בן ברכיה וחני ב"ר בנימין. אברהם בן ויקי ויהודית בת אסתר. יהונתן בן בת שבע. ושילת בת חיה. יונה יוסף בן לאה ויעל בת רבקה..

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מו"ר מתנא במו"ר סאלם זכריה זצוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זצוק"ל זיע"א. הצדיק רבי משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב זצ"ל. מרן מו"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני זצוק"ל. הסבא צאלח במו"ר מתנא ז"ל. הר"י זכריה במו"ר צאלח זכריה זצ"ל. חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה זצ"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. הרה"ג צהל ב"ר רחמים שרפי זצ"ל. רבי שמעון ב"ר שלום זוהר ז"ל הרב שמואל ב"ר אהרן בבי ז"ל. סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. **כל חיילי ישראל הי"ד** מרדכי יוסף בן אליהו זיידל טובל ז"ל. סבתא שמש בת צאלח זכריה ע"ה. שמש במו"ר סאלם זכריה זצ"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כודרה בת יחיא זכריה בידיני ע"ה. מרים בת קאמר כהן ע"ה. שרה בת שמעון טיירי ע"ה. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיסי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה... ברכה בת סאלם בידיני ז"ל. אריה בן אליעזר חבשוש ז"ל. רבי ראובן ב"ר יהודה עוקשי זצ"ל. הרה"ג רבי יהודה דרעי זצ"ל בן אסתר ז"ל.

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים זצ"ל י"ד עד כ' אב תשפ"ד

י"ד. נחום איש גמזו. רבי מנחם חורי הראשון. רבי משה הלוי. רבי יוסף נפתלי שטרן. רבי יצחק פרידמן מבוהוש. רבי עקיבא הכרמי. טו. רבי שמעון לביא. רבי חיים שרעבי. רבי עמרם בן דיוואן. רבי בן ציון יאדלר. רבי אשר מקרלין. טז. רבי משה פארדו. רבי בכור אהרון אלחדיף השר רבי משה מונטיפיורי רבי יצחק מאיר לוין. יז. רבי רפאל יהושע עזריאל. רבי יאשיהו פינטו. רבי שמשון וורטהיימר. רבי יהודה ריקארדו. רבי אברהם פינטו. רבי חיים רפאל א. בן אשר. יח. רבי ישראל זיתון. רבי חנוך חסון. רבי משה ברנשטיין. רבי דב בער אליעזרוב. יט. רבי יעקב כולי. רבי נפתלי הערץ מנמירוב. רבי שמעון שלום קאליש מאמשינוב. רבי רפאל מזוז. כ. רבי מרדכי אלחאייק. רבי ניסים חדאד. רבי לוי יצחק שניאורסון. רבי בן ציון אלקלעי.

הודעה חשובה

קבלתי מכתב בצירוף דף בשאלה ותשובה. אודות **קיפולי עלונים בשבת**. וכך כותב המחבר הגר"י פ"שר זצ"ל בספרו פניני המאור. **לשון השאלה:** בזמנינו מצויים עלוני תורה על פרשת השבוע ולפעמים מביאים אותם לבית הכנסת כשעדיין אינם מקופלים כראוי במקום המיועד בצורת ב' דפים והם כמו גליון אחד ארוך. וכו'. האם מותר לקפלם בשבת שיהיו בצורתם הראוי. **תשובה:** מפי הגאון: **אסור לקפל עלונים הנ"ל וכדומה**, כשמקטמם קימוט חזק ע"י לחיצה ביד במקום המיועד, אבל **קיפול בעלמא כדי להכניסם לכיסו מותר**. ולכן **לכל המפיצים את העלון נא לקפל לפני כניסת השבת**. ותזכו לכל הברכות.

מאוצרות הפרשה

המלך, שכן הסיבה שהוא מכבד את העבד היא רק מחמת המלך (וזה הרי הייתה שורש טעות ע"ז בעולם כדברי הרמב"ם), ואם כן צריך להבין מדוע הקפיד הקב"ה שלא נעבוד את אף אחד משריו ומלאכיו? והנה, מובא בגמרא קידושין (מג.) שאוריה היה מורד במלכות, משום שהוא כינה את יואב בלשון "אדוני" בפני דוד המלך (שמואל ב' יא, יא). ולמרות שיואב לא היה מורד במלכות – וכאשר כיבד אוריה את יואב לא הייתה מונחת כאן כל מרידה – אלא שמכל מקום מאחר שכינוי "אדוני" ליואב היה בפני דוד נחשב הדבר כמרידה במלכות.

ממילא מובן מדוע אסור לנו לעבוד אף אחד ממשרתיו של הקב"ה, שכן הקב"ה "מלוא כל הארץ כבודו", ובכל מקום זה נחשב כלפני המלך, והרי לפני המלך הדבר נחשב כמרידה!

וזהו שדקדק הכתוב ואמר "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני!"

שמע ישראל ד' אלקנו ד' אחד (ו, ד)

הגה"צ רבי חיים בנימין לוצקין זצ"ל היה מעיר את בני ומזרזם: "שוין באלד זמן קריאת שמע פון דעם מגן אברהם!" (תיכף זמן קר"ש כשיטת המג"א) התחכמו הילדים וטענו: הן עוד היום גדול לזמן קריאת שמע של הגר"א!"...

וישא רבי חיים בנימין משלו ויאמר: סוחר אתרוגים מציג בפני לקוח אתרוג יפה ומהודר, במאתיים דולר טבין ותקילין, "א שיינער גידול' וכו' וכו', אך בתוך כדי דיבור פולט הסוחר שלפי שיטת 'המגן אברהם' יש באתרוג איזה ספק.

דבר אחד ברור: מאתיים דולר – הוא כבר לא יקבל!....

טייערע קינדער! – סיים רבי חיים בנימין – אתם לא רוצים קריאת שמע של מאתיים דולר?! (מוסף ש"ק יתד נאמן)

כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה (מתוך ההפטר)

חטאו בכפלים דכתיב חטא חטאה ירושלים, ולקו בכפלים, דכתיב: 'כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה', ומתנחמים בכפלים, דכתיב: 'נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם' (איכה רבה א, נז)

ה"בן איש חי" בספרו "ברכת חיים" על ההפטרות, כתב לבאר פסוק זה על פי המשל הבא: לאדם אחד היה עבד, ועבד זה הכעיסו עד מאוד. היו לו שתי אפשרויות: אם מתכונן הוא למכור אותו – אין באפשרותו להכותו מכות נאמנות ולשבור את איבריו, כי אז לא יהיה מי שיקנה אותו ממנו לעבד. מאידך גיסא, אם אינו חושב למכרו לאחרים אלא להשיבו לעבודתו אצלו – יכול הוא לכלות בו את זעמו.

כלל ישראל מבקשים מהקב"ה: "השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם" – אנא, החזר אותנו לעבודתך! "כי אם מאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד" – אם באמת אינך רוצה בנו יותר, מדוע הנך מכה אותנו כל כך הרבה?! אם כה קשות הן מכותיך – סימן שכן רוצה אתה בנו, לכן "השיבנו ה' אליך ונשובה".

זהו שאומר כאן הכתוב: "נחמו נחמו עמי". מדוע? "כי לקחה מיד ה' כפלים". העובדה שלקינו בכפלים – זו הנחמה, כי אם לא – ניתן היה להבין שהקב"ה שוב אינו חפץ בנו. אבל אם ממשיך הוא להכותנו – סימן שרוצה הוא אותנו, ובמהרה ישיבנו לעבודתו. (ומתוק האור)

רק השמר לך ושמר נפשך מאוד (ד, ט) ונשמרתם מאד לנפשתיכם (ד, טו)

כיצד הפסיק פוסק הדור מרן הגאון רבי שלמה זלמו אויערבאך זצ"ל לעשן? שמעתי פעם מבנו הגאון רבי עזריאל שליט"א כן: אבא זצ"ל עישן עד גיל 30 בערך. הוא עישן הרבה... את הגיל המדוייק בו הפסיק לעשן אינני יודע. עד שבהזדמנות הציג בפניו יהודי גזיר עיתון. כמדומה שהיה מדובר בעיתון שנדפס בחו"ל. נכתב שם שטוענים שעישון יכול להביא את "א יענע מעשה" (= "המחלה").

הוא שמע זאת והפסיק לעשן בבת אחת!

רבים מתלמידיו של מרן הגאון רבי ישראל זאב גוסטמן זצ"ל זוכרים את התנגדותו הנחרצת לעישון, אך לא מעלים על דעתם שהוא בעצמו עישן בעבר! ביד תלמידו רבי אליעזר טורק שליט"א יומן קטן בו רשם דברים ששמע מרבו הגדול. הדברים נרשמו בדיוק מרבי, באותו יום בו נשמעו הדברים. הוא הקריא באזנו את מה שנרשם ביומן בקשר לעישון: "כז חשון תשמ"ה. "... אני לעצמי כבר הרבה שנים אינני מעשן, כי מיום ששמעתי שיש בזה חשש בעלמא, שאין הדבר כל כך בריא, נמנעתי מזה".

בשני פסוקים בפרשת השבוע מעוררת אותנו התורה על שמירת הגוף והבריאות. כך דורשים חז"ל (עי' ברכות לב:) על הפסוקים "רק השמר לך ושמר נפשך מאוד (ד, ט) ונשמרתם מאד לנפשתיכם" (ד, טו).

והנה הפסוק הראשון בעצם עוסק באיסור שכחת התורה "רק השמר לך ושמר נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך" והפסוק השני בעצם עוסק באיסור עבודה זרה "ונשמרתם מאוד לנפשתיכם כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ד' אליכם בחרב מתוך האש".

וצריך עיון מדוע מתייחסת התורה לשמירת הגוף ובריאותו, בדרך אגב, בתוך כדי ציווי על מצוות אחרות?!

מבאר הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א כן: למרות שהתורה מצווה על שמירת הגוף ובריאותו, היא לא רצתה להפוך את הנושא ל"ערך" בפני עצמו. לפיכך היא כרכה את מצוות שמירת הגוף יחד עם מצוות נוספות, כדי להורות שתכלית ההשגחה על הגוף היא מחמת היות הגוף אמצעי לנשמה. ובלשונו: "בהיות הגוף משכן לנשמת האדם, ואם יתרשל האדם בשמירת גופו לא תמצא נפשו מרגוע ואומץ לעבוד את יוצרה כראוי וכו'" (טעם ודעה)

ממוצא דבר אתה למד שמרנן ורבנן הגרש"ז אויערבאך והגר"ז גוסטמן זצ"ל, חדלו לעשן מחמת שפחדו על גופם ששימש כ"משכן" לנשמתם הגדולה. ואדרבה, ככל שהנשמה השוכנת בגוף גבוהה יותר, כן גדל החיוב על הגוף לשמור על בריאותו ולהתרחק מכל נזק.

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני (ה, ז)

מהו "על פני"?

מבאר העונג יום טוב (בדרושי) בהקדם השאלה הבאה: למעשה, כאשר אדם מכבד את עבדו של המלך מונח במעשה הזה גם כבוד כלפי

עם שיש לו עבר – יש לו עתיד

ועתה ישאל שמי עאל הַחֲקִים וְאֵל הַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבְאַתֶּם וְיִרְשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵי אַבְתֵּיכֶם נָתַן לָכֶם. (ד', א') סלאח תעמרי, בכיר בארגון לשחרור פלשתינ, הינו דמות הירואית ברחוב הפלשתיני. הוא קנה את עולמו כאשר ניהל פעולות טרור רבות כנגד ישראל, בשנים שקדמו למלחמת לבנון הראשונה. לימים הוא אף שימש כחבר פרלמנט וכשר ברשות הפלשתינית. בשנת תשמ"ב נתפס תעמרי והושם בכלא 'אנצאר' – מתקן כליאה ישראלי שהוקם בשטחה של לבנון בזמן 'מלחמת שלום הגליל' – שם שהה במשך תקופה לא קצרה, יחד עם עוד אלפי עצירים, עד ששוחרר לבסוף בעסקת שבויים גדולה. בכל אותה תקופה בה שהה בבית המעצר הישראלי, הפך תעמרי למנהיגם המובהק של העצורים. סלאח תעמרי היה אדם חסון, חד תפיסה וכריזמטי השולט במגוון שפות, וככזה, ידעו מפקדי הכלא שבכל דבר אותו רצו להשיג מהאסירים, רק אתו יש להידבר. אחד העיתונאים הישראלים הורשה על ידי השלטונות לראיין את תעמרי. מדובר היה בסדרה של ראיונות נרחבים, בהם גלל תעמרי בפני העיתונאי את סיפור חייו, ושטח בפניו את השקפותיו ודעותיו. מאוחר יותר כתב העיתונאי ספר שלם על דמותו של תעמרי, שהתבסס בין השאר על אותם ראיונות. בספרו מגלה העיתונאי פרט מפתיע: תעמרי עקב משך שנים ארוכות אחר מצבם של הפלשתינים מול ישראל, והגיע למסקנה חד משמעית שלפלשתינים אין שום סיכוי, אין להם יכולת להביס את היהודים בשדה הקרב, הם לא מסוגלים להכניע אותם באמצעות הטרור או בכל דרך אחרת. לחבריו, הציע תעמרי להרים ידים, ולמצוא דרך להידברות עם ישראל שתתן להם את המינימום שיוכלו להגיע אליו, בהסכמה. אחריו נגררו רבים מצמרת ההנהגה הפלשתינית, שטענו כי אם תעמרי, שהיווה עבורם סמל למאבק נחוש, מיואש, וסבור כי אין עוד תקוה – יש להשלים עם המצב, המערכה אבודה! ואז אירע הדבר ששינה את חייו, ובמידה לא מועטת השפיע גם על אלפי פלשתינים. נאמן לשיטתו שיש לדגול בקירוב לבבות וברוח פיוס ושלו, החל סאלח ללמוד על מהותו של חג הפסח שהיה קרב ובא. הוא הרבה לקרוא בספרים על מנהגי החג והלכותיו, ואף קרא לחבריו לנהוג כן, "כדי להכיר טוב יותר את האוייב" כדבריו. והנה, בבוקרו של אחד מימי החג, שהה תעמרי בתאו בכלא, סגור ומנותק. דלת מסורגת הפרידה בינו לבין המסדרון המוארך, בו הסתובבו עשרים וארבע שעות סוהרים ישראלים חמושי נשק. סאלח קם ממקומו, והביט אל עבר המסדרון החשוך דרך הסורגים, ולפתע קלטו עיניו את הסוהר מחזיק בידו דבר מאכל ואוכל ממנו. כאשר עבר מול תאו, יכול היה סאלח להבחין היטב כי מדובר בפיתה, רחמנא ליצלן! הסוהר נגס בה ולעס, ושוב נגס בה לתיאבון ואכל ממנה, כאילו דבר לא אירע. סאלח חש כי אינו מסוגל עוד להתאפק. "אתה יהודי?" פנה אליו בשאלה. הסוהר הנהן בראשו לחיוב. "אם כן", שאל תעמרי, "מדוע אתה אוכל חמץ בפסח? וכי אינך יודע שליהודי אסור לאכול חמץ בחג זה?!" הסוהר נדהם מדבריו של האסיר הפלשתיני הבכיר. לאחר הרהור קל השיב הסוהר היהודי לתעמרי: "איני מחוייב לדברים שארעו לעמי ביציאת מצרים לפני למעלה משלושת אלפים שנה. אין לי כל קשר לכך!" סאלח התיישב בתאו על המזרון והרהר ממושכות בדברי הסוהר, שהיוו עבורו כמים קרים על נפש עיפה. כאחד שהיה בקיא במהותו של חג הפסח ומנהגיו, היה מודע היטב להשלכותיו על הולדתו של העם היהודי. הזלזול של הסוהר במורשתו היהודית, גרם לו לשנות גישה ביחסו למאבק היהודי פלשתיני, ולהבין ששגה בתפיסתו את המצב. "עם שלאנשיו אין קשר עם עברם", הסיק לבסוף, "עם שמסוגל בריש גלי לחלל את חוקי אמונתו, הוא עם שניתק את שורשיו מאדמתו! כנגד אומה שכזו שהתנתקה ממורשתה – אנו יכולים לה!". כל אותו היום וגם בלילה שלאחריו סאלח לא פסק מלחשוב על דבריו של הסוהר. למחרת הוא כינס את ההנהגה הפלשתינית שבתוך הכלא, אלו שידעו על חתירתו לכניעה ופיוס עם ישראל, וסיפר להם על האירוע שחוהו והמסקנות אליהם הגיע בעקבותיו. "מהבוקר אנו יוצאים לדרך חדשה!" קבע נחרצות, "אסור לנו לוותר אף לא על אחוז קטן, לא נסתפק בפירוים שיזרקו לנו! ממולנו עומד עם חסר קשר לשורשיו, עם שעברו כבר לא מעניין אותו יותר, ובעקבותיה גם המוטיבציה שלו נעדרת רצון אמיתי להאבק ולהילחם". עם הדברים הללו הצליח לשכנע תעמרי אלפים ורבבות לתמוך במאבק הרצחני של תנועתו כנגד ישראל, כפי שמעיד על כך תעמרי בעצמו. את הנזק לעם ישראל שגרם אותו סוהר יהודי, במעשהו ובדבריו, לא ניתן כבר לתקן. אולם סאלח תעמרי לא חידש את הרעיון הזה, לפיו לאומה יש זכות קיום רק כאשר אינה מתכחשת לעברה. כבר קדם לו הקיסר הצרפתי נפוליאון בונפרטה, אשר עבר פעם ליד בית כנסת בליל תשעה באב, וראה כיצד יהודים מתאבלים ומקוננים. "על מה הם בוכים?" – שאל הקיסר. "על חורבן בית מקדשם" – ענו לו מקורביו. "ומתי אירע חורבן זה?" – הוסיף נפוליאון להקשות. "לפני כאלפיים שנה" – הייתה התשובה. נפוליאון התפעל מאד, ואמר: "אם עם ישראל מסוגל להתאבל על חורבן שקרה לו זמן כה רב, הדבר מוכיח כי אכן יהיה לו קיום, כי עם שיש לו עבר – יש לו עתיד!"

ומכאן לביאור הפסוק: שכן, עם ישראל הוא העם היחיד ששורד במשך אלפי שנים. אין עוד אומה בכל העולם כולו – שהצליחה לשמור על ייחודיותה כאומה במשך זמן כה רב. בזכות מה אנו מצליחים לשמר את היותנו עם? התשובה היא – קיום התורה והמצוות. זהו הדבק המחבר אותנו לעברנו – מעמד הר סיני, הזמן בו נוצרנו כעם, וכל עוד נדע לשמור עליהם – זה גם יוכל להבטיח את עתידנו כאומה. כך אומרת לנו התורה: 'ועתה ישאל שמי עאל הַחֲקִים וְאֵל הַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם'. ומה הטעם: לְמַעַן תִּחְיוּ, שכן, רק אם אכן, עם ישראל ישמור על חוקי התורה אותם קיבל בסני, תהיה לו המשכיות ועתיד כעם. רק עם המחובר לעברו – יהיה לו עתיד! (ללמדך מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

חתן שלחץ על חמיו להוסיף על התחייבותו כדי שיוכלו לרכוש דירה

שאלה: מעשה שהיה בחתן וכלה שנפגשו, וההורים סיכמו ביניהם כמה כסף כל צד יתן לזוג הצעיר, ובשטר תנאים היה כתוב שההתחייבות הוא "כמדובר". למעשה החתן לא היה מודע כמה ההורים סיכמו ביניהם, אבל אחרי האירוסין נודע לו, שבעצם הסכום שמדובר הוא הרבה הרבה פחות ממה שהוא צריך מינימלי כדי לרכוש דירה, גם אחרי שיקח משכנתא על עצמו. ויהי היום כשישב לבד עם חותנו, הסביר לו שאין לו שום אפשרות לרכוש דירה וכו' וכו', ולחץ עליו חזק מאוד עד שהסכים להוסיף סכום נכבד. אחרי שרכשו את הדירה, העירו לו חבריו שהוא עבר על לא תחמוד, וממילא אפשר הוא צריך להחזיר התוספת שחמיו הוסיף לו?

תשובה: יש לצרף כמה סניפים לבאר למה החתן לא עבר על "לא תחמוד": א. י"א שהאיסור של לא תחמוד, הוא רק כשחומד חפץ מסויים (והכי מדויק בלשון החפץ חיים זצ"ל בספר המצוות הקצר, "שיתן לו דבר פלוני ופלוני"), ולא כשחומד כסף של השני. ב. י"א שאין איסור כשהנותן ג"כ נהנה ממה שהוא נתן, וכאן בודאי האב נהנה אם בתו יהיה לה דירה. לפי"ז קשה לומר שהחתן צריך להחזיר הכסף שחמיו הוסיף לו, בפרט שנחלקו הפוסקים אם יש מצוה של "ההשיב" אפילו אם עבר על "לא תחמוד". אמנם לפמש"כ בספר חסידים ובחכמת מנוח, דמתנה שאדם נותן משום כסופותא, יש בה משום גזל, עדיין יש להסתפק אם יש מצוה "ההשיב" משום הגזל שבדבר, ולא משום "לא תחמוד". (הגאון ר' יוד' זנגר שליט"א)

חידה השבועית

3 תרנ"א תרנ"א 3 ביצ'א eisef י"א, כמה ביצ'א י"א 12 תרנ"א תרנ"א פס"א-ער י"א?

תשובה לחידה פר"ש: בשתייהן קוראים לשלג בלשון זהה, כאמור: "האמרי יקראו לו שניר" (ג, וברשי", הוא שלג בלשון אשכנזי ובלשון כנעני". תשובה לחידה: 4 ביצה.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות הלל ורטהיימר להולדת הבן הנכד משפחת הרב פפויפר לארוסי הבן משפחת פרובר להולדת הבת משפחת רוזנטל להולדת הבת משפחת קיזיליראמק להולדת הבת משפחות מיימו לאירוסי הבת הנכדה משפחת שלום פוירשטיין להולדת הבן משפחות אליהו לוי להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת ניסימוב להכנס הבן לעול תורה ומצוות **גני הדר-עמישב** משפחת כץ לנשואי הבן משפחות גליקסברג-כהן קובלסקי-גולדברג ידלר להולדת הבן הנכד הנין משפחת לדרר לאירוסי הבן משפחת גינזבורג להכנס הבן לעול תורה ומצוות

לע"נ סבתי מרת שרה ב"ר משה
יהושע זליג הלוי ע"ה
נלב"ע כ"ב אב תש"ז

לע"נ סבי דבי מייסאל
ב"ר משה זצ"ל
נלב"ע כ"ב אב תשע"ג

נר לשולחן שבת

לקט - משיח וגאולה

בכל עניני העלון
נתנאל רזונבליט
0556764501
gmail.com@ner4499

לייפציג זה כאן

כתב החת"ס: ואסיים בדבר טוב, בעקבות המשיח אעורר על דברי הרמב"ן, שהאריך לגלות קץ הכמוס, ומרוב חשקו ותאוותו לביאת המשיח קירב חשבונו להיות קרוב לזמנו! (ש"ת הת"ס ח"ו ס"א)

כדבריו אלו כתבו רבותינו שגם החת"ס בעצמו מרוב חשקו קירב החשבון קרוב לזמנו... (פר' וילך 'אחר נמכר גאולה תהיה לו, בראשית דף ק"י)

"וחתום הספר עד עת קץ... ותרבה הדעת". כתב המלבי"ם שדווקא עד עת קץ יהיו הדברים סתומים, אבל בעת קץ, ככל שיתקרב זמן הגאולה - האלף השביעי יוסר הספק. (דניאל "ב ד')

ובזה נביא את דברי המלבי"ם, ששאלוהו איך הוא חישוב את הקץ, והלא אמרו חז"ל 'תפח רוחם של מחשבי קיצין'?

ותירץ במשל, ביהודי שנסע עם בנו ללייפציג. ביוצאם מהעיר שאלו הבן: 'אבא, מתי נגיע ללייפציג', גער בו אביו בחימה. כעבור כמה ימים שאל האב את העגלון: 'מתי נגיע ללייפציג'. התפלא הבן: 'מדוע עלי גערת ואתה בעצמך שואלו זאת?!'

ענהו האב: 'כשיצאנו אין לשאלו זאת, שהרי רק עתה יצאנו והדרך ארוכה מאד, אבל כעת כשעברנו מסע ארוך ואנו סמוכים לעיר, השאלה במקומה'. והנמשל מובן! (ליקוטי צב"י ועוד)

פעם התאספו בישיבת ראדין בני הישיבה בערב שבת והתכוננו להתפלל קבלת שבת. הזמן הגיע, אולם ה"חפץ חיים" השתהה, היה ניכר עליו שעדיין אינו מוכן להתחיל להתפלל. הציבור לא הבין למה ה"חפץ חיים" מחכה, למי הוא ממתין?!

עד שקם הגאון רבי משה לנדינסקי ואמר לבחורים: "תגידו ל"זקן" שהמשיח כבר לא יבוא היום, אפשר להתחיל להתפלל תפילת שבת..."

(י"וסף דעת")

היה זה בסעודת שבע הברכות של הגאון רבי מאיר סולובייצ'יק שהיתה בשבת באולם וגשל בבני ברק. הנוכחים זיברו אודות האמונה בביאת המשיח.

מרחב מבריסק אמר שיש שני דינים באמונה בביאת המשיח. דין אחד, להאמין שיבוא משיח. והדין השני, לחכות ולצפות למשיח בכל יום. וזהו מה שאומרים "אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח", זהו הדין הראשון, להאמין שיבוא משיח. ועוד אומרים "ואע"פ שיתמהמה אחכה לו בכל יום שיבוא", זהו הדין השני לחכות ולצפות למשיח.

(עובדות והנהגות לבית בריסק")

באחד הימים הזמינו את האדמו"ר מקלויזנבורג לשמש סנדק בעיר טבריה. והנה, כאשר המוהל עמד למול וכבר החזיק בידו את סכין המילה, פנה אליו לפתע הרבי באומרו:

"אני מאמין באמונה שלימה שמשח צדקנו עשוי להגיע אלינו בכל רגע ממש, וכבר הגידו חז"ל ש"משם - מטבריה - עתידין להגאל", יתכן איפוא שפתאום באמצע המילה, לאחר החיתוך ולפני הפריעה יבוא משיח ויהיה שאון רב ומהומה סביבו... לכן אבקשך מוהל יקר שבמקרה כזה לא תתבלבל חלילה, אלא תשלים במנוחה וישוב הדעת את מלאכתך עד הסוף..."

(צאנז' גליון ש' ועיין ר"ה לא)

הגה"צ רבי שלמה וולבה: אמר יעקב אבינו לעשו: "ואני אתנהלה לאטי" - וזה כלל גדול בכל ההתנהגות, הן בכלל והן בפרט. כלל ישראל "מתנהל לאט" - מחכה ומחכה לביאת המשיח ואינו מנסה לחטוף את הגאולה!

(אגרות וכתבים מ"ו)

סיפר הגאון רבי משה שטרנבוך: "שמעתי מפי הגאון רבי משה שניידר, כי בזמן גזירת הקנטוניסטים ברוסיה שגזלו ילדים קטנים מהוריהם לצבא הרוסי, על ידי הצאר הרשע ניקולאי, התאספו יחד גדולי ישראל, וכולם כאחד אמרו, שעכשיו ודאי הזמן ממש קרוב לביאת המשיח.

וזקן אחד, קדוש ומקובל, קם ואמר: "הגאון מוילנה הביא ברמז את השנה שבה יבא משיח צדקנו, רק מוסיף וכותב שמי שמבין את הסוד, הוא משיבוע אותו שלא יגלה זאת."

המשיך ואמר: "כולם מדמיינים בגלל הצרות האיומות שבגלות, שאנו נמצאים ממש לפני ביאת המשיח, אבל לפי חשבון הגר"א יש עוד זמן רב, וכיון שכך אני חושש שכעת שכולם מצפים לביאת המשיח, כשיראו שלא יבוא, תתרפה האמונה, על כן גם לדעת הגר"א מצוה לגלות, ואני עומד לגלות לכם מהו הזמן!" באותו רגע התעלף אותו צדיק ונפטר, לפני כל הקהל, ויהי לפלא!"

(מוסף "יתד נאמן" סוכות תשנ"ח)

סיפר הגאון רבי חיים מבריסק, שפעם בא תלמיד חכם אחד לרבינו רבי חיים מוולוז'ין ואמר לו שהוא יגע ומצא את זמן הקץ הנרמז בדברי הגר"א, אבל כיון שהגר"א כותב שמי שיודע לא יגלה, אינו יכול לגלות! אמר רבי חיים מוולוז'ין כי משמחתו של אותו חכם שחשב שהצליח לגלות את הסוד, מוכח שאינו יודע את הקץ האמיתי!

המשיך ואמר רבי חיים מבריסק, שמדברי רבי חיים מוולוז'ין משמע שהוא כן ידע מתי הקץ האמיתי.

הוסיף הגאון רבי יחזקאל אברמסקי: "שאלתי את רבי חיים, איך אנו יודעים שהגר"א ידע את הקץ, הרי רבי עקיבא טעה כשחשב שבר כוכבא הוא המשיח, ואם כן גם הגר"א עלול לטעות?"

וענה רבי חיים בטוב טעם: "הטעות של רבי עקיבא היתה טעות באדם, בחושבו שבר כוכבא הוא המשיח, אבל קץ הגאולה של הגר"א הוא מתי הזמן שמחייב את ביאת המשיח, ובחשבון הזמן לא שייכת טעות."

(יקול התורה" תשנ"ב)

אמר הרבי מקלויזנבורג: 'כידוע, זקני הגאון ה"דברי חיים" היה קובל פעמים רבות על המצאת הרכבת ומסילת הברזל...

בכל זאת פעם אמר שיש גם איזו מעלה בזה, שמובא שבביאת המשיח יסעו ישראל על ענני הכבוד, אך זה יהיה רק לצדיקים הראויים לכך, אבל שאר עם ישראל יצטרכו לנסוע בעגלה וסוסים בטלטול הדרך של כמה חודשים, ועתה שנתחדשה הרכבת ויכלו להגיע במהירות...'

(שיעור חומש-רש"י פר' כי תשא תשל"ו)

כל חייו חי הר"ר אהרן זיס בשמחה על היותו בן להקב"ה בכל תנאי שהוא, גם בימי השואה והאפילה. "תעשה עמי אלוקים מה שאתה רוצה, אותך אני לא עוזב!" כך היה תמיד אומר. שבועיים לפני פטירתו, כשהוא מחובר לצינורות, כולו דואב, שאלו נכדו: "סבא אתה מרגיש טוב?" תשובתו היתה: "איך אפשר להרגיש טוב, אם המשיח עוד לא בא!"

(נר לשולחן שבת)

רבינו ה"בן איש חי": הבונים בתי כנסת בחו"ל אינם מתיישרים מן הגאולה, אלא אדרבה הם מצפים לגאולה ומאמינים בדברי רבי אלעזר הקפר במסכת מגילה: "עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, שיקבעו בארץ ישראל" - כל הבנין כמו שהוא עם הקרקע שמתחתיו יגיע לארץ ישראל בדרך נס.

את אותו בנין חזק חשוב ומפואר של בית הכנסת הם בונים לכבוד עלייתו לארץ ישראל, כי זה בית הכנסת ישאר לעולם! זכות מצוה זו וזכות אמונתנו בנס זה תגן עלינו שנזכה לגאולה! (מתוך קונטרס "בית תפילה" עיי"ש)

'בכל רגע עשוי הבנין הזה עם כל יושביו לעוף ישר לארץ ישראל!'
ציפיתו לישועה של האדמו"ר מקלויזנבורג היתה מלאה ביטוי וממשות.

היה זה בשנת תשל"ו, בצאתו מיוניון סיטי לביקור בארץ ישראל, אמר לאנשי הקהילה שכדאי להם שלא יצאו כלל מבנין הישיבה ובית המדרש, והסביר דבריו, מכיון שפעמי משיח קרובים מאד, ואמרו חז"ל 'עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבחו"ל להקבע בארץ ישראל', ואם כן בכל רגע עשוי הבנין עם כל יושביו לעוף מפה ישר לארצנו הקדושה... (לפיד האש")

הכל לקראת המשיח - דיבר מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן על מה שנכנס מאד השימוש בכלי פלסטיק בכל שטחי החיים, וראה בזה רבינו הכנה לימות הגאולה, כדי שלא יצטרכו לטלטל ולסחוב חפצים כבדים כדי להטבילם. לכן מייצרים היום הכל מפלסטיק, שהוא חומר שאינו מקבל טומאה. ("מזקנים אתבונן" ח"ג)

ורעו הטוב, הגאון רבי משה סולובייצ'יק אמר שמה שנתחדש בדור האחרון יצור פלסטיק לכל צורותיו, אולי הוא משום שצורת החיים השתנתה, ולכשיבוא המשיח לא נוכל להשתמש בכלים שלנו, שהרי הם נטמאו ולא נוכל להטבילם ולטהרם, סיבבו משמים שנוכל להמשיך ולנהל את צורת החיים הרגילה בכלי פלסטיק, שאינם מקבלים טומאה. ("והאיש משה")

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד נצטווה על ידי רופאו לטייל ולשאוף אויר צח. יצא מחוץ לעיר העתיקה וטייל בשכונות קטמות ובקעה.

רבינו התעכב מפעם לפעם בסיוור והביע התפעלות וסיפוק מיופיים של הבנינים. באותן השנים בשכונות ההן גרו ערבים נוצרים, מהעשירים ביותר, הבנינים נבנו אחרת מהבניה הרגילה בירושלים, אלו היו וילות מפוארות עם גינות יפות.

תמה חתנו, ר' מנדל פרידמן: "הלא בנינים אלה אינם שלנו, הם של גויים!?" ענה רבי יוסף חיים: "אבל בסופו של דבר הם יהיו שלנו!" ("שרשרת הדורות" ח"ד)

"אתה תקום תרחם ציון..."

בביקורו של ה"אמרי אמת" בארץ ישראל בשנת תרפ"ז יצא קודם הנץ החמה לטייל בעיר העתיקה סמוך לשער ציון הנשקף על פני הר הזיתים. הרבי התהלך אנה ואנה שקוע במחשבות. סיפר הגה"ח רבי שמאי גינזבורג: פניו של ה"אמרי אמת" זהרו. לפתע פנה אל המלווים ואמר: 'כתוב בנביא "על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו". שאל הרבי: "לא יחשו, מה הם אומרים?"

"אף אחד לא ענה" אמר רבי שמאי "היה לנו ברור שהרבי מתכוון להשיב בעצמו". הביט ה"אמרי אמת" אל הר הזיתים, לצד מזרח שהתחיל להאיר, ואמר בהתרגשות רבה: "הם אומרים 'אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד!'"

(הגאון החסיד - כדברי הגמ' מנחות פז.)

הגאון רבי נחום זיו, בנו של הסבא מקלם המשיח את הציפיה למשיח היתה זו משפחה בעיירה, שאחד מבניה נהיה רופא, הוא עבר לעיר הגדולה, שם הצליח והפך לרופא גדול ומפורסם מאד. בכל פעם שאחד מבני המשפחה היה חולה, היו מודיעים זאת לרופא, והוא היה קובע תאריך שביום פלוני הוא יבוא.

כאשר הגיע אותו יום, ציפו לו מאד כל בני המשפחה. המתינו לבואו. והנה שמעו דפיקות בדלת. היתה זו ילדה של השכנים שביקשה מלח. אחר כך שוב דפיקות בדלת, רצו כולם לפתוח, היה זה הדוור - נושא המכתבים שהביא איזו איגרת. ושוב דופקים בדלת, הפעם היה זה עני. ושוב דפיקות, הפעם היה זה שכן, שביקש פטיש. וכן ארע עוד כמה וכמה פעמים...

מכל מקום, הציפיה שלהם לא ירדה כלל, כי הם היו בטוחים שהוא הרופא, בן משפחתם יבוא כמו שהוא הבטיח.

כך צריכה להיות הציפיה לביאת משיח צדקנו, כי הוא בא יבוא בלי שום ספק - אשרי המחכה והמצפה לו! ("שלמי תודה")

נשאל הגאון רבי חיים פאלאג'י, מה יברכו על הגאולה? והשיב: "הקשית לשאול הלכתא למשיחא. ונראה שמברכים ברכת 'גואל ישראל' - אשר גאלנו מגלות המר הזה, וכסדר שתקנו ב'הגדה של פסח'. וגם ברכת 'שהחינו', שזכינו לזמן הזה, כי בוודאי יקבעו את יום הגאולה ליום טוב.

ושמעתי שכן דעת מורינו 'כנסת הגדולה' כי יום הגאולה הוא יום טוב גמור ויקדשו עליו, ובכלל קידוש היום לברך זמן". (שו"ת "לב חיים" ח"ב מ"ב ועיי"ן "מנחת שלמה" ח"א צ"א כ"ז רשימת הברכות שיברכו בעו"ה)

יש להזהר לענות אמן אחר ברכת "המחזיר שכינתו לציון", כי מצוי ששוכחים לאומרו מחמת אמירת ה"מודים"...

ומעשה באחד שהיה מתענה על אורך הגלות, ונתגלה לו בחלום שהקטרוג הוא על שהעולם אינם משגיחים לענות אמן על ברכות הגאולה, ורמז בדבר, שנאמר: "למען ציון לא אחשה, ולמען ירושלים לא אשקוט". (לבוש סוף א"ח, כה"ח פי"ה)

רבי ירמיה ציווה לפני מיתתו: תלבישוני בגדים מגוהצים ונאים - כהוגן וכראוי, תנו נעלי ברגלי ומקלי בידי והשכיבוני על צידי, שכאשר יבוא משיח אהיה מוכן לעמוד מיד! אמר זאת כדי לחזק את האמונה בביאת המשיח ותחיית המתים. (ירושלמי כתובות י"ב ג')

בא יהודי ובירך את הרב מברייסק שיזכה לקבל פני משיח צדקנו. שאלו הרב מברייסק: "היכן המקור שאכן נלך להקביל פני משיח?" לא ידע להשיבו. הלך היהודי לרב מטייבין ושאלו זאת. בגאונותו השיבו מיניה וביה: "רש"י עירובין מג עמוד ב'."

הגמרא אומרת שם: 'כבר מובטח להן לישראל שאין אליהו בא בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מפני הטורח'. ביאר רש"י: 'שמניחים צרכי שבת והולכים להקביל פניו'. ("נר"י ש"כ להרה"ג רמ"ו)

שבת נחמו

מנהג קדום בעיר חיפה ללכת במוצאי שבת נחמו למערת אליהו הנביא להעביר על גאולת ישראל ולבקש על שובו, לבשר הגאולה, ומתקבצים לשם מכל העיירות וגם מירושלים ינהרו אליה לשמוח בשמחת הלילה הזה, כי עושים שם היולול לכבוד אליהו. (מנהגי א"י)

כתב המהרי"ל: שבת נחמו הוא שבת הסמוך אחר ט' באב וישמחו כל העם ויבטחו בנחמת ביאת הגואל. וראוי להתענג בו יותר משאר שבתות השנה. ("יוסף אומ"ן")

פְּנֵי נִי קֹדֶשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

א ווארט אויף ט"ו באב

הלימוד בשעות השינה - תיקון לחטא המרגלים

מכאן ואילך דמוסיף יוסיף (תענית לא, א). וברש"י: "מחמשה עשר באב ואילך דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו".

נהנה זה לעומת זה עשה האלקים. בחטא המרגלים מצינו המושג "יום לשנה", כדכתיב (במדבר יד, ד): "יום לשנה יום לשנה תשא את עוונותיכם ארבעים שנה", ולהבדיל, בעסק התורה הקדושה ג"כ מצינו מושג של "יום לשנה", כמו שנאמר (ישעי' נח, ב): "ואותי יום יום ידרושון", ודרשו חז"ל (תניגה ה, ב): "כל העוסק בתורה אפילו יום אחד בשנה מעלה עליו הכתוב כאילו עסק כל השנה כולה".

לפי זה יש לומר, שבחמשה עשר באב - לאחר שכבר מתו כל אלו שהשתתפו בחטא המרגלים - נצטוו ישראל להוסיף חיל בלימוד התורה, כדי להביא לשלימות תיקון חטא המרגלים. "יום לשנה" של תורה כנגד "יום לשנה" של חטא המרגלים.

ברם, לכאורה קשה, איך שייך לתקן פגמים על ידי עסק התורה?! הרי האדם מחוייב לעסוק בתורה בכל רגע, גם מבלי שיהיו בידו פגמים וחטאים מן העבר, ואם כן, איך ניתן לתקן חובות ישנים על ידי דברים שהוא מחוייב בהם עכשיו?!

ונראה בהקדם מה דאיתא בגמרא (ברכות ה, א): "אם רואה אדם יסורים באים עליו יפשפש במעשיו, יפשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה", וביארו צדיקים, שכאשר האדם רואה שכבר שב בתשובה על מעשיו הרעים, ואעפ"כ יש לו קשיים ויסורים, יתלה סביבת היסורים היא בגלל זמן העבירה, כי באותו זמן היה יכול לעסוק בתורה ולא עסק.

ואופן התיקון על זמני בטלה אלו, הוא, על ידי עסק התורה בזמני קושי וצער, או בזמנים המיועדים לשינה, כי התורה בזמנים אלו יש לה ערך כפול ומכופל, הן לשעתה והן עבור העבר.

ממילא, האדם שפשפש ולא מצא מעשים רעים שהוא צריך לתקן, יתלה שהמעשים עצמם נתקנו, והזמנים לא נתקנו, ולכן סיבב הקב"ה יסורים לידו, כדי שיעסוק בתורה מתוך יסורים וקשיים, ומתוך כך יתוקנו הזמנים שחלפו לריק.

לפי זה נאמר גם בידן, שעסק התורה הוא תיקון לחטא המרגלים, דייקא כשעוסקים בתורה בזמני קושי וצער או בזמנים המיוחדים לשינה וכדו'.

לכן קבעו חז"ל, שדייקא האדם ש"מוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה" בשעות השינה, יהיהו פועל בתלמודו תיקון לחטא המרגלים, ומתוך כך "יוסיף חיים על חייו", היפך המיתה שנגזרה על ידי חטא זה.

(סעודה ג' תשכט)

א ווארט אויף די גאולה

הגאולה העתידה - בזכות תפילת מנחה

וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות (מלאכי ג, ד).

ידוע שהגאולה העתידה תהא בזכות יצחק אבינו ע"ה, כדמצינו בגמרא (שבת פט, ב), שלעתיד כאשר יאמר הקב"ה לאברהם וליעקב "בניך חטאו" יאמרו "ימחו על קדושת שמך", ורק יצחק אבינו יעשה את חשבון הזמנים שבהם יכלו ישראל לחטוא, ויקח מחצית מהם על עצמו, וכך יהיו נגאלים.

ונשמע מזה, שהתפילה המסוגלת ביותר לגאולה, היא תפלת מנחה - תפלתו של יצחק אבינו, שכלל בתפילה זו גם בקשה לגאולתם של ישראל (ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב) [בראשית כד, טג] - לפנות את חשכת הגלות, כנודע מ"כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע. וברבות העתים, נענה גם אליהו הנביא בתפילה זו ("אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה", ברכות ו, ב), ובקרב ממש נזכה גם אנו להענות בתפילה זו.

הוא אשר דיבר הנביא: "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים", תפילת המנחה של בני-ישראל תהא עריבה ומתוקה לפני הקב"ה, ותקובל לרצון, "כימי עולם" - בימי אליהו הנביא שנענה בתפילה זו, ועוד קודם לכן "כשנים קדמוניות" - בימי יצחק אבינו שהתפלל ונענה בתפילה זו, והכליל בה גם תפילה על הגאולה השלימה.

(סעודה א' פר' מטות-מסעי תשסו)

איסור עשיית מעשים רעים - גם כשהכוונה לטובה

לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו וגו'. עיניכם הראות את אשר עשה ה' בבעל פעור כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו ה' אלקיך מקרבך. ואתם הדבקים וגו' (דברים ד, ב).

צריך להבין השייכות בין הלאוין ד"לא תוסיפו" ו"לא תגרעו" לבין הפסוק שלאחריו "עיניכם הראות וגו'".

ונראה, שלפעמים האדם רוצה להוסיף או לגרוע מן המצוות עם כוונה טובה לשם שמים, למשל, הוספה על המצוות - לשם תוספת דביקות והתקרבות להש"ת, או גרעון מן המצוות - כדי שיוכל לקיים מצוות אחרות במקום מצוה זו, וכדו'.

והדבר פשוט שכוונה זו אינה מעלה ומורידה, ואינה נותנת לאדם היתר לעבור על לאו ד"לא תוסיפו" או "לא תגרעו", כי אף שמחשבתו לטובה, עם זאת מחשבה טובה מועלת רק באופן שהמעשה הוא טוב, מה שאין כן, עבירה שיש בה מחשבה טובה, אין בה שום צד היתר.

וראיה ברורה לכך מצינו מהמגפה בשיטים, כי הנה דרך העבודה של "פעור" היתה על ידי שהיו יוצאים שם לבית-הכסא, ומסתמא היו יהודים שעשו כן לא לשם עבודה, רק אדרבה כדי לבזותו, ובכל זאת מתו במגיפה.

ומדוע?! כי מעשה רע נחשב כ"רע" גם אם הכוונה היא טובה - כדי להרחיק מן הכיעור ולבזו לו.

זהו תבנית הכתובים: "לא תוסיפו... ולא תגרעו ממנו", גם כשכוונתכם בכך היא לטובה כדי "לשמור את מצוות ה' אלקיכם".

ומביא הכתוב ראייה לכך מ"בעל פעור", כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו ה' אלקיך מקרבך, גם לרבות אנשים שעשו זאת עם כוונה טובה כדי לבזות עבודה-זרה. כי מעשה רע עם כוונה טובה אסורה בתכלית האיסור כמו מעשה רע עם כוונה רעה.

(קידושא רבה תשסו)

משה רבינו אומר לבני ישראל את מעלת וסגולת השבת

ואתם הדבקים וגו'. ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וגו'. כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו. ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת וגו' (דברים ד, ח).

יש לפרש בדרך רמז שפסוקים אלו נסובו על "שבת קודש" שהיא מתנה שהעניק הקב"ה לישראל עם קרובו, ובה בני-ישראל דבוקים לקונם ביותרת הדביקות מבשאר הימים.

על כך אומרת התורה: "ושמרתם" את השבת ב'סור מרע' (שמור את יום השבת לקדשו), ו"ועשיתם" את השבת ב'עשה טוב' (זכור את יום השבת לקדשו), "כי הוא חכמתכם ובינתכם", שעל ידה אתם זוכים לחכמה בינה ודעת דקדושה באופן נעלה ביותר, כמו שכתוב (שמות לא, יג): "אך את שבתותי תשמורו... לדעת כי אני ה' מקדשכם" (השפעת דעת דקדושה - הכלולה מחכמה ובינה - על ידי שבת קודש).

ומוסיף הכתוב תלת מילי מעלייתא במעלת השבת ובעבודת הקודש שבה:

א. "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו", רמז שעל ידי שמירת שבת כהלכתה זוכים להבטחת חז"ל (שבת ק"ח, א): "נותנים לו משאלות לבו".

ב. "ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים", רמז לדברי ה'קדושת לוי' (פר' בהר) בשם האר"י ז"ל, שמשא צוה לישראל "שהיה נוחים בשבת לא בשביל מנוחת עבודתם, רק מחמת שצוה השי"ת לשבות בשבת", והיינו, שבאמת השבת היא בבחינת "משפטים" שיש בהם הגיון שכלי, ואעפ"כ גוי גדול מקיימים את השבת בבחינת "חוקים", לא בגלל הטעם השכלי שבה, אלא בגלל שכך צוה הקב"ה.

ג. "ככל התורה הזאת אשר אנכי נותן לפניכם היום", רמז לרב חילה של שבת קודש שהיא שקולה כנגד כל התורה כולה (כ"ל נדביר שבתא כאילו נטיר ארייתא כולה". זוח"ב פט, א).

(סעודה א' תשלח)

מעלת ט"ו באב ויום כיפור
- קירוב מתוך ריחוק

לא היו ימים טובים לישראל חמשה עשר באב וכיום
הכפורים וכו' (תענית פ"ד מ"ח).

יש לפרש מעלת שני ימים טובים אלו, עפ"י מה שידענו
שהאור הבוקע מתוך החושך מאיר פי כמה מהאור הבוקע
מתוך האור, וכמו כן הקירוב הנובע מתוך הריחוק הוא
קירוב גדול ועצום פי כמה מקירוב הנובע מתוך קירוב.

והנה, בחמשה עשר באב "כלו מתי מדבר", ואז נתקרב
הקב"ה למשה ולישראל, כי במשך שנות המדבר לא נתייחד
הדיבור עם משה "פנים בפנים" (תענית ל, ב, וברש"י שם), ונמצא
שיום ט"ו באב היה יום של קירוב לאחר ריחוק של עשרות
שנים.

כמו כן ביום הכיפורים נתן הקב"ה למשה את הלוחות
השניות, והיה זה יום של קירוב לאחר תקופה של ריחוק -
מי"ז בתמוז ואילך.

לפיכך אין לך ימים טובים גדולים מאלו, מאחר שהם
"ימים טובים" הבוקעים מתוך תקופה של חשכות וריחוק,
כ"נהורא דנפיק מגו חשוכא" (זח"ב קפד, א).

(סעודה ג' תשלז)

שיחת קודש
על הפירה

על האדם לצעוק להקב"ה "אבא"
עד שנתעלה למדרגת "בן"

ידוע המעשה המובא ב"דברי יחזקאל" (פר' מסעי): "הרה"ק
רבי ר' אלימלך אמר, מי שמכיר את הצדיק הקדוש רבי
פנחס מקארץ ז"ל הוא מסוגל ליראת שמים, וכאשר שמע
זאת בנו הקדוש רבי אלעזר ז"ל נסע לרבי פנחס מקארץ,
ואמר הקדוש רבי אלעזר בעת שישב על השלחן של הקדוש
רבי פנחס 'טאטע', אמר הקדוש רבי פנחס 'דלמא לאו
אביו הוא', ולא השיבו כלום."

"כשנסע הקדוש רבי אלעזר לביתו וסיפר לאביו הקדוש
רבי ר' אלימלך את הני"ל, שאל הקדוש הרבי רבי אלימלך
לבנו הני"ל: 'מה השבת לו', ואמר 'לא השבתי לו כלום'. אמר
לו: 'היה לך להשיב לו, הלא כתיב (דברים לב, ז) **שאל אביך** -
מען לייט זיך א טאטע'."

לפי זה מפרש ה"דברי יחזקאל" את הפסוק (ירמ' ג, ד):
"הלא מעתה קראת לי אבי', הגם שאינו במדרגה זו שיקרא
להקב"ה 'אבי', **אם בכל כוחו יתחוק ויקרא 'אבי', יעזור לו
הקב"ה שיגיע לבחינת 'אלוף נעורי אתה'**" (מדרגת "בן").

כיו"ב מובא ב"דברי אלימלך" (גראדזיסק; להושענא רבה) בשם
אביו הרה"ק ממאליניצא ז"ע בשם "מרן מוריני הרב דוב
בער זצ"ל" המגיד ממעזריטש ז"ל: "**צריך אדם לצעוק
ולקרוא להקב"ה אב עד שנעשה אב**".

המורם מזה, שגם כשאין רואה את עצמן במדרגת
"בן" לאבין שבשמים, אף על פי כן עליך לצעוק להקב"ה
מעומק הלב "טאטע, טאטע", ומתוך כך יסייעו בעדך משמי
שמיא שתגיע אכן למדרגה זו של "בן" העושה רצון אביו
באהבה ללא גבולות.

(סעודה ב' פר' מטות-מסעי תשסו)

כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו (דברים ד, ז).

פעם הגיע הרה"ק רבי ישראל מרוזין ז"ע לבקר את חסידיו באחת מערי פולין. בשהותו שם נכנסו אליו כמה חסידים,
וסיפרו לו אודות חסיד רוזין המתגורר בעירם ומתפלל בשעה מאוחרת, וכאשר שואלים אותו על כך, הריהו עונה: "גם
הרבי מתפלל מאוחר", והם מתביישים בכך.

שלח הרבי לקרוא לחסיד הלז, ואמר לו:

מעשה ביהודי אחד שזוגתו היתה אופה ומבשלת ומכינה לו 'מיטאג' דבר יום ביומו, ובכל יום בשעה קבועה היתה היא
מביאה לו את ה'מיטאג' לחדר-עבודתו.

פעם התעכבה האשה ולא הביאה את ה'מיטאג' בעתו ובזמנו, הוא המתין שעה ושעתיים ויותר, ועדיין האוכל לא בא.
לעת ערב הגיע המאכל המיוחל, אולם, לאכזבתו הובא בפניו "קאשע", ותו לא.

אמר האיש לאשה: "מילא, אם הייתי ממתין שעה ארוכה, ובסוף הייתי מקבל ארוחה דשנה, ניחא. אולם, כאן, גם
חכיתי שעה ארוכה וגם קבלתי מאכל עלוב ביותר. לשוא חכיתי!!!" ולא רצה לאכול מה"קאשע".

הפטיר הרבי ואמר: "הקב"ה ממתין בכל יום לתפילות בניו אהוביו. כשהתפילה בוששת לבוא, והיא מגעת בשעה
מאוחרת, אזי אם התפילה היא תפלה דשנה, כראוי וכיאה, אזי אומר הקב"ה, שהיה כדאי להמתין, אבל אם בסוף מגעת
תפילה כגומה ומחוסרת-שלימות, אומר הקב"ה: 'על תפילה כזו לא היה כדאי להמתין זמן רב כ"כ', והיא אינה מתקבלת
לרצון"...

נענה החסיד ואמר: "במה דברים אמורים, כשאין 'שלום בית', אבל כשיש 'שלום בית', אז האיש מקבל את ה'מיטאג'
בתשואות חן, גם כשזה מגיע בזמן, וגם כשזה מגיע מאוחר, גם כשזה 'קאשע' וגם כשזה מאכל העולה על שלחן מלכים"...
קילס הרבי את דבריו, ואמר בשמחה: "בדרך כלל כשאני נוסע למקום מסויים, אני יודע מה עלי לתקן שם, ואילו
בנסיעה זו לא ידעתי מדוע סיבכו מן השמים שאגיע הנה?!"

"אולם, עכשיו לאחר שמיעת דיבורים אלו, הריני מבין היטב מדוע נסתבבה ביאתי הנה, כדי לשמוע ולהבין שכאשר
יש שלום-בית בנינו לבין אבינו שבשמים, אז התפילה מתקבלת לרצון בכל מצב, גם כשהיא רחוקה מן השלימות".

(שיחת קודש - תמוז תשס)

שמור את יום השבת לקדשו וגוי' (דברים יב, ב).

כאשר ביקר כ"ק מהר"ם מבילגורייא ז"ע במנססת - במסגרת ביקורו המרומם ברחבי אירופה - סעד את סעודת
השבת בבית המרא דאתרא הגה"צ רבי דוד צבי שנייבלג זצ"ל. בסעודת יום השבת הגישו לפניו "אייער מיט צוויבל",
שפרוסות של מלפפונים ועגבניות מעטרים את הצלחת מסביב - מעשי ידיהן להתפאר של בנותיו של המרא דאתרא
זצ"ל.

הגיב כ"ק מהר"ם ז"ע: אבותיי לא אכלו ירקות אלו עם ה"אייער מיט צוויבל", ואף אני לא אוכל.

אחד הנוכחים העלה בת-שחוק על פניו, וכ"ק מהר"ם ז"ע אמר לו: "די מיינסט אוודאי די בראדער מעשה", והלה
הנהן בראשו.

אז סיפר כ"ק מהר"ם ז"ע:

פעם הגיע יהודי מבראד אל כ"ק אבי ז"ל (מרן מהר"ד ז"ע), והביא עמו מלפפונים ל"כרפס" לכבוד ליל הסדר. היה זה
דבר-חידוש נדיר ביותר בימים ההם, כי בגאליציה לא גדלו ירקות בימות החורף, מחמת הקור והכפור, והלה קיבל את
ה"אוגערקעס" מפרץ שגידל אותם בתוך בית העשוי מזכוכית (דומת ה"חממת" בזמינינו).

כ"ק אבי ז"ל הורה שלא ישתמשו בירקות אלו בפסח, והנה, בעיצומו של החג הגיע החסיד בבהלה, ושאל, מה נעשה
עם ה"אוגערקעס", ואמרו לו, שהרבי הורה להניחם בצד ולהמנע מלאכלם.

היהודי הלז השמיע אנחת רווחה, וסיפר:

"כעת נודע לי שהפריץ רימה אותי, ולצורך גידול ושימור ה'אוגערקעס' במקום הקור משח אותם ב'ספירט' (אלכוהול)
שהוא חמץ גמור, ולכן באתי במרוצה להסיר מכשול, וב"ה, שהרבי בעצמו ברוח קדשו הסיר את המכשול החמור".

כשסיפרו זאת לכ"ק אבי ז"ל, אמר: "אל תחשבו שהיה כאן 'רוח הקודש'. רק ידעתי שזהירות ממשוה חמץ הוא דבר
קשה יותר, והאדם מצד עצמו אינו יכול להיות נוהר בכך, רק מאכלים שעלו על שלחן אבותינו בפסח, טמונים בהם
תפילות אבותינו מימי קדם שלא יכשלו בהם במשוה חמץ ח"ו, ומכח תפילות אלו המאכלים שמורים מאליהם. ברם,
ה'אוגערקעס' לא היה בימי אבותינו, ולכן לא התפללו עליהם שיהיו משומרים ממשוה חמץ, וגלל כן, לא יכולתי לקחת
אחריות על אכילתם בפסח, ולכן הוריתי שלא לאכלם".

הפטיר כ"ק מהר"ם ז"ע: "כאשר אוכל אני ממאכלי השבת ומחלק מהם שיריים, הלא היא עבודה גדולה ונשגבה,
וכיצד יכול אני לעשותה?! רק מכוחם של אבותי הקדושים, כיון שהם היו מחלקים שיריים יכול גם אני לעשות כן".

"אם כך, יכול אני לעשות זאת רק במאכלים שגם הם חילקו מהם שיריים, אבל את הירקות הללו - שהם לא אכלו
בסעודת שבת ולא חילקו מהם שיריים - אין גם לי את הכח לחלק מהם שיריים".

(קידושא רבה פר' וירא תשסד)

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יצחק פרידמן מבוהוש זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי שלום יוסף פרידמן משפיקוב זצוק"ל (נסתלק י"ד אב (תשנ"ב)

יהודי הדור בלבשו נקש על דלתו של רבינו הקדוש מבוהוש זצוק"ל, בשדרות רוטשילד 112 בתל אביב. הרבנית הצדקנית פתחה את הדלת וקבלה את פניו בסבר פנים יפות, ושאלה לרצונו. האיש כחכר קלות בגרונו ואמר: "ברצוני לבקשכם טובה קלה, הילדים הדרים בבנין מגוריי, קורעים את המכתבים שאני מקבל, ברצוני לשאול אם אוכל לבקש משולחי המכתבים, שמהיום ישלחו את המכתבים לכתובת שלכם, ואני אבוא לקחת מכאן את הדואר שיגיע על שמי". הרבנית שכבר עשרות ומאות פעמים בחייה סיכנה את נפשה בעבור הזולת, לא חשבה רובה על בקשה קלה שכזו, וענתה מיד, "מה השאלה, דואי, ונשמור בעבודך את המכתבים בשמחה רבה".

למחרת דפק שוב היהודי בדלת, ובירר אם כבר הגיע מכתב בעבורו. "עדיין לא", נענתה הרבנית. כעבור יום, הופיע שוב היהודי לשאול אם הגיע מכתב. אך לא, לא הגיע מכתב. וכך במשך מספר ימים הגיע היהודי בכל יום לדרוש את מכתביו, שמשום מה התממהו מלהגיע.

הרבנית כבר החלה לחשוש שדבר מוזר קורה כאן, ונכנסה אל בעלה רבינו מבוהוש, וסיפרה לו כל דבר המעשה, ברצונה לשמוע חוות דעתו הקדוש. רבינו שהיה אוהבן ולבין של ישראל, לא היה צריך להרהר יותר מרגע קל, ואמר, "ברור לי, שאותו יהודי פשוט רעב, ורק בשביל זה הוא דופק כל יום בדלת, כדי שיזמינו אותו לארוחה משביעה".

למרות שהרבנית היתה אמונה כל ימי חייה על מצות הכנסת אורחים בהידור רב, אך כאן תהתה בקול ושאלה, איך אוכל לשאול לאדם הלבוש בהידור רב כל כך אם הוא רעב, ואם הוא רוצה לאכול משהו, הוא הרי יפגע מאד. "העצה פשוטה" - נענה רבינו, מחר כשיבוא אותו יהודי, תגידי לו שאולי הדור עדיין לא עבר היום, ולכן כדאי שיכנס לבית וימתין מספר דקות. כשאורח נמצא בבית וממתין, זה כבר מן הנימוס להציע לו קפה ומזונות, והמשך כבר יבוא לבד...

כמוכן שלמחרת עשתה הרבנית כדברי רבינו, ואכן היהודי לא התנגד לטעום קפה ומזונות, שבהמשך נהפך לארוחה קבועה, ובכל יום ויום הגיע היהודי לאכול ארוחת צהריים בבית רבינו - כמו יהודים רבים אחרים, כשהרבנית טורחת להכין ולהגיש בעבורם את המזון, תוך שהוא שוכח כלל, לדרוש ולשאול אם הגיע דואר עבורו... זהו דוגמא אחת מיני רבות, על האהבת ישראל שיקדה בעצמותיו של רבינו זי"ע, ודקות הבחנתו במה שחסר לזולת.

ההתרגשות של רבינו בביתו של הרבי הקדוש מצאנו זצוק"ל

והנה בין לגבי הזכר לחורבן ובין לגבי נכסי הגר, אומר אותנו אמורא רב חסדא, שאמה על אמה הוא **כנגד הפתח**. ועל פי זה העליתי לדינא, שכשם שלגבי נכסי הגר אומר הרשב"ם להדיא, שהכוונה הוא "**בכותל שכנגדו**", דשם נראה יותר לנו, שהוא הדין לגבי האמה על אמה שעושים זכר לחורבן, שצריך גם כן להיות "**נוכח הפתח**". ואכן כך נהגתי בפועל בשיבת חכמי לובלין, שהשארתי את הזכר לחורבן נוכח הפתח. וברוך השם עכשיו הנני רואה שכוונתי בזה לדעתו הגדולה של רבינו הקדוש מצאנו זצוק"ל, כמו שאני רואה כאן בביתו הקדוש, שהאמה על אמה הוא נוכח הפתח.

ומסיים הרבי הקדוש מצעשינוב את סיפורו, שבאמת במהרש"א (ב"ב ס:ו) כבר רואים, שהוא מדמה את הענין של אמה על אמה, הכתוב אצל נכסי הגר, לענין של אמה על אמה הכתוב אצל הזכר לחורבן.

שר התורה מבין את הפיוט על פי דברי התוספות בדף היומי שלנו

כשהייתי לפני הרבה שנים בשבת קדש בלונדון, הזלתי דמעה בשעת רעוא דרעיון בית המדרש סאטמאר, כשקבוצה של ילדים שרו שם ברגש רב, ו**יזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות**. שואל שר התורה מרן הרב מטשעביץ זצוק"ל על לשון הפיוט, למה הכתוב דוקא לשון של ראייה, ו**יזכו לראות**, למה לא כתוב **ויזכו לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות**, למה כתוב דוקא הלשון ראייה - **לראות**.

ענה גאון ישראל מרן הטשעבינער רב זצוק"ל, תשובה מהתוספות בדף היומי שלנו (ב"ב נט), דהנה המורא אומרת במסכת בבא מציעא (פה), כל שהוא תלמיד חכם, ובנו תלמיד חכם, ובנו תלמיד חכם, שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר (ישעיה נט, כא) ואני זאת בריתי וגו' לא ימוש מפך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. מאי אמר ה', אמר הקדוש ברוך הוא, אני ערב לך בדבר זה. מאי מעתה ועד עולם, אמר רבי ירמיה, מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה.

ומחדש התוספות בדף היומי שלנו (ד"ה והחוט המשולש), שזה דוקא כששלשתן ראו זה את זה, דהיינו שהסבא התלמיד חכם ראה את בנו התלמיד חכם ואת נכדו התלמיד חכם, אזי יש הבטחה זו, ששוב אין התורה פוסקת מהם לעולם.

הסביר רבינו, שעל פי זה מובן הפיוט, בדוקא מבקשים ו**יזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות**, כי דוקא כשכל השלשה דורות של תלמידי חכמים רואים זה את זה, אזי זוכים להבטחה ששוב אין תורה פוסקת מזרעם לעולם.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"ב דף נט, כ"ג אדר תשע"ז)

הרבי של כלל ישראל פוסק הלכה למעשה מדברי הרשב"ם בדף היומי שלנו

נספר סיפור נפלא מהרבי של כלל ישראל, ראש ישיבת חכמי לובלין, מייסד לימוד הדף היומי, מרן הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל, שחידש הנהגה למעשה על פי דברי הרשב"ם בדף היומי שלנו. וכך סיפר הרבי הקדוש רבי שלום יחזקאל שרגא מצעשינוב זצוק"ל: פעם כשביקר רבינו רבי מאיר שפירא בעיירה צאנז, הלך לבקר אצל זקנתי הצדקת מרת נחמה רובין ע"ה, בתו של הרבי הקדוש הדברי חיים מצאנז זצוק"ל, שזכתה לגור בבית אביה הקדוש לאחר הסתלקותו.

והנה כשרך דרך רבינו רבי מאיר שפירא במפתח הבית, וראה שיש נוכח הפתח, אמה על אמה קלוף מן הסידי, נעצר ושאל בהתרגשות, מי עשה זאת. השיבה זקנתי, שאביה הקדוש מצאנז עשה זאת בידי הקדושים בעצמו. כששמע כך רבינו נענה ואמר בשמחה, ברוך שכוונתי לדעתו הגדולה והקדושה.

ורבינו הסביר: בשולחן ערוך (או"ח סי' תקס"א) נפסק, משחרב בית המקדש, תקנו חכמים שהיו באותו הדור, שאין בונים לעולם בנין מסוייד ומכוייר כבנין המלכים, אלא טח ביתו בטיט וסד בסידי, ומשייר מקום אמה על אמה **כנגד הפתח** בלא סידי. ויש בזה מבוכה גדולה בפרי מגדים ובשערי תשובה, מה הכוונה "**כנגד הפתח**", האם נוכח הפתח, או סמוך לפתח, או למעלה מהפתח, או רחוק מהפתח.

והנה כשגמרתי בסיעתא דשמיא לבנות את בנין הישיבה - ישיבת חכמי לובלין, לא ידעתי באיזה מקום להניח את האמה על אמה מקולף. עד שפשטתי את מבוכת הפוסקים על דעותא דנפשיא, שהכוונה של "**נגד הפתח**", הוא **נוכח הפתח**. דהנה מקור דברי השולחן ערוך, הוא במסכת בבא בתרא (דף ס:ו), **סד אדם את ביתו בסידי ומשייר בו דבר מיעוט, וכמה, אמר רב יוסף אמה על אמה, אמר רב חסדא כנגד הפתח**. והרשב"ם אינו מבאר מהו **כנגד הפתח**.

אמנם כמה דפים לפני זה בדף היומי שלנו (ב"ב נג:), אומר הרשב"ם על מה שכתוב בגמרא, **אמר רב דימי בר יוסף אמר רבי אלעזר, המוצא פלטרין בנכסי הגר, וסד בהן סיוד אחד או כיוור אחד, קנאן. וכמה, אמר רב יוסף, אמה. אמר רב חסדא, וכנגד הפתח**. מבאר הרשב"ם, המוצא בנכסי הגר פלטרין בניין שאין חסר שם כלום, ואין לו מה לחדש בה שתהיה לו חזקה. וסד בהן סיוד, טיח בסידי. או כיוור, ציורין מחוקין על הקיר, קנאן בקנין חזקה. וכמה הוי יפוי להחזיק, **אמה, וכנגד הפתח - דרך כניסת פתח הבית בכותל שכנגדו**, דשם נראה יותר לנו, אבל במקום אחר בבית צריכים לסייד יותר מאמה.

שלשה דורות של תלמידי חכמים

בשבת קודש, שבת פרשת חוקת, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא. הפסוק (במדבר יז, ז) **ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי ולקחו לטמא**, בן אדם רוצה לקחת את עצמו לצאת משערי הטומאה ולהיכנס לשערי הקדושה, מה הפתרון לזה, **ונתן עליו מים חיים, אין מים** אלא תורה, בזכות לימוד התורה יזכה להיטרה מטומאתו ולהתקדש בקדושת התורה. ואיך הוא יכול לזכות שההתעוררות תחזיק מעמד זמן רב, **אל כלי**, על ידי שיכניס את ההתעוררות **לכלי** של מצוה. כידוע דברי הקדושת לוי (שבועות) שמביא דברי הרמב"ן (האמונה והבחון פי"ט) על הפסוק בשיר השירים (ז, ב), **אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ**, כשמגיע לאדם התעוררות של ראה ואהבה לבורא ברוך הוא, תיכף ומיד יעשה לזה כלי, יעשה מצוה או יתן צדקה או ישב ללמוד, כי ההתעוררות שבא לאדם, הוא אור שנשפע עליו מלמעלה, וזה נקרא נשמה, והאדם צריך להלביש את זה בגוף, כדי שיהיה לזה קיום לעולם. וזהו כוונת הפסוק, **אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ**, חפץ הוא מלשון חפץ וכלי, ההתעוררות אהבה שבא לאדם, יש להניח תיכף ומיד בכלי, למען יעמדו ימים רבים.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א

נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (קיא, טו), אנחנו גם מתפללים את זה בהלל, קול רנה וישועה באהלי צדיקים. אתמול ביום שני בשבת ט"ז לחודש תמוז, זכיתי להשתתף בשבע ברכות האחרון, של נכדו חביבו של הצדיק, הוד כ"ק מרן הרבי מצאנז שליט"א.

החתן המופלג בתורה ביראת שמים טהורה, לוי יצחק הלברשטאם שליט"א, בנו של הרב הגאון המרביץ תורה רבי אהרן יוסף שליט"א, נכדו של ידידי איש האשכולות רבי שמואל שליט"א. הכלה בת הראש ישיבה הידוע, רבה של קהילת צאנז בארה"ב, שמו הולך לפניו.

אני משתוקק תקופה ארוכה לבוא הרבי מצאנז שליט"א. ידידי רבי שמואל הלברשטאם שליט"א הביא אותי לפני כמה שנים, לשבת יומא דהילולא קדישא, של עמוד צלותהון דישראל, מרן הרבי הקדוש השפע חיים מצאנז צוק"ל, בצילו של הוד כ"ק מרן הרבי שליט"א, שבת שאני לא ישכח בס"ד כל החיים, והלואי שאזכה לבוא עוד בס"ד. הרבי שליט"א מעיין המתגבר בתורה, אומר פשעטיל, ומי שלא זכה לראות ולשמע את הפשעטיל, לא יבין מה הכוונה, 'ש' ושמח ומתענג בתלמודו', כלשון קדשו של שר התורה מרן הרבי הקדוש בעל האבני זור מסוכטשוב צוק"ל, בהקדמה לספרו אגלי טל.

ואם חשבתי שיש רק פשעטיל, טעיתי, יש גם תורה, כמה פעמים בשבת קודש דברי אלקים חיים, בבחינת אם הרב דומה למלאך ה', תורה יבקשו מפייהו (מו"ק ז). מי שזוכה לגור בנתיניה ולא מפספס שום טיש ושום תורה, לא יכול להיות בשבת קודש במקום אחר, כי התורה נהפך לחמצן שלו, כך העיד לפני הרה"ג רבי אפרים פישל גרין שליט"א, מנהל רוחני של ישיבת היכל תורה צאנז בנתיניה.

אתמול בשבע ברכות היה לי עת רצון, גם לקבל השפעות טובות ממרן הרבי שליט"א, גם לשמח את הראש ישיבה החביב שליט"א, וגם לשמח את ידידי בנש"ק רבי שמואל שליט"א. אני מכיר לא מעט חתנים, חתן כזה שמלא וגדוש בתורה וביראת שמים, שזוכה לזה חן נדיר, קשה למצוא. הגמרא במסכת סוכה (מט:), אמר ר' חמא בר פפא, כל אדם שיש עליו חן, בידוע שהוא ירא שמים, אשרי יולדתו.

זכיתי בשמחה להתברך מהרבי שליט"א פעמיים. הרבי התעניין אצלי בתחילת השבע ברכות אם נטלתי ידים, הרבי מברך אותי לזכות להמשיך ביתר שאת להרביץ תורה ברבים.

זכיתי גם בחודש האחרון לפגוש את הרבי שליט"א בשמחה, ולספר לרבי על קהילת צאנז בחיפה, שהזמינו אותי לשאת נאום, פתחו שם בית ספר לבנות על טהרת הקודש. סיפרתי לרבי שליט"א כמה התרגשתי לראות את האברכים היקרים בצאנז בחיפה, הרבי אמר לי פעמיים ישר כח בהתרגשות. טייערע אידן - יהודים יקרים, כמה חשוב לבוא לבשר לצדיקים בשורות טובות, מבורך עד ערב הם שומעים על צרות ועל קשיים, 'כי ה' דיבר טוב על ישראל' (במדבר י, כט), הדבק במדותיו של הקב"ה.

הראש ישיבה שליט"א דיבר נאום חוצב להבות אש, והקדים שזה רק הכנה לדברי אלקים חיים של מרן הרבי שליט"א. הרבי שליט"א ברוב הענווה מרבה לדבר על ברא מזכה אב, בו בזמן שהרבי שליט"א יגע בתורה יומם ולילה, ממעט באכילה ושתייה. עיני ראו ולא זר, כשהביאו לפתן בסוף הסעודה לרבי, הרבי הסתכל בתמיחה, האם זה נחוץ עוד מאכל.

לפני שהרבי פתח את פיו בדברי תורה, הגיעו קבוצת בחורים שלמדו מסכת שבת בעיון, ושורו גראמען - חרוזים על החיבור שלהם למסכת שבת, על החיבור שלהם לשבת קודש אצל הרבי שליט"א בצל הקודש, 'מ'טוהט זיך ווייך בייים פייך די גרויסע קאך, אל מול פני הקודש מיט אַ מתנה - מסתופפים אצל השלחת אש בחמימות גדולה, נגיש מתנה מול פני הקודש. היה מרגש מאד לראות איך הרבי בירך את אותם בחורים, איזה שמחה הם גרמו לרבי, זה היה רק הכנה לדברי אלקים חיים של הרבי שליט"א.

מי ששמע את כל התורה שהרבי שליט"א דיבר בשבע ברכות, שמע תורה שיש שם פרד"ס, פשט רמז דרש סוד, שמע כמה מאושר יהודי שזוכה להיות דבוק בתורה, וכמה ההיפך. הרבי דיבר דברי מוסר, הרבי לוחם נגד המודרניזציה, והרבי מדבר איך ראוי להיראות התנהגות נכונה פון אַ חסידישער פֿאָרז - של בחור חסידי. ותוך כדי הרבי מספר סיפורים מאביו הקדוש דער פֿלאם פֿייגער - שלהבת אש. כשהרבי מדבר על אביו, ער פֿילט זיך אַן מיט טרען - הוא מתמלא בדמעות.

החתונה היתה סמוך ונראה ליומא דהילולא קדישא של אביו הקדוש, ומי ששמע מה שהרבי דיבר, חש שהרבי לא מחזיק טיבואת לנפשיה בכל מה שקורה במוסדות צאנז, הכל זה מכוחו של אותו זקן. מורי ורבותי, אמרתי אחרי השבע ברכות לבנו חביבו של הרבי שליט"א, שהתורה בשבע ברכות היה בשבילי לימוד מוסר, הרבי גם הזכיר בתורה כמה חשוב ללמוד מוסר וחסידות, והרבי אמר שכשלושים זאת, מבינים שגם דף גמרא זה מוסר.

בחוברת הנפלאה 'שפע חיים דברי תורה' שיוצא כל שבוע, הביאו ללומדי הדף היומי דברות קודש שהרבי הקדוש אמר כשנכנס למתיבתא בקרית צאנז בשנת תשכ"ד, הרבי צוק"ל הסביר 10 מהלכים להבין את דברי התוספות.

נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (קג, יז), וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו. החסד שהרבי הקדוש צוק"ל בדמים תרתי משמע, הקים את בית החולים לניאדו, ומי בעיקר נהנה מזה, עברתי שם אחרי השבע ברכות, בעיקר נהנים מזה עמך בית ישראל, לא אנ"ש ולא אוינעןעך, בודאי שאם יהודי ירא שמים צריך לא עליכם, או להבדיל בזמן שמחה, אז בודאי שלניאדו זה הצלה ענקית. דודי הצדיק ראש ישיבת בוהוש רבי יהושע ברים זצ"ל, הרבה נעזר בבית חולים לניאדו.

החסד שהרבי צוק"ל בנה, תוך כדי גייעת והרבצת התורה יומם ולילה במסירות נפש, זה עד עולם. קשה בכלל לדמיין איך העיר נתניה היתה נראית, בלי המסירות נפש של הרבי צוק"ל לכלל ישראל.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא, שיראה נחת ושמחה מכל הצאצאים, מכל החסידים מכל התלמידים, מכל עמך בית ישראל, כל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו, שיוכל להשפיע על כלל ישראל, תורה יראת שמים וחסד, ושכבר נזכה שהרבי ילווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ב דף כח, י"ז תמוז תשפ"ד)

בשבת נחמו קורין עשרת הדברות, ובשבעות קורין גם כן עשרת הדברות, כי בשבעות נתן הקדוש ברוך הוא את התורה לישראל, וכן כשיבא משיח צדקינו כתיב 'תורה חדשה מאתי תצא' (ישעיה נא, ד), לכך קורין עשרת הדברות בשבת נחמו. (קדושת לוי שבת נחמו)

נקודה למחשבה:

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
משמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חממים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכ.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

ל"ג הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ואהבת את ה' אלהיך. יש לבאר מדוע לא נמצא בתורה הלשון 'לבבך' ו'נפשך' אצל יראת ה', ורק אצל אהבת ה', כדכתיב 'ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך', וכן כתיב 'לאהבה את ה' אלהיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם'. ונראה, כי מי שהוא ירא את ה', זהיר במצות ל"ת, כמו שפירש הרע"ב (פ"א אבות), ומי שהוא אוהב את ה', זהיר במצות עשה. ומי שאינו עובר על ל"ת, פשוט שעובד את ה' בלב ובנפש, שהרי מתרחק הוא מהנאת האיסור בשביל ציווי הקב"ה. אבל מי שאוהב את ה' והוא זהיר במצות עשה, לפעמים עושה אותם בלי מחשבה וכוונה, ומשום הכי הוצרך להזהיר הכתוב שאהבה תהיה בלב ובנפש. ובדרך זה יבואר הפסוק 'אורך ביושר לבב וגו' את חוקיך אשמור אל תעזבני עד מאד', דהנה מסקנת הגמרא בסוטה (דף כא.), דתורה מגנא מן היסודין ומצלא מן יצה"ר, ומצוה מגנא ולא מצלא. וא"כ היה מקום לומר שאין טוב לאדם לעשות המצות, דאפילו שחביבה מצוה בשעתה, אבל בשעה שעוסק במצוה אינו ניצול מיצה"ר, ויותר טוב לו לעסוק בתורה שהוא מצלא מיצה"ר. ולכן אמר דוד דודאי דבעת שאני לומד, אני שלם עמך בשני יצרים, וזהו 'אורך ביושר לבב במלמי משפטי צדקך', שהתורה מצלא מן יצה"ר, אבל בקשתי היא 'את חוקיך אשמור אל תעזבני עד מאד', דהנה אמרו (ברכות נד.) 'בכל מאדך, בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו', ואמרו (סוטה ח.): שבמדה שאדם מודד, בה מודדין לו. לכן אמר דוד, כשאני מודה לך ביושר לבב בעת הלימוד, דהיינו בשני יצרים, וכל כוונתי להדבק בקדושה, אז גם אתה מדוד לי באותה מדה להצילני מיצה"ר אף כשאני עוסק במצוה, וזהו 'את חוקיך אשמור אל תעזבני עד מאד', דהיינו במדה שאדם מודד.

לע"נ הג"ר יצחק ניימאן ב"ר מתתיהו זצ"ל י"א צ"א אב בעת ההיא לאמר. פירש"י לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג. ויש להסביר על פי משל לאדון שהיה לו שר צבא גדול אחד אשר הצליח בכל מלחמותיו, ולזה הבעלי מלחמות היו נרפים במלאתן, כי בטחו בשר צבאם כי לא יחטאו, מה עשה המלך, שלח לרופאים שיגזרו לפי הבנת שכלם שזה השר לא יאריך עוד ימים, אז מצא את לבו להוכיח את אנשי המלחמה שיראו ללמוד קשת וטכסיסי מלחמה, כי בקרוב יסתלק מהם, למען יתנו אל לבם כי צריך להתנהג בטכסיסי מלחמה, ואחר שכבר נתנו אל לבם ללמוד קשת וטכסיסי מלחמה, עשו לו הרופאים רפואות שישאר בחיים. והנמשל, כי רש"י פירש (ריש דברים), שאין דרך להוכיח אלא סמוך למיתה, ועוד פירש"י הכוונה של התוכחה 'אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי כו' ואת עוג מלך הבשן, שאם לא כן היו אומרים מה הטיב לנו, ע"ש ולפ"ז יש לומר דמשה רבינו חשב כי אחר שנגזר עליו המות, כבר מצא ידו להוכיחן אילו לא רצה הוא יתברך לבטל הגזר דין, כדי שלפי דעתו שהוא סמוך למותו ימצא ידו להוכיחן, לכן עכשיו חשב לבטל הגזירה אחר שכבר קיים במצות התוכחה והוכיחם, (כמו השר צבא שאחר שלמדו ממנו תכסיסי מלחמה, דכבר אפשר שישאר בחיים).

לכן אמר 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר', כי אולי רצונו יתברך שתקובל התוכחה יותר בהיותם חושבים שהוא סמוך למותו, על כל הנתפס ששכר הוכיחן, מצא לבו להתפלל. לכן לא ביקש מיד אחר כיבוש סיחון ועוג [להכנס לארץ, אלא אחר מלחמת מדין, כי רצה להסמיך התוכחה יותר לזמן שייסברו הכל שהוא סמוך למותו].

אלא דרש"י פירש עוד טעם שלכן מוכיחין סמוך למיתה שלא יאחז תבירו רואהו ומתבייש ממנו. א"כ מזה הטעם היה צריך לקיים אשר נגזר עליו המיתה [כלומר, לפי טעם הראשון שהתוכחה קודם המיתה היא כדי שלא יאמרו 'מה הטיב לנו', א"כ אינו מוכרח למות לבטוח, כי גם אם לא ימות תהא תוכחתו תוכחה אחר שכבר הטיב רבות עמהם. אבל לפי טעם השני שלא יאחז תבירו מתבייש ממנו, א"כ אם לבסוף לא ימות, הלא יהיה חבירו מתבייש ממנו, וא"כ צריך המוכיח למות מטעם זה].

וזה שאמר הכתוב: 'זיתעבר ה' בי למענכם' מטעם הלזה שלא תתביישו, או מטעם נוסף שכתב רש"י שם שלא יהיה מוכיחן וחוזר ומוכיחן.

לע"נ הר"ק ה' חיים אבישלום ב"ר עזרא אברהם פרחיה זצ"ל י"א צ"א אב
אם בזמן המקדש היה הקרבת קרבן מעכב לקבלת גירות. כתב האבני נזר (יו"ד סימן שמ"ד) וז"ל: ראוי לבאר בזמן המקדש שהיה קרבן, אם היה נחשב גר במילה וטבילה

לבד שיהיה מותר בבת ישראל, רק בקדשים היה אסור עד שיביא קרבן. או דלמא דוקא בזמ"ז דאי אפשר בקרבן, גלי רחמנא קרא ד'לדורותיכם' שמקבלין גרים בזמ"ז אף דליכא קרבן, כמו שאמרו בכריתות (דף ט), ואין למדין זמן שהיה בהמ"ק קיים מבזמן הזה, דאין למדין אפשר משאי אפשר.

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה'ק הקדוה'ת הרה"צ מאראד זצ"ל

אריינברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישיים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יארן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה מירואט, באמנות, קאמפידענשעל.
- יעדע נאמען איד א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גוים איבערגעבענע קייט, מיט כוונה, במתינות, אויף האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אויף ווי אלע שיערות, די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויף דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישיים ווערט מען ווי עס ווערט שטיין די ווערט פון אריה'ק אויפן פאר: יעדע הלכ [אנאנדען זיין מאדן צו אריינשטיין, שיהמך לב לשמש לטובה (ס'רשיט די נאמען מענטש), תורה מלאים (וועט עטן ואמנוד), מקדש עס געבען פון מעש.

פאר פרטים ווייטער טקסט מכן דורות ישיים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידנע עלטערען פון מכן דורות ישיים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש, ער לערנט מסוד, ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיין ווזה בעהט מיין זועק מיין אויף 5 מינוט פאר סוף ופן קריאה שבע

מיין יצחק האט פילטער אויפגעצויגט א פילטער

איך האב נישט געהאט קיין מחתה פארדעם, נישט וויסנדיג וואס מיין בחור טוהט

דאס ינגערליכע עתה תפלת מיין מיין קינד צו נאמען מנדב זיין פאר מיין חברים קינד

ונראה שהוא מחלוקת הראשונים, שהרמב"ם והרמב"ן והנמוקי"ס ס"ל שבזמן המקדש היה הקרבן מעכבו מלישא בת ישראל, ולעומת זה התוס' והרשב"א ס"ל להיפוך, דס"ל דמ'לדורותיכם' שמעינן דאין הקרבן מעכב לעניני גירות הנוהגים בזמ"ז ואפי' בזמן המקדש.

דהנה הרמב"ם כתב דין קרבן בהלכות איסורי ביאה (פי"ג), ואי אפי' בזמן המקדש מותר לישא בלא קרבן, מה שייכות דין קרבן להלכות איסורי ביאה. והא קמ"ן שהטוש"ע לא כתבו כלל דין קרבן, ומשום שהם לא כתבו רק דינים הנוהגים בזמ"ז. אבל הרמב"ם כתב גם דינים שבזמן המקדש, ולכן הביא הרמב"ם דין זה, כי הרמב"ם סובר] שאז היה קרבן מעכבו מלישא בת ישראל. וכ"כ הרמב"ן (יבמות מו), וז"ל: ולמה דאמרין דבעינן [לקבלת גירות ב"ד] מומחין, א"כ בזמ"ז דליכא מומחין, איך מקבלין גרים. י"ל דנפקא ליה מ'לדורותיכם', עכ"ל. הרי דמ'לדורותיכם' לא נפקא לן אלא בזמ"ז, אבל מעיקרא בעינן מומחין, והוא הדין לענין הרצאת דמים לא

גמרינן מקרא זה לבזמן המקדש, דאז היה מעכב. וכ"כ הריטב"א ונמוקי"ז וז"ל: דגר בעי הרצאת דמים, כי כך היה באבותינו, אבל בזמ"ז לא מעכבא, דהא 'לדורותיכם' כתיב, עכ"ל. ומשמע דדוקא בזה"ז לא מעכבא, אבל בזמן המקדש מעכבא.

אבל הרשב"א כתב בענין שמקבלים גרים בזמ"ז דליכא מומחין, וז"ל: דכי גמירי, שלשה גמירי, מומחין לא גמירי. ואפשר דנפקא להו דלשלשה לחוד כתב רחמנא 'משפט', ולא למומחין, מדכתיב 'וכי יגור אתכם גר לדורותיכם', לומר דבכל הדורות מקבלין גרים ואף בזמן דליכא מומחין. ומתאי קרא הוא דנפקא להו (כריתות ט), ומקבלין גרים בזמ"ז, אף דליכא הרצאת דמים עכ"ל. והנה דברי רשב"א מפורשים דאף בזמן דאיכא מומחין, אין צריך מומחין, שהרי כתב ד'מומחין לא גמירי'. וכתב עוד דלשלשה לחוד כתב רחמנא 'משפט' ולא למומחין, וכתב דנפקא להו מדכתיב 'לדורותיכם'. הרי דמקרא ד'לדורותיכם' לאו לבזמן הזה לבד ילפינן, אלא גם לבזמן שבהמ"ק קיים. וכ"כ התוס' (קידושין סב: סוף ד"ה גר בשם הר' נתנאל), והמעין בדבריהם יראה איך שס"ל דאף בזמן דהוי מומחין,

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

אין צריך מומחין וכדברי הרשב"א. ומ"מ אף לדעת הרמב"ם ודעימיה דבזמן שבהמ"ק קיים קרבן מעכב, מ"מ אין דינו כדין גר שמל ולא טבל דנכרי הוא (ע' ברכות מז:), אלא שאינו ישראל גמור עד שיביא קרבנו, וכמ"ש הרמב"ם (ריש ה' מחוסרי כפרה ה"ב). והטעם בזה, כיון דבמקום דלא אפשר אין הקרבן מעכב, א"כ דין הקרבן בגירות כדון אימורים להתיר הבשר, דכי אתניהו מעכב, וכי נטמאו או שאבדו דליתניהו לא מעכב. ושם הדין דמכי נזרק הדם אין מעילה

בבשר, דכיון דכי ליתניהו לא מעכב, חשיב שכבר הותר אף דכי איתניהו אסור לאכול. הכי נמי כיון דקרבן כי ליתניהו לא מעכב, לכן חשיב גר במילה וטבילה לחוד. ואף שיש לחלק קצת בדבזיקת דם עדיין יש מציאות שיהיה נותר הבשר בלי

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבועל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקות וכו' ויצא בהן ומדרשי רשב"י (- זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לחנת דקדושה מכל י"ח

'מנחה חדשה' להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עווננו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. ג"ל בעז"ה, ע"פ מה דאיתא בספר הק' "אור המאיר" של אדוני אבי זקני הק' ר' זאב מזיטאמער זצ"ל, בפרשת נח, וז"ל (ד"ה ועתה נחזור): 'ויעש נח ככל אשר ציוה אותו אלקים' (בראשית ו כב). וי"ל בהקדם עוד מאמרם ז"ל (ברכות ו ב). ע"פ 'את אלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם' (קהלת יב יג), נתעוררו חז"ל, כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה. ויש לפרש 'לצוות' לשון ציווי ואזהרה, כלומר כל הברואים והצומחים והדוממים כולם בכלל, לא נבראו כי אם לצוות לאדם, ולרמוז לו בחינות עבודה להשיג מחמתם אורות עליונים. וכמאמר אליהו בריש התקונים (תיקוני זוהר הקדמה [דף יז א]), 'ובראת שמיא וארעא, ואפיקת מנהון שמשא וסיהרא וככביא ומזליא, ובארעא, אלנין ודשאין וגנתא דעדן ועשבין, וחיוון ועופין וגוונין ובעירין, וב', לאשתמודעא בהון עלמין'. ואם עיני שכל לך, תוכל להבין שאין לך אפילו עשב קטן, בריה קטנה, שאינו מרמז לאורות עליונים. והיינו בהיות מכין לבו לדרוש אלקים, לדעת איך ליקח מהם רמיזא דחכמתא.

וזהו מאמרם ז"ל, כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, לרמוז כזה ראה וקדש עצמך לעבודת בוראך. כנאמר 'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' (בראשית ו ט), כי בכל דור ודור יש צדיק יסוד עולם, הגורם במעשיו הטובים השפעת צירופים להשכינה, כמבואר לנו בדרוש שבועות (אור המאיר [במדבר] מגילת רות), מה כתיב אצל בועז 'הנה הוא זורה את גורן השעורים' (רות ג ע) ע"ש, כי בועז היה אז בחינת הצדיק שדחה צירופים אתוון אשר לא טובים, כי אם כל מעשיו היו זרות אותן הצירופים, ולעשות צירופים טובים להשפיע לשכינה. וגם גבי נח יש דורשין, בדורו היה צדיק, ודאי לעשות צירופים הנוגעים אל השכינה, והכל במה שלקח לעצמו רמיזא דחכמתא מכל דבר בעולם.

וזהו 'ויעש נח ככל אשר ציוה אותו אלקים', היינו באמצעות התלבשותו במדרגותיו התחתונים, המה המצויים והמרמזים לו עבודת אלקות. וממילא היה תמיד בדביקותו עם מחשבתו הטהורה להבורא ב"ה, אפילו כשיצא לפעול ולעבודתו עדי ערב, מעניני עוה"ז וצרכי גופו, כגון אכילה ושתי' ושינה ומו"מ. על זה פירש רש"י (בראשית ו כב), ומרמז בדבריו הקדושים 'זה בנין התיבה', כלומר כיון שכל מעשיו של המשכיל לעשות כל פרטי עבודותיו בהתקשרות הבורא, ולדעת ציווי הבורא ית"ש באמצעות התלבשות מדרגותיו כאשר מרמזים לו, זה הגורמת לו לבנות בית בחכמה כמדובר כו", ע"ש הכל. נמצא כי כל דברים הגשמיים הדוממים הצומחים לא נבראו כי אם לצוות, ולרמז לאדם בחינות עבודת השי"ת, להשיג מחמתן אורות עליונים. וכמ"ש "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" (ישעיה מ כו). וזה ראשית הכל להשיג, הן מראיית השמים הן מן הארץ, שיש אלוה בעולם. וז"ש הכתוב בראשית הכל ברא, נטריקון בא ראה אלקים, הן "את השמים" בראיית השמים, הן "את הארץ" בראיית הדוממים הצומחים. בא ראה כי יש אלקים, כי כל העולם לא נברא אלא לצוות, ולרמז כי יש אלקים בעולם, כנ"ל.

הקטרה, אבל בזמן שבהמ"ק קיים אין מציאות שיעשה גר גמור בלא קרבן, מ"מ דברי הרמב"ם מורים כן. ולפ"ז נראה דגר שטבל ולא מל אינו חשיב נכרי, כמו גר שמל ולא טבל דחשיב נכרי (ברכות שם). אבל טבל ולא מל חשיב קצת גר, והוא משום דנשים הא נעשין גרים בטבילה לבד, אלא דאין למדין מהם לזכרים, משום דאפשר להם במילה. ואם נכרת הגידי, מפורש בתוס' (יבמות מו:): דבטבילה לחוד נכנס לברית כנשים. וא"כ הוה ליה מילה כמו קרבן בזמן המקדש שאימורים דחשיב גר בטבילה לבד, אלא שלא נגמר. ובאמת לשון הברייתא 'וחכמים אומרים מל ולא טבל טבל ולא מל אינו גר', משמע קצת שדין שניהם שוה, אך מסברא כן הוא, דיש חילוק ביניהם וכמו שכתבתי.

וכן משמע לי מדברי הרמב"ן (יבמות מז:): שהקשה דלמה מלין גר תחילה ויצטרך להמתין עם הטבילה עד שיתרפא, וטבילתו תחילה, דשהיי מצוה לא משהיגן. ותיירץ הרמב"ן, דהואיל ומילה קשה עליו, מוהלין תחילה, דאי פירש נפרוש, עכ"ד. וקשה נטבילתו תחילה, ואי פריש ואינו רוצה למוול, יפרוש אחר הטבילה, וטבילה כמאן דליתא. אלא ודאי דבטבילה נעשה ישראל קצת. [וראה גליון מליצי יושר פרשת לך לך תשפ"א, דגדר הדברים הוא, דנכנס לכלל ישראל, אבל עדיין לא יצא מכלל בן נח].

ובזה ניחא לפרש מחלוקת הרמב"ן עם הרשב"א בדין טבל ואח"כ מל, דהרמב"ן סובר דמהני, ורשב"א סובר דלא מהני. ונראה כי היכי דהתם מהני טבילה קודם הקרבן, הכי נמי מהני קודם המילה. והטעם בשניהם ברור, והואיל בטבילה נעשה קצת כישאל כנ"ל. אך הרשב"א לטעמיה דגם בזמן המקדש נעשה גר בלא קרבן לישא בת ישראל, ואין ראייה מזה כלל לטבל וליה מל בזמה"ז, דטבל ולא מל בטבילה לבד אינו נעשה גר כלל, והוי טובל ושרץ בידו. הרי נתבאר שורש מחלוקתם, דהרמב"ם וסייעתו סוברים דאין חילוק בין לישא בת ישראל בין לאכול בקדשים. רק החילוק

בין בזמן המקדש דאפשר לו להביא קרבן, קרבן מעכוו אף מלישא בת ישראל עד שיביא קרבנו. ובזמן שאין בהמ"ק קיים, שאי אפשר להביא קרבן, נכנס לברית במילה וטבילה לבד. אבל התוס' ורשב"א סוברים דאין חילוק בין בזמן המקדש לזמה"ז, וכיון דלמדנו מקרא ד'לדורותיכם' דאין הקרבן מעכב בזמה"ז, ה"ה בזמן המקדש. אלא דכיון דבזמה"ז ליכא קדשים, אין לנו ראייה מקרא ד'לדורותיכם' שיהיה ישראל גמור בלא קרבן אף לאכילת קדשים, ועל כן בין בזמן המקדש בין בזמה"ז נכנס לברית במילה וטבילה לכל מילי חוץ מאכילת קדשים.

לע"נ הג"ר מרדכי גימפל הכהן ואלק ב"ר צבי הירש זצ"ל י"ג אב ואתחנן אל ה' וגו' ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. ופירש"י מספרי: הרבה מזה שמור לך וכו' היינו לעוה"ב. ובפשוטו הוא על פי שאמרו (סוטה יד.) מפני מה נתאוה משה רבינו לכנוס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך וכו', אלא הרבה מצוות וכו' ואינן מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ וכו'. ועל זה אמר לו רב לך לעוה"ב, וכמו שאמרו בגמרא שם 'מעלה אני עליך כאילו עשיתם'. אבל מ"מ קשה כיון שרצון משה רבינו היה לקיים המצוות, מה יועיל לו על זה השכר, הלא הוא

רצה רק ב'קיום' המצוות, ולא ב'שכר' המצוות, ובודאי היה עובד שלא על מנת לקבל פרס.

אך הענין על פי שאמרו (כתובות קיא.): שש שבועות הללו למה וכו' ושלא ידחק את הקץ. ופירש"י שלא ירבו בתחנונים על כך יותר מדאי, והיינו שיש שהיה כח בידם להרבות בתפילה והיו פועלים בתפילתם לקרב את הקץ, כעין שמצינו בר' חייא ובניו (ב"מ פה:),

ועל זה היתה השבועה שלא ידחקו את הקץ. וכן הפירוש כאן רב לך לעוה"ב, היינו בעד דבר זה שלא תפציר בתפילה, כי אם היה מפציר בתפילה היה כח ביד משה רבינו לפעול בתפילתו לבטל הגזירה, אבל רצון השי"ת היה שישאר משה רבינו בחוץ לארץ, כדי שעיד"ז יכניס גם דור המדבר לעתיד, וזה

'פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום. שמעתי לפרש דרך רמז, כי 'אתם' אותיות 'אמת', ואמרו חז"ל דיש להוסיף בסוף ק"ש ה' אלהיכם אמת', להשלים רמ"ח תיבות כנגד רמ"ח אברים ורמ"ח מ"ע. וז"ש 'אתם הדבקים בה' אלהיכם' כשמדביקין מלת 'אמת', לה' אלהיכם, אז 'חיים כולכם היום', שהוא חיים לכל איברים, והוא ענין למ"ש למעלה 'לא תגרעו ממנו', שיהיה תמים ברמ"ח מ"ע כי זה כל אדם. ולענ"ד נראה להוסיף כי בהצטרף שם ישראל שנקרא שמו יתברך עלינו, הרי מספר ה' אלהי ישראל הוא תרי"ג, הרי כשישראל דבקים בה' ונקרא שמו עליהם כמספר תרי"ג מצות המחיה את האיברים והגידין, וז"ש 'חיים כולכם היום', והיינו דכתיב 'תמים תהיה עם ה' אלהיך', דהיינו שנקרא שמו עליך ה' אלהי ישראל, הוא תמים באברים וגידין שהם מ"ע ול"ת. ועוד יש רמז כי תרי"ג מצות עם מספר שם הוי"ה שהוא כללות התורה, כמ"ש בזוהר (יתרו פז:): אורייתא כולה שמא דקוב"ה, הוא מספר תרל"ט, והוא מספר 'עץ הדעת', והוא דבשלימות התורה מתוקן חטא עץ הדעת, ויבלע המות שהוא בחטא עץ הדעת, וז"ש 'חיים כולכם היום'.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל
'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפוריה,
להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

בכל סכסוך ומריבה מנצח הצד שהוא חזק יותר ותוקפני יותר, אבל בחיי משפחה, בין איש לאשתו, הדבר שונה בתכלית, דוקא המבליג על דברי עלבונות כאילו אינו שומעם, עוצם עיניו מלראות את עוולותיו של הצד השני ואת חסרונותיו, הוא הוא המנצח, לבסוף הוא זוכה להכרה והערכה משכנגדו, ושלום הבית מתכונן, ועם כל ילד נוסף שבא לעולם, קירוב הלבבות גובר והולך, וביתם הופך לקן של שלווה ואושר. מריבה יכולה להימשך רק כששני הצדדים משתתפים בה, ומוסיפים לה כל אחד מחלקו, אבל אם צד אחד הוא מבליג ושתקן, אינו מנהל פנקס חשבונות על חסרונותיו של השני, ואינו מזכיר בכל עת את כשלונו ואת פליטות פיו הבלתי הוגנות, כי אז אין לה למריבה מרחב להתפתח, והיא דועכת ושוקעת, מענה על דברי מריבה כמוהו, כשפיכת בנזין על האש, ושתיקה כשפיכת מים עליה, הצד השני מתחיל סוף סוף להעריך את שכנגדו, את סבלנותו ושקטנותו, ומתחיל רוחש דרך ארץ כלפיו, תחילה בלבו פנימה, ולאחר מיכן גם בגלוי, עד שמגיעה שעה בה אומר לו כל הכבוד וההערכה לך, אני לא הייתי יכול להיות סבלן כזה ולהתקיים אפילו שעה אחת במחיצתו של מטורף כמוני, הוא יכול לומר זאת בבדיחה, לפעמים ברמז, או גם בשתיקה האומרת יותר מדיבור, כי סוף סוף צריך אדם להיות גדול ביותר בשביל להיות מודה על האמת, כי בעל כרחו חיים אנו בעולם השקר, וכל גילוי של אמת באיזו צורה שתהא, מבשר שלום הנהו, והאמת והשלום אהבו.

שאמר 'רב לך' לעוה"ב, לא בעד שכר המצוות, רק בעד זה שלא תרבה בתפילה 'אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה', כיון שכן הוא רצוני. וכן המכוון בהשבעות שלא יעלו ישראל בחומה ושלא ימרדו באומות העולם, ולכאורה למה צריך שבועה על זה, כיון שלא יהיה הזמן והרצון מהשי"ת, בודאי לא יהיה בכוחם לעשות מאומה, וכמו שמצינו שנאמר 'אל תעלו כי אין ה' בקרבכם ולא תנגפו'. אך הפירוש שלא יעלו בחומה היינו אף שיעלה על דעתם שהם ראויים לגאולה, וכמו שאמר (פסחים פז.) 'אני חומה זו תורה', וזהו שלא יעלו בחומה, שלא ירצו דוקא לעלות בכח החומה אפילו כשיראו שהם ראויים ויש להם תורה ומעשים טובים כחומה, על זה היתה השבועה שלא יעלו בחומה. ושלא ימרדו באומות העולם היינו ג"כ כשיראו שכבר גדלה רשעת הגוים עד שראויים להגאל עיד", על זה באה השבועה שכיון שהקץ לא נגלה, וכל זמן שלא עלה ברצונו אין אתנו יודע אם ראויים לגאולה מצידם כנ"ל, וכן אם נתמלא סאתם של האומות העולם.

לע"נ הג"ר צבי הירש ב"ר חנוך הענין פישמאן זצ"ל י"א י"א אב

ואתחנן: בבעל הטורים כתב וז"ל: סמך 'ה' אלהים' ל'ואתחנן', לאמר 'שיתיה ה' לנגדי תמיד', עכ"ל. וצ"ב הכוונה. ונראה, כי על זאת 'ואתחנן' להתפלל בכל עת וכל שעה שלא יפול מן אמונה ובטחון לחזק את עצמו בשמו הגדול ב"ה תמיד לאמר 'ה' אלהים'.

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר אעברה: צ"ב מה הכוונה בתיבת 'לאמר'. ואפשר לומר ע"פ הפסיקתא (מובא בילקוט ראובני), שידע משה רבינו שאי אפשר ליכנס לארץ, רק עשה כן כדי לחבב ארץ ישראל אצל בני ישראל, עכ"ל.

ועד"ז י"ל 'לאמר - לדורות', שלא יעלה על דעת הלא זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם, דכל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם, ודי לפניו להשלים נפשו גם בגלות הזה, והלואי שהיה משמר אלו המצוות, ולאכול מפריה אינו מתאוה. על כן בא באזהרה 'ציון היא דורש אין לה', מכלל דבעי דרישה, דמי לנו גדול ממה שאפילו הכי עמד והתפלל תקט"ו תפילות כדי להכנס לארץ, וא"כ ק"ו לאחרים. וזה 'לאמר לדורות', שיתפללו 'אעברה נא ואראה'. ולא עוד, דאפילו אם כבר יושבים בארץ ישראל, ג"כ צריך תפילה זו 'אעברה נא ואראה', כמובא בזוה"ק (ח"א עג.) שיתגלה לו בחינת ארץ ישראל, כי

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה'
כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:
"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברח ה' חילו להיות מוצלח בנסיוו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".
שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלהיך וגו', כבד את אביך וגו' כאשר ציון ה' אלהיך. יש לדקדק למה אמר בב' מצות אלו 'כאשר צוך ה' אלהיך' יותר מכל המצוות. ואפשר לומר לפי מה שכתב החיד"א, שע"י ב' מצות אלו נזכה לגאולה, כמ"ש חז"ל אין ישראל נגאלים עד שישמרו את השבת, וכן ע"י שמירת כיבוד אב ואם, מכ"ש שיזהרו בכבוד אביהם שבשמים, ועי"ז כדאי הם להגאל. וידוע מ"ש רש"י בפרשת צו, 'אין צו אלא לשון זירוז', ולכן ביותר צריך הכתוב לזרז אותנו בשני מצות אלו שעל ידם נזכה לגאולה, ולזה אמר בהם 'כאשר צוך ה' אלהיך' לשון זירוז.
עוד יש לומר, דהרי מכלל כיבוד אב ואם להאכילם ולהשקותם ולהלבישם ולעשות כל צרכיהם, ואין לך חסרון כיס גדול מזה, וכן שמירת שבת בביטול מלאכה חסרון כיס גדול, אשר ע"כ צריך הכתוב לכתוב בשני מצות אלו יותר משאר המצוות 'כאשר צוך ה' אלהיך' לשון זירוז, שביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס.

לע"נ הג"ר יהושע ב"ר עזרא צורך גולדשטיין זצ"ל י"א י"א אב

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר: וברש"י: אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם, אע"פ שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם. שמעתי פירושו דהכי קאמר, אע"פ שיש לצדיקים לתלות כל בקשתם ומעשיהם טובים, וכמו משה רבינו שביקש לכנוס לארץ ישראל כדי לקיים מצוות התלויות בארץ, וכן שאר צדיקים כל בקשתם שיזכו לעושר והרוחה הוא לכבוד ה' שיוכלו לקיים כל המצוות בהידור כציצית נאה ותפילין נאה וס"ת נאה, א"כ יכולים לתלות כל בקשתם במעשיהם הטובים, ועם כל זה אין מבקשים אלא מתנת חנם.

י"ג אב י"א צ של הרה"ק
רבי מרדכי בנעט ב"ר אברהם זצ"ל
מובא בשו"ת חתם סופר (ח"ו סימן ל"ז), שהרה"ק רבי מרדכי בנעט זצ"ל
אמר קודם פטירתו:
'אם יצטרכו דבר, ישתטחו על קברי'
מקום מנוחתו הוא בניקלשבורג

הרבה יושבים רק בארץ כנען ולא בארץ ישראל. עוד אפשר לומר 'לאמר לדורות', דהיינו להתפלל על בני ישראל על 'דורות', שלא נאבד תקוה מבנים, כדאמר חז"ל 'התפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר קוה אל ה' וגו' וקוה', וכמו מרע"ה התפלל תקט"ו תפילות ולא הניח עד שנאמר לו 'רב לך', משא"כ אם לא נאמר לו 'רב לך', אז אפילו חרב חדה מונחת על צוארו אל ימנע

אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון. איתא במדרש תנחומא: אמר משה לפני הקב"ה: אכנס לארץ ואהיה שם שנים ושלוש שנים, ואחרי כן אמות. אמר לו הקב"ה: ושמה לא תבא. אמר לפניו: אם לא אכנס בחיי אכנס לאחר מותי. אמר לו: לא בחייך ולא לאחר מותך. ויש לפרש לפי מה שכתב בנחל קדומים לפרש המדרש: 'אתה החילות להראות את גדלך ואת ירך החזקה, אתה אמרת אל תשלח ירך אל הנער, והחלפת אותו באיל, אעברה נא ואראה את הארץ', על פי מה שכתבו המקובלים דנשמת יצחק היתה דנוקבא, ובעקידה פרחו נשמתו ונכנסה באיל ונשחט האיל, ונתקיים

אפשר למסור נדבות להוצאת הגליון בקנדה **להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א** 438-875-5478
אימעיל 2792034@gmail.com

רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב חיי', יהיב מזוני.

מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו. שלמה המלך ביאר לנו בכתוב הזה תועלת מדת הצדקה וגודל שכרה בעוה"ז ובעוה"ב. ודבר ידוע כי עיני העשיר תלוים אל עשרו, או לרובי אוהביו ומיודעיו שהם רבים, כענין שכתוב: "ואוהבי עשיר רבים". אבל העני אין עיניו תלויות כי אם להשי"ת, לא לעשרו, כי עני הוא, ולא לחבורת אוהביו, כי אין לו אוהבים ומרעים, ואף אם היו לו, הלא המה כולם יחדיו יפרדו ממנו וישנאוהו בסבת עניו, וכענין שכתוב: "כל אחי רש שנאוהו אף כי מרעהו רחקו ממנו", וכתוב: "ודל מרעהו יפרד", יאמר כי אפילו לא נשאר לו אלא ריע אחד, אותו הריע הוא מתרחק ממנו, ועל כן אמר שלמה ע"ה כי כיון שהוא שנאו מן הכל, הקב"ה אוהבו, והמחונן אותו הוא 'מלוה ה' , לפי שלא הביאו לחון את הדל כי אם אהבתו של הקב"ה, שהוא אוהב למי שאוהב הקב"ה, שהרי הקב"ה אוהבו, שקראו 'עמי', שנאמר: "ובה יחסו עניי עמו", וכיון שהוא מלוה להקב"ה, הרי נתחייב לו הקב"ה לפרוע לו המלוה היא, כלומר השכר בעוה"ז, שכן מצינו בפרשת הצדקה דכתיב: "למען יברכך ה' אלהיך", והברכה היא תוספת טובה והצלחה בעוה"ז, וכן דרשו רז"ל (ב"ב י). מלוה ה' חונן דל, אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאמרו, כביכול עבד לווה לאיש מלוה, ע"כ. 'וגמולו ישלם לו', זו הבטחה על שכר העוה"ב, כי מלבד שיפרע לו הקב"ה המלוה בעוה"ז, יתן לו שכרו בעוה"ב, כי אין מנהג ספר משלי להזכיר מצוה מן המצוות הכתובות בתורה בלתי אם יוסיף או יחדש בה דבר, כמו שהזכרתי פעמים רבות.

ומה שאמר "חונן דל", ולא "מרחם", לפי שמלת חנינה הוא מלשון מתנת חנם, וכתוב בפרשת הדל: "והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני", אע"פ שאינו הגון, ועל כן נתחייב האדם במדת החנינה לפי שהוא מדתו של הקב"ה שהוא משפיע מברכתו לבריות, ונותן להם מטובתו חנם, שכן הודיע למשה בסיוני שהוא מנהיג עולמו במדת החנינה, שנאמר: "חנותי את אשר אחון", וכתוב: "הולכת בדרכיו", מה הוא נותן מתנת חנם אף אתה תתן מתנת חנם. וכן כל מבקש מלפניו ויעמוד בתפלה הוא נענה בתחנה שהוא העיקר בתפילה, וכן מצינו בודד שאמר: "אליך ה' אקרא ואל ה' אתחנן", וכן מצינו במשה רבינו ע"ה שהתעסק בתפלה ארבעים יום וארבעים לילה ולא נענה בכולן אלא בתחינה.

עצמו מן הרחמים, ועל משמתך עמוד בתחנונים עד שיתרצה, כדכתיב 'בעת רצון עניתיך', ו'קרוה ה' לכל קוראיו'.

לע"נ הג"ר מרדכי בנעט ב"ר אברהם זצ"ל יא"צ י"ג אב

ברכת המצוה אינו מעכב. הבאנו בשבוע הקודם שחילק הגר"י ענגיל (לקח טוב כלל י"א) בין מצוה דאורייתא דאין הברכה מעכב, כיון דברכת המצוה אינו חלק מגוף המצוה, ובין מצוה דרבנן דברכת המצוה מעכב קיום המצוה, דחכמים תקנו דברכת המצוה הוא חלק מגוף המצוה.

והוסיף הגר"י ענגיל סברא נוספת לחלק בין מצוה דאורייתא ובין מצוה דרבנן, וז"ל: עוד י"ל סברא שניה בהא דבמצות דאורייתא אין הברכה מעכבת, ובמצות דרבנן מעכבת, והוא עפ"י המבואר בתוספתא (ברכות פ"ד): הנהנה מן העוה"ז כלום בלא ברכה מעל עד שיתירו לו כל המצות, עכ"ל. ונלע"ד כונת התוספתא, דכמו דבנהנה הנהנה גשמיית מן העוה"ז בלא ברכה כן מעל, דהברכה היא מתרת ההנאה, הנהנה הנהנה רוחנית מקיום מצוה, ג"כ המתיר שלה הוא אף ברכת המצוה, וזהו שאמרו 'עד שיתירו לו כל המצות', ר"ל דברכות המצות יתירו לו כל המצות, וכל אחת מברכות המצות תתיר את המצוה אשר עליה היא נאמרת.

ועיין בספר משנת ר' אליעזר על המדרש רבה (ברייתא פתיחתא דאיכה ד"ה על מאסה של תורה) שהביא הגמ' (נדרים פא.) על מה אבדה הארץ על עזבם את תורתך על שלא ברכו בתורה תחלה, וכתב וז"ל: ע"ש בר"ן בשם ר"י דטעם הברכה משום דאסור ליהנות

מעוה"ז בלא ברכה, ופקודי ה' משמחי לב, וכיון שלא ברכו, בזה הראו שאין שמחה במענה פיהם ואין להם הנאה מד"ת וכו' עכ"ל. הרי דהבין הוא ז"ל בכונת הר"ן בשם ר"י דברכת התורה ענינה ברכת הנהנין, וא"כ ה"ה די"ל כן גם בברכות המצות שגם בהם יש הנאת קיום מצוה, וכנ"ל, עכ"ל.

והנה התוס' (פסחים ג:) ד"ה אין מברכין על האור אלא במוצ"ש) כתבו וז"ל: הקשה הר"י למה אין מברכין כל שעה שנהנה ממנו דאסור להנות מעוה"ז בלא ברכה, ותירץ דהני מילי כשגופו נהנה, אבל שאר הנאה לא, עכ"ל. והקשה הגר"י ענגיל, וז"ל: א"כ לפי"ז נראה דה"ה

במצות נהי דליהנות ניתנו, עכ"ז לא חשיבא ההנאה הנאת גוף ואין צריכה למתיר. ואולם באמת זה אינו, שהרי מבואר בברכות (מג:): מנין שמברכין על הריח שנאמר כל הנשמה תהלל וגו' איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף הוא אומר זה הריח ע"ש. אלמא דגם הנאת ריח שהוא רק הנאת נשמה בעי ברכה המתרת, וא"כ ה"ה בהנאת מצוה אפי' לא תוחשב ההנאה להנאת הגוף רק להנאת נשמה, שפיר צריכה ברכה המתרת.

ומה שכתבו התוס' פסחים הנ"ל דכשאין הגוף נהנה אין לברך, צ"ל דמיעטו רק היכא דאין כלליות הגוף נהנה רק אבר פרטי כמו האור, שהענינים בלבד נהנים ממנו. והטעם בזה נראה, דכל ברכות הנהנין דדבריהם, שורשם הוא חיוב בהמ"ז דאורייתא על הפת, דכתיב 'ואכלת ושבעת וברכת', וחיוב זה הרחיבוהו החכמים גם אשאר דברים לאחריהם, והרחיבו עוד החיוב הזה מלאחריו אלפניו, ואמרו כשהוא שבע מברך כשהוא רעב לא כל שכן, וזה שורש וטעם כל ברכות הנהנין כמבואר ריש פרק כיצד מברכין. וע"כ כיון דקרא מיירי באכילה, לכן נהי שהרחיבו חכמים את החיוב גם אשאר דברים שאינם פת, וגם על כל הנאות, עכ"ז הרחיבוהו רק על הנאות כל הגוף דדמיין לאכילה וכו'. משא"כ אהנאת אבר אחד דלא דמיא לאכילה וליתא דכותה באורייתא, לא חייבו עליה ברכה. ואולם הנאת כל הנשמה, חשיבא שפיר כהנאת כל הגוף, ושפיר צריכה לברכה המתרת כמו בריח.

לע"נ האדמו"ר מכוושה הר"ר יצחק ב"ר שלום יוסף זצ"ל יא"צ י"ד אב

וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. עם התיבות גימטריה באור תורה תשרה בהם שכינה הקדושה ויהיו בלי אשם, כאומרם (מנחות קי.): כל העוסק בתורה אינו צריך לקרבנות.

בעבר הירדן וגו' בארץ סיחון וגו' אשר הכה משה ובני ישראל בצאתם ממצרים. צריך להבין הלא דור המדבר שייצאו ממצרים כבר תמו קודם מלחמת סיחון, ואיך אומר 'בצאתם ממצרים', וצ"ע.

אנכי עומד בין ה' וביניכם. יש לדקדק למה לא הספיק לומר 'אני'. ויש לומר 'אנכי' גימטריה א'ף, פירוש אפילו מי שמאמין

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואת ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

רק השמר לך ושמור נפשך. אמרו חז"ל 'הלואי שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם', ופירשנו בזה עפ"י מאמר חז"ל 'שלשה שותפין יש באדם הקב"ה ואביו ואמו'. והנה בחלק בשר ודם, כל אדם ירא לעצמו שלא יפגום באחד מאבריו, אבל אין חושש אם הוא פוגם בנשמתו הקדושה, דהיא חלק השמים. וזה שאמרו 'הלואי שיהא מורא שמים עליכם', דהיינו החלק שיש לכם מן השמים דהיינו הנשמה, 'כמורא בשר ודם', כלומר שיש לו על חלק בשר ודם. וגם אמרנו שזה ירומז בדברי חז"ל 'ולא תהיה כהנת כפונדקת', דהנה הנשמה היא נקראת 'כהנת', כמ"ש בזה"ק עה"פ 'ובת איש כהן', והגוף אינו בעוה"ז רק כאורח נטוי ללון, וזה שאמרו 'ולא תהיה כהנת' דהיינו הנשמה, 'כפונדקת' דהיינו הגוף.

ואמנם באמת הנכון שעיקר שמירת האדם יהיה לשמור את נשמתו שלא תלוכלך ח"ו בחטא, אבל הגוף אין צריך שמירה כל כך, כי שומר פתאים ה', ואין אדם נוקב אצבעו מלמטה עד שמכריזין עליו מלמעלה, אלא שאדם מחויב עכ"פ לשמור עצמו מעט. והנה ארז"ל 'כל מקום שנאמר 'רק' הוא מיעוט'. וז"ש 'רק השמר לך', כלומר לגופך תשמור מעט, 'ושמור נפשך מאוד' דהיינו את הנשמה תשמור מאוד, כי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ולכן צריך שמירה מעולה מאד. ועתה מפרש באיזה אופן ישמור את נפשו מאד, ואמר 'פן תשכח' דהנה אמרו חז"ל 'כל מקום שנאמר 'פן', אינו אלא לא תעשה', ועוד אמר הכתוב 'אל תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ואל יסורו מלבבך כל ימי חייך', ועוד צוה 'והודעתם לבניך ולבני בניך', הרי יש כאן ב' לאוין ועשה אחד. ואפשר עוד, דמ"ש 'והודעתם לבניך', דזה הבטחת שכר, שהבטיח הש"י שאם 'לא תשכח את הדבר אשר ראו עיניך ואל יסורו מלבבך כל ימי חייך', אז תזכה ללמוד עם בניך ועם בני בניך

לע"נ הג"ר אברהם משה ב"ר שמואל שואל המבורגר זצ"ל י"א צ"ט ט"ו אייר

אם לימוד התורה מכפר בלי יסורים. כתב בשו"ת האלף לך שלמה (או"ח סי' שנ"ח), וז"ל: מה ששאל אם לימוד התורה מכפר או לא, שראה רו"מ בספר ראשית חכמה (פי"ז שער הקדושה) שלימוד התורה אינו 'מכפר', רק 'מגין' מן היסורין.

הנה אם כי דברי ראשית חכמה כולם קדושים מלא יראת ה', מ"מ הכביד הדבר יותר מדאי, כי לדעתי ודאי דדברי תורה מכפרין, לא מבעיא אם לומד בסדר קדשים דזה גלוי מאמרם ז"ל בפסוק זאת התורה לעולה וכו', אלא אף אם לומד שאר ענינים נראה שמכפר וכו'. ואמרו עוד חש בראשו יעסוק בתורה חש במעיו יעסוק בתורה ולמדו מקרא ד'רפאות תהיה לשרך', והנה כיון דלא חשיד הקב"ה דעביד דינא בלא דינא, ובודאי הו"י ע"י עון, וא"כ מה יועיל לו עסק התורה אם לא תיקן עונו, והרי אחז"ל דאין יסורין בלא עון וכו', וממ"ז אם עשה תשובה, למה לי התורה, ובלא תשובה, מה מהני עסק התורה, ובע"כ מוכח דהתורה מכפר עון, והרי אין רפאות הגוף בלי רפואת הנפש תחילה, דתחילה בא בנפש וממנו מתנוצץ לגוף, ולכך בכל תפלה אנו מקדימין רפואת הנפש ורפואת הגוף, וא"כ מוכח דהתורה הוי רפואת הנפש, ומוכח דתורה מכפרת עון.

ואין לומר דהתם בשוגג, דהרי אמרינן ד'אין יסורין בלי עון', ו'עון' היינו מזיד. ועוד מדלא אמרו 'יעסוק בפרשת קרבנות', ואמרו 'יעסוק בתורה', משמע כל לימוד התורה אף שאינו מפרשת הקרבנות.

ומה דמשמע בפ"ג דסוטה דהתורה רק מגינה על הפורעניות לפי שעה ואינו מכפר, שם מיידי דומיא דסוטה שמתחייבת עונש בידי אדם ומיתת ב"ד בעוה"ז, בזה לא מהני תורה לכפר לגמרי, כמו דתשובה לא מהני בזה. ועוד דהתם מיידי שאינו לומד על מנת לכפר, דלא עדיף מקרבן ויסורין שאחז"ל (ברכות ה.) דמה אשם לדעת אף יסורים לדעת, וה"ה נמי תורה אם לומד לשם כפרה ודאי מכפר אם עכ"פ עזב דרכו הרעה, והתם בסוטה מיידי דלא עזב דרכו הרעה ואיך יכפר, הרי הוי כטובל ושרץ בידו. או אף דעזב דרכו הרעה רק שאינו מכוין כדי לכפר אז אינו מכפר, מיהו מגין לפי שעה, אבל אם עזב דרכו הרעה ומתחרט ולומד כדי לכפר, ודאי מכפר, עכ"ל.

וכתב על זה בשו"ת שערי זבול (סי' כ"ו), וז"ל: מה שכתב הג"ר שלמה קלוגר, דעל עונש של מיתת ב"ד בעוה"ז, לא מהני תורה לכפר לגמרי, כמו דתשובה לא מהני בזה. לענ"ד דברים אלו הם כמו דברי ר' חיים ויטל, דמה שאומר ר' חיים ויטל שתורה לא מכפרת, זהו רק בעובר על עבירה שיש בו חיוב מיתה או כרת ר"ל, ואז אומר ר' חיים ויטל שתורה לבד לא מכפר. וגם מפ"ח מיומא דד' חילוקי כפרה שתלוי איזה עון הוא עובר, ומבואר בגמ' ש'יסורים מכפרים עם התשובה, ותעניות זהו חילוף היסורים, ויש עבירות שגם לימוד התורה מכפרת אחרי שעשה תשובה וכו', ואפילו על מיתה גם תורה מכפרת בתשובה מאהבה, אלא לא על הסוף שיכול ליכנס בגן עדן בלי גיהנם, וזהו כל דברי רבי חיים ויטל שמי שרוצה לעשות תשובה בלי שיכנס לגיהנם, אז הוא מוכרח להתענות, אבל שתורה מכפרת, גם מודה ר' חיים ויטל, אבל זהו מכפר על עונשים קשים כגון שצריך לחזור בגלגול ולהיות בידי מלאכי חבלה, זהו יעזור לו כל תשובה, וכל שכן לימוד התורה, אבל מי שרוצה לעשות תשובה עד הסוף בלי ליכנס לגיהנם, זהו רק בתעניות. [המשך בשבוע הבא].

שהכל מוקב"ה, אבל חושב שאף' הוא מסייע בדבר, הגם שאצל בן נח לא נאסר שיתוף (שו"ע או"ח סי' קנ"ו), אבל 'ביני וביניכם' עומד ומפריע גם מחשבת שיתוף.

לע"נ הג"ר ראובן ב"ר שבתאי פיין זצ"ל י"א צ"כ סיון

מחלל שבת בפרהסיא מומר לכל התורה. כתב החזון יחזקאל (שו"ת סי' ט') וז"ל: יש לחקור הא שמחלל שבת בפרהסיא הוא מומר לכל התורה כולה, אם זה מטעם שכל המחלל שבת בפרהסיא הוא חשוד לכל התורה כולה. או מטעם שישאל שאינו שומר שבת בשוק, אינו בכלל 'ישראל', וכמו שכתב בתשובת הגאונים (הובאה בתשב"ץ ח"ג ענין מ"ג) וז"ל: משומד לחלל שבתות בפרהסיא אינו כישראל, שנאמר 'ביני ובין בני ישראל הוא לעולם', כל המשמר שבת הוא שנקרא 'ישראל', עכ"ל. וכיון דהמחלל שבת אינו בכלל ישראל, לכן אע"פ שאינו חשוד לכל התורה כולה, עשאוהו כעכו"ם לכל דבריו.

וכן אמרו במכילתא דרשב"י (פרשת כי תשא): גדולה היא השבת, שנתנה הקב"ה הבחנה לבחון בה גירי צדק. שהרי לא פירש מתרי"ג מצות אלא השבת בלבד, שנאמר 'ובני הנכר הנלוים וגו' כל שומר שבת מחללו'. מכאן אמרו, ישראל משומד המשמר שבתו בשוק, הרי הוא כישראל לכל דבר, ושאינו משמר שבתו בשוק, הרי הוא כגוי לכל דבר, עכ"ל.

והנה יש להקשות דכיון דשבת חמור כעבודה זרה, א"כ מדוע בשבת אינו מומר לכל התורה אלא א"כ מחללה בפרהסיא, ואלו בע"ז אפילו אם הוא עובדה בצינעא הוא מומר לכל התורה כולה.

ותירץ בחזון יחזקאל לפי תשובת הגאונים הנ"ל, וז"ל: לפי האמור בתשובת הגאונים שהטעם שמחלל שבת בפרהסיא הוא מומר לכל התורה כולה הוא משום שמשומד לחלל שבתות בפרהסיא אינו כישראל, שנאמר 'ביני ובין בני ישראל הוא לעולם', דכל המשמר שבת הוא שנקרא 'ישראל', והמחללה הרי הוא כגוי, לכן כל זמן שהוא שומר שבת בפרהסיא הרי עונו ישנו בכלל 'ביני ובין בני ישראל' הוא לעולם, עכ"ל.

והקשה החזון יחזקאל לפי הצד שמחלל שבת בפרהסיא אינו חשוד לכל התורה כולה, מהא שכתב הרמב"ם (ה' טוען ונטען פ"ב ה"ב): 'כל הפסול לעדות משום עבירה בין פסולות של תורה כגון בעלי ריבית ואוכלי נבלות וגזלנין, ע"כ. הרי דאפילו אוכלי נבלות חשודים לשבועה, ועל כרחך היינו משום שאפילו אוכלי נבלות חשוד לכל התורה כולה, וא"כ כל שכן מחללי שבת בפרהסיא.

וכתב החזון יחזקאל, וז"ל: ואין לחלק ולומר דשאני התם משום שהוא נוגע בדבר, שהרי משום הכי לא היה נפסל לשבועה אם לא היה חשוד מחמת זה שאכל נבלות. אך מסתברא מילתא שהרמב"ם מיידי באוכלי נבלות לתיאבון, דומיא בעלי ריבית וגזלנים דקשיב שם,

והוא שאוכל נבלות לתיאבון הוא חשוד לשבועה אינו מטעם שהוא חשוד לכל התורה כולה, אך מדין 'חשוד לאותו דבר', שמשום הנאתו ותאותו הוא עובר על איסור אכילת נבלה, כך הוא חשוד נמי משום תאות ממון לשבוע שבועת שקר. אבל אוכל נבלות להכעיס, אינו חשוד לכל התורה כולה. והא שפסול לעדות הוא רק מגזירת הכתוב 'אל תשת רשע עד', אבל בשאר מילי לא חשיד.

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זואלוב (תלמיד בעל יושר דברי אמת)

ועיני שמאי נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועיני בלב נשבר ונדכה

נפשי בשאלתי נועם עליהם לבקשו בזה ובבא

די יתאמר מילי דשמאי מספרי אשר כתבתי

[המשך משבוע הקודם]. וזהו 'אתה הוא הוי"ה האלהים אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים', דאמרו בנדרים (לב:): כתיב 'אברהם', וכתיב 'אברהם', בתחלה השליטו על רמ"ג איברים גימטריא אבר"ם, ולבסוף על רמ"ח אברים גימטריא אברה"ם, על שתי עינים ושתי אזנים וראש הגויה, עיין שם בר"ן דפירש, דאיברים אלו אינם ברשותו של אדם. והנה לכאורה קשה, דהרי כתיב 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', ואמרו חז"ל 'עין רואה ולב חומד', שהוא כח שמיעת הלב בהרגשה, 'וכלי מעשה גומרים'. וא"כ אם בתחילה ח"ו היה שליטה להרע על ה' איברים אלו, על מה השליטו בתחילה. אך האמת, שאברהם אבינו ע"י מסירות נפשו בפועל באור כשדים, גרם היחוד הפנימי בין הוי"ה אלהים וכידוע, ונתגלה הטוב והחסד בהתפשטות לכל באי עולם באמונתו יתברך, וזהו 'אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים, ולא יקרא עוד את שמך אברהם והיה שמך אברהם', כי ע"י התפשטות ה' חסדים בהתגלות, שע"י כן נקרא שמו 'אברהם', עיד"ז נתגלה הטוב והחסד, בכח הברית שנימול ונתפרע.

וזהו אתך ו'היית לאב המון גוים', ראשי תיבות גאול"ה, שהיא כח הגאולה מן התמורות, שהם הקליפות שהיה נפשו מפוזר בהם. והנה מקודם היה דבוק בחיצוניות העולמות, ששם מקום הבחירה, ואח"כ כשמסר נפשו בפועל לקידוש שמו יתברך, בבחינת 'רוחו ונפשו אליו יאסוף', נעשה אם ישים אליו לבו וכנ"ל, ואז היה דבוק במוחו ולבו דיבוק פנימי תמידי, וזהו 'אתה הוא הוי"ה האלהים אשר בחרת באברהם', כי בעת שנקרא 'אברהם' היה עדיין בכוח הבחירה לטוב ולמוטב, 'הוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם ומצאת את לבבו נאמן לפניך', שהיה לבו חזק ודבוק תמיד באמונתו יתברך.

וזהו בתחילה השליטו על רמ"ג איברים שהיה לו הבחירה לטוב, ולבסוף ע"י מסירת נפש, השליטו על העינים, שהם בחינת חכמה כח הראיה, ועל שתי אזנים שהם כח ליבא, כל השומע יצחק לי, ונעשה ייחוד בין הוי"ה אלהים, ועל ראש הגויה שהוא התגלות החסד והטוב מהכח אל הפועל. וזהו שאינם ברשותו של אדם רק ע"י מסירת נפש בפועל, ור'בות מ'חשבות ב'לב איש', ראשי תיבות אבר"ם, שעדיין האיש נמסר ללב, ועצת הוי"ה "היא" תקום, שהוא כשמוסר נפשו ורוחו ונשמתו להוי"ה לבדו, אזי תקום ה"א ונעשה אברה"ם, ואז לבו מסור בידו, וזהו 'ושמת שמו אברהם ומצאת את לבבו נאמן לפניך'.

כיצד מתנהלים?

עלון מס' 82

לפרשת ואתחנן תשפ"ד

לי כפי, אמר ליה לא ידענא היכא... אזל רב נחמן אגביה לאפדניה מיניה'...

"התפעלתי מהזיכרון המדויק שלו, בראותי כי הוא מצטט בצורה מדויקת את לשון חז"ל. 'האם אתה זוכר את מסקנת הגמרא שם?' שאלתי אותו. 'בוודאי'. ענה הבחור: 'הלכתא, שומא הדר לעולם, משום שנאמר 'ועשית הישר והטוב'..."

"חיבקתיו חיבוק חם. הוא היה נרגש כולו, ואף מעיני זלגה דמעה רותחת על בן ישיבה שנסתלק בחטף ועבר לעולם שכולו חולין, אמונות תפלות ודמיונות שווא. 'ועשית הישר והטוב', אמרתי לו. חז"ל מלמדים אותנו דרכי אנושיות והתנהגות עם הזולת, גם אם השכל אומר להפך. 'ועשית הישר והטוב', טפחתי על שכמו, צריך לזכור את הפסוק הזה גם כפשוטו, לעשות את הישר והטוב בעיני אלוקים ואדם.

"נפרדנו לשלום ואמרתי לו: אתה מוזמן למגדל העמק, כבד אכבדך כמו בן שלי. הוא חש נבוך לנוכח ההזמנה החמימה הזו, שהתגלתה כהזמנה הראשונה שלו בארץ, והחיבוק הראשון אותו קיבל מגיל צעיר מאוד."

"לאחר שבועיים קיבלתי גלויה לביתי. וכך נכתב בה: 'ראיתי אותך בחושך בתוך האוטובוס, התרגשתי מאוד. בשבוע הבא אבוא אליך לשבת קודש, כי אני צריך הרבה מאמרי פיי, אני נוטה ליפול ואיני רוצה ליפול. תדבר איתי קצת, תעודד אותי רק קצת, כי גלים חזקים דוחפים אותי לתהום ימים'.

קראתי את הגלויה ועיניי זלגו דמעות. ראיתי מה פעל חיבוק קטן, מעט הערכה והארת פנים. ציפיתי לבאות דרוך...

ערב שבת לפני הדלקת הנרות, נקישות עדינות בדלת. בפתח בחור מוכר שניסה לאסוף את רעמת שערותיו לכדי 'קוקו', וכיפה שחורה על ראשו.

וְעִשִּׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי ה' (דברים ו, יח)

כיצד קירב הרב גרוסמן נער להשי"ת באמצעות 'ועשית הישר והטוב'?

"חשוך היה באוטובוס הנוסע מנצרת עילית למגדל העמק" סיפר לפני שנים רבות הגאון הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א, כיום רבה של מגדל העמק: "עם פנס זעיר הארתי על מסכת בבא מציעא שהייתה בידי. בתחנה על אם הדרך עלה בחור 'היפי', שערותיו הארוכות גלשו אל שיפולי כתפיו. הוא מתיישב לצדי ומביט בעניין רב בגמרא שבידי. הקדמתי בשלומי ושאלתי בנימוס למקום חפצו. הוא סיפר כי פניו מועדות לחיפה. שוב המשכתי לברר למקום מוצאו, והוא מספר לי כי מוצאו ממרוקו, וכי אביו היה דיין נכבד. לימים עברה המשפחה להתגורר בצרפת, שם ביום בהיר נפטר האבא-הדיין בפתע פתאום, והותיר את בני המשפחה יתומים, המומים וכואבים בארץ לא להם.

קשה הייתה היתמות, והשכול אכל אותם בכל פינה. האמא החליטה כי אין להם מה לחפש בארץ זרה, על כן עלו ובאו לארץ ישראל. הוא התקבל לישיבה קדושה, ובמקביל - הסוכנות היהודית הפנתה אותו לאולפן כדי להקל עליו את קשיי הקליטה בארץ. באין לו אב ומדריך, החל הנער נושר ויורד אט אט מהתורה והמצוות, עד אשר הפנה עורף לאלוקי אביו... הבטתי בצער על אותה נפש אומללה שאיבדה את הקשר הישיר עם בעל הרחמים. לבי נקרע לנוכח היתמות אותה חווה הבחור יום יום, שעה שעה. דיברתי על לבו דברי חיזוק ועידוד.

"מה לומד הרבי?' שאל אותי לפתע. "פרק המפקיד", עניתי לו. עיניו נצצו: 'זה הפרק האחרון אותו למדתי בישיבה, לפני שעזבתי', והוא החל לירות בעל פה: 'ההוא גברא דאפקיד כפי גביה חבריה, אמר ליה הב

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

"שלום עליכם!" קראתי בחום. 'עליכם השלום, כבוד הרב. החלטתי שאני בוחר בדרך של 'ועשית הישר והטוב'..."

כמה תלמידים יושבים לפניך?

וְשִׁנְתָם לְבַנְיָהּ (דברים ו, ז)

כותב רש"י: אלו התלמידים.

מספר מגיד המישרים הנודע הרה"ח רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א:

בלייקווד מתגורר מחנך יקר, מחשובי המחנכים בעיר, מלמד מיוחד שההורים פשוט נלחמים כדי שהילדים שלהם ילמדו בכיתה שלו. מה מיוחד בו? אומרים שיש לו מסירות מיוחדת לכל ילד. אין ילד שסתם מעביר את השנה!!! הוא משקיע כוחות בכל ילד, עם הרבה סבלנות.

פעם היה סימפוזיון, ובו נתבקש לתת עצות בענייני חינוך. בין היתר שאלו אותו, 'אתה הרי נחשב כמלמד המיוחד של כל השכונה, אולי תגלה לנו מה הסוד שלך, במי אתה תולה את זה, באילו ספרים קראת, או אצל מי למדת?'

והוא ענה להם. 'אספר לכם סיפור, בישיבה תורה ודעת היה הגאון המפורסם רבי שלמה היימן, מגיד שיעור נודע, שהיה מוסר שיעורים עם כל הברען. והיה היום, והייתה סופת שלגים כבדה, מהסוג שכל הילדים מחכים לה, והגיעו רק שלושה ילדים לכיתה. הילדים מסתכלים אחד על השני והם כבר מבינים שכאשר ר' שלמה היימן יראה את המצב הוא כבר לא ימסור שיעור, וכנראה יחזור איתם על שיעורים קודמים או יספר סיפורי צדיקים...'

אבל לא. הדלת נפתחת ור' שלמה נכנס עם כל ערימת הספרים שלו כמו כל יום, והוא פותח את הספרים ומתחיל למסור שיעור עם כל המרץ וההתלהבות, ועם כל הברען. התחיל את השיעור עם חידושי הרשב"א והריטב"א, והמשיך עם דברי הפני יהושע וה'קצות

החושן, עם כל ההתלהבות. הילדים מסתכלים בפליאה, כאומרים - תעשה לנו טובה, בשביל מי ובשביל מה? וזה לא סתם, כי ר' שלמה לא היה אדם בריא, הוא היה בבחינת 'ונפשי יצאה בדברו', וכשדיבר זה היה ממש על חשבון הבריאות שלו. היה קורה גם שהוא התעלף בשיעור...

והיום כמעט ולא באו ילדים, והשלושה שכן הגיעו... בקושי מקשיבים, יש שלג... למה למסור כזה שיעור רציני?

אחרי השיעור שאל אותו אחד הילדים, 'כבוד הרב, בשביל מי זה היה, וכי לא ראית שיש רק שלושה ילדים? בשביל ילדים כה מעטים מספרים סיפור או אומרים להם ללכת הביתה וזהו זה!'

והגאון רבי שלמה היימן אמר: 'האם ראיתם שיש רק שלושה ילדים? אני ראיתי כיתה מלאה לגמרי... אני לא ראיתי שלושה ילדים! אני ראיתי שלושה אבות שיהיו להם עשרה ילדים, וגם להם יהיה עשרה ילדים, ועוד כהנה וכהנה נכדים ונינים. לא הייתה אפשרות להכניס לשם סיכה! הייתי צריך ממש לצעוק! הייתי צריך למסור לכל כך הרבה דורות, וכך מסרתי את השיעור.'

את זה סיפר המלמד שם, ושאלו אותו, 'נו, סיפור יפה, זכותו יגן עלינו, אבל איך זה עונה על מה ששאלנו?'

אמר להם המלמד, 'רבותי! אני הייתי אחד משלושת הילדים שנכחו שם בכיתה ושמעו את השיעור, וראיתי בצורה מוחשית איך הוא מסר את השיעור, איך המלמד נכנס לכיתה והוא לא רואה שם 'ילד' אלא הוא רואה סבים ונינים, - אני כבר לא מסוגל לראות אצלי ילדים בכיתה כמו ילדים, אני רואה דורות אצלי בכיתה!'

כשאתה אומר לילד 'לך מפה' - זכור שאתה מדבר עם איזה סבא... הילד הזה יום אחד יהיה סבא וישב בשמחות מוקף בעשרות נכדים.

זהו סוד ההצלחה!

(ע"פ 'אסדר לסעודתא')

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

מתוך שבח והודאה להשי"ת לרגל הולדת נכדנו נ"י

משפחת בלומנטל - הר נוף

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 153

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פרשת ואתחנן תשפ"ד

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְכִים

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר... אעברה נא ואראה את הארץ הטובה" (ג, כג-כה)

"עשר פעמים נגזר על משה שלא יכנס לארץ ישראל, ועדיין לא נחתם גזר דין הקשה, עד שנגלה עליו ביי"ד הגדול, ואמר לו: גזירה היא מלפני שלא תעבור, שנאמר 'כי לא תעבור את הירדן'. ודבר זה היה קל בעיניו של משה, שאמר: ישראל חטאו חטאות גדולות כמה פעמים, וכיון שבקשתי עליהם רחמים, מיד קיבל ממני, אני שלא חטאתי מנעורי - לא כל שכן, כשאתפלל על עצמי שיקבל ממני? (ולא הזדרז משה להתפלל לה'), וכיון שראה הקב"ה שקל הדבר בעיניו של משה, ואינו עומד בתפילה מיד, קפץ עליו ונשבע בשמו הגדול שלא יכנס לארץ ישראל, וכיון שראה משה שנחתם עליו גזר דין, גזר עליו תענית ועג עוגה קטנה ועמד בתוכה, ואמר: איני זו מכאן עד שתבטל אותה גזירה. באותה שעה לבש שק ונתעטף שק ונתפלש באפר, ועמד בתפילה ובתחנונים עד שנודעו שמים וארץ, מה עשה הקב"ה באותה שעה: הכריז בכל שער ושער של רקיע ורקיע, ובכל ביי"ד וביי"ד, שלא יקבלו תפילתו ולא יעלו אותה לפניו, מפני שנחתם עליו גזר דין". (דברים רבה יא, ז): יסוד גדול למדים אנו מדברי המדרש הללו - **אמר הגאון ר' אליהו לופיאן זצ"ל** - אילו היה מתפלל משה רבינו על עצמו, מיד שכנגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל, היה נענה, ומשום שלא הזדרז להתפלל, גזר הקב"ה את הגזירה בשבועה שא"י לבטלה. ומכאן - כמה חשוב לכל אדם להקדים ולהתפלל לפני בוא הצרה, לפני שנגזרה הגזירה, כשהוא בריא וטוב, יתפלל שלא יבואו עליו צרות וייסורים, כי אז התפילה יותר מתקבלת... וכך אמרו חז"ל (סנהדרין מד, ב): "א"ר אלעזר, לעולם יקדים אדם תפילה לצרה, שאלמלא הקדים אברהם תפילה לצרה בין בית אל ובין העי, לא נשתייר מרשעי ישראל שריד ופליטי". בספר 'שאל אביך ויגדך', מופיע סיפור מעניין מאוד, הממחיש עד כמה חשוב לבכות לפני בוא הצרה, ולא להמתין אחרי שהיא כבר באה. אחרי מלחמת העולם הראשונה, כאשר נדמו הקרבות האדירים שהתחוללו בכל מרחבי אירופה ורוסיה, שבקבותיהם נכבשו מדינות, ושטחים עצומים עברו ממדינה אחת לשכנתה. כשאך ישבו לקבוע את הגבולות החדשים שנכבשו במלחמה, נוצרו חלוקות שבמהלך הקרבות איש לא שם לב אליהן, וכך קרה, שעיירות נחצו לשניים, חלקן במדינה זו וחלקן במדינה אחרת, כפי שנכבש במלחמה. היתה עיירה יהודית אחת, שהגבול נקבע ממש בגבולה, ואחרי חלוקת הגבול מחדש, נוצר מצב שהעיירה היתה במדינת פולין, ואילו בית הקברות של העיירה, עבר למדינת רוסיה, והגבול הפריד בין העיירה לבית הקברות שלה. וכך היה, שכל פעם שנפטר מישהו מהעיירה, היו צריכים ללכת ולבקש רישיונות מהצבא הרוסי שבית הקברות נשאר בצידי. הדבר גרם לטרדה גדולה, הקבורה התעכבה ונוצרה בעיה של כבוד המת בכל פעם, עד שקיבלו אישור לחצות את הגבול ולקבור את מתי העיירה. לאחר דין ודברים הוחלט שלוח משלחת למושל המחוז הרוסי, ולבקשו על ענין כבוד המתים, שיתיר בכל פעם שיש לווייה - לעבור את הגבול ללא צורך באישור. ואכן אנשי העיירה קיבלו את האישור, ומאז הלוויות התנהלו כסדרן ללא עיכוב וצער המתים. לאחר זמן, כאשר ראו החברא קדישא שהמעבר מתנהל ללא קושי, החליטו כי יש לנצל את האישור למעבר לווייות, בכדי להבריח סחורה ומצרכים עבור תושבי העיירה והמסחר המתנהל בה, וכך עשו. יום אחד הם מילאו ארון קבורה בסחורות, כיסוהו בטלית, וכך צעדו לעבר הגבול מנין אנשים שנשאו את הארון, והלכו אחריו כהלוויית מת. כשהגיעו לגבול, והסבירו כי מדובר בלוויית מת, פתח להם הזקיף את השער. אך פתאום הוא עצרם! ביקש מהם להרפות מהארון ולהניחו. לבבות המלווים רעדו מחרדה: מדוע הפעם עושים להם בדיקה? הרי לוויית רבות עברו בגבול ללא שום בדיקה? הם ניסו להתנגד, באומרים כי אסור הדבר על פי ההלכה היהודית, יש כאן כבוד המת וכו', אך הזקיף לא אבה לשמוע, וניגש לארון לפותחו. והנה - לא מת ולא נפטר, ארון מלא סחורות! כמובן שפחד גדול נפל על אנשי החברא קדישא, והם געו בבכי רב, על גילוי התרמית והעונש הגדול שצפוי להם בעקבות כך. בין לבין ניגש אחד המלווים לזקיף ושאלו, מדוע חשד בהם בפעם הזאת יותר מכל פעם? והזקיף ענה: 'שוטים המלווים, כשהם עברו את הגבול ראיתי שהם שמחים ועליזים, לא נראו סימני צער על פניהם כבכל לווייה ששם יש גם כאלו שבוכים על המת, הבנתי שיש כאן תרמית, והוסיף: עכשיו בוכים!! אם היו בוכים קודם לכן, לא היו צריכים לבכות עכשיו...'

עניין של חינוך

פר' ואתחנן, שבת נחמו. ומה קוראים בתורה? קרוב לתחילת הפרשה חוזרים שוב על 'קריאת תשעה באב', "כי תוליד בְּנִים וּבָנִי בְּנִים וְנוֹשְׁתֶם בְּאָרֶץ...". למה? אנחנו כבר ב"נחמו נחמו עמי"! מדוע חוזרים על קריאת הגלות והחורבן? בהמשך קוראים את 'עשרת הדברות' ומסיימים עם 'קבלת עול מלכות שמים' - שְׁמַע יִשְׂרָאֵל... וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ... בעלי הדרוש אמרו כי יש כאן משמעות עמוקה וקשר ליציאה לבין הזמנים' המסמלת סוף שנת הלימודים, פרידה וסיום. הימים אינם ימי חופש והרפיה בלבד. לבין הזמנים' יש 'משימה' - לקיים חשיבה, חשבון נפש פנימי, ללמוד את העבר לקראת העתיד. עצם החופשה 'מותרת' כי נשענים על חז"ל "ומה היו הפסקות משמשות? ליתן רווח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין...". משה רבינו, התלמיד החרוץ ביותר, 'מתמיד' ללא לחם ומים, לומד מפי הגבורה, כביכול, 'המלמד' הטוב ביותר. משה זקוק להפסקות. ההפסקה אינה לנוח לקראת 'הפרשה הבאה' בלבד, אלא 'בין פרשה לפרשה', ההפסקה היא בעיקרה בעבור הפרשה היוצאת. לסכם ולסגור, להסיק ולהתבונן, לפני 'הפרשה הבאה'. שיהא לכל בחורי הישיבות הקדושות ותשב"ר בין הזמנים מוצלח, בס"ד!

ברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

מעשה שהיה...

הארה משמים! \ ספור על מרו המקבל רבי שמעון אגסי זצ"ל

הילולא דצדיקייא

הילולת מרון
המקובל הרב
הקדוש רבי
שמעון אגסי
זצ"ל (ח' מנחם אב)

המקובל הרב שמעון אגסי זצ"ל המכונה הרשב"א: נולד בבגדאד בשנת ה'תרי"ב לאביו ר' אהרון שהיה ממשפחת סוחרים, שהיגרה מפרס. משפחתו התפרנסה מיבוא צבע הניל (איסטיס) מהודו, וכמתוכי מסחר לסוחרים בכפרים. בגיל 17 עסק בחידושי התורה על דרך הסוד. בעל רוח-הקודש. גאון עצום והיו אומרים עליו, שהוא שני לבן איש חי (והבא"ח היה קוראו מהרש"א ר"ת מורנו הרב רבי שמעון אגסי). עיקר פעילותו של הרב הייתה שמירה והפצה של לימוד התורה והחינוך ליהדות. שימש כמגיד שיעור בימדרש בית זילכה' - ולאחר זמן כראש הישיבה. אחרי הולדת בנו בכורו אהרון, נולדו לו שני בנים (ר' מנשה ור' מאיר-ששון-חי) ושתי בנות (מרת פרחא ומרת אסתר), אך הוא שכל את שני בניו. לאחר מכן שכל גם את בנו בכורו העילוי, שנפטר ערב חתונתו במגיפת הדבר והוא בן 61 שנים בלבד. במהלך השנים הבאות התנחם הרב, ונולדו לו שלוש בנות נוספות (מרת דינה, מרת כתון ומרת מזל), ובשנים ה'תרפ"ט-ה'תרע"ע מלאה כוס נחמתו, עם סיום כתיבת ספרו 'בני אהרון', חגיגת בר-המצווה של בנו עזרא-ציון, והולדת בן הזקונים, אליהו-חיים. האסון על מות הבן אהרון, הובילה אותו להעמקת יתר בתורת הנסתר. התשובה ניתנה ע"י הגאון חכם ר' יוסף חיים בתורת הגלגולים. בשנת ה'תרס"ח הקים את ישיבת 'אגודת תומכי תורה' ועמד בראשה. כמו כן דאג לכלכלת הבחורים. נפטר ב-ח' מנחם אב בשנת ה'תרע"ד ערב פרוץ מלחמת העולם הראשונה, במגיפת דבר, שפרצה בקיץ (בד"כ המגיפה הייתה פורצת באביב). רבנו חי ופעל כ-62 שנים. ציונו בעירק. מרבתי: ר' ניסים הלוי. והחברותא: ר' יהודה פתיה. ת.נ.צ.ב.ה. וזיע"א

בתוך כתביו של הרב שמעון נמצא רשום על התגלות שהיתה לו שנתיים לפני פטירתו בה נודע לו מן השמים "כי השלים כל מה שצריך להשלים והגיע זמנו להסתלק מן העולם. בקש שהות כדי להשיא את בנו (עזרא-ציון) עם יבמתו ונתנה לו". החכם אפרים הכהן זצ"ל ספר שבעת למוד בליל ראש חודש אב נפלה על הרב שמעון תנומה ממונה הקיץ בבהלה וספר על התגלות בה נאמר לו "שמעון, מכה". ונמצא בידי המשפחה פתק בכתב ידו בו נתן לו רמז ליום פטירתו. למחרת היום עלה לקברות הצדיקים הקבורים בבית העלמין ושפך נפשו בתחנה. בשלשת הימים הבאים הלך פהרגלו ללמד בישיבת 'תומכי תורה' וביום רביעי, כאשר איננו הופיע - מסתבר שנפל למשכב. פשנשאל חברו, גבאי ישיבת תומכי תורה מר ניסים הלוי, על שלום הרב שמעון, הוא הרגיע באומרו: "מחלתו קלה". אולם מסתבר שחלה בדבר והוא נאבק קשות במחלה זו. ביום חמישי בערב קם ממטתו, ירד לטבל בפאר שהיתה במרתף הבית. לאחר מכן אמצ פחו ועלה על גג הבית, שם הוצעה לו מטתו, ושם תחת כפת השמים הבהירים של שלהי הקיץ השיב נשמתו לבוראה. כאשר נודע דבר פטירתו ביום שישי בבקר, ירד אבל גדול על הקהלה. פסקה כל עבודה וכל החניות, פרט לחניות המזון - נסגרו. השבעה על מותו החל עם צום תשעה באב שנדחה בגלל השבת. ולמחרת - פרצה מלחמת העולם הראשונה.

(נלקט מתוך העלון פניני הצדיקים)

הקיסר המשרת – משל לזמנינו!

”ונושנתם בארץ... העידותי בכם... כי אבד תאבדון מהר... לא תאריכן ימים עליה כי השמד תשמדון... והפיץ ה' אתכם.. ונשאתם מתי מספר” (ד, כה-כו)

בשעתו, כבש הקיסר נפוליאון את כל אירופה בסערה, ופלש לרוסיה. צר על עיר אחת, ולא נכבשה. הנצורים השיבו מלחמה שערה, ולא נכנעו.

המצור עיכב את התקדמות הצבא ונתן לגדודי הצאר הרוסי שנסוגו בבהלה שהות להתארגן לבלימה. אזר אחד המצביאים הצרפתים עוז, ופנה למלכו, והציע להשאיר חיל שימשיכו את המצור, והצבא יאגף את העיר וישמיד ברדיפה את הצבא הרוסי הנמלט, לכתשו הדק. אין טעם בהמשך המצור ועצירת ההתקדמות. שאלו נפוליאון: 'אתה יודע רוסית?', 'אמת!' אישר המצביא. הורהו נפוליאון: לבש מדי אחד הקצינים הרוסיים שנפלו בשבי ואמץ את זהותו. קח אותי כמשרתך, ונתגנב אל העיר. נעמוד על הלך הרוח בה, ונדע לכלכל את צעדינו. לא הועילו המחאות, שאסור לנפוליאון לסכן את עצמו, הסכנות היו לחם חוקו, והוא לא קיבל את ההצעה שהמצביא ילך לבדו. לבש נפוליאון בגדי משרת, והתלוה אל המצביא. השמיעו את הסיסמא, ונתנום לעבור. הגיעו לעיר הנצורה ועלו לפונדק. ביקש המצביא כוס שיכר, והמשרת יושב לצידו בהכנעה. שמעו חיילים מתאוננים באזני מפקדם: אינם אוכלים לשבעה, הם חסרי כח, אם תהיה מתקפה לא יחזיקו מעמד, במיוחד שהאגף הדרומי אינו מתוחזק כראוי ורבות בו הפרצות. הסיכון היה איפוא כדאי, שמעו מה שקיוו לשמוע. לפתע נדרך אחד החיילים, פניו קדרו ואמר למפקדו: כמדומני, שמשרתו של הקצין שם הוא נפוליאון, הקיסר הצרפתי! רעמי צחוק נשמעו, אך הלה עמד על דעתו: ראיתיו פעם, סוקר מסדר צבאי. הוא האיש! 'מה אתה מדבר' - גער בו המפקד – 'האינך רואה שהוא משרתו של הקצין? 'אולי גם הקצין מתחזה. מה איכפת לך, דרוש מהם להזדהות!' המפקד קם, ובאותו רגע התעשת הקצין המתחזה. "קום" ציוה בקול רועם על משרתו, "הבא לי כוס נוספת!" נפוליאון קם בחרדה, כעבד הנכנע לאדוניו, נטל את הכוס – והשתטח ארצה. הכוס התנפצה, הקצין תפסו בגסות בצווארונו, הקימו על רגליו וסטר לו אחת ושתיים. המפקד שב אל חייליו: הלא ראיתם, הקצין אחד משלנו, ואיך סטר למשרתו! בינתיים קם הקצין והטיל מטבע זהב לשולחן, עזב את השולחן בזקיפות קומה, ומשרתו הולך אחריו בהכנעה. יצאו מן העיר, השמיעו את הסיסמא וחזרו למחנה. בדרך, אמר המצביא בהכנעה: אדוני הקיסר, לא אסלח לעצמי לעולם – סטרתי לך פעמיים!.. הן סטירותך הצילוני - השיבו הקיסר, אילו לא היית סוטר לי, הייתי תלוי עתה על העץ הגבוה ביותר בעיר!... היש לנו מושג, כמה יצילונו הסטירות שקיבלנו?! (והגדת)

טיפול שורש

החמורות ועזב את התורה, כל אחד היה יכול לענות על זה, לא היה צריך התגלות של הקב"ה על מנת להסביר על מה אבדה הארץ. אלא שהשאלה לא היתה על דור החורבן, השאלה היתה מה גרם לכל ההדרדרות הזאת. נכון שבסופו של דבר העבירות החמורות גרמו לחורבן, אך איך הגיע עם ישראל לדרגה כזאת שהוא חוטא בעבירות חמורות אלו?

זוהי מה שעונים חז"ל שהתשובה היא – שבעיני הדורות שטרם החורבן לא היתה התורה כל כך חשובה. אמנם כלפי חוץ אי אפשר היה להרגיש שום חסרון בלימודם או בעבודתם, מי שהיה רואה אותם היה רואה כי הם לומדים, מתמידים ומקיימים את הציווי "לא ימושו מפִּיךָ", אבל אם רוצים למסור את התורה לדור הבא זה לא מספיק, כי הבנים לא מקבלים את התורה אם בליבו של האבא התורה לא כל כך חשובה. הבנים שומעים את מה שאומרים להם ומלמדים אותם, אך הם גם רואים את הדוגמא האישית ומרגישים את הערך שההורים נותנים לכל דבר, וכאשר בדורות הקודמים לא העריכו את התורה מספיק כדי להרגיש את הצורך לברך עליה – הבנים קיבלו את חוסר ההערכה הזאת והעבירו אותה הלאה לדור הנכדים, וכך המשיך הדבר מדור לדור וערך התורה הלך ירד ל"ע בעיני העם עד שהגיעו למה שהגיעו בימי חורבן בית ראשון שעברו על העבירות החמורות והביאו את בפועל החורבן.

החוקרים באפריקה שמו לב לשינוי התזונה של האריות, הם ראו איך הם משנים את שיטות ומטרות הצייד, ככה הם התחילו לחקור את מה שמתרחש. החקר אחרי האריות גרם להם להשים לב להתמעטות בעצים שמאחוריהם הם מתחבאים, מה שגרם להם לראות שהפילים התחילו לאכול ולהפיל אותם, רק אז הגיעו הם לשרוש הבעיה – השינוי הקטן בסוג הנמלה שחיה מתחת לעצים, במקום הנמלה המקומית שהבריחה את הפילים בעקיצותיה, הגיעה נמלה חדשה שגרמה לשינוי בכל הסביבה. כאשר נגזרה גזירת החורבן, עמדו חכמים ונביאים נבוכים כי לא ידעו על מה באה להם הצרה, עד שהקב"ה גילה להם שזה בא על שלא בירכו בתורה תחילה.

כבר אמר הגאון שבמילים "ושיננתם לבניך" מוזכר האיסור "לא תרצח", ואם בתחילת המאמר נצרכנו למאמר חז"ל "כל שאינו מלמד לבנו תורה כאילו רצחו" כדי לנסות להבין את דבריו, הרי שעכשיו הדברים מובנים – לפעמים הדברים הגרועים ביותר מתחילים מהפרטים הקטנים ביותר. אז כאשר אנחנו לומדים עם הילדים כדאי לנו להיזהר איך אנחנו מעבירים להם את התורה, כי בעצם הלימוד אנחנו מצילים אותם מלא תרצח, אך עם הדוגמא האישית וההערכה שלנו לתורה אנחנו מצילים את כולם מחורבן. וגם אם לפעמים הדברים נראים גדולים כדי שנאמין שפעולה כה קטנה עושה הבדל כה גדול, נזכור שהמקור לדברים גדולים לפעמים לא עולה על גודלה של נמלה.

"מה רבו נפלאותיך ה'" – כאשר מתבוננים ביצורים השונים שברא הקב"ה, בצורותיהם השונות ובדרכי החיים המופלאות לא נותר אלא להתפעל. בקניה שבאפריקה ישנן נמלים החיות בסביבת עץ השיטה. הנמלים ניזונות מהעץ ומוצאות בו מכסה, ובאופן מפתיע גם מעניקות לו הגנה, כאשר מתקרבים פילים לאכול מענפי העץ, הנמלים נכנסות לתוך החדק שלהם ועוקצות אותם וכך מבריחות אותם מהמקום. בחודשים האחרונים הגיעה לאותה שמורת טבע בקניה קבוצת נמלים ממקום אחר, הנמלים החדשות הבריחו את הנמלים שחיו במקום, אך שלא כמו קודמותיהן, הן לא עוקצות את הפילים ולא מבריחות אותם מעצי השיטה. כתוצאה מכך הפילים החלו לאכול יותר עצי שיטה ועל הדרך גם להרוס ולהפיל אותם עם הכח והמשקל הגדול שלהם. ככל שחלף הזמן מספר עצי השיטה הצטמצם, והנפגעים העיקריים מכך הם האריות שנהגו להשתמש בעצים כמחבוא, הם היו מתחבאים מאחוריהם כדי לארוב לטרף. בעקבות השינוי בסביבה נאלצו האריות להחליף את התפריט, ובמקום לאכול את הזברות הזריזות הם עברו לאכול חיות איטיות יותר.

בפרשתנו מופיעה פרשת קריאת שמע, אמר הגר"א כי בפרשה זאת נכללו כל עשרת הדברות: המילים "ה' אלקינו" הם כנגד הדיבר הראשון "אנכי ה' אלקיך". המשך הפסוק "ה' אחד" הוא כנגד הדיבר השני "לא יהיה לך אלקים אחרים", וכך "ברוך שם כבוד" מרמז על "לא תשא", שדרך אגב זאת הסיבה שתקנו חז"ל שמי שמזכיר שם שמים לבטלה יאמר תיכף ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. וכך ממשיך הגאון לפרט איפה כל אחת מהדברות מוזכרת בפרשת קריאת שמע.

נקודה מעניינת היא איפה מוזכר הדיבר "לא תרצח" כיוון שאין שום איזכור לרציחה בכל הפרשה, ואומר הגאון שזה מוזכר במילים: "ושיננתם לבניך", הוא מסביר זאת במאמר חז"ל כל שאינו מלמד לבנו תורה כאילו רצחו. הגמרא בנדרים (פא.) מביאה את הפסוק מירמיה "מִי־הָאִישׁ הַחֹכֵם וַיִּבֶן אֶת־זֵאת וְאָשֶׁר דָּבַר פִּי־ה' אֵלָיו וַיִּגְדֶּה עִלְמָה אֲבֵדָה הָאָרֶץ נִצְתָה כַּמְדָּבָר מִבְּלֵי עֵבֶר" – שאלו תקופת חורבן בית ראשון על מה אבדה הארץ? למה נגזרה הגלות? למה נחרב הבית? שאלו את החכמים והנביאים, ולא הייתה להם תשובה, ולמרות שהשאלה נשאלה על חורבן בית המקדש הראשון, שעברו על עבירות חמורות כגילוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה, אף אחד לא ידע לענות למה נגזרה הגזירה. עד שהקב"ה בעצמו ענה: וַיֹּאמֶר ה' עֲזָבְתֶם אֶת־תְּוֹרָתִי אֲשֶׁר נִתְּנִי לְפָנֶיךָ וְלֹא־שָׁמְעוּ בְקוֹלִי וְלֹא־הִלַּכְתֶּם בְּהַגְזִירָה נִגְזְרָה עָלֵיכֶם וְפִירְשׁוּ חֵז"ל שהכוונה היא שלא ברכו בתורה תחילה, והר"ן מסביר שלא בירכו ברכות התורה כיוון שהתורה לא היתה חשובה להם מספיק כדי שיברכו עליה. הרב אלישיב בספרו דברי אגדה תמה על דברי הגמרא, כי אם השאלה אכן הייתה על דור החורבן, על הדור שחטא בכל העבירות

חשמעות

בס"ד
גליון 48
ואתחנן תשפ"ד

דבר האירה

תפילת הילדים בבין הזמנים

כעת שנכנסים אנו לתקופת בין הזמנים, אתגרי ימי "בין הזמנים" רבים הם, ונדרש מחשבה ותבונה לרעת כיצד להתנהג. מצד אחד יש לתת שחרור, לפתוח במקצת את הכווד ראש המלווה את ימי השיגרה, ולהוריד קצת מן הנוקשות החינוכית התמימית שבמשך כל השנה. אך מצד שני, יש להיזהר שלא לשחרר את הרסן, לא לוותר על כללי ההלכה והזהירות הנדרשים, ושלא תהיה רוח של הפקרות בימי החופש, באופן שיקח זמן רב עד שיוכלו לחזור לשיגרה.

בטור זה ניגע בענין התפילה, עד כמה יש להקפיד עליו בבין הזמנים. כל אב שואל את עצמו, האם עליו להקפיד שילדיו יתפללו בכל יום או לא. ישנם הורים שאינם נותנים ארוחת בוקר לילדיהם לפני התפילה. ישנם שלא מאפשרים להם לשחק לפני התפילה. וישנם הורים שמכריחים את ילדיהם להתפלל, כל אחד בדרכו. ונשאלת השאלה: האם עלינו להכריח את הילד, או שמא עלינו לעזוב אותו לנפשו? בפרשתנו כתוב **"ואתחנן אל ה' בעת ההיא"**, שמישה רבנו ע"ה הירבה בתפילה בכדי שיוכל להיכנס לארץ ישראל. משה רבנו התפלל תקט"ו תפילות, כמנין "ואתחנן", עלינו להתבונן מה מהותה של תפילה. בתפילה ישנם ג' עניינים:

א. התחברות - 'תפילה' מלשון **דביקות והתחברות לה'**, כמו שכתוב (בראשית ל, ח) **"פנתולי אלקים נפתלתי"**, ורש"י פירש "נתחברתי".
ב. בקשה - 'ואתחנן' מלשון **תחניה ובקשה**, כמבואר בפרשתנו.
ג. הודאה - אנו **מודים לה'** על כל הטוב שעושה עמנו בכל עת.

אדם בוגר יכול להבין את משמעותה וחשיבותה של תפילה, אך אצל ילד המצב קצת שונה. הטעם בתפילה מגיע רק עם הזמן. בשונה ממצוות מעשיות, שהילד נהנה מעצם עשיית המצווה, כגון נתינת צדקה, נענוע לולב וכדו', לכן אפשר לדרוש מילד שהגיע לחינוך לקיימם. אך בחלק התפילה, שעיקרה כוונה ועבודה שבלב, קשה הדבר ביותר לילד קטן, לכן טבעי הדבר שילד לא ירצה להתפלל, כי הוא אינו מרגיש שום טעם בתפילה. ואי אפשר לדרוש שיהיה לו טעם בתפילה, כי תפילה היא עבודה שבלב, ולילד קשה להרגיש את הרוממות שבתפילה, תפילה צריכה כוונה וקשה לדרוש זאת מילד.

ב"ה ישנם ילדים יוצאים מן הכלל, שדווקא מתפללים ברצון ובהנאה, אצל ילדים כאלו יש צורך לעודד ולהעצים את החשק שכבר קיים בתוכם, אבל אי אפשר לדרוש שכל הילדים יתנהגו וירגישו כך. יש להיזהר ביותר לא להרוס את שורשי הרצון הפנימי אשר בלבו של הילד להתפלל. לכן אין להכריח, ולא לכפות או לצעוק עליו, ולא להביא אותו למצב שיימאס לו ח"ו מלהתפלל, כי כאשר דורשים מהילד דברים שאיננו מסוגל, הוא מפתח נוגדנים. כאשר דורשים מילד שיתפלל בעקביות, ועל פי סדר התפילה, הרי זו דרישה שהיא למעלה מכוחותיו, והוא מתחיל לראות בתפילה כמשא כבד, וכאשר יוכל להתחמק ממנו - יתחמק.

לכן חשוב ביותר לחנך ורק לחנך על ענין התפילה, ועיקר החינוך הוא כמו ש"כ הרמב"ם יד החזקה הלכות תפלה פרק א

"מצות עשה להתפלל בכל יום... חיוב מצוה זו כך הוא שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום ומגיד שבחו של הקב"ה ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו כל אחד לפי כחו"

אשר על כן לחנך לילד שקשה לו התפילה, לשבח את הקב"ה בבוקר ולהתפלל אפילו בשפתו שלו כמה דקות, ואפשר להתחיל כל יום את היום בשבח הקב"ה על כל מה שהיה אתמול, ולבקש שגם היום יהיה לנו יום נעים וטוב בבין הזמנים, ובזה יצא ידי חובת התפילה. בתפילה ותחנונים להקב"ה שיהיה לנו בין הזמנים רגוע טוב ומועיל.

שבת שלום ומבווך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

יסודות איתנים מפרשת השבוע

"והודעתם לבניך ולבני בניך"

דוגמא אישית

אחד מכללי היסוד בחינוך, הוא הדוגמא האישית. דוגמא אישית חיובית, מעבירה מסר עקיף וישיר על התנהגות נאותה, אותה ירצה הבן לחקות ולעשות כמוהו, וכן להיפך, קשה מאד עד בלתי אפשרי כמעט, לחנך לדרך הטובה והראויה כאשר אין דוגמא אישית נכונה. ולכן ראשית הכול צריך להיות דמות רוחנית שמסתכלים עליה בצורה חיובית, נאה דורש ונאה מקיים, ועל ידי כך יתחנכו בס"ד הילדים היטב.

וכך מבאר ה'תפארת שלמה' בפרשתו (ד"ה רק) וז"ל:

"ונראה לפרש בדרך צחות על אותן בני אדם שהם עסוקים בהבלי עולם ומטפשים ומסירים מעל לוח לבם מצות השי"ת. גם בעמדם בתפילה שפתותיהם נעות ולבם בל עמהם. ורק את בניהם אשר יולד להם הם מייסרין אותם ללכת אל בית הספר שלא לבטל רגע אחד רק יעסקו בתורה ותפילה, והוא אינו משים אל לבו מה שהוא ממעט בעבודתו ית"ש, ואין ימלא לבבו להוכיח אחרים בשבט מוסר ובניו מומנם ואינו מרגיש מומו הפוסל אותו.

וזה שמרמז הכתוב 'השמר לך וגו' ופן יסורו מלבבך'. ר"ל אתה בעצמך תסור מליך בדרכי השם. 'והודעתם לבניך', היינו שתוכיח רק את בניך שהם ילמדו ועל עצמך לא תשגיח כלל. לא זו הדרך ישכון אור רק אשר ילמדון ליראה' וגו' שהם עצמם ילמדו מקודם ליראה וכו' ואח"כ את בניהם ילמדון".

צינור המשפיע

הפעולות הטובות וההתנהלות הברוכה של ההורים והמחנכים, יש בהם השפעה עצומה על הילד, כאשר על ידי מעשיהם הטובים נוצרים צינורות של השפעה עבורם, ואתם צינורות מתרבים ומתארכים, ועל ידיהם מגיעים השפע לבנים ולתלמידים לדורי דורות, וכפי שמבאר ה'חתם סופר' וז"ל:

"והודעתם לבניך ולבני בניך, הימים העליונים אשר מתוקנים על ידי מעשים הטובים של בני אדם ומתחברים להיות צינורות של שפע לבניו אחריו, כאשר הארתי במקום אחר 'למען ירבו ימיכם וימי בניכם' שיתרבו ויאריכו צינורי השפע לבניכם אחרים... 'והודעתם' לשון חיבור ודביקות שתחברם וגם תדביקם לזרעך אחריו או לתלמידיו... 'ושמרת את חוקיך', כי המצוה שאדם עושה בכל יום ויום פותח לו צינור השייך ליום ההוא והצינור ההוא מתארך וממשיך עצמו לדורי דורות, כי תמצא מקום להשפיע אפילו לאלף דור ובפרט שיהיו הבנים ההמה ראויים לאותה השפעה ועושים מעשי אבותיהם הטובים.

הכל לטובה

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר".

צורת החשיבה, קובעת הרבה על אופן קבלת הדברים. חשיבה חיובית, מסייעת לקבלת הדברים ברוח טובה, ואילו חשיבה שלילית, גורמת שלא לקבל את הדברים כראוי.

אדם המאמין הניחון בחשיבה חיובית, שהכל לטובה, וכל מה שהקב"ה עשה עושה ויעשה, הוא רק לטובה עבורו, נקל לו לקבל כל מה שעובר עליו, מתוך ידיעה שהכל לטובה.

אכן למרות האמונה שבסוף יתברר שהכל לטובה והכל היו חסדים, הרי מתחילה כאשר לא רואים את הטוב במוחש, מתמודדים עם הקושי בקבלת הדברים ברוח טובה, ועל כך מבקשים בתפילה: **"הראנו ה' חסדך"**, שנוצה לראות בעיני בשר, כבר מיד בתחילה את הטוב הטמון בכל דבר ודבר, ונראה בחוש שהכל לטובה. אלו דברי ה'קדושת לוי' וז"ל:

ידוע אהבת השם לישראל וכל המעשים אשר נעשים לישראל וכל המאורעות אשר לישראל הכל מאת השם יתברך לטובה על ישראל. ואף על פי שבתחילת המעשה לא נראה הטובה, אבל סוף הטובה יהיה, כי הכל לטוב לישראל אף על פי שתחילת המעשה אינו כל כך. והוא בקשתינו 'הראנו ה' חסדך', יודעים אנו שסוף הכל הוא טובה לישראל, לזה אנו מבקשים שהטובה יתראה תיכף בתחילת המעשה.

וזהו 'ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר', לאמר הוא לשון אהבה כמאמר הפסוק (דברים כו, יז) 'וה' האמירך, כלומר שאהבתך, היינו החסד שלך עלי יתגלה עכשיו".

שמירת הנפש ושמירת הגוף

"רק השמר לך ושמור נפשך מאד"

הקב"ה ברא את האדם המורכב מגוף ונשמה, וכשם שמוטל על האדם לשמור על הנפש והנשמה, כך מוטל עליו גם לשמור על הגוף.

אמנם לפעמים כאשר שמירת הגוף בא על חשבון שמירת הנפש, והשמירה היתירה על הגוף נוגדת את שמירת הנפש, ומפריעה לקיום תורה ומצוות, או אז ברור, כי חובה ראשונה הוא לשמור את על הנפש לפני הגוף, כי הנפש הוא ראשונה במעלה לפני הגוף.

וכך מלמדנו ה'כלי יקר' בפרשתנו עה"פ (ד, ט) "רק השמר לך ושמור נפשך מאד", וז"ל:

"רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח' וגו'. השמר לך, ר"ל, שמירת הגוף, ולא הזכיר בו מאד כמו בשמירת הנפש אשר בשמירתה צריך האדם להיזהר ביותר מבשמירת הגוף, לכן אמר ושמור את נפשך מאד."

בית המקדש / ב

שלח) ז"ל:

שאלה?

בעמדנו בשבת נחמו אחרי ימי בין המצרים ברצוני להבין כל ענין בית המקדש מהו, מהו חשיבותו של בית המקדש, ולמה אנחנו מצפים לבנינה?

כבר כמעט נגמר בנין בית המקדש

במשך הדורות הרי שכבר כמעט נגמרה מלאכת בנין בית המקדש מכל מצוות ומעשים טובים של עם ישראל. אולם כל עוד בית המקדש אינו יורד למטה, אזי כמו שניתן לבנותה כך גם אפשר להחריבה ח"ו, כי כל מי שמקיים מצוות בונה אולם מי שעושה עבירות הרחיקו סותר ומחריבו, וכדברי ה'ערבי נחל' (פרשת שלח) ז"ל:

"כבר היה נגמר אותו הבית המקדש ברובי תורה ומצות שהצדיקים עושים בכל דור".

בניה וסתירה

ולכן אף שבית המקדש נבנה כל הזמן ממעשה המצוות של בני ישראל, הרי ישנם כאלו שסותרים את בית המקדש על ידי העבירות שלהם, וזה רחמנות גדולה ביותר שזה בונה וזה סותר, וכפי שממשיך לבאר ה"ל:

"אלא החסרון הוא שאיש אחד בונה ואף סותרים, כי האדם שעושה עבירות הוא סותר תמיד קצת מהבנין, וזהו רחמנות גדול זה בונה ואלו סותרים".

כדברים הללו כותב גם בספה"ק "זרע קודש" (פרשת כי תצא) ז"ל:

"ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם, ש'בונה ירושלים ה" (תהלים קמז, ב) ובמה בונה אותה, 'בימינו' על ידי הימים שלנו, שבכל יום כשאדם עובד אותו ית"ש, הכל לפי מעשיו בונה את ירושלים ובית המקדש, יש בונה ביום אחד שורה שלימה, ויש מניח למשל לבינה אחת, כן בונה האדם מישראל שעובד ה' בכל יום, עד שיהיה נבנה בשלימות במהרה בימינו.

וכן שמעתי מהרב הקדוש מורינו הרב אלימלך צ"ל שכשעשה עליית נשמה ראה שנושאים את כלי הבית המקדש, ואמרו לו שהם אותם הכלים שהוציא הוא מהגלות, ופעם אחת אמר שנפלה בית טומאה אחד בצורה גדולה מאוד, ובכל יום עולים אלפי אלפים בעלי מלאכות בנאים לבנות החומה, אבל יש לי שומר טוב, שכשהרב מורינו הרב יעקב יצחק מלאנצוהוט מתפלל תפילת י"ח מתפילת מנחה מפיל כל מה שבונים.

והבנתי דבריו הקדושים, שמפיל זה, על ידי שעל ידי תפילתו בונה חומות ירושלים ובית המקדש, ולפי ערך שבונה חומות ירושלים לפי ערך זה מפיל בהבית הזה של טומאה, כי כשזה קם זה נופל".

שומרי החומות

והנה מוטל על כל אחד לשמור ולהיזהר שלא לסתור חלק בית המקדש שכבר נבנה וקיים, וכמו כן על ידי שמוכיח ועוזר לאחרים להחזיר את עצמם למוטב, ולהציל אותם מעבירות, הריהו שומר על בנין בית המקדש, ואלו שנוהגים כן נקראים שומרי החומות, וכפי שמבאר שם ה'ערבי נחל' בהמשך דבריו (פרשת

"ולכן צוה הש"י 'הוכח תוכיח' וכו', שמצוה גדולה להחזיר האנשים למוטב ולהודיעם גודל הרעה אשר הם גורמים, ולכן אלו המוכיחים שמצילים בני אדם מעבירות נקראים שומרים החומות. ולזה נתרעמה ירושלים איך יש כוח לאנשים אלו לסתור מה שאלו בנו ומה יהיה הסוף, ואמר לה הש"י תנחומין (ישעיה סב, ב) 'על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים', אלו המוכיחים תמיד לא יחשו, ואולי על ידי זה יבנה בית המקדש במהרה".

השתוקקות וציפיה

כדי להשלים את בנין הבית המקוה, ושכבר לא יוכלו לסתרו יותר, נדרש מאתנו שנסתוקק ונצפה ונייחל לבנין בית המקדש. בזה שנפשו יוצאת מכיסופין וגעגועים ומשתוקקים ומצפים שנזכה כבר לראותו כליל בבנינו, פועלים להחשת בנייתה במהרה, ואלו הם דברי בעל ה'תפארת שלמה' (פרשת מסעי) ז"ל:

"כי הנה צריך כל איש להשתוקק בכל לבבו על ארץ ישראל וקדושתה כמ"ש (תהלים קכב, ו) 'שאלו שלום ירושלים', 'ציון דורש אין לה' (ירמיה ל, ז), מכלל דבעי דרישה, וענין התשוקה היא מועלת בעצמה על הגאולה העתידה ב"ב".

להשתוקק לבנינה

ולכן צריך כל אדם לקרוע את ליבו ולצעוק אל ה' לעורר רחמי שמים על גודל החורבן, ולבקש מהקב"ה על בנין בית המקדש וקיומן הגליות, וכדבריו שם עוד בלשונו:

"מכל שכן בזמן הזה אשר בעוה"ר כל ארץ הקדושה היא תחת יד הישמעאלים, ויבלעוה זרים ויירשוה, והנה (תהלים עט, א) 'באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך שמו את ירושלים לעיים', מכ"ש שצריך לקרוע לבב איש לצעוק ע"ז אל הקב"ה לעורר רחמים על הארץ ועל קיבוץ גליות לתוכה בשמחה במהרה. והנה ההתעוררות הלזה של תשוקת הארץ כשתהיה באמת מעומק הלב שידאב באמת בנפשו על כבוד ארץ הקדושה, הנה בזה מעורר למעלה הרחמים והרצון על הגאולה במהרה כמ"ש (תהלים קכב, ו) 'שאלו שלום ירושלים' ע"כ 'ישליו אוהביך' ב"ב".

ומסיים התפארת שלמה את דבריו בזה"ל:

"... אם תגבר התשוקה בלב איש ממבני ישראל אל הארץ ובנין בית המקדש הלא חיש מהר יעתר להם, כי הלא הוא בנוי ועומד הוא למעלה רק שצריך לבקש עליו להורידו, כמ"ש (דברים יב, ה) 'לשכנו תדרשו ובאת שמה', ועל שם זה נקרא 'דביי ביתך' לשון דיבור, שצריך לבקש מהש"י עליו להבנות במהרה, וכל המתאבל על חורבן ירושלים זוכה ורואה בנחמתה (תענית ל, ב) כי כל האומר כן באמת בתפילה ו'לירושלים עירך ברחמים תשוב', הנה פועל באמת זה למעלה על קירוב הגאולה".

ונסיים את דברינו עם סיפור שמביא הגאון רבי אליהו לופיאן צ"ל בספרו 'לב אליהו' (בראשית) מעשה

נפלא בשם 'תורת העולה' לרמ"א. (אמנם ב'תורת העולה' אינו מופיע, וכבר נשתברו קולמוסים רבים בחיפוש אחר המקור למעשה זה שהיה מקובל בפי חכמי הדורות).

מעשה זה נוגע לביקור שערך הפילוסוף הנודע אפלטון בירושלים, לאחר חורבן בית ראשון, וכשהגיע להר הבית שהיה חרב ושמש, ראה שם את ירמיהו נביא ה', כשהוא מעוטף כאבל ויושב בוכה על חורבן בית המקדש.

אמר אפלטון לירמיהו הנביא: שתי שאלות יש לי אליך. הראשונה, הרי אתה הוא החכם והפילוסוף הגדול של היהודים, ואם כן מדוע אתה בוכה על עצים ואבנים? וכי אנשי רוח אמורים לבכות על דברים גשמיים שכאלו?

שאלה שניה, הוסיף אפלטון: הרי החכם יודע שהעבר אין והווה כהרף עין, ומה לך כי תבכה על העבר, במקום לצפות פני עתיד ולהיערך לקראת הבאות?

השיב ירמיהו הנביא לאפלטון בשאלה: האם יש לך כמה ספיקות בחכמת הפילוסופיה שלא הצלחת לפתור אותן בחכמתך הרבה?

השיב לו אפלטון, ודאי! יש לי כמה וכמה שאלות פילוסופיות כבדות משקל שנותרו בלתי פתורות, כי אני חושב שהשכל האנושי אינו מסוגל להשיג אותן בכלל.

אמר ירמיהו לאפלטון, אדרבה, השמע באוזני את אחת הספיקות שלך. עשה אפלטון כדבריו וירמיהו הנביא ביקש שיאמר גם את הספק השני והשלישי ולאחר מכן ענה לו כלאחר יד על כל הספיקות, בלי להתאמץ בריכוז המחשבה ולחתור אחר פיתרון.

נדהם אפלטון מחכמתו העצומה של ירמיהו הנביא ושאל אותו: האם ילוד אשה אתה? האומנם אתה בשר ודם, כי חכמה עצומה שכזאת אינה אפשרית בקרב בני האדם...

ענה לו ירמיהו אכן צדקו דבריך, לא כל אדם יכול להגיע לחכמה כזאת, אבל אני את החכמה העצומה הזאת שאבתי מאותם עצים ואבנים שעליהם אני מתאבל. עכשיו אתה מבין למה אני מתאבל על עצים ואבנים???

ובאשר לשאלתך השניה ששאלת מדוע אני מתאבל על העבר במקום להתכונן לעתיד, המשיך ירמיהו, על כך לא אוכל לענות לך, וזאת משום שאינך מזרע ישראל, ואתה לא מסוגל להבין את התשובה הזאת...

אומר הגאון רבי אליהו לופיאן, בשם הסבא מקלם, שברור הדבר שתשובתו של ירמיהו לשאלה השניה היתה שהוא אינו בוכה על העבר, אלא על העתיד, כי הדמעות הללו שאנו מבכים על חורבן בית המקדש שהיה, הן אלו שמזרזות את בנינו של בית המקדש העתידי.

מוסיף רבי אליהו לופיאן ומסכם בשם הסבא: ראו נא ראו, איך שהתשובה הזאת שמובנת מעצמה לכל ילד יהודי, אינה יכולה להיות מובנת אפילו לחכם ביותר שבאומות, אפילו אפלטון בחכמתו העצומה לא מסוגל להגיע להשגה הזאת, ולאמונה שאנו מאמינים בכל לב בביאת המשיח ובבנין בית המקדש במהרה, ואף על פי שיתמהמה, עם כל זה נחכה לו בכל יום שיבוא.

תורה שיככתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד **הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל**

תמוז תשפ"ד | גיליון 7"ב

פרשת ואתחנן

שבת של תורה פנינה שבועית לשולחן השבת

שבת וכיבוד אב – לשם שמיים

בפרשת השבוע מוזכרים שוב עשרת הדברות. בשתיים מהמצוות בעשרת הדברות - שמירת שבת, וכיבוד אב - נאמר **'פֹּאֶשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹהֶיךָ, ורש"י מסביר שהכוונה שעוד קודם קבלת התורה, בהיותם ב'מרה', כבר הצטוו על מצות שמירת שבת וכיבוד אב.**

שואל מרנא החתם סופר זי"ע - מדוע היה צורך להזכיר בשמירת שבת וכיבוד אב את העובדה שהם הצטוו על כך כבר בהיותם במרה. ועוד הוא שואל: מדוע חשוב לדעת את המקום שבני ישראל נצטוו על מצוות אלו, בהיותם במרה?

מבאר מרנא החת"ס ביאור מאלף: בשמירת שבת יש גם תועלת והנאה למנוחת הגוף העמל בעבודה קשה כל ימות השבוע, אבל האמת היא ששמירת הגוף אינה המטרה העיקרית במצות השבת, אלא השבת היא יסוד האמונה, 'אות היא ביני וביניכם' (שמות לא יג). והנה, כשנצטוו בני ישראל על שמירת השבת בהיותם במרה במדבר ודאי שלא היה זה לצורך מנוחת הגוף, שהרי התפרנסו ממעשי ניסים וכל השבוע שבתו ממלאכה, ושמירת השבת היתה לתכלית הכוונה האמיתית, על כן הוסיף ואמר 'כאשר צוה ה' אלקיך' - במרה, להורות שבכל הדורות נשמור את השבת לא כצורך גופני, רק כפי ששבטנו במדבר.

כך הוא גם במצות כיבוד הורים. בהשקפה ראשונה נראה שכיבוד אב ואם הוא דבר טבעי כהכרת הטוב למי שסיפקו לילדיהם את כל צרכיהם, והמוסר האנושי אומר שצריך כל אדם לכבד את מיטיביו. על כך מדגיש הכתוב 'כאשר צוה ה' אלקיך', לומר שאפילו אם ההורים לא עשו דבר לטובת הילד עדיין חייב הוא לכבדם, כי כך ציוה ה'!

יקר מפז!

שערי תורה מבט מסכם ומביא לפרשת השבוע

נושאי הפרשה:

תחינת משה • שמירת המצוות ושכרם • איסור עשיית פסל, התרחקות מהגוים • ערי מהל"ט • פרשת שמע

מה בפרשה:

בתחילת פרשת ואתחנן נלמד על תחינת משה להיכנס לארץ ישראל, ובהמשך מהלך כל הפרשה מעורר משה את ישראל לשמור את המצוות למען ייטב להם, ולהתרחק מהגויים ומאליליהם, כן מצווה להם לזכור את מעמד קבלת התורה ועשרת הדברות, ומלמדם את פרשת שמע והמצוות הכלולות בה

א. תחינת משה

משה רבינו התחנן להיכנס לארץ, אולם ה' אמר לו שלא יוסיף להתפלל והגזירה לא תתבטל, רק יעלה אל ההר ממנו יוכל לראות את כל הארץ.

ב. שמירת המצוות

ברחבי הפרשה מזהיר משה את ישראל לשמור את המצוות כהלכתם, ורק כך ייחשבו כחכמים בעיני הגוים, ולמען ייטב להם כל הימים, ולמען ילמדו ליראה את ה'.

ג. מתן תורה ועשרת הדברות

משה מצווה את ישראל לזכור את מעמד מתן תורה וללמדה לדורות הבאים, והוא חוזר על עשרת הדברות.

ד. איסור עשיית פסלים

בני ישראל מזהירים לדעת שאין עוד מלבדו, ושלא לעשות פסל וכל צורה, כאשר העונש על חטא עבודה זרה הוא גלות מארץ. משה מתנבא שבאחרית הימים ישובו בתשובה עקב הצרות בגלות.

ה. ערי מקלט

למרות שערי המקלט בעבר הירדן לא קלטו רוצחים עד הקמת ערי מקלט בארץ כנען, הבדיל משה שלש ערי מקלט בעבר הירדן כדי לקיים מצווה שבאה לידו.

ו. פרשת שמע ומצוותיה

בפרשת שמע מוזכרות מצוות האמונה באחדות

מבט על פרשת עקב הבעל"ט:

נושאי הפרשה: שכר בעולם הזה • איבוד הגוים והאלילים • בטחון בה' • ידיעה שהכל מה' • חטא העגל ולוחות שניות • פרשת היראה • פרשת והיה אם שמוע

מה בפרשה: פרשת עקב נפתחת בפירוט השכר בעולם הזה על קיום המצוות. בהמשך מחזק משה את ישראל שלא יתייראו מגויי הארץ אלא יאבדו אותם ואת אליליהם. בדבריו הוא מזכיר את הטובות שגמל ה' עמהם במדבר, ומכין אותם לקראת הטוב והשפע בארץ ישראל, שייזהרו שהשפע לא יגרום להם לסור מאת ה', ויידעו שהכל הוא מאת ה'. כן הוא מזכיר את חטא העגל ובעקבותיו - שבירת הלוחות וקבלת לוחות שניות. לאחר מכן הוא אומר לישראל את פרשת היראה ופרשת והיה אם שמוע.

חיים של תורה מעלת וחיבות לימוד חומש ורש"י

היו לומדים זאת ראשונה מכל

'והבחורים אשר אומרים כי חרפה היא להם ללמוד בשיבות פרשה חומש עם רש"י וכו', לו חכמו ישכילו היו לומדים זאת ראשונה מכל. ראה נא הרא"ם ז"ל אשר האיר עיני כל ישראל בחיבורו על רש"י על התורה. ראוי היה ששיגיהו בעין חמלה ולזכות הדור שהמלמדים ילמדו עם התלמידים כראוי וכו', ולא כאותן שלומדים עם התלמידים רק גפ"ת, עם שיועד להקשות איזה קושיא ותירוץ, כבר נקרא חכם ורבי, ובתנ"ך אין לו שום ידיעה...'

(הקדמת ה'פרי מגדים' ל'שע' או"ח)

אוצר התורה יהלום מתוך הפרשה

כָּל לַבְּבֵה (ו, ה) שלא יהיה לבך חלוק על המקום (רש"י)

אל תתחיל מעבודת ה' בתואנה שהיה לך קל יותר בעיר אחרת או במקום אחר, וכאן קשה לך לקיים מצוות, אלא לא יהא לבך חלוק על המקום הזה - בו אתה נמצא כעת - כי ה' רוצה שתעבוד אותו כאן במקום הזה.

(הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע)

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך (ו, י)

לא תמיד הלב פתוח לשמוע ולקבל, אבל לכל הפחות יהיו הדברים מונחים מלמעלה 'על לבבך', וכשיודמן רגע של התעוררות והלב ייפתח, מייד יכנסו הדברים פנימה.

(הרה"ק מקאצק זי"ע)

רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים וגו' והודעתם לבבך ולבני בניך (ד, ט)

אם אתה באמת רוצה שיעסקו בניך בתורה, תעסוק אתה בתורה, וממך יראו וכן יעשו. אבל השמר לך וכו' פן תשכח את הדברים ולעצמך, ותסתפק רק בקיום 'והודעתם לבניך ולבני בניך... כי אז לא תצלה.

(תפארת שלמה)

פגד את אביך ואת אמך כאשר צוה ה' אלקיך למען יאריך ימיה (ה, טז)

לא נאמר 'למען יאריך ה' ימך', אלא 'למען יאריךך', והכוונה, שאם תכבד את אביך ואימך, שכרך יהיה - 'למען יאריךך ימך', כלומר בניך יאריכו את ימך, ויטפלו בך במסירות בעת זקנותך.

(אמרי חיים)

זאת התורה

ביאורי מושגים ומונחים בתורה

בדרך התורה

הפרשה ולקחה מאוצרם של גדולי הדורות

ברום שכעת חיים כבר ירגיש טוב, 'הייתי אצלו וטיפלתי בו ובעזרת ה' הכל יהיה בסדר'. נזעקה הרבנית ברום: אצל איזה חיים היית? השיב הסטייפלער: מה זאת אומרת? אצל אח שלך ר' חיים קנייבסקי!

'אוי, לא' - היא השיבה - 'התכוונתי לחתני, הגאון רבי חיים קלופט, שלו כואב הגב!'

חיך הסטייפלער, לקח מיד את מעילו ופנה לצאת שוב מהבית, שאלה אותו ביתו: אבא, לאיפה אתה הולך עכשיו? והוא השיב: אני מכיר את רבי חיים שלי, הוא בודאי עדיין שוכב על המיטה, לא מבין את ההוראה המזוהה שלי שנחתה עליו פתאום, אבל מקיים את מצוות כיבוד אב בשלמות... אני חייב ללכת אליו ולומר לו שהוא יכול לקום!

ואכן כך היה, ר' חיים שכב במיטה, בריא, מרגיש טוב, אבל אם אבא אמר לו לשכב - הוא לא קם! לא שואל שאלות, פשוט מקיים את הוראתו של אביו ושוכב באותה תנוחה שהורה לו בלי לזוז!

שמחה אמיתית מהי?

וְאֶהְיֶה אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ... וְכָל מַאֲדָךְ (דברים ו, ה) וְכָל מַאֲדָךְ, בְּכָל מַדָּה וּמְדָה שְׂמַדְד לךְ, בֵּין בְּמַדָּה טוֹבָה בֵּין בְּמַדָּה פּוֹרְעֵנוֹת (רש"י)

החסיד המופלג רה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל מבני עלייה ונקיי הדעת שבירושלים, היה מוקף בכל מיני ייסורים וסבל. עוני ומחסור היו אורחי קבע בביתו, מחלות מכאבים תקפו אותו ואת זוגתו, ושניהם יחדיו לא זכו לפרי בטן.

באחת התקופות הקשות ביותר בחייו של ר' אליהו, כאשר הוא וזוגתו התייסרו בחולי, הוזמן לאחד מאנשי ירושלים להיות נוכח אצלו בעת עריכת הסדר. כאשר רק דרכו רגליו על מפתח הבית השתומם בראותו כי זכר לחירות אין כאן, עוני ובדידות מבצבצים מכל פינה, ושולחן הסדר איננו ערוך בפאר והדר.

אבל מה גדלה פליאתו בראותו את פניו של רבי אליהו וזהרות ומאירות כצאת השמש בגבורתו, ורוחו מרוממת עליו כמתענג מרוב כל. קרא רבי אליהו לעומתו בקול מלא שמחה: 'לכאורה, מה נקרא סדר מפואר? כאשר משני צידי השולחן יושבים כשתילי זיתים בניים, חתנים ונכדים, ועל השולחן מונחים בהוד והדר כלי כסף יקרים ומפוארים מבהיקים ביופיים, ובראש השולחן מסב בעל הבית כמלך בגדוד.

אבל האמת היא - המשיך רבי אליהו כשפניו בוערות מהתרגשות - האם זהו חירות אמיתית?! הם זאת היא שמחה פנימית?! שמחה וחירות אמיתיים הם כשיושבים כך - הצביע באצבעו על הנעשה בביתו - ובכל זאת שמחים באהבת הש"ת! אף אם הם מסובים ליד שולחן פשוט, נטול צאצאים וכלים יקרים, עומדים בעון ובגבורה, ונושאים עיניים כלפי מעלה, ומקבלים הכל באהבה ובשמחה. שמחים בה' ורק בה'! ללא שום סיבה חיצונית! שמחה שכולה אהבת ה' ודבקות בו יתברך!

תפילה במניין על פני עירוי נשמה

וְכָל מַאֲדָךְ (דברים ו, ה) בכל ממונך (רש"י)

בימי זקנותו של החכם המקובל הגאון רבי מרדכי לבטון זי"ע, אב"ד ארם-צובא ובעל 'נכח השלחן', אפסו כוחותיו וכבר לא יכול היה להשכים ולהעריב לבית הכנסת, על כן התאסף מניין קבוע של אנשים בכל יום בביתו למען יוכל להתפלל בציבור.

יום אחד חורפי, שהיה גשום וסוער, לא הגיעו המתפללים לביתו עקב הצניעה החזקה והרוח העז. הצטער אותו צדיק צער רב ואמר למשמשו: הואל נא בטובך לכנס את האנשים לתפילה. עשה המשמש רצון הצדיק, יצא בגשם השוטף והתדפק על דלתות בני המניין. אך לאחר שעה ממושכת שב לבדו ואמר: הציבור ממאן לבוא ביום סגריר כזה!

למשמע הדברים נענה רבי מרדכי ואמר: יודע אתה שאיני עשיר, אבל בימי חיי צברתי פרוטה לפרוטה, הסכתי פתי מפני ואספתי מעט כסף, וזאת במטרה לשלם בו לחכמים שיבואו לביתי אחר פטירתו וילמדו לעילוי נשמותי, כעת ברצוני שתקח את כספי האחרון אשר הכינתי לאחר אריכות ימי, ותציע לכל המתפללים תשלום הוגן כדי שיבואו להשלים את המניין בביתי!

הלך המשמש ועשה כדבריו, אך כששמעו האנשים עד כמה יקר וחשוב ענין התפילה בציבור בעיני החכם, שהקצה לצורך כך את הכסף שייעד ללימוד לעילוי נשמתו לאחר פטירתו, באו כולם בגשם השוטף מבלי לקחת שום תמורה. מעשה זה הביא להתערורות רבה בקרב בני הקהילה שראו ושמעו כמה יקר וחשוב הוא ענין התפילה בציבור, וכמה יש להקריב בעבורה את כל ממונו של אדם!

אבא אמר לשכב במיטה

פְּדֹת אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ (דברים ה, טז)

הרבנית ברום, בתו של מרן ה'סטייפלער' זצוק"ל (אשת חבר של חתנו הגאון רבי שאול ברום זצ"ל), סיפרה ביום מן הימים לאביה: 'חיים סובל מכאבים חזקים מגבו!'

למשמע הדברים לבש מיד הסטייפלער את מעילו, חבש את כובעו, ומיהר לבית בנו מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל. 'מה שלומך?' שאל את רבי חיים. הוא ענה שהוא מרגיש מצוין והכל בסדר. אך הסטייפלער חשש שהוא עונה כך רק כדי שלא לצער אותו, לכן ביקש מהרבנית קנייבסקי ע"ה שתחמם שמן-זית, והוא הורה לבנו רבי חיים לשכב על המיטה, והחל לערוך לו עיסוי בגבו עם שמן-זית חם.

כשסיים את העיסוי אמר לרבי חיים: 'היום אתה לא הולך לכולל! אתה נשאר לשכב עד הצהריים במיטה!' ורבי חיים לא אומר ולא שואל כלום, לא מברר איך ידע הסטייפלער להגיע, לא מי סיפר לו, פשוט נכנס למיטה ושוכב בדומיה. לאחר מכן חזר הסטייפלער לביתו וסיפר לבתו הרבנית

בל תוסיף

ישנו איסור להוסיף על מצוות התורה, כגון להניח חמש פרשיות בתפילין או ליטול חמשה מינים בלולב, ובכלל האיסור גם לישון בסוכה ביום השמיני של חג סוכות לשם מצות סוכה, או להניח תפילין בשבתות ובימים טובים לשם מצות תפילין. גם המוסיף מצוה חדשה על מצוות התורה, הרי זה עובר בכל תוסיף.

לא תחנם

כפרשת השבוע אנו לומדים על איסור 'לא תחנם', הכולל בתוכו את האיסור לייחס יופי וחוץ כלפי גוי ולומר כמה הוא נאה, ואיסור נוסף כלול בו: שלא למכור לגוי שטח של קרקע בארץ ישראל, ואיסור נוסף כללי: שלא להעניק שום מתנת חנם לגוי.

כי משמש בד' לשונות

המילה 'כי' מוזכרת בתורה פעמים רבות, והיא מתפרשת בכל פעם לפי העניין, באחד מארבעת הפירושים: א. 'אף' - מלשון תנאי, כמו 'אם' או 'כאשר' (כגון כי תבוא). ובכלל זה גם המקומות בהם המילה 'כי' פירושה ש... כמו וירא אלקים כי טוב. ב. 'שמה' - בלשון תמיהה, כגון כי תאמר, שמה תאמר. ג. 'אלא' - לא כך אלא כך, כגון לא, כי ברחוב נלון. ד. 'דהא' - נתינת טעם, דבר מסוים אירע משום סיבה פלונית.

בית עבדים

על הפסוק (דברים ו, יב) אשר הוציאך מבית עבדים, מסביר רש"י, על פי דברי התרגום, שהכוונה על בית ומקום בו אתם הייתם שם עבדים, אבל אין הכוונה לבית שמתגוררים בו עבדים, שהרי המצויים עצמם שגרו שם לא היו עבדים.

מזבח ומצבה

בכניסת היהודים לארץ ישראל הצטוו להרוס את המזבחות אשר הגויים הקימו לצורך הקרבת זבחים לאליליהם. אלו המזבחות העשויות מאבנים רבות מחוברות, נקראו בשם 'מזבח', ובהריסתם שיך הלשון 'נתיצה'. לעומת זאת אלו שנעשו מאבן אחת גדולה נקראו בשם 'מצבה', ובהריסתו שיך הלשון 'שבירה'.

עיץ אשרה

הגויים עובדי עבודה-זרה נהגו לנטוע אילנות לשם עבודה זרה וקראו להם בשם 'אשרה', אילן כזה שניטע על ידי גוי נאסר בהנאה כמו כל עבודה זרה, בכניסת בני ישראל לארץ ישראל נצטוו לעקור את כל עצי האשרה.

לשון של תורה

כללי רש"י הק' על דקדוק הלשון

בנייני הפעיל והתפעל

לא ירפך (דברים ה, לא)

כשאנו רוצים לתאר פעולה או מעשה מסוים, ישנם שבעה 'בניינים' המתארים את הפעולה, ואלו הם: פֻּעַל, נִפְעַל | הִפְעִיל, הִפְעִיל | פֻּעַל, הִפְעִיל | הִתְפַּעֵל. הבניינים מחולקים לקבוצות של שני בניינים מקבילים זה מול זה, בנין אחד מתייחס אל עושה הפעולה, והבניין השני מתייחס אל הפעולה שנעשתה, כדלהלן: פֻּעַל - האיש עשה, נִפְעַל - הפעולה נעשתה | הִפְעִיל - האדם גרם לדבר אחר לפעול, הִפְעִיל - הפעולה נעשתה על ידי איש אחר | פֻּעַל - האדם עשה, פֻּעַל - הפעולה נעשתה | ואילו הבניין השביעי 'הִתְפַּעֵל' כולל בתוכו את שניהם, כאשר האדם עשה פעולה והיא גם נעשתה בו, כגון התלמד - האדם לימד את עצמו.

על הפסוק בפרשה (דברים ד, לא) לא ירפך, מסביר רש"י שהמילה ירפך מיוסדת על הבניין של 'הפעיל' [דהיינו 'פעיל' בלשון עתיד], כלומר שהש"ת לא יגרום שהאחיהו שלך בו תהיה רפויה. אבל אילו היתה כוונת הכתוב שהקב"ה לא ירפה את האחיהו שלו בך, (מלשון 'התפעל'), שאם כן היה צריך להיות כתוב לא ירפך.

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

חבמת התורה

וְקִשְׁרַתְּם לְאוֹת עַל יָדְךָ (דברים ה, ח)

עם סיום תפילת שחרית בבית הכנסת הירושלמי הגיש אחד המתפללים תיקון, מוזנות ו'לחיים'. אחד הנוכחים התלבט האם מותר לו לטעום מהמונות לפני הנחת תפילין של רבנו-תם. ניגש האיש אל הגאון גאב"ד טשעביץ זצוק"ל, שהתפלל באותו בית הכנסת, ושאל אותו: האם מותר לאכול לפני הנחת תפילין דרבנו-תם? ענה לו הגאון מטשעביץ: איני יודע את ההוראה למעשה, אבל יש רש"י מפורש שהדבר מותר! שאל האיש בהתרגשות: היכן הוא רש"י זה? השיב הגאון מטשעביץ בחייו: התכוונתי לשיטת רש"י הסובר שיש לקבוע את הפרשיות בתפילין כפי שיטתו, ולא כפי שיטת רבנו תם, ולדעתו בוודאי מותר לאכול לפני הנחת תפילין דרבנו-תם.

אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דָּבַר ה' וְנִוְ' וְיִתְּכֶם עַל שְׁנֵי לִחְתֵּי אָבְנֵים (דברים ה, ט)

הגה"ק רבי יעקב עמדין זי"ע בספרו שו"ת שאילת יעבץ (ח"ב סימן קנ) מספר על רב חשוב בדורו שכיהן בקהילה מפורסמת, שהבחין שבני קהילתו מקפידים מאד לקיים את כל המנהגים היהודים השמורים לבני הקהילה בכל מועד וחג, זאת בשעה שהם מזולזלים באיסורי תורה מפורשים הכתובים בעשרת הדברות. נענה הרב ואמר להם: חבל מאד שלא כתבו את עשרת הדברות בתוך ספר המנהגים של קהילתנו, כך הייתם מקפידים מאד לקיים את עשרת הדברות בתורת 'מנהג הקהילה'.

לומדים כותבים

אבקש לבטא בקצרה את רחשי הכרת הטוב על הפעולות הכבירות שלכם להחזיר את לימוד פרשת השבוע וחומש ורש"י. אם אמרו חז"ל שדברי תורה הם מארבעת הדברים הצריכים חיווק, אין ספק שהתכוננו במיוחד לחלק של לימוד חומש ורש"י, הדבר דורש חיווק תמימי, תמריצים ועידודים, אחרת - היצר עושה את מלאכתו בייעילות שהאדם ימצא את עצמו עם שק תירוצים וכלי לימוד חומש ורש"י.

המבחנים היומיים והשבועיים, כמו גם העלון השבועי ובמיוחד המודר 'חיים של תורה' בו מופיע כל שבוע ציטוט חזק מגדולי הדורות על חשיבות לימוד ורש"י, מעודדים מאד, ורק בזכותכם אני זוכה כבר קרוב לחצי שנה ללמוד כל שבוע חומש עם רש"י, דבר שלא היה מובן מאליו אצלי שנים רבות. תחזקנה ידיים!

דאב ד - טלו טון

בשמחה וסיפוק רב נהניתי לראות את המודר החדש 'לשון של תורה', בו מופיע כל שבוע כלל אחד בדקדוק לשון הקודש של פי דברי רש"י. הדברים הם ממש כמים קרים על נפש יעפה ושופכים אור בהיר על דיבורים ברש"י שרבים מסייגים מהם וחוששים להתעמק בהם, בשעה שהדברים מתוקים מדבש ונפת צופים,

חידת 'יוסף דעת' - מדוע לא נזכר 'בכל מאדוכם' בפרשת והיה אם שמוע?

בפרשת השבוע אנו לומדים את פסוקי פרשת שמע וְאֶתְּךָ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכֹל לְכַבֵּד וְכָכֹל נִפְשֶׁךָ וְכָכֹל מֵאֲזֵיךָ (דברים ו, ה). והשאלה הנשאלת: מדוע בפרשת 'והיה אם שמוע' התנובה בפרשה הבא (דברים יא, ג) נכתב רק 'ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם', ולא כתוב גם 'ובכל מאדוכם', כמו בפרשה ראשונה של שמע, הלא דבר הוא?

'חידה בפרשה' - כמו בן

היכן אנו מוצאים בפרשה פעמיים, אדם שאינו בן ממש, ובכל זאת נקרא בן?

פתרון חידות - פרשת מטות מסעי:

חידות דעת - תשובות נבחרות מתוך אלפי התשובות שהתקבלו במערכת:

תשובות נבחרות על התמיהה הגדולה העולה מדברי רש"י שהסביר מדוע השוו סכום ערי המקלט בעבר הירדן לסכומם בארץ כנען, למרות שבכנען נחלו 9 שבטים ובגלעד רק שנים ומחצה? "משום דגלגלעד נפיש רוצחים", ולכאורה מה ענין רוצחים אצל ערי מקלט?

א. כבר הרגישו בזה ה'תוס' בס' מכות (דף ט: ד"ה בגלעד) ויישבו על פי המשל הקדמוני: "במה הכתוב מדבר בשני בני אדם אחד הרג שוגג ואחד הרג מזיד ולא היו עדים בדבר שיעידו, זה לא נהרג וזה לא גלה והקב"ה מוּמָנֵן לַפּוֹנֵדֵק אַחַד, זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם וזה שהרג שוגג עולה בסולם ונופל על זה שהרג במזיד והורגו ועדים מעידים עליו ומחייבים אותו לגלות, נמצא זה שהרג בשוגג גולה וזה שהרג במזיד נהרג". (לשון רש"י הק' שמות כ"א י"א).

ב. הרמב"ן יישב שאף על פי שערי המקלט נעודו רק לשוגגין היו שם רוצחים מזידים רבים שהערימו ועשו עצמם כשוגגים, לכן היה מריך להגלות לערי המקלט אף את הרוצחים שלא היה אפשר להוכיח את זדונם (וכן ברא"ם על רש"י).

ג. אפ"ל כשיטה המונחרת במשנה: "רבי יוסי בר יהודה אומר בתחלה [רש"י]: כלומר תחלת משפט כל הרוצחים] אחד שוגג ואחד מזיד מקדימין לערי מקלט וב"ד שולחין ומביאין אותו משם מי שנחמשת מיתה בב"ד הרגוהו ושלא נתחייב מיתה פטרוהו", ולכן אף הרוצחים מוגלים בתחילת דינם לערי מקלט. (חזקוני עה"ת, מהרש"א על כתובות ועוד).

ד. לשאר אנשי הגלעד היו הרבה כלי זין כבדי להתגונן מפני הליסטים והרוצחים המצויים, לכן איידיה הרבה תקלות ושגגות.

ה. אמרו בעלי המוסר שבמקום דפישו רוצחים שנוטלים חיים בודון, הרי זה משפיע על כל הסביבה וחיי אדם כבר אינם חשובים כל כך בעיניהם וממילא מזלזלים ובאים לידו הריגה בשוגג.

ו. בשם צדיקים אמרו שאם נפישו שם רוצחים מסתבר שיש גם הרבה שוגגים, כי לו היו נוהגין ומודעקין על הריגה בשוגג לא היו מגיעים לידו מצב שיש כל כך הרבה מזידים.

חידה בפרשה:

שאלה: היכן אנו מוצאים בפרשת השבוע, מלך גוי רשע שנקרא בשם דומה (להבדיל בין שמואל לטוהר) לשמו של אחד הצדיקים שנוכר בפרשת בשלח ומשפטים?

תשובה: אחד מחמשת מלכי מדין נקרא בשם 'חור' (לא, ח), ואנו מוצאים בפרשת בשלח (שמות יז, יב) וְאַחֲרָיו 'חור' תִּמְכֹּנוּ בְּיַדְי מִיָּדָה, וכן בפרשת משפטים (שמות כד, יד) וְהָיָה אַחֲרָיו 'חור' עִמָּכֶם.

מדור חידודי תורה מופיע במערכת מדי יום שלישי - ניתן להשיב על החידות עד יום ראשון בשעה 24:00 ב'ידידים פולס' או בקו 'פול התורה' 02-5002018

היות ומתקבלות המוני תשובות במערכת, מחמת קוצר הריעה אנו עורכים ומפרסמים את המצאת בלבד בין המשבים נבחר מתקיימת גרלה שמעתי: חידת ידע - כרטספר 200 300 ש"ח | חידה בפרשה - כרטספר 100 300 ש"ח

תומכי תורה תרומות חדש ע"י נדיבי הלב

למען זימני הרבים והפצת התורה

פרנס החודש להפצת התורה וזיכוי הרבים	
ידידנו הנכבד הרב יצחק הרבסט הי"ו לעילוי נשמת אביו הרה"ח רבי ישראל אריה ב"ר יצחק ז"ל	
הפצת התורה בעיר עפולה נתנדב ע"י ידידנו הנכבד הרב חיים דוב ארליך הי"ו לרגל שמחת הולדת הנכדים במזל טוב בשעתומו"צ	הפצת התורה בירושלים עיה"ק נתנדב לזכר נשמתו הטהורה של קוה"ק מרן הרה"ק רבי אהרן בן רבי ישכר דב מבעלזא זיע"א
נדבת משפחת הלפרט שחייו עמו"ש תורה אנוני מגנא ואצולי מצלא לזכות ישראל קדושים בעת צרה לעיקב - ובזכות התורה ניוושע	נדבת ידידנו הנכבד הרב אליהו פרידה הי"ו לכבוד שמחת בר המצוה לבנו יניק וחכים כמור מרדכי נ"ו

יאה רעיא קדם נתן התורה כי יתברכו בכל מילי דמיטב ויזכו לראות ברבה והצלחה בכל מעשי ידיהם, אבי"ר

בזכות התורה בתרומות

הרב שמואל ליבוביץ - מודיעין עילית, כולל אבני קודש רצופות

ניק וחכים אברהם הופמן - מודיעין עילית, דרכי יזר הרב משה לנדאו - קרית גת, נתיבות שלום

ניק וחכים אריה רייכמן - בני ברק, באר יהושע הרב אליעזר יהודה קריוז - ירושלים

הרב שלום גר - ירושלים, נזר מרדכי הרב שמואל קצבורג - מודיעין עילית, כולל הגר"א

ניק וחכים שמעון מאיר אגל - אשדוד, לב שנחזה **זוכים במבחן שבועי ע"ס 500 ₪**

הרב ישראל בוריקובסקי - אשדוד, גידיל תורה הרב דוד מילר - מודיעין עילית, בית אבא

הבה"ח פנחס תורגמן - אשדוד, בית מאיר הבה"ח משה אליהו ניסן - בית שמש, שער המלך

זוכים בהגרלת הנחנים הקבועים
הרב יוסף אריה גולדשילד בני ברק, אילת השחר קול חיים

הרב גבריאל שמואל יעקובי - ביתר, עילית באיאן הבחנה חיים חוקיהו - חיזקאל שטיין - גבעת זאב

הבחנה אשר מאיר סגל - אשדוד, נחלת אברהם הרב אליעזר קפלן - מודיעין עילית, שמחת התורה

זוכים בחידת יוסף דעת - 200 כרטיספר
הרב יצחק שלום גרג"י - בית שמש, אהבת שלום

הרב שמואל ליבוביץ - מודיעין עילית, כולל אבני קודש רצופות

ניק וחכים אברהם הופמן - מודיעין עילית, דרכי יזר הרב משה לנדאו - קרית גת, נתיבות שלום

ניק וחכים אריה רייכמן - בני ברק, באר יהושע הרב אליעזר יהודה קריוז - ירושלים

הרב שלום גר - ירושלים, נזר מרדכי הרב שמואל קצבורג - מודיעין עילית, כולל הגר"א

ניק וחכים שמעון מאיר אגל - אשדוד, לב שנחזה **זוכים במבחן שבועי ע"ס 500 ₪**

הרב ישראל בוריקובסקי - אשדוד, גידיל תורה הרב דוד מילר - מודיעין עילית, בית אבא

הבה"ח פנחס תורגמן - אשדוד, בית מאיר הבה"ח משה אליהו ניסן - בית שמש, שער המלך

זוכים בהגרלת הנחנים הקבועים
הרב יוסף אריה גולדשילד בני ברק, אילת השחר קול חיים

הרב גבריאל שמואל יעקובי - ביתר, עילית באיאן הבחנה חיים חוקיהו - חיזקאל שטיין - גבעת זאב

הבחנה אשר מאיר סגל - אשדוד, נחלת אברהם הרב אליעזר קפלן - מודיעין עילית, שמחת התורה

זוכים בחידת יוסף דעת - 200 כרטיספר
הרב יצחק שלום גרג"י - בית שמש, אהבת שלום

זוכים במבחן שבועי ע"ס 200 ₪
הרב יוסף שלמה גולדשטיין - בית שמש הרב הלל לוי - בני ברק, ברייש

הרב יעקב וינגר - בית שמש, ייטב לב ניק וחכים מרדכי פוגל - בני ברק, מונקאטש

הרב דוד ולנשטיין - מודיעין עילית הבה"ח בעריש ארליך - ירושלים, חכמת שלמה

הרב שמעון שטיין - אלעד ניק וחכים זאב ולדמן - בני ברק, תשב"ד

הרב אברהם ליבמן - מודיעין עילית, נתיבות משה ניק וחכים ינון משה אשילי - אשדוד, מורשה

הרב יוסף רוזן - בית שמש ניק וחכים שמואל וינשטיין - ירושלים

הבה"ח אלחנן שטערן - ארה"ב, כלובקא הרב אברהם שארף - ירושלים

הרב אברהם דוב טורצין - בית שמש, אילת השחר ניק וחכים דוד צבי רובל - ירושלים, חוות דעת

הבה"ח ראובן שרובני - ביתר עילית, תורה בתפארתה הבה"ח מרדכי בן שמש - ירושלים, פורת יוסף גאלה

הרב חנניה הירש - ירושלים, שומרי החומות הרב יואל צבי שישא - בית שמש, דושינסקי

להבלת הגיליון השבועי

gts025002018@gmail.com
לקבלת הניוזלטר היומי 025002018@gmail.com

הו 'הול' התורה

רישום | מבחנים | שיעורים | אזור אישי | חידודי תורה | ועוד
02.500.2018

הצטרפו בעת

לרבות אלפי לומדי ונבחני תורה שבכתב ורכשו לעצמכם קנין נצחי לחיי תורה מתן שכרה בצדה - הגרלות ענק מדי יום ומדי שבוע

הבנינו ואלמדה

אצרות דעת, נספי דיוזוק ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעורי של הגדה"ה רבי שמעון שפיצער שליט"א

לברוח מהמצב – האם זהו פתרון?

עדיף לפנות לראש הישיבה בהכנעה – הפרטים המלאים!

ייטב לו

אנשים מסבכים את עצמם מפני שקשה להם לבוא אל הראש כולל בהכנעה וענוה ולומר בפה מלא: "אבל אשמים אנחנו כי לא שמרנו על זמנינו". מעדיפים הם לברוח ולצאת לחפש עצות ותחבולות אחרות איך לפרנס את בני ביתם, ואז הם יוצאים מוכים וחבולים ואינם יודעים על מה ולמה.

צאו וראו כמה סיפורים מתגלגלים מידי חודש בחדשו על בני אדם שלא מצאו זיווג לבתם, ונאלצו לעבור דרך קשה וארוכה, עד שהגיעו למסקנא שעליהם להתאזר במידה גדושה של הכנעה ולבוא אל הראש כולל ולומר לו: "טעינו, עלינו לתקן כך וכך, כגון לבקש מחילה מפלוני שפגענו בו בצעירותנו", וכיון שתקנו את מעשיהם, תיכף באה ישועתם!

זני המקום גורם?

הנה על הפסוק "ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך" פירש רש"י והוא מהמדרש: "שלא יהא לבך חלוק על המקום", ולפי הפשט פירושו שיסכים האדם עם רצונו של הקב"ה ולא יחלוק עליו בלבו.

אולם בספר הקדוש "בית אהרן" (פרשת ויצא) על הפסוק "ויפגע במקום" פירש בזה הלשון: "ויפגע הוא לשון תפילה, שהתפלל לפני הקב"ה שבכל מקום שיהיה לא יהיה לבו חלוק על המקום, ובכל מקום יהיה לבו שוה עם המקום. כמו שאומרים בשם הרה"ק רבי שלמה קארלינער זצוק"ל על מה דאיתא במדרש, וכן פירש רש"י בחומש על פסוק "ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך" פירוש שלא יהא לבך חלוק על המקום, ואמר הפירוש על פי המדרש, אשר בכל מקום שהוא יעבוד את השי"ת!"

ומבאר הרה"ק: "כי יש בני אדם כשהם באיזה מקום ואינם עובדים להשי"ת, אומרים

המשך בעמוד ד

שהגיע להחלטה שהישיבה איננה ישיבה...

אוי ואבוי להם להורים אלו אם הפתרון היחיד שינקטו בו יהיה להעביר את בנם לישיבה אחרת, והלא כי אז לא יועילו מאומה, שהרי אותה 'חגיגה' תתעורר גם בישיבה החדשה וגם שם יגיע הבחור מהר מאוד למסקנא שאיננה ראויה להקראות בשם 'ישיבה'. הבחירה להעבירו לישיבה אחרת, היא בחירה בדרך קלה שתחילתה מתוק וסופה מר - 'עצות ותחבולות'. תחת כן יהיה להם ללמוד לקום כדרך העולם, ולהמריצו להמשיך כן במשך חצי שנה לפחות, ואז יגלו שהוא עצמו משנה את מבטו על הישיבה ומוצא לו מקום ואוזן קשבת...

כל אחד בישיבה!

כל אחד מאתנו נמצא בישיבה, ולא סתם ישיבה, אלא ישיבה עם תנאים קשים לביצוע, וזאת מפני שהיא גם מבטיחה הרבה מאוד בתמורה לקיום התנאים, והרי כך מקובל בעולם הכוללים, שככל שהמלגה ככולל גבוהה יותר, כך תנאי הלימוד בו קשים יותר ומוורידים שם יותר על שמירת הזמן...

בישיבה זו בה אנו נמצאים, הקב"ה מבטיח לנו שימננו לנו את כל צרכינו מאל"ף ועד תי"ו וישיא על חשבוננו את כל צאצאינו. ומכיון שכך, עלינו לקיים בהקפדה גדולה את כל התנאים שהוא מציב בפנינו כמו גם לחשב היטב את שמירת הזמן שלנו. ושמירת הזמן תהיה על הכל, גם על קטורת בציבור וגם על קרבנות וקדיש שלאחריהן, וגם על מלאכת הכפיים שלנו. מי שמאחר לעבודתו או מדבר מבלה את זמנו באמצע עבודתו ואינו עושה את מלאכתו נאמנה, מנכים לו שמירת הזמן. אין בכך חכמות! ולכן מי שרואה שאינו מקבל את כל צרכיו, תחת אשר ירגז על הראש כולל הלא הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו, ומחמת כן יבעט ולא יגיע חודשיים תמימים לכולל, יבוא אל הראש כולל וידבר עמו ויבטיח לו שמעתה ואילך ישתדל לשמור את הזמנים כפי התנאים שהתנו עמו ואז

שוב אנו ממשכים בענייני ההשתדלות, בין הדרך הנכונה להשתדלות לבין הדרך שהיא בגדר 'עצות ותחבולות', וכאשר אמרנו שדרך המלך בענין זה אינו נוגע רק לפרנסת ממון, כי אם גם בכל העניינים כולם.

גם השבוע ניקח דוגמא מתלמיד הישיבה: התלמיד מגיע מלא טענות ומענות על צוות הישיבה, ומתלונן מבוקר ועד ערב להוריו באמרו להם: 'ישיבה זו לא ישיבה גרועה היא, אלא כלל איננה ראויה להיקרא בשם 'ישיבה', שהרי כל מטרתה להרוס את נפשות הבחורים...'. הולכים ההורים לברר מעט על הישיבה ולתהות על קנקנה, והנה מגלים שהתלמידים ההולכים בתלם ועושים את מה שצריך לעשות, לא זו בלבד שאינם כועסים על צוות הישיבה, אלא אף אומרים 'תודה' באשר גם כשיש להם איזה קושי או מועקה על לבם יש להם עם מי לדבר, ורק ה'תכשיט' שלהם מלא טענות כרימון מפני שאינו הולך בתלם.

הולכים הם לברר מדוע אין בנם הולך בתלם, והנה מגלים גלגולם של דברים: בנם ניצב זה זמן רב בפני נסיון קשה של קימה באיחור ואינו מצליח לעמוד בנסיונו, ומחמת כן הוא מופיע כל יום בשעה 10:45 בלבד להיכל הישיבה. ואם לענין התפילה כבר התפשר צוות הישיבה עמו, אבל את החברותא שלו, שהיה אחד מטובי הלומדים, הפסיד, כי החברותא לא הסכים לישב בדד כל יום מתחילת הסדר עד 10:45 והלך לו לחפש בחור אחר ללמוד עמו. היות שכך נשאר לו ללמוד רק עם בחור אחד חלש, וכיון שכן בילה עמו משך כל הסדר בדברים בטלים, ואז היו צריכים להיער לו על שהוא מבלה את זמנו לריק, ואז הצטדק לאמור שאין מעמידים לו חברותא טובה, ואז אמרו לו שיעמידו לו חברותא טובה לניסיון בן שבוע, והנה באותו שבוע הפתיע את כולם והפציע כל יום להיכל הישיבה רק ב-11:15, ואז החברותא עזב אותו, ומאז ואילך מצבו הלך והסתבר, עד

הרבונות

בעלי המוסר המשילו את משלם לציפור אחת שהרגישה ריח של סרחון. נדדה הציפור מגג אחד לשני ומשני לשלישי, ומשראתה

שארין הריח מסתלק, שאלה את חברותיה: "היתכן שכל הגגות מדיפים היום ריח של סרחון?!" השיבו לה חברותיה: "כפי

הנראה נכנסת לאשפה ונדבק בכך סרחון. מקור הריח הוא בכך ולא בגגות. אם תנקי את עצמך היטב, יסתלק ממך הריח!"

כך ישנן מניעות רבות שמקורן באדם, והרי לאו דבר קל הוא לאדם להתבונן בעצמו ולשנות את מחשבתו, אבל כך הודיעו לנו חז"ל בפירוש

הפסוק "ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך", שאם ישנה האדם את מחשבות לבבו לטב, יוכל להשאר במקומו והכל יבוא על מקומו בשלום!

מה המטרה של ימי 'בין הזמנים' בהשקפה של תורה?

ליתן רווח להתבונן!

בירור והעמקה בבהירות נפלאה בעבודת ימים אלו שניתנה בהם רווח להתבונן!

שתי רביעיות, אתה יכול למזוג בו שיעור של שתי רביעיות מים בלבד. אבל אם לא יהיה כאן כוס, לא תוכל להחזיק מים כלל, כי אין לך כלי להחזיק את האור.

המעלות

כלפי מה הדברים אמורים? לאדם יש הרבה רעיונות עם הרגשים שהוא יכול להשתמש בהם לתורה ולתפילה ולשבת ולמידות. יש לו מערכת שלימה. אבל כדי שהאדם יוכל באמת להשתמש בהם באופן של עבודה, עשה הקב"ה צמצומים גדולים, ואחד מהם הוא הזמן. זמן פירושו שהאדם צריך לדחוס הרבה מאוד דברים בזמן מועט. בבוקר הוא צריך להתפלל שחרית, בבין הערבים הוא צריך להתפלל מנחה, בערב הוא צריך להתפלל ערבית, ובין לבין, הוא צריך לדחוס את כל עניניו. הן תראה שבלי צמצום הזמן (כפי שהוא באמת בעולמות העליונים וכפי שהיה קודם בריאת העולם), יכול היה להיות ראש השנה ויו"כ וחנוכה ופסח, הכל בבת אחת, אך אז לא היה האדם יכול להחזיק בשום דבר. כשהקב"ה צמצם את העולם בזמן, מצד אחד הפסיד האדם שבחודש טבת אין לו יום כיפור, ומצד שני, בהגיע ל' תשרי, הוא יכול לזכות אחרי ההכנה לאורו של יו"כ.

ובכן, כל אחד ביומו, ליומו יש שעות, וכיון שכן, הוא מוכרח להספיק עוד ועוד. הזמן מזרז את האדם. הוא יודע שיש לו עוד שלושה דברים לסדר ויש לו רק שעה אחת. הוא מתחיל לסדר את הענינים ואומר לכל מי שרוצה לדבר איתו: "עכשיו אל תדברו אתי, אני חייב להשלים כמה דברים". הן כל אחד יודע איך זה נראה כשהוא יכול לעשות מחר או בעוד שבוע. זה לא מתבצע אף פעם והמוח אינו פועל.

נמצא שהגבורות הן כלי לחסדים. כשמצמצמים את האדם, אפשר להכניס בו חסדים. הקב"ה עשה כן שלכל אחד יהיה סדר שיכריחנו לקום בבוקר. עכשיו הוא צריך לקום, עכשיו הוא צריך להתפלל, כי עכשיו מתקיים המנין. האדם שואל: "למה לא אוכל ללמוד עוד קצת? אין לי מושג כמה נעים ללמוד עכשיו. המוח רענן. תן לי ללמוד עוד דף גמרא. מי יודע מה יהיה אחרי התפילה? אתפלל במנין הבא. עדיין יהיה אז בתוך זמן תפילה וק"ש כבר קראתי..." לא, הוא לא יכול, כי הוא צריך להיות אצל מלאכתו בשעה תשע. כך סידר הקב"ה, וכך הוא הטוב והמועיל ביותר, כי כל אחד יודע שאם אין שום שעבוד, אין חברותא, אין עבודה, אין מנין קבוע - אין לו כלום. אולי היה מרוויח יום אחד שבו היה לומד יותר טוב לפני התפילה, אבל מהר מאוד היה מאבד את שפיות דעתו.

אי אפשר לצמצם

כך האדם מוגבל ומצומצם כל היום בזמן. הוא צריך כבר ללכת לישון, הוא צריך כבר לקום, הוא צריך כבר ללכת להתפלל וללמוד. זהו הפירוש שהגבורות מסייעות לאדם להכיל את החסדים. והנה האדם אינו יכול לחשב בדיוק נמרץ כמה לדחוס פנימה, שלא יהיה לא יותר מדי ולא פחות מדי, כי דבר עדין הוא שאין לו תשובה. יש שהאדם דוחס הרבה מאוד ביומו ומרגיש שהלחץ מכריע אותו. יש לו יותר מדי ואינו יכול. מוריד הוא קצת ונשאר לו חצי שעה פנוי. מוסיף הוא דבר חדש ורואה שזה לוקח לו שלושת רבעי השעה, ואין לו. יש לו רק חצי שעה. הוא צריך גם ללמוד הלכה, גם ללמוד חוק, גם לומר תהלים, גם להשלים משהו שנשאר לו מאתמול, גם לקיים את שעבודיו כלפי בני ביתו. מהו הכמות המדויקת של תורה ועבודה וגמילות חסדים שנכנסת

את רעהו חיים בלעו ולא תוכל לחיות. זה שיש לו לאדם סדר שבו הוא משועבד אל החיים ונושא עול על צווארו, הלא דבר הוא שאי אפשר להסתדר בלעדיו. מי שאוכל וישן לסירוגין כל היום כולו, חיי אדם חיים. מהלך כזה אינו עובד אף פעם, לא באמצע הזמן ולא בבין הזמנים, לא כששרויים ברוגז ולא כששרויים בשמחה, לא אצל היהודי ולא אצל הגוי להבדיל.

אפשר לראות זאת בחוש בקרב אלו שמחליטים שמסירים את העול מעל צווארם והולכים לנוח, שזה לא מביא להם שום דבר מועיל. זה עובד לכמה שעות בלבד, כל עוד חיים עם הדמיון, ואח"כ הכל מתחיל להסתחרר, בני המעיין והראש, ומאבדים את השפיות. נמצא שכדי להיות איש שפוי ומיזשב בדעתו, צריך

ללכת במהלך התורה במדויק. אמונה, בטחון, יראת שמים, וכן הלאה. ואם כן מה ירויח האדם שישנה את סדר יומו ואפילו בשעת מעשה זה לא יועיל לו. ויכולים לראות זאת בפרט אצל אלו שנוסעים עם ילדיהם. היה להם דמיונות וחלומות ולאחר יום שלם, כשמסתובבים, רואים שלא היה כלום. קצת יותר הזיעו, קצת יותר צעקו, קצת יותר המתינו, אכלו מאכלים פחות בריאים בזמנים פחות מסודרים, ומה? - שום דבר. ובכן, מהו אותו דבר שכולם עושים? סתם עולם גולם!?

מצד שני הלא ראינו אצל יראים ושלמים, ואף גם אצל הצדיקים בעלי רוח הקודש מהדורות הקודמים, שנהגו לנסוע למנוחה. ובכן, למנוחה מה זו עושה?

שלב א'

איך בונים 'אוצר הספרים'?

אכן יש סוגיא יסודית שצריך לפתוח כאן וממנה נגיע בס"ד אל ההסבר. לגבי המדות שהקב"ה מנהיג את העולם, חסד גבורה תפארת וכו', אחד מההסברים להבין כיצד זה פועל הוא ההסבר של אור וכלים. כשרוצים להקים בדרך משל 'אוצר ספרים', בונים קירות ואחר כך בונים ארונות עם מדפים בגדלים שונים וממלאים אותם בספרים. עכשיו המקום מצומצם. אי אפשר להכניס כמה ספרים שרוצים. יש גבול לכמות הספרים שאפשר למלא שם. אילו היו מרחיבים את הקירות ואת הארונות ואת המחיצות בין המדפים, היו יכולים להכניס שם הרבה יותר ספרים. אבל לא לעשות בכלל קירות ומחיצות, בוודאי אינה אפשרות, כי אז לא נוכל להניח שם ספרים. חייבים לצמצם ואז אפשר להניח ספרים. קח למשל מים המונחים בכוס. אם יש לך כוס בגודל

הנה הזמן בו אנו מצויים הוא זמן שרבים מבני ישראל נוסעים בו למנוחה. יש מקומות שמתחילים רק אחרי תשעה באב, ויש מקומות שמהדרים ומקדימים עוד לפני תשעה באב... אכן הדבר צריך בהירות לדעת איך לעשותו כפי שיהודי ירא שמים צריך לעשותו ומה צריכה להיות הגישה לזה. לא ניכנס עכשיו בסוגיא שהיהודי חייב להתנהג ביראת שמים בכל המצבים ובכל האופנים, תמיד הוא צריך לשמור על קדושת עיניו ועל קדושת המאכלים שהוא מכניס לפיו, אלא נלמד קצת את הסוגיא מה הפשט בהתנהגות כזאת על פי התורה.

הביני 1

אפשר לשאול זאת בכמה אופנים. האופן הראשון, ביהדות קיים בכלל המושג לנוח, לקחת פסק זמן? אנו יודעים שבבית המקדש הקריבו תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים, תמיד פירושו בכל יום ויום. אף בערב פסח היו מקריבים תמיד של בין הערבים, ואף בשבת, ביו"ט וביה"כ היו מקריבים תמידים. תמיד פירושו בלי הפסק. היהודי הוא אש תמיד תוקד על המזבח. אש שאינה עוצרת. מה היה בבין הזמנים? לא היו אז תמידים? לא יתכן. יהודי פירושו שכל עוד נשמתו בו, הוא עבד ה' עשרים וארבע שעות ביום. כל ק"ש מיוסד על זה. בכל לבך ובכל נפשך ובכל מאורך וגו' בשבתך בביתך ובכלתך בדרך ובשכרך ובקומך. אף פעם אין זמן שבו משתחררים מעבודת ה'. אדרבה, הרי שינוי בירושלמי ריש פאה: שאלו את רבי יהושע מהו שילמד אדם את בנו יונית? אמר להם: ילמדנו בשעה שאינו לא יום ולא לילה דכתיב והגית בו יומם ולילה. הא לך שהיהודי משועבד אל התורה במשך עשרים וארבע שעות ביום בכל רגע ובכל נשימה. כל הנשמה תהלל י-ה. מה אם כן הפירוש לצאת למנוחה?

הביני 2

באופן נוסף יש לשאול: הן מי שיש לו חכמת חיים, אינו עושה מפני שכולם עושים, אלא עוצר מעט לחשוב. המנוחה הזאת - זה באמת הולך לעזור לו בעתיד? הוא יזכור מזה בחודשי טבת ושבת? הן מיד בשונו ממנוחתו, יפגוש שוב את כל חבילותיו, את דוחק הפרנסה ואת כל שאר הטרדות. מה אם כן המטרה אם לאחר מכן, הכל חוזר לכמות שהיה, ואדרבה, לפעמים הקושי כפול שמונה, כי הטרדות של כל החודש כולו הצטברו לו לכדי ערימה אחת, ועכשיו הוא צריך לטפל בכלן בבת אחת...

הביני 3

ועוד יש לשאול באופן שלישי, ובעיקר אותו אנו רוצים להדגיש. התורה הרי יש לה מהלך איך לחיות. היא אומר: האדם יודע שבעולם הזה אין שייך לחיות אם אין הולכים לפי מהלך התורה. כל מערכת ההרגשים של האדם, מה גורם לו לשמוח ומה גוזל לו את כוחות נפשו... יש רק מהלך אחד שעובד. וכשהאדם נצמד למהלך זה, הוא מתהלך מלא חיות. למשל, המושג שהאדם צריך להיות נותן, הוא צריך לעסוק במלאכה ולקיים הציווי לעבדה ולשמרה, הוא צריך למלא את שליחותו, וכן הלאה. אין מהלך אחר. כל מהלך אחר מיועד לכשלון. אפילו מצד חכמת חיים, כלומר, אפילו הגוי שאין לו אלא שבע מצוות בני נח. שבע המצוות הרי אומרות לו: "בן אדם אתה צריך להיות. אינך צריך להיות דבוק בה", והרי מהות אחרת יש לך ואינך יכול להדבק בה, אבל אם תחיה, למשל, בלי דינים, יתקיים בך ובחברייך איש

כפרות ולרבות

וכמו כן זה עוזר הרבה לגבי החסרון השני של הלחץ.

כשהאדם מסתלק קצת מהסדר הרגיל... לא שהוא ישן, כי אם הוא ישן, אין לו כלום מזה, ולא רק זה, אלא הוא נסוג אחורנית. אלא הוא ממשיך להתקדם, הוא ממשיך ללמוד ולהתפלל. כל אחד בשלו. מי שלדוגמא דרך נתינתו היא ליעץ לאנשים בעניני כספים, או ללמוד עם תלמידים, או להרעף מילים טובות, הרי הוא יכול לעשות את תפקידו זה בכמה אופנים. וכבר אמרו כן חז"ל לגבי השפעת המזלות על האדם, שאם האדם נולד בדרך משל במזל מאדים, הוא יכול להיות שופך דמים ח"ו ויכול להיות שוחט. וכן רואים בחוש שמי שיכול ללמד תלמידים, יכול להיות מלמד בכיתה א' ויכול במידה מסוימת להיות מלמד בכיתה ג'. הוא יכול לעשותו בצורה של מלמדות, ויכול לעשותו בצורה של סיפור מעשיות לילדים בשבת אחרי צהריים. האדם יכול להשתמש בתכונות נפשו בכמה אופנים, והוא מוכרח ללמוד להשתמש בה בכמה אופנים, כי יש גם שבתות וימים טובים וערביהם, והרי אין דרך אחרת. הבטלה אינה נותנת חיים. אין לו לאדם כלום מחוסר מעש, כי אין זה גורם לו לחיות. זה רק גורם לו לרצות לחזור אל השגרה, כי יאמר: חשבתי שכאן יותר טוב, והנה אני רואה שזה הרבה יותר גרוע.

אך יחד עם זה שהאדם מבין שהוא צריך להמשיך לעבוד את ה', הן מפני שהוא איש יהודי והאש תמיד יוקדת בו, והן מצד תכונות חיים, כי הוא חי וכל עוד נפשו בו הוא צריך להתקדם הלאה ולא לבזבז את זמנו, הוא יודע שהוא יכול לשנות את צורת העשייה, כי על ידי כן חוץ ממה שהוא מתעורר לחיים, יורד לו גם קצת מהלחץ וממילא הוא יכול לתכנן מהלכים חדשים ולפרות ולרבות.

הוא שאנשים אומרים שאוהבים לשנות את הנוף. הוא אומר ככה: "תמיד אני רואה את אותם בנינים. תן לי ללכת פעם לעיר אחרת". הוא עובר לעיר אחרת. שם הוא רואה בנינים אחרים, אנשים אחרים, בית כנסת אחר. כך עושים אלו שאין להם כסף מיותר. הם מחליפים דירות. דירה בירושלים עם דירה בבני ברק. זה פועל דבר עצום, כי בו ברגע שהסביבה אחרת והנוף אחר, מתחילים לקלוט דברים. כשהאדם במצב של רצון ללמוד, הוא תופס דברים שדרך כלל אינו תופס.

ומי שמנצל ימי בין הזמנים כראוי לפי דרכה של תורה, בוודאי יהיה זה אך לתועלת לעבודת ה' יתברך בלבב שלם!

המילות שלא היה קולט אף פעם, ויש הבנה בגישה אל התפילה שלא היה קולט אף פעם. ובכלל, גם בענין העליות והירידות, יתכן שתהיה לו לאדם עליה גדולה מהשגה ומוחין שהיו לו בזמנים כאלה שיצא מגדר הרגיל.

הנברת חפץ הרב

ואותו דבר לגבי הלימוד. אם ניקח למשל הענין של לבו חפץ. לבו חפץ ענינו לעורר את הלב. כשהאדם כבר לומד אצל רבו שנים הרבה. הוא שומע את שיעוריו יום אחרי יום, אותו קול, אותו טון, אותו נוסח. פעמים הרבה חסר לו מהתעוררות הלב והמוח, ומחמת כן אינו תופס הרבה דברים שהיה יכול לתפוס. עושה הוא איזה שינוי, ואז לבו מתעורר עד מאוד.

ויש בזה חידוש. אנשים חושבים שלבו חפץ פירושו שהאדם רק צריך למצוא את הרב שהוא אוהב לשמוע ממנו ואת הלימוד שהוא אוהב ללמוד. אך באמת אין זה מספיק, כי אותו רב שהאדם אוהב, לאחר זמן מה שהוא לומד אצלו, לבו מתקרב, כי אין לו את החושך שמעורר בו את התשוקה. וכפי שאנו רואים בחז"ל שאומרים כן לגבי איש ואשה, אם בסוגיא של מחלוקת, אם בשאר אופנים, שלפעמים כשיש פירוד, אח"כ ניתוסף בו באדם לבו חפץ. כשיש לבו חפץ, הלב מתעורר והמוח מתחיל לפרות ולרבות. כשאמרו אין אדם לומד תורה אלא ממי שלבו חפץ, כלול בזה שאם הוא רואה שנתייבש, עליו לעשות פעולות שיענגנו את המים כדי שתהיה לו יותר התעוררות המוח ואז יוכל לשמוע להבין ולהשכיל פי כמה וכמה.

לא מזמן הבאנו שהיו צדיקים שאמרו שחוף מרבה הלכו לעוד צדיקים, כי כשהביטו בעבודתם, הבינו מה שרבה מלמד אותם כשהאדם נמצא אצל רב אחד, יש ללא ספק דברים הרבה שקיימים אצל רבו ואינו תופס אותם. למה? כי מוחו מנומנם מחמת שהכל חוזר על עצמו והכל נראה אותו דבר.

זהו אחד מהדברים שהאדם צריך להבין בנושא זה. וכאמור, אין זה קשור למוצאי תשעה באב בלבד, אבל הוא דבר ראוי ביותר. האדם עושה איזה שינוי מפעם לפעם דייקא מפני שרוצה להתפלל טוב יותר, דייקא מפני שרוצה ללמוד טוב יותר. הוא רוצה שלבו יפתח ולא יהיה הכל אצלו מצות אנשים מלומדה. ראינו זאת גם לגבי המושג של נסיעה לצדיקים. כשהאדם הרגיש שהוא צריך איזו דחיפה, הוא קם ונסע, וכבר היה כעין זה בתקופת חז"ל. הלכו, נסעו, לקחו חיות, והמשיכו הלאה בעבודת ה'. שבת, יו"ט, ובעוד זמנים כפפעם בפעם. הנה האדם אומר שהוא מרגיש שהוא צריך התעוררות. זה אותו דבר. כאמור, מהלך זה הוא מהלך ראוי ביותר, כי במהלך זה אין האדם הולך בדרך אחרת. הוא ממשיך ללכת בדרך הישרה, אך הוא עושה פעולות שיעוררוהו.

ביום אחד? אין כמות מדויקת. הכמות המדויקת שיהיה לו לאדם מצד אחד מלוא ישוב הדעת ומצד שני לא יתבטל, הוא נס מן השמים, כי האדם אינו יכול לצמצם. האדם עובר פעם לפעם לצד זה ופעם לצד זה, וכל הזמן הוא מקווה שייגיע ביום מן הימים אל האמצע.

אכן מי שחי בדרכו של 'החובת הלבבות', סדר יומו על פי רוב מלא וגדוש כמו שצריך. כאן יש לו חברותא, כאן הוא עסוק בגמילות חסדים, כאן הוא עובד, כאן הוא לומד, כאן הוא מתפלל, כאן הוא מתעניין בשלום ביתו, וכן הלאה. כאמור, אין הכמות מדויקת, אבל כך בערך יומו נראה, ואף הוא מלא סיפוק, כי הוא רואה שיומו מלא וגדוש!

החסרונות

ברם סדר זה הבני על ידי גבורות שיוצרות כלים לעבודת ה', שני חסרונות גדולים יש לו בכל מה שנוגע להשגה ודיבקות בה'. החסרון הראשון, שכאשר האדם פועל לפי סדר אחד כל הזמן, הוא מתחיל לעשות כל עשיותיו מצות אנשים מלומדה. פירושו של דבר שאין מוחו מתעורר וחסר לו חיות, וכיון שכן, אין הוא מתפלל ולומד בכל אבריו וגידיו, אלא הוא פועל כמו מכונה. ובשמים שואלים: היכן הנשמה? היכן החיות?

החסרון השני הוא שכאשר האדם דוחס יותר מדי, הלחץ אינו נותן לו לפרות ולרבות, וסיבת הדבר, כי בעסקו מאחד מהדברים המוטלים עליו, מוחו עסוק בעוד עשרה דברים שהוא צריך לעשות היום. בתפילתו הוא חושב מה יעשה בעבודתו, ובעבודתו הוא חושב על השעבודים האחרים, ובשעת לימודו מתרצצים לו אלף דברים במוח. אפילו לנוח אינו נח כמו שצריך, כי גם כשהוא עולה על יצועו, מוחו אינו מרפה. הוא ממשיך לעבוד ולתכנן מהלכים. הלחץ הזה גורם לכך שאין האדם עובד את ה' כפי שהיה יכול לעבדו עם כל כוחות הנפש.

ובכן, מה נאמר, להוריד את הלחץ?! הלא כי אז יבזבז את זמנו לריק ושוב לא ייצא ממנו כלום, וכפי שאמרנו לעיל שאי אפשר למצוא את המדה המדויקת. אכן מהלך נכון יש והוא שהאדם עושה איזה שינוי קטן בסדר יומו מזמן לזמן. אמנם אין מצוה לעשותו דווקא אחרי תשעה באב. אפשר לעשותו גם בזמנים אחרים, אבל כשהרבה עושים זאת ביחד, זה יכול לעבוד יותר טוב. עכ"פ האדם משנה קצת את סדר יומו, ואחרי השינוי הוא ממשיך להחזיק בכל מה שהיהודי צריך לעשות. למשל, הוא ממשיך להכין את עצמו לתפילה ולהתפלל, אך מה? הוא מתפלל בזמן אחר, הוא לומד לימוד אחר, הוא מוריד משהו מן הלחץ. את הנתינה שלו הוא מתחיל לעשות באופן קצת אחר, וכן הלאה.

שינוי לעורר את מוחו

הנה מחמת החסרון של מצות אנשים מלומדה, מוכרח האדם לעשות כן. אסור לו לאדם להיות אדם שאינו מתעורר ואינו נפתח. לכן נחוץ לו לאדם שלפעמים יתפלל עם אנשים קצת שונים ממנו, או שלפעמים יתפלל בזמן אחר, או שהוא לומד יותר קודם התפילה. כל הדברים מן הסוג הזה, יכולים לעורר אצלו פירושים חדשים בתיבות התפילה. כך שמעתי כמה פעמים מאנשים שבשחרית שהם מתפללים על המטוס יש להם מוחין גדולים. אולי זה ההתרגשות, אולי זה המצב. בכל אופן השינוי מעורר את מוחו.

כשהאדם עושה שינוי כעין זה ויודע בדיוק מה הוא עושה. תשוקתו ושאיתו נשארות כבתחילה, כי ברור אצלו שיש רק מהלך אחד שעובד, אבל הוא עושה זאת באופן קצת שונה. אזי יש לו תועלת עצומה. כי יש פירוש

הצדיקים הלחינו ניגונים בבין הזמנים

היו צדיקים שבימים אלה, היו מלחינים ניגונים לימים הנוראים. היה זה באותם מקומות שנהגו להמליך את ה' בראש השנה עם ניגונים חדשים. צריך להבין שאין האדם יכול להלחין ניגון אם אינו שרוי במצב מיושב מחד ומרומם מאידך. אם האדם ישן, קם ומתפלל ואוכל, וחוזר לישון כי אין לו במה למלא את יומו, אין לו סיכוי להלחין ניגון. הדבר פשוט ביותר. שאלו את אלו שמלחינים ניגונים בימינו מתי הם הלחינו את ניגוניהם, וטראו שלכל ניגון יש להם סיפור שלם, ותמיד היו אז במצב הפוך משינה. הם היו במצבים של התעוררות ותוך כדי כך יצאו להם הניגונים. הם עבדו אז. בוודאי עבדו אז. אך מה? הם לא היו במצב של שגרה. הם יצאו קצת מהשגרה, וכך פעלו לבם ומוחם ביתר שאת. כפי הנראה הם היו אז במצב שמוחם נוכח לגמרי. בימים כתיקונם התנסו הצדיקים לקבל אנשים במעונם ולהאזין לצורתיהם, ויש שזה פגם בתורתם ותפילתם, ועם כל זה לקחו את העול על עצמם, כי צריך לעזור לבני ישראל. א כפרה. הם מתפללים, לומדים, מתייגעים, אך נושאים על כתפיהם משאות כבדים...

באו ואמרו: עכשיו נעשה את עבודתנו באופן קצת שונה. נקדיש יותר זמן ללימוד התורה, נעשה את גמילות החסדים באופן אחר, וכך המוח יהיה יותר מיושב ונוכל להלחין ניגונים ולהתכונן לימים הנוראים. הנה תופעה יש שצריך לציינה לשבח. רואים אנשים שנוסעים אל ההרים ויושבים שם ולומדים בחברותא. כך צריך האדם לנצל את חוסר הלחץ שלו ליתן למוחו לפרות ולרבות ולחדש חידושים. כעין זה מספרים על החתם סופר זצ"ל שבין יו"כ לסוכות היה כותב שירים. קשה היה לו ללמוד מרוב הרגשים, ולכן כתב שירים של ערגה לריבונו של עולם. כשהאדם יוצא קצת מסדרו הרגיל ותוך כדי כך הוא עובד עם אותו מהלך של נתינה, עם אותו מהלך של תורה ושל תפילה, זה גם מעורר את מוחו ולבו וגם מוריד מהלחץ שיש לו בימי השגרה. וזהו דבר שהאדם זקוק לו בדרך כלל לעבודת ה' שלו, זה בכה וזה בכה, וכאמור בגוף המאמר.

הבנה - למעשה

לימוד היוצא מידי מעשה

מתי יבוא משיח?

לרגל יומ"ד בעל המגלה עמוקות זצ"ל

הגאון רבי נתן נטע בהגאון רבי שלמה שפירא זצ"ל בעל 'מגלה עמוקות' (נסתלק לגנוי מרומים ביום י"ג מנ"א ה'שצ"א) היה בעל נשמה גדולה מאוד ולכן קשה מאוד להשיג את גדולתו. מקום מושבו היה בקראקא עיר גדולה של חכמים ושל סופרים, והיה חי באותו דור דעה עם הב"ח והט"ז ושאר הגאונים המפורסמים. על מצבתו נחרט "הוא שאומרים עליו שדיבר אתו אליהו פנים אל פנים". אכן דבר זה היה מפורסם אצל בני דורו, שזכה ללמוד תורה בתדירות עם אליהו הנביא זכור לטוב. לפי עדות שנמסרה היה משלח כל לילה לאחר חצות את אשתו הרבנית לכתי אביה ואז היה יושב ולומד עם אליהו הנביא זכור לטוב.

מעשה

כמה צדיקים אמרו שבזמנו של המגלה עמוקות היתה עת פקידה והמגלה עמוקות עצמו היה צריך להיות הגואל, אלא שהבעל דבר קם על רגליו ועשה כל מיני טעדיק לעכב את הדבר.

סיפר על כך הר"ק ה'שר שלום' **מבעלזא** זיע"א: כששמע הבעל דבר שהגיעה עת פקידה, נעמד וטען שהדור אינו ראוי עדיין, ושצריך להעמיד את גדולי הדור בפני נסיון. הסכימו עמו מן השמים ואמרו שיוכל להעמידם בפני נסיון, ואם יעמדו בפניו, אז ייודע שהם אכן ראויים להגאל. ביקש הבעל דבר להשיב את כל המלאכים שרפי מעלה ואת כל הנשמות שבעולם האמת, שאף אחד מהם לא יודיע על דבר הנסיון לאף אחד מן הצדיקים דרי מטה כדי שהנסיון יהיה שלם. גם לזה הסכימו בשמים, וכך יצא הכרוז שנשמה שתגלה לאחד מן הצדיקים על דבר הנסיון תיענש. אז הביע הבעל דבר את חששו שאלהיו הנביא בהיותו לומד עם המגלה עמוקות יגלה לו על דבר הנסיון. כדי להסיר את חששו, גזרו על אליהו הנביא שבמשך כמה ימים לא יתגלה כלל להמגלה עמוקות.

והנה המגלה עמוקות כבר היה נזהר מקדם על ידי אליהו הנביא ז"ל שאם יבוא אליו מלאך ויבקש ללמוד עמו, יזהר מאוד כי אפשר שהוא מסטרא דמסאבא, ומסר בידו סימנים לידע אם המלאך הלומד עמו הוא מסטרא דקדושה או מסטרא דמסאבא. ונצרך היה המגלה עמוקות לאותם סימנים, משום שבעת לימודו היה דבוק כך כל לתורה הקדושה, עד שלא היה מביט כלל במי שלומד עמו, ואפילו כשלמד עם אליהו הנביא, לא היה מביט בו מחמת רוב יראתו ועוונותנותו.

כעת, כשהתחיל הבעל דבר להוציא את נסיונו לפועל, נתגלה תחילה אל הב"ח ואמר לו: "ברצוני ללמד אותך סודות כמוסים וסתרי תורה, ובכן אהיה לך למגיד כפי שהיה לו להבית יוסף מגיד שלימדו סתרי תורה". השיב לו הב"ח: "מסכים אנכי, אך רוצה אני להכין את עצמי תחילה שלושה ימים". במשך אותם שלושה ימים הרבה הב"ח להתפלל שיודיעו לו מן השמים אם ראוי הוא לדבר זה אם לאו. משראה שלא נענה, השתטח על קברי אבות. לאחר השתטחותו, בא אליו אביו בחלומו והזהיר אותו באזהרה חמורה שלא ילמד בשום אופן עם המלאך ויזהר ממנו עד מאוד. בתום שלושת ימים, חזר הבעל דבר אל הב"ח והב"ח גירשו ממנו בבושת פנים.

אז פנה הבעל דבר אל המגלה עמוקות ואמר לו כאותה שאמר לב"ח שברצונו ללמד אותו רזין וסתרי תורה. אכן המגלה עמוקות שכח לרגע אחד את אזהרת אליהו הנביא שלא ללמוד עם מלאך שיציע את עצמו ללמוד עמו, וכך התחיל ללמוד עם הבעל דבר. אולם באמצע הלימוד התחיל להרגיש שאין זה בא מצד הקדושה, הרים את עיניו להסתכל על המלאך, והנה נזכר מיד באזהרת אליהו הנביא. הוא בדק את הבעל דבר על-ידי הסימנים שאלהיו הנביא מסר בידו ומיד גילה שאינו אלא הבעל דבר ועצמו וגירשו ממנו בבושת פנים.

ממנו הלך הבעל דבר אל הט"ז, ואף הוא גירשו ממנו ותיכף ומיד בבושת פנים. אז הלך אל שבת צבי ימ"ש ולדאבון כל לב עלה בידו לתפסו ברשתו ולמשוך אחריו רבים וטובים מאותו דור דעה, ובכך עיכב את הגאולה.

סיפר השר שלום שאף הט"ז עצמו לא היה בטוח בתחילה שאין הצדק עם שבת צבי שהוא בא לגאול את ישראל, שלח כמה מתלמידיו לבדוק אחריו ולתהות על קנקנו, וכשנודע לו שבשינתו הוא שוכב פרקדן, אמר: כיון שהוא עובר על דברי חכמים בוודאי אינו אלא משיח לפי טומאו ויש להתרחק ממנו כמטחוי קשת.

הבנה למעשה

אכן רואים אנו מכאן עד היכן הגיעה גדולת נשמתו של המגלה עמוקות, עד שהיה ראוי להיות המלך המשיח, וכן אנו רואים עד היכן האיר אור התורה באותו דור, כאשר זרחו אורם של גדולי הפוסקים המאירים לנו את דרכנו עד עצם היום הזה. והלא המגלה עמוקות עצמו, למרות עיסוקו הרב בתורת הנסתר, עמד בראש הישיבה בקראקא והרביץ תורה לתלמידים. ובזמנו של המגלה עמוקות היה חכם אחד שעשה שאלת חלום לגלות מתי יבוא הקץ. גילו לו מן השמים הפסוק (שמות 1, כב) מישאל ואלצפן וסתרי. הגיע אל המגלה עמוקות שיבאר לו התשובה שענו לו מן השמים. הוכיחו המגלה עמוקות באמרו: אדם שאינו מכין מה עונים לו, איך ימלא אותו לבו לעשות שאלת חלום. ואז אמר: אני אפרש לך כוונת התשובה - מי שאלך וא-ל צפון וסתרי, והלא מחשבת הא-ל בענין הקץ צריכה להיות צפונה ומוסתרת!

זכות הגאון בעל מגלה עמוקות יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שהמקום גורם, כי אם היה באיזה מקום אחר, בוודאי היה עובד להשי"ת. על זה אמר המדרש שחלילה לומר כן, לזה אמר שלא יהא לברך חלוק על המקום, כי לא המקום גורם ח"ו איזו מניעה לעבודת יתברך, כי כיון שהכל מאתו יתברך ורצון השי"ת הוא שיהיה האדם כעת במקום הזה, מסתמא גלוי לפניו יתברך שזה המקום הוא יגרום שום מניעה ח"ו לעבודתו יתברך, רק המניעה הוא מצד האדם. לכך אמר המדרש שלא יהיה לבו חלוק על המקום שהוא שם, ועל זה התפלל יעקב אבינו ע"ה שבכל מקום שיהיה לא יהיה לבו חלוק על המקום!"

עומד האדם וצוותו: איך תאמרו לי שאין המניעה בגלל המקום והרי שכיני עומד ומציק לי יום אחרי יום! התשובה היא: 'מה ששכנך מציק לך, אף זה בא מצדך ולא מצד המקום, ולא דווקא מפני שעשית לו משהו, אלא מפני שיש לך דבר מה שאתה צריך לתקן, ואם תשכיל לדבר עם הקב"ה גלויות ולחפש מה עליך לתקן, תגלה יום אחד ששכנך מפסיק להציק לך!'

צפון נודד על גג

בעלי המוסר המזילו את משלם לציפור אחת שהרגישה ריח של סרחון. נדדה הציפור מגג אחד לשני ומשני לשלישי, ומשראתה שאין הריח מסתלק, שאלה את חברותיה: "היתכן שכל הגגות מדיפים היום ריח של סרחון?!". השיבו לה חברותיה: "כפי הנראה נכנסת לאשפה ונדבק בך סרחון. מקור הריח הוא בך ולא בגגות. אם תנקי את עצמך היטב, יסתלק ממך הריח!"

כך ישנן מניעות רבות שמקורן באדם, והרי לאו דבר קל הוא לאדם להתבונן בעצמו ולשנות את מחשבתו, אבל כך הודיעו לנו חז"ל בפירוש הפסוק "ואהבת את ה' אלוך בלבבך", שאם ישנה האדם את מחשבות לבבו לטוב, יוכל להשאר במקומו והכל יבוא על מקומו בשלום.

קשוח עצמו

פעמים הרבה יישאר המקום והמצב כפי שהיה מבלי שום שינוי, אך האדם יגלה שמאחר שתיקן את עצמו, אין המקום והמצב מפריעים לו יותר. ולמשל, יש לך מי שאינו יכול לסבול את התפילה בקרב קהילתו בשבת, ונימוקו עמו: 'שכיני לספסל מביא אתו את בנו השובב אשר קופץ במשך כל התפילה ממקום למקום ומפריע לי להתפלל... התפילה ארוכה מנשוא ואיני מסוגל לכך... מי שמכיר אותי יודע שאיני מסוגל לשהות זמן כה רב בתפילה... וחופץ מזה החום בבית הכנסת נורא ואיום... אני זקוק לקהילה קטנה שבה יש אוויר בבית הכנסת בשעת התפילה ואין התפילה אורכת זמן כה רב... ומחמת כן עסוק איש זה בבריחה מתחילת השבת ועד צאתה. יתכן מאוד שאיש זה צריך להבין שבשבת קודש צריך האיש היהודי ליתן תודה להשי"ת על כל הטובות שעשה עמו במשך השבוע, ויתכן מאוד שאם יעשה כן ויתיישב בערב שבת למנות את כל הטובות ובשבת קודש יודה עליהם לבוראו, כי אז לא ירגיש כלל שהילד הקטן קופץ ממקום למקום ושהתפילה אורכת זמן רב וכו'.

לא אמרנו לו שלא יישן בשבת ואף לא שיבטל את תאוות אכילתו. ביקשנו ממנו רק שיעשה מה שצריך לעשות בשבת, דהיינו לעבוד 'קשה' על מנת להתנתק מכל הטרדות ולקיים 'טוב הודות לה'. ינסה לעשות כן באופן אמיתי במשך כמה שבתות, ואז יבוא ויספר לנו אם עדיין התפילה ארוכה מידי. סביר להניח שהפעם יתלונן שתפילת נשמת קצרה לו מידי... אחד מהצדיקים סיפר: "עמדת במזרח והרגשתי שיש לי פניות. ירדתי בשולחן אחד ושוב הרגשתי שיש לי פניות. כך ירדתי בעוד שולחן ובעוד שולחן עד שיצאתי לגמרי מבית הכנסת ועדיין הרגשתי שיש לי פניות. הבנתי מזה ששום דבר לא יועיל לי לסלק ממני את הפניות. שבת ונעמדת במקומי במזרח ומשם התחלתי לעבוד על לבי לסלק את הפניות ממנו!"

זהו היסוד! שום דבר אינו תלוי במקום זה או אחר, אלא הכל תלוי באדם עצמו, הירצה לעמוד לשנות את מחשבות לבו אם לאו!

(מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון' בספר 'חובות הלבבות', שיעור מ"א. לשמיעת השיעור המלא, חייג לקו השיעורים (בא"י), לחצו בכניסתכם למערכת 2 - שייעורי חובות הלבבות, ובחור שיעור 41. שמעו וביטחו!)

לטייל בעולמו של הקב"ה!

לקראת ימי בין הזמנים, ימים בהם נותנים רווח להתבונן בין פרשה לפרשה מלאו אצורותיכם חכמה בשיעורים בהירים על נושאים שונים ומעניינים!

טלפון ישיר שיע"י 'קול הלשון': 0732951337 לחצו בכניסתכם למערכת #*, ולאחמ"כ 111202

לקבלת הגיליון בקביעות
אם אתם מעוניינים להצטרף
אל קבוצתנו
אנא שולחו לנו את הטופס
אצלנו: 060263@gmail.com

לתרומות והנצחת שיעור, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות
ישירות למכון 'הבינה' בראו"ל info@machonhavineini.com

718.686.8300 - ארה"ב
03.300.0223 - ברזיל

072.2577726 - א"י
0204.586.2115 - ברטינה

קול הבינה

הדלקת-נרות

י-ם-----6:46
ב"ב-----7:01

צאת שבת

י-ם-----7:59
ב"ב-----8:01
ר"ת-----8:38

פניני משה-**דברי תורה לפרשת ואתחנן**

א} "ואתחנן אל ה' בעת שהוא לאמור". משה רבינו התחנן אל השם יתברך, כי "בעת ההוא" שברגע האחרון של לפני הפטירה יוכל לומר "ה' הוא אלוקים". {הרה"ק מקוצק} {כידוע שבשעת פטירתו של האדם היצה"ר מנסה להכניס באדם הרהורי כפירה באלוקים חיים.}

ב} "ואתחנן אל ה'". מה טעם לא נאמר "ואחנן" כי אם דוקא בבנין התפעל? ברם, אמר משה רבינו ע"ה כל עצמי הנני חטיבה של תפילה, כמו שאמר דוד המלך גם הוא "ואני תפילה" שפירושו הוא גם אני עצמי הפכתי להיות תפילה.,

{חשבה לטובה מהרה"ק ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע}

ג} "ואתחנן אל ה'". מצינו במדרש, שבשעה שאמר יעקב אבינו "וענתה בי צדקתי ביום מחר אמר לו הקב"ה "אל תתהלל ביום מחר למחר בתך יוצאה ומתענה שנאמר "ותצא דינה בת לאה. מכאן אנו למדים, שאין אדם צריך לדבר אלא דברים הנוגעים לאותו יום ולעת הנוכחית ואל לו לדבר על יום המחר לפי שאין יודע מה ילד יום. זהו שמרמז כאן הכתוב, "ואתחנן אל ה'" תחינתי לפני השם יתברך היתה כי "בעת ההיא לאמר" שאזכה לומר רק מה שנוגע לעת ההיא ולא ליום מחר.

ד} "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמור". משה רבינו ע"ה התחנן וביקש לדורות "כי בעת ההיא" לכשתבוא לישראל עת כזאת כאשר לא יוכלו להתפלל, מרוב הצרות והתלאות של הגלות מתוך הכוונה הראויה כי אם רק "לאמר" שיוכלו רק לומר בפיהם ובשפתם תתקבל נא תפילתם גם אז. {הרה"ק ר' יעקב דוד מאמשינוב זי"ע}

ה} "ואהבת את ד' אלקיך". כתוב בתנא דבי אליהו שחייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, "ואהבת" אותיות "האבות" שצריך לאהוב את הקב"ה כמו שהאבות אהבו את הקב"ה. {אבי מורי שליט"א}

ו} "וזהו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך... ושננתם לבבך". אם רוצה אדם ללמד תורה ומוסר לזולת, עליו להיות חדור בדברים מה שהוא אומר לפי שרק אז עשויים הם להשפיע, כפי שאמרו חז"ל דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. וזהו פירושו "וזהו הדברים האלה על לבבך" אם "וזהו הדברים האלה על לבבך" שהם חדורים עמוק בלבבך, אזי יתכן "ושננתם לבבך" שישפיעו כחך שנון על בניך ותלמידך, אבל אם לא יהיו יהיו "על לבבך" לא תהיה להם כל השפעה על אחרים. לפיכך נאמר "ושננתם" ולא "ולמדתם". {אלשיך הק'}

"שבת-שלום"

"אגוֹטֵן שבת"

משה יוסף טרן

ערכים

זמני השבת			
ר"ת	ציאה	כניסה	ירושלים
20:38	19:59	18:46	
20:35	20:01	19:01	תל אביב
20:38	20:02	18:53	חיפה
20:37	20:00	19:03	באר שבע

העלון טעון גניזה

המילה האחרונה המצווה הזאת, הנעשית גם בידי יהודים רחוקים, צופנת את המפתח להכרעת המאבק על ארץ ישראל

זה עתה סיימנו את תקופת האבלות על החורבן והגלות, ובמילים אלו של הרמב"ן צפונה נחמה גדולה על הגאולה העתידית, שכן כמו עיינינו רואים אנו את המציאות של "בור אין מים בו", לצד המציאות של שמירת מצוות המילה. לעובדה זו יש חשיבות כפולה ומכופלת בימים אלה, בהם ניטשת מלחמה קשה על ארץ ישראל. שכן, מצוות המילה הינה חלק מההבטחה של הקב"ה להעניק את ארץ ישראל לאברהם ולזרעו. על כך כבר כתב בזוהר הקדוש: "ר' חייא אומר, בזכות שישראל נימולים, נכנעים אויביהם תחתיהם וירשים את נחלתם... שבזכות המילה הקב"ה שיש בו דין ורחמים עוקר דיירים ממקומם שהם האויבים ומושיב דיירים במקומם שהם ישראל" (זוהר ח"ב קכד).

ואולם, גם בני ישמעאל מלים את עצמם, והדבר נותן להם אחיזה רוחנית בארץ ישראל. כפי שכותב הזוהר: "אוי על אותו זמן, שנולד ישמעאל בעולם, ונימול. מה עשה הקב"ה? הרחיק את בני ישמעאל מדבקות העליון, ונתן להם חלק למטה בארץ הקדושה, בשביל המילה שבהם... ועתידים בני ישמעאל לשלוט על הארץ הקדושה זמן הרבה בשעה שהיא ריקה מכל, כמו שהמילה שלהם היא ריקה בלי שלמות, והם יעכבו את בני ישראל לשוב למקומם עד שישלם הזכות של בני ישמעאל" (זוהר ח"ב לב, א).

הזמן הזה

מילים אלה מתארות בדיוק מפליא את פרק הזמן שבו אנו חיים. אכן, הייתה ארץ ישראל ריקה מיושבים במשך דורות, נתונה לשממה; עד שהחל עם ישראל להתקבץ אליה טיפין-טיפין. אולם גם עתה, כאשר יהודים רבים נאחזים בארץ ישראל, עדיין מעכבים בני ישמעאל את שובם, מכוח מצוות המילה.

כיצד ניתן להתגבר על אויב מר שכזה? ועל כך משיב הפרקי דרבי אלעזר: "...למה נקרא שמו ישמעאל? שעתיד הקב"ה לשמוע נאקת העם ממה שעתידין בני ישמעאל לעשות בארץ באחרית הימים. לפיכך נקרא שמו ישמעאל שנאמר - "שמע א-ל ויענם" (פדר"א פרק לב).

הרי שתכלית קיומו של ישמעאל היא בשביל לעורר את ישראל, להביא אותם לתפילה ולהכרה במציאות ה'. וכאשר תושג מטרה זו, המילה הריקנית של ישמעאל לא תוכל עוד לעמוד בדרכו של ברית אברהם אבינו, ושבו בנים לגבולם.

אכן, עת צרה היא ליעקב - אולם דווקא בתוך ייסורי הגלות מתנוצצת נחמת הגאולה, הטמונה גם אצל היהודים הרחוקים ביותר!

מצוות פופולאריות

לצערנו, חלק גדול מעם ישראל התרחק מדרך התורה, ובכל זאת, עדיין מקיימים הם מצוות מסוימות; אלו מצוות לדעתכם הקבוצה הזו תשמור?

סקרים שנערכו בשנים האחרונות מלמדים, כי משפחות רבות, כולל כאלה הקרויות חילוניות, מקפידות לקיים ליל סדר ולאכול מצות. גם הדלקת נרות וקידוש בליל שבת זוכים לפופולריות. אבל בלי ספק, המצווה הרווחת ביותר, זו שעל קיומה מקפידות אפילו המשפחות הרחוקות ביותר הינה; מצוות ברית המילה.

כבר בשנת תרמ"ה (1885 למניינם) הכריזה ועידת התנועה הרפורמית בפייטסבורג שמצוות המילה אינה רלוונטית לימינו, עפ"ל. ובכל זאת, סקר אחר סקר מראה שגם בקרב היהודים המנוכרים ביותר, ברית המילה היא החוט המקשר האחרון שעליו לא מוותרים. מרבית ההורים היהודים בארץ ישראל ואף בחו"ל מבקשים להכניס את בנם הפעוט "בבריתו של אברהם אבינו" - גם כשהם אינם יודעים להגדיר בדיוק במה המדובר.

עובדה מפליאה זו אומרת דרשני. הן ברית המילה אינה המצווה הקלה או האסתטית ביותר. היא אף כרוכה במידה מסוימת של צער לעולל חסר ישע. בערכים פוגשים לא פעם הורים חילונים שבמבוכתם כי רבה מפקידים את עריכת הברית בידיו של רופא או בסביבה סטרילית של בית החולים, כאילו יהפוך החלוק הלבן את הפעולה לפרוצדורה רפואית גרידא, ויעלים את הממד הדתי והרוחני הטמון בו. ועדיין, העובדה היא שגם אותם הורים עושים לילדם ברית מילה גם בהעדרו של חוק המחייב אותם לעשות כן, ואף שסביבתם החברתית מביטה על כך בעין עקומה.

חזון הברית

הדבר מפליא שבעתיים, כאשר מתברר שמציאות זו נחזתה מראש. על הפסוק בספר זכריה: "גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו, שובו לבצרון אסירי התקווה גם היום מגיד משנה אשיב לך" (ז, יא), כותב הרמב"ן בפירושו לשיר השירים: "רמז בכאן על עקבות משיח שיהיה הדור כולו חייב, ותשתכח תורה מישראל ותרבה החוצפה והעזות, כדכתיב: 'מבור אין מים בו', ולא יישאר בידם רק זכות מצוות מילה".

הרמב"ן מתאר מציאות עתידית שבה חלק ניכר מעם ישראל יהיו בבחינת "בור אין מים בו", ובכל זאת זכות מצוות המילה תישאר בידם. את החוט המקשר האחרון הזה עם כלל ישראל ועם מורשת התורה, גם יהודים רחוקים יבקשו לשמר.

**ואת החוט
המקשר
האחרון הזה,
עם כלל ישראל
ועם מורשת
התורה, גם
יהודים רחוקים
יבקשו לשמר**

ערכים לילדים
לקראת שבת

ערכים מאחורי הקלעים
לתפוס את הרגע

ערכים 4
הרב דניאל נשיא
הפסיכולוגיה של השגנה

ערכים 2
הרב דוד ברורמן
להתנחם

מחשבות טובות

הרב דוד ברורמן

המשל מפורסם מספר על צייר שטיפס עם עוזרו לפסגתו של הר גבוה, כדי לצייר את ציור חייו; תמונה מרהיבה שתמצה את הנוף הנשקף. זמן רב עמל הצייר עד להשלמתה של היצירה. משהסתיימה, פסע הצייר מספר צעדים לאחור כדי לבחון מרחוק את שלמותה. מרוב ריכוז ביצירתו, לא שם לב שכפסע היה בינו לבין צניחה אל התהום. משנוכח עוזרו בסכנה, זעק לעברו מרחוק כדי להזהירו, אך הצייר היה כה מרותק לציורו, עד שאוזניו לא שמעו מאומה.

לחרדתו של העוזר המשיך הצייר לפסוע את פסיעותיו לאחור, הישר אל מותו... בליט ברירה רץ הוא אל היצירה, וקרעה לגזרים! זעם הצייר וזעק חמס: "למה?!" אך כשהביט לאחוריו, אל התהום ממנו ניצל-הודה לעוזרו על הצלתו. כשהתאושש והביט על גזרי יצירתו שהושחתה, פרץ בבכי נוגה על היופי והעמל שנהרסו במחי יד, ואז שוב הביט אל התהום-וחיך.

לאחר שלושת ההפטרות על פורענות החורבן, אותן קראנו בתקופת בין המיצרים, מגיעה 'שבת נחמו', שהחלה בפרשת 'ואתחנן'. הנביא מנחמו על השבר של חורבן בית המקדש: 'נחמו נחמו עמי'. עומדות בפנינו שבע שבתות של עידוד ונחמה. חשוב להבין: כיצד ניתן להתנחם כשבת המקדש עדיין לא נבנה?

התשובה היא, כי בית מקדש היה בבחינת: 'אור וכלים'. האור הוא השראת השכינה הקדושה, והכלים, המקבלים את האור, הם ישראל. לדאבונו, עם ישראל היה בבחינת כלים שבורים ופגומים, שלא הכילו את האור הגדול. העם היה שקוע בעבירות והתעלם מקדושת השראת השכינה.

במצב זה עמדו שתי אפשרויות לפני הבורא: או לכבות את האור, או להשמיד, חלילה, את הכלים. הקב"ה, באהבה אין קץ, בחר לכבות את אור השכינה ולהשאיר את הכלים. כיבוי האור נועד לזעזע את העם, להראות לו מול איזו תהום פעורה הוא עמד. ואכן, בית המקדש חרב, השכינה הסתלקה, ועם ישראל יצא לגלות.

כיצד מגיבים עתה? התשובה היא: 'רגשות מעורבים' - 'לבכות ולחייך'. לבכות מחד על היופי שהושחת, על החושך שנוצר בעקבות החורבן וסילוק השכינה, אך מאידך, לחייך ולהודות על 'מתנת החיים', על 'שפך חמתו על עצים ואבנים'.

להתנחם

דווקא מתוך החושך, זורח האור

ישנו מדרש נפלא על צורת ההתבוננות לאחר נפילה. "אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי", שנו רבותינו (ילקוט שמעוני מיכה תקנח):

מתוך כעס-רצון-שנאמר: "הרף ממני ואשמידם", מייד "וינחם ה'".

מתוך רוגז-רחמים-שנאמר: "ברוגז רחם תזכור". מתוך צרה-רווחה-שנאמר: "עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע".

מתוך ריחוק-קירוב-שנאמר: "והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם, יאמר לכם בני א-ל חי".

מתוך נפילה-קימה-שנאמר: "כי נפלתי קמתי".

מתוך אפלה-אורה-שנאמר: "כי אשב בחושך ה'".

הוא לא שם לב שכפסע בינו לבין צניחה אל התהום

אור לי".

מה פשר הדברים? כיצד מתוך מתוך אפילה-אורה? המבט החיובי הוא על כך שמשבר הוא זמן של חשיבה והתבוננות על "מה זאת עשה ה' לנו". משבר גורם לעצירה, כמו 'ועדת חקירה' הבאה בעקבות אסון. מסקנות הוועדה הן בדרך כלל כה פשוטות, עד שהשאלה נזעקת: מדוע היה צריך אסון כדי להתעורר?

אך למעשה, זהו אופיו הקשה של האדם. רק מכות כואבות מעוררות אותו! ניתן גם להתבונן בפן 'החיובי' של המכה, בכך נמנעה נפילה נוראה פי כמה! וכאשר מביטים מיהו 'נותן' המכה-אבינו שבשמיים שבהבתו מכה בנו-מקבלים אנו חיזוק ועידוד לתקן את המעוות.

נאמר בחז"ל על ברכת יצחק ליעקב: 'וירח את ריח בגדיו ויברכהו'. אומרים חז"ל: "אל תקרי בגדיו אלא-בוגדיו", כגון יוסף משיאת ויקום איש

צרורות, שהיו שני בוגדים שקמו לעם היהודי ולבסוף חזרו בתשובה.

וכך מספר המדרש על מעשיו של יוסף משיאת: "בשעה שביקשו שונאים (טיטוס) להיכנס להר הבית, אמרו: יכנס מהם ובהם תחילה (הם פחדו להיכנס ראשונים וחפצו לשלוח יהודי שיכנס לשם תחילה). אמרו לו ליוסף משיאת (שהיה חייל בשורות האיוביים): 'היכנס אתה ראשון, וכל מה שתמצא ותוציא משם, יהיה שלך'. נכנס והוציא מנורה של זהב. אמרו לו: 'אין דרכו של הדיוט להשתמש בזו, אלא תכנס פעם נוספת ומה שתוציא יהיה שלך'. לא קיבל עליו. אמר רבי פנחס: נתנו לו לבחור איזה עיר שירצה, וכל המכס שגובים בה יהיה שלו במשך שלוש שנים, ולא קיבל עליו. אמר: 'לא דיי שהכעסתי את אלוקי פעם אחת, אלא שאכעיסנו פעם שנייה'. מה עשו לו, שמו אותו במכונת עינויים, והיו מנסרים אותו. היה צווח ואומר: 'אוי לי שהכעסתי את בוראי'. הוא התעלם מכאביו הגופניים לחלוטין, והצטער רק על כך שהכעיס את הקב"ה.

מהפך כה דרמטי התחולל תוך זמן כה קצר בלב יוסף משיאת! כפושע נכנס לבית המקדש והוציא את המנורה הטהורה, ופתאום הוא מוסר את נפשו בייסורים למען בית המקדש? ידועה התשובה של הרב מפונביץ' כי עוצמת קדושתו של בית המקדש אפילו בשעת חורבנו, הייתה כה גדולה, עד שכניסה אחת לתוך ההיכל חוללה בו שינוי כה מהפכני. מרשע המוכן לחלל את קדושת המקום, הפך לאדם המוכן למסור את נפשו בייסורים נוראים על קדושת שם ה'.

נראה להוסיף: לו יוסף משיאת לא היה נופל בפח שטמנו לו, יתכן שהיה מת כפושע ובוגד. כשבחרו בו הרומאים להוציא את המנורה, הם חיפשו את אחרון בוגדי ישראל כדי לעשות מעשה שהם עצמם פחדו לעשות. והנה, כאשר נענה להם והוציא את המנורה מתוך ההיכל, עדיין לא מובא שמשהו זז בתוכו. אך כשהם זלזלו ובזו לו באומרים: 'מנורה זו לא מתאימה להדיוט כמוך'. פתאום תפס באיזו תהום הוא נמצא, באיזה חושך הוא שרוי.

השונאים הרומאים האכזרים חששו להיכנס למקדש, ואתה יהודי לא חש שום פחד? כאן חלה התפנית הדרמטית: כשהמנורה הטהורה מביטה עליו מחד, והרומאים הטמאים מאידך, משהו זע בתוכו ומכאן הוא טיפס במהירות אל רום הפסגה האנושית. הייתה זו מסירות נפש שבאה במקום חילול שם שמיים הנורא שהוא ביצע. וזהו 'האור שבחושך'. כתוב: "כי אשב בחושך, ה' אור לי", דווקא מתוך החושך הנורא זורח האור הגדול.

זהו לימוד לדורות. דווקא מתוך האסון של חורבן בתי מקדש, מתוך החושך והאפלה, תצמח הישועה. נתבונן מחד בהר ציון ששם, זה ששועלים הילכו בו, ומאידך באב אוהב שבחר באהבתו להשאירו בחיים, כדי שנתקן את המעוות ונתגעגע להשראת השכינה. בקרוב בימינו אמן.

לתגובות, הנצחות והערות - מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים

עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מַבְט

הרב משה לנדאו

באמצע

מה קורה כשהפסקת באמצע, ומה הקשר לגלות ישראל?

להורים יש הרבה 'מלחמות' עם הילדים. טוב, לא ממש מלחמות, אולי 'קרבות' או 'מערכות'. ואם להודות על האמת, לפעמים הטענה של הילד משכנעת והוא מנצח אותנו. לפעמים זה רק כיון שאין לנו כבר כוח להתווכח, ולפעמים - הוא פשוט צודק.

בבית שלנו יש ילדים שכשהם קוראים ספר, הם נשאבים אליו עד שטיל שיוט יכול ליפול על הבניין והם לא ירגישו. לכן יש אצלנו כלל (אני מודה שאני לא תמיד עומד בו, אבל יש כלל כזה): אפשר לקרוא בספר עד 3 שעות ביום. זהו. (טוב אני לא ממש קטנוני, לפעמים קצת יותר.) אבל הרעיון ברור.

לפעמים הבן שלי מצליח לשכנע אותי שמגיע לו לקרוא עוד. נעזוב את הטענות הרגילות של "למה הוא והיא קיבלו יותר, ומה הבעיה", ועוד טענות בנאליות אחרות. הנה לכם טענה ניצחת. גם אם היא לא ממש משכנעת הגיונית, היא גורמת לכם בסוף להסכים.

שלוש שעות הילד שלכם קורא. ספר חינוכי לחלוטין. אחרי הזמן שהקצבתם, הילד אומנם חייב לסגור את הספר, אבל

הסיפור לא באמת נגמר... כאן הוא מבקש להמשיך, "אבא אני רוצה להמשיך לקרוא", "אבל קיבלת את הזמן שלך היום" אני עונה. "נו... באמת, רק עוד קצת", הוא מנסה.

זה הזמן שאני נזכר שיש אנשים שחושבים שאני מחנך גדול, ואני אומר לעצמי 'אל תשבר'. עיקרון זה עיקרון. "מצטער חמוד", אני אומר, "קבענו שלש שעות וזהו. תחפש משחק אחר". ילדים הם עורכי הדין הטובים בעולם. הם תמיד מוצאים 'פירצה בחוק'. "אבל אבא זה לא פייר, הייתי באמצע".

האמת, זו כבר טענה. תארו לעצמכם שקראתם ספר. הייתם באמצע המתח, והספר נעלם. הייתם באמצע הרצאה מרתקת, שמעתם כבר את כל השאלות, וממש לפני התשובות הייתה לכם שיחת טלפון חשובה ויצאתם באמצע... שהפסקתם בדיוק כאן לקרוא את המאמר, וכשחזרתם לקרוא... העלון נעלם... כשאתה עוזב משוה באמצע, אתה מרגיש שתלשו

אותך ממשהו שהיית מחובר אליו. אתה שייך לשם. אתה לא רוצה לעזוב, ואם עזבת, אתה מוכרח לחזור. כי אתה באמצע...

זה לא נעים כשמישהו 'תולש אותך', ממש כמו שיעירו אותך באמצע השינה... ברור שתסובב את הראש ותרצה להמשיך לישון. כי אתה באמצע. להישאר באמצע זו תחושה קשה. ולהשאיר מישהו באמצע - זה ממש לא יפה. את התובנה הזו גיליתי בפרשת השבוע.

בנאומי האחרון לבני ישראל, משה רבנו מתנבא: "כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל. ועשיתם הרע בעיני ה' אלוקיך להכעיסו: העידותי בכם היום את השמיים ואת הארץ כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ..." משה מתנבא שבני ישראל יחטאו ויצאו לגלות.

מתי כל זה יקרה? הרמז טמון במילה 'ונושנתם', שבגימטריה היא שווה ל-852.

852 שנה בני ישראל ישבו בארץ ישראל, קודם שתקיא אותם הארץ לגלות. אלא שספירת השנים בהיסטוריה מלמדת, שהקב"ה הקדים את הגלות בשנתיים. (גיטין פח)

בני ישראל יוצאים 'באמצע'. הם עוד לא סיימו את ההשקות המתוכננת שלהם בארץ. אתם יודעים למה חשוב שבני ישראל יצאו דווקא באמצע?

המהר"ל מפראג (נצח ישראל כד) מגלה לנו. הבורא רוצה להבטיח את חזרתם של בני ישראל לארץ אחרי הגלות. אם הם היו מסיימים 852 שנה בארץ ישראל, הם בעצם סגרו מעגל. עכשיו הם מתחילים פרק חדש. פרק חדש לא תמיד מבטיח חזרה לפרק הקודם. אבל אם עם ישראל יצאו באמצע, שנתיים קודם שתם להם הזמן, מקומם הטבעי הוא בארץ ישראל. גם אם יעברו מאות או אלפי שנים... הם באמצע. וכשאתה באמצע, אתה באופן טבעי חוזר לשם, כי לשם אתה שייך.

אז אם הבן שלי אומר לי שהוא היה באמצע, אני מבין שהוא עדיין שייך לשם, ולפעמים... אני נותן לו עוד קצת לקרוא.

החילה האחרונה:

כשתראה אדם מספר בך טובה שאין בך, אל תבטח בו.

(רבי שלמה אבן גבירול במבחר הפנינים שער מצוות)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 מדוע כל כך חשובה מצוות כיבוד אב ואם ביהדות?

תשובה: "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אימך". תשובות רבות בדבר, וכולן נכונות. אחת מהן היא, שיסוד שלשלת המסירה של התורה מדור לדור הוא בקיומו של קשר תקין ומכבד בין דור הילדים ודור ההורים, אחרת יינטשו הילדים את התורה אותה העבירו להם ההורים. ומאידך, כאשר מכבד האדם את הוריו, ממילא יכול הוא ללמוד ולקבל מהם את התורה והמסורת אותה קיבלו הם מהוריהם, ומהורי הוריהם, עד למעמד מתן תורה.

עם ישראל שואב את כוחו מדבקות במסורת אבות ואימהות, "דור לדור יביע אומר". כאשר הילד גדל בבית יהודי יציב ובריא, איך לך דרך טובה מזו שימשיך ויעביר את המסורת הזאת גם לילדיו. עובדה זו מחייבת אותנו אף יותר לגדל את ילדנו באהבה ובמסירות, וליצור עמם קשר קרוב ואוהב. כך יקל עלינו להנחיל לילדנו את דרך התורה באהבה ובנעימות.

2 איסור "לא תחמוד" מתייחס לכוח הדמיון. האם הדמיון בשליטת האדם?

תשובה: כן. אדם פשוט לא יחמוד את ארמונו של מלך אנגליה, כי הדבר נמצא לגמרי מחוץ לתחום השגתו ושאיפתו. לכן צריך האדם לחזק כל העת את אמונתו בכך שכל השפע שמקבל הוא בעולם הוא מתנת הבורא שניתנה לו בדיוק ובחשבון מדויק, לפי שליחותו ותיקונו המיועד לו בעולם. וממילא, מה שניתן לחברו ולא לו - אינו שייך אליו, אינו נוגע במה שקיבל הוא, ואף רחוק ממנו כמרחק ביתו הפשוט מארמונו של מלך אנגליה.

3 אקטואליה: אחרי סמינר 'ערכים' השתכנעתי בנכונות האמונה. האם עדיין יש לי מה להמשיך ולעבוד על האמונה? ואם כן, איך עושים זאת?

תשובה: באמונה יש דרגות רבות והצמיחה בהן היא עבודת חיים המלווה את כל ימיו של האדם. לא די באמונה שכלית, אלא צריכה האמונה להתאמת בלב האדם ולהשפיע על מכלול מעשיו של האדם. בספר 'לדעת בארץ דרך' מלקט המחבר עצות המסייעות לאדם להעמיק ולחזק את האמונה: א. לצייר באופן חושי את ניסי יציאת מצרים ומתן תורה. ב. להתבונן בחוכמת הבורא ולהתפעל מכל פרט בבריאה. ג. לכוון היטב בברכות הנהיגן, לקשר את התפוח העסיסי או הלחם הריחני לבורא העולם הטוב והמיטיב.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

לקו התוכן של ערכים
02-50-90-000

תורת החינוך

הרב צביאל'ו בן צור

מה בין אהבה לפינוק?

מה שילד צריך...

דווקא עכשיו, בתחילת ימי בין הזמנים, זהו הזמן להיכנס לאחת הסוגיות המורכבות והחשובות בחינוך-משמעת וגבולות.

הכרתי לפני עשרים וחמש שנה יהודי נחמד שהעניק לילדו את כל מה שהוא היה צריך, וגם את מה שהוא לא היה צריך. הרקע הכלכלי של האב היה מורכב. הוא גדל בסוג של מצוקה כלכלית. כשהוא נישא, היה ברור לו שילדיו לא יסבלו כמותו. זכות הדיבור לאב המקסים: "בני היחיד בן ה-4 מקבל כל ערב חמישה מעדנים מסוגים שונים. הוא פותח את כולם, מחליט מה לאכול, ממה לטעום, ואת מה לזרוק לפח".

מה בין אהבה לפינוק? אהבה-מה שהילד צריך. פינוק-מה שהילד רוצה. אהבה-בונה. פינוק-משחית.

כולם מבינים שהשאלה אם לתת לילד חמישה מעדנים; איננה שאלה כלכלית. גם להורה עשיר אסור להשחית את ילדו. אצל הורה עשיר הסיטואציה הזו עלולה לקרות מחוסר שימת לב. הורה שמתמודד כלכלית לא ינהג כך בגלל המחיר היקר, והורה שכלום מבחינתו 'לא יקר', עלול לשלם מחיר הרבה יותר יקר.

החלוקה בין אהבה לפינוק מובילה אותנו אל סוגיית הגבולות בחינוך, שהיא אולי הסוגיה המורכבת בתחום.

בדורות הקודמים חששו הורים להעניק לילדם חום ואהבה, בימינו חוששים הורים להטיל גבולות.

שתי הגישות מוטעות. ועדיין, תתפלאו, היה מי שטען, שהורים שהטילו מרות ללא חום ואהבה, גידלו ילדים יותר בריאים מהורים בני דורנו, שמעניקים אהבה ללא גבולות. ראייתם של הטוענים כך הייתה, שהנה בני הדור הוא היו בריאים בנפשם יותר, עוצמתיים יותר ומדוכאים פחות.

בין כך ובין כך, ברור לחלוטין שממש כפי שמשמעת בלי חום איננה טובה, גם מתן חום בלי גבולות עשוי להיות הרסני. הגרש"ר הירש זצ"ל כותב, שמי שמחנך את ילדיו לגבולות, מצליח מראש בכל שטחי החינוך, ובקלות יכונן אותם אחר כך להיכן שירצה.

מאידך, אם הרגלנו אותו בשנתיים הראשונות לחייו שכל רצונו מתממש, הוא מתרגל להישמע לרצונותיו בלבד. הסיכוי שהוא יפנה אחר כך להישמע לאמירות אחרות, תובעניות ותקיפות

יותר, סיכוייו להצליח ולשנות את טבעו המפונק, קטנים.

האתגר שלנו הוא, לתת לילד המון חום, אהבה, ואפילו ממתקים ושאר דברים שישמחו אותו- אבל באופן הגיוני. חשוב לשים את הגבול המתאים לנתינה, ולו רק מהסיבה שאחרי מתן שפע מופרז, לא יהיה לנו עוד במה לשמח אותו. זאת לצד ההבנה שאהבה אמיתית משמעותה

נתינה של מה שהוא צריך-ולא של מה שהוא רוצה. ילד מפונק גדל ילד עקשן. עקשן אינו מוכן לשנות את רצונותיו, וממילא אינו יכול להתקדם לאף מקום.

ואם תשאלו לסיום, פינוק מן הכתובים- מניין?

במשלי (כט, כא)

נאמר: "מפנק מנער עבדו, ואחריתו יהיה מנון". [מנון-אונאה-אל תונו איש את עמיתו]. כותב על כך מצודות דוד באופן הכי ברור: "מפנק-המענג את עבדו מנערותו-עודו לא נטה שכמו לסבול עול עבדות- הנה באחרית ימיו יהיה הוא שר ושליט על האדון, כי יגבה לבו, ויחדל מן המלאכה, והוא מוטל על האדון לתת לו די מחסורו".

הורים אוהבים-ראו הוזהרתם.

הפסיכולוגיה של השגה

מדוע נענש החוטא בשוגג?

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

התורה מחייבת את הרוצח בשוגג לגלות לעיר מקלט, על אף שהדבר קרה לכאורה שלא באשמת הרוצח. בדומה לכך, החוטא בשגגה מחויב להביא קורבן חטאת על מעשה אסור-שאם היה עושהו במזיד היה חייב כרת. ובאמת, מדוע? הרי לא

במזיד ובכוונה תחילה עשה זאת, כי אם בתום לב ובהיסח הדעת, והרי אין כאן כל מרידה ועבירה על רצונו יתברך?! ועוד פסק הרמב"ם, שחייב להתוודות על כל עבירה של שוגג (הלכות תשובה, ה).

מדוע מאשימה התורה את הרוצח בשגגה? לו היינו מדברים עם הרוצח, יש להניח שהיה מצדיק עצמו שלא הייתה לו כל כוונה להרוג, הוא אפילו לא מכיר את הנרצח, ורק צירוף מקרים טראגי גרם לגרונו ליפול על ראש הנהרג. מדוע אם כן התורה באה בתביעה לפעולה שנעשתה ללא כל כוונה?

רבי צדוק הכהן מלובלין מבאר (צדקת הצדיק אות נח) שמעשה השגגה הוא ביטוי לקלקול

פנימי: "השוגג נקרא חוטא וצריך כפרה שמאחר שהאלוקים אינה לידו הוא לאות כי עדיין איננו נקי".

ואכן, כך מבאר הרש"ר הירש, שהחוטא בשגגה בעצם חטא מתוך רשלנות: "שוגג הוא חוטא מחמת היסח הדעת, היינו שברגע השגגה אינו נתון בכל ליבו ונפשו לזהירות, שמעשהו יהיה כתורה וכמצווה, מפני שהוא אינו, כפי ביטוי הנביא: 'וחרד על דברי' (ישעיהו סו, ב). חוסר החרדה הזאת, והקפדה בלתי מדוקדקת על דרכו בחיים, שתהיה כפי התורה והמצווה, הן הן עיקר העבירה אשר ב'שוגג'".

אכן, אם נעמיק פסיכולוגית בנפש האדם, יתברר לנו שאין פעולה סתמית, אין חטא סתמי. לכל פעולה קדמה מחשבה או הסטת המחשבה. התורה מכנה זאת 'מבלי דעת'. הדעת לא הייתה מיושבת, החוטא לא היה זהיר, הוא נהג בקלות דעת, הוא לא הקפיד בהתנהלותו כפי שראוי היה להקפיד, מחשבתו לא הייתה מספיק מרוכזת, הוא לא נזהר כל כך מהעבירה. זהו חוסר אחריות, ועליו לתת על כך את הדין.

יש המסבירים באופן שונה: הגר"א ביאר "והרשעה תסלף חטאת" (משלי יג, ו) "רשעה שעשה מתחילה היא תסלף אותו ומביאותו לידי חטאת". היינו, שקדם לשוגג מעשה חמור אחר של רשע, ועל כן הוא חייב גם על השוגג.

כך גם הרמח"ל אומר: "אין שגגה באה ליד האדם אלא מפני איזה זדון שקדם לה" (רמח"ל שרשי המצוות, כלל מד).

האלשיך הקדוש כותב (ויקרא ד, ב): "אם יחטא איש בשוגג, אין זה כי אם שנפשו לא טובה היא, מאיזה עוון שעשה תחילה, ואותה עבירה גורמת לו זאת... כי הוא יתברך אפילו על בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידם, צדיקים עצמם לא כל שכן".

ואף הפלא יועץ (ערך שוגג) מסביר זאת באריכות. "החוטא בשוגג צריך תשובה מעליתא... ולפי האמת ראוי להצטער ולהתמרמר על העברה... כי הוא לאות ולמופת שנפשו לא מטוהרה... וכמו שההורג בנו יחידו בשוגג, בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל, כן ביותר צריך להצטער על העברה בשוגג..." וה' יצילנו מכל חטא ועוון.

דְּרָךְ אֲבוֹת

הרב יהודה רובן

פרק ד' חשנה ג'

"הוא היה אומר: אל תהי בו לכל אדם, ואל תהי מפליג לכל דבר, שאין לך אדם שאין לו שעה, ואין לך דבר שאין לו מקום."

אל תהי בו לכל אדם

אל תזלזל, חלילה, באף אדם ואל תקל ראש לנוכח שום ברייה. הסיבה היא ש"אין לך אדם שאין לו שעה", לעולם אינך יודע לאן הוא עשוי להגיע בעתיד, ולא לו פסגות הוא מסוגל לנסוק ולהתרומם. לכל אדם יש שעת כושר שבה הוא יהיה מסוגל להוציא את כוחותיו אל הפועל, ולתת ביטוי לאישיותו הנחבאת כיום בתוככי דמותו העלומה.

ואל תהי מפליג לכל דבר, שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום

'מפליג' פירושו מרחיק, דוחה ומקל ראש, ממעיט בערכו. לא רק לבני האדם, אלא גם לשאר הברואים בעולמנו אין להתייחס בזלזול, שהלא "כל פעל ה' למענהו" (משלי טז, ד). כל פעולה שפעל ה', כל ברייה שברא, היא שגיר 'למענהו', שגיר של רצונו האמיתי של ה'. לכל ברייה יש חלק בגילוי כבוד שמיים בעולם, גם אם התפקיד נסתר ונעלם מעינינו.

שאל דוד המלך את הקב"ה: "העולם זקוק לכל מה שבראת בו, אולם, מה צורך יש בצרעה ובעכביש? הצרעה רק עוקצת ומכאיבה, והורגת את הדבורים, ובכך ממעטת את הדבש בעולם. והעכביש, שוקד הוא כל העת על טווית קורים שאין בהם תועלת לאיש!" ענה לו הקב"ה: "תבוא שעה ותצטרך לשתי הבריות הללו, ואז תבין את תכלית הבריאה".

כאשר קרבו אנשי שאול למערה שבה הסתתר דוד, במטרה להסגירו לידי שאול, שלח הקב"ה עכביש, אשר טווה במהירות רשת חוטים על פתח המערה. כשהגיעו המחפשים לאותה מערה, הם ראו את קורי העכביש ואמרו לעצמם: "כאן אין צורך לבדוק. הקורים שבפתח המערה מעידים שלכאן לא נכנס אדם זה זמן רב". כך ניצל דוד על ידי העכביש.

הצרעה גם היא הצילה את דוד. הוא חדר בשעת ליל אל מחנהו של שאול, כדי ליטול את חניתו. מטרתו הייתה

להוכיח לשאול שאין הוא אויבו, שהרי הגיע עדיין בעודו ישן - ובכל זאת לא הרע לו. בזמן המעשה ישן שאול בתוך האוהל, ובפתח שכב אבנר בן נר שר צבאו. כאשר רצה דוד להיכנס לאוהל שאול, הוא זחל מתחת לרגלי אבנר, שרגליו היו כפופות כלפי מעלה.

אולם, כשרצה דוד לחזור ולצאת, הוא נוכח להוות שאבנר מתח את רגליו בשנתו, וכעת הוא איננו יכול להשתחל החוצה מבלי להעיר את אבנר. ביקש דוד רחמים. שמע ה' את תפלתו, ועשה לו נס. שלח הקב"ה צרעה, שעקצה את רגלי אבנר. מחמת הכאב, חזר אבנר וכופף את רגליו בעודו ישן, ודוד - נמלט על נפשו.

אז נוכח דוד לדעת, כי "את הכל עשה ה' יפה בעיתו" (קהלת ג, יא). לכל דבר יש תכלית בעולמו של הקב"ה. הכל הם עבדיו הנאמנים, המוציאים לפועל גזרות שמיים. "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמיים" (קהלת ג, יא) כל בריותיו של הקב"ה, משובצות יחד בפסיפס הפלאים הענק שנברא בידי ריבון כל העולמים. ולכן, מי מאיתנו ירהיב עוז לזלזל בתפקידו החשאי של חברו? אומנם, אין הוא מכיר את תפקיד זה, אולם האם זוהי סיבה להקל בכבודו?

המשנה מוסרת לנו עצה הפוקחת עיניים ומחדדת את המבט: שא נא עיניך, התבונן ודע, כי לכל אדם - "יש לו שעה". לכל אדם צפויה וממתינה שעת כושר עלומה, שבה הוא יוכל להשיל את הקליפות החיצוניות של אישיותו ולקנות את עולמו.

רבים הם האישים שחוללו מהפך באורחות חייהם. היה זה רגע של הארה, שעה של השראה וקרבה, שחילצה אותם מהשפל הרוחני והציבה אותם בדרך אמת. הם הפתיעו את עצמם ואת הסובבים, ובשעה אחת כבשו פסגות.

לכן קובע בן עזאי: אל תהי בו לכל אדם - אל תסתכל על האדם במצבו היומיומי, בהיותו שקוע בטרדותיו. התבונן לאן מסוגל להגיע האדם בהחלטה של רגע, ברגע בו נחשפת גדלות נפשו.

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לסרי

בקול דממה דקה הרוח, הרעש והאש הם רק ההכנה

בשבועות האחרונים הבאנו כללים מנחים לויכוח בריא. בהינתן שאנחנו מקיימים אותם חובה לזכור: ויכוח הוא תהליך רגשי טבעי בין איש לרעייתו, ולכן אסור לנו להדחיק את הקשיים וההבדלים, אלא להפיק מהם תועלת. כשהתגאה בפניי מישהו, שהוא נשוי לרעייתו כבר שלוש שנים, ואפילו ויכוח אחד לא התערור ביניהם, שאלתי אותו: "רעייתך בחיים...?" הרי לא יתכן קשר תקין ללא ויכוחים.

אנו צריכים למחוק מהלקסיקון את המשפט "אנחנו לא מתאימים". כולם לא מתאימים. נישואין לא נועדו לחבר את המתאימים, תכליתם היא להפוך את ה"לא מתאימים", למהושרים. הויכוחים יכולים לשמש מקור לייסורים, אך הם יכולים גם להוות אתגר, חיבור וצמיחה משותפת. הדבר תלוי רק בנו.

פרט נוסף שעלינו לשנן: הויכוח הוא אמצעי להתקרבות רגשית, ואינו בשום אופן מטרה בפני עצמה. עלינו לזכור זאת לאורך הויכוח. אנו מתווכחים מתוך מטרה להתקרב אל הצד השני, ובשום אופן לא להישאר עם האמצעי - הויכוח; שכן בזמן הויכוח הקב"ה מסתתר ואינו משרה את שכינתו. השכינה שבה אל ביתנו כאשר אנו מתפייסים.

סוד זה לימד הקב"ה את אליהו הנביא. וכך אמר לו: "צא ועמדת בהר לפני ה', והנה ה' עובר, ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה'; לא ברוח ה'. ואחר הרוח רעש; לא ברעש ה'. ואחר הרעש אש; לא באש ה'. ואחר האש, קול דממה דקה". פירוש: כשתראה רוח חזקה, אינני שם. גם כשתשמע רעש גדול אל תפחד, כיוון שגם שם אינני נמצא. וגם באש הגדולה לא. רק בקול דממה דקה.

הרוח, הרעש והאש; תפקידם 'להכין את הקרקע', להכשיר את האדם ולהכינו לקראת גילוי כבוד ה' עצמו. והגילוי - הינו בקול דממה דקה.

בעת הויכוח אנו עלולים לחוות רוח סערה, רעש, ואפילו אש לוהטת. אך הם אינם העיקר. הם אך מכינים אותנו, האיש והאישה לרגע של השראת השכינה עצמה. הרגע הזה הוא רגע ההתפייסות, רגע ההתקרבות המחודשת, המרוממת, שמאחדת בין השניים. רק הרגע הזה הוא השראת השכינה, המופיעה בבית בקול דממה דקה.

לקביעת חברותא עם מתחזק, הצטרפו עכשיו

050-4119468

הרב ארנון אלנבוגן

אברך יקר!
באזרי ערכים מחכים לך

הניצוץ היהודי

עם סיום סמינר ערכים, גמלה בליבה ההחלטה על פרידה סופית ופירוק הבית. הסמינר היה מבחינתה ניסיון אחרון להציל את נישואיהם המקרים, ולמצוא קרקע משותפת עליה יוכלו לצקת אדנים יציבים לביתם. אך אם אפילו הסמינר לא הצליח בכך, הרי שלא נותרה לה ברירה אלא להרים ידיים.

כבר תקופה ארוכה שמתרחקות רחשה בביתם. אומנם, כבר מראשית נישואיהם הם הכירו בפער ביניהם: עופר גדל במשפחה חילונית-אשכנזית, שהקשר שלה ליהדות הסתכם בארוחות חגיגיות לכבוד החגים, סופגניות בחנוכה ואוזני המן בפורים. רעייתו, לעומת זאת, צמחה באווירה מסורתית של שמירת שבת והקפדה על כשרות.

הם נישאו למרות הפער ביניהם, וסברו כי בעזרת כבוד הדדי ניתן יהיה להתגבר על כל שוני. אך כשנתיים לאחר שנישאו, היא החלה לחוש כי צורת החיים שלהם אינה נכונה. צריך ללכת לאורם של תלמידי חכמים. היא החלה לצמצם את החשיפה למדיה, והכניסה ספסופים של יהדות לביתם. בעלה, עופר, הגיב לכל הצעדים הללו בתמיהה, אך לא התנגד.

אך כאשר ביקשה לחבוש כיסוי ראש, הוא העמיד גבול. עד כאן. הוא חשש מהמראה הדתי וממה שמשמע ממנו. היא המליצה לו להאזין להרצאות של רבנים - אבל הוא סירב. הפער ביניהם היה מהותי: היא משכה את הבית לכיוון הדתי, ואילו בעלה התעקש להישאר בעמדה החילונית.

יום אחד שמעה אודות סמינר ערכים, והיא מייד התלהבה. סיפרו ניסים ונפלאות על המרצים בסמינר, והיא קיוותה שאלו יצליחו לרכך את ליבו. אך זה לא קרה. ההרצאות היו מצוינות, אבל עופר נותר מחופר בעמדתו.

במוצאי שבת הם ארזו את המזוודות ויצאו מהמלון, כשהם משוכנעים שכל אחד מהם פונה לדרך אחרת. כשהיו כבר עם רגל אחת בחוץ, תרתי משמע, פגשו ליד דלפק הקבלה של המלון כמה פעילי ערכים שביקשו לשמוע את התרשמותם מהסמינר.

כאשר הם שיתפו אותם במסקנה שעליהם לפרק את הבית, נחרדו הפעילים לשמע הדברים. "לא מפרקים בית על דבר כזה!" אמרו. "בעלך הוא אדם בעל מידות טובות. אי אפשר לשנות אותו בכוח!"

פעילי 'ליווי המשך' של ערכים הדריכו אותם כיצד לשמור על הבית למרות הפער הרחני

עם סיום סמינר ערכים, גמלה בליבה ההחלטה על פרידה סופית ופירוק הבית. הסמינר היה מבחינתה ניסיון אחרון להציל את נישואיהם המקרים, ולמצוא קרקע משותפת עליה יוכלו לצקת אדנים יציבים לביתם. אך אם אפילו הסמינר לא הצליח בכך, הרי שלא נותרה לה ברירה אלא להרים ידיים.

הזדמנות נוספת אפילו סמינר 'ערכים' לא הצליח להציל את המצב, עד שאסון בלתי צפוי שינה את זווית ההסתכלות שלהם

אחד הדברים שהרשימו
אותו באותם הימים,
היה האופן שבו הציבור
החרדי מתמודד עם
אובדן ושכול

כאשר הילד לגיל גן כמעט פרצה מלחמה. הוא רצה לשלוח אותו לחינוך פשוט - היא רצתה רק גן תורני. אז התברר כי באזור מגוריהם יש או גן אתאיסט או גן תורני. בליט ברירה סוכם על גן תורני. אבל מה יהיה הלאה?

בן שני נולד בשעה טובה, והמתח בבית שוב גאה. את הילד הגדול צריך כבר היה לרשום לשנה שנייה באותה מסגרת לימודים חרדית, ועופר התנגד לכך בכל תוקף. בתוך כך, הכה בביתם אסון. בן משפחתם נפטר בנסיבות טראגיות.

ארגז כלים יהודי

"הטרגדיה זעזעה אותי עד היסוד", מתאר עופר. "הרגשתי שקיבלתי סטירת לחי מטלטלת". אך אחד הדברים שהרשימו אותו באותם הימים, היה האופן בו הציבור החרדי מתמודד עם אובדן ושכול.

"ראיתי את ארגז הכלים שיש ליהדות להציע במצבי אובדן, מול ארגז הכלים שיש לעולם החילוני. ראיתי כיצד הם מחלקים כרכי משניות, ואנשים זרים לוקחים על עצמם ללמוד לעילוי נשמת נפטר שלא הכירו. לאורך כל ימי השבעה ישבתי והתבוננתי מהצד בהתנהלות הזו, ופתאום זה הכה בי. הבנתי עד כמה זה חסר לי. הבנתי שיש עולם רוחני שלם, שהוא חלק בלתי נפרד מהקיום שלנו, אבל כדי לקבל אליו גישה צריכים את מפתחות התורה. זו הייתה התובנה ששינתה את ההתייחסות שלי לשמירת תורה ומצוות."

ואז, בהשגחה פרטית מיוחדת, בדיוק אז הגיע אליהם בדואר... הזמנה לסמינר נוסף של ערכים. הרעיה תלתה את ההזמנה על דלת המקרר, ושכחה מכל העניין. אבל למחרת הבחין עופר במודעה. "מה דעתך שנרשם לסמינר?" שאל-הציע. היא התבוננה בו בהשתוממות. ממתי הוא מעלה מיוזמתו הצעות כאלה?!

"בפעם הקודמת הגעתי לסמינר בעל כורחי", מסביר עופר. "באתי עם הרבה 'אנטי' ודעות קדומות. הגעתי מתוך מגמה להראות שכל מה שאומרים בסמינר זה שטויות והבלים. אבל הפעם הגעתי מתוך גישה שונה לגמרי. באתי בלב פתוח."

ואכן, הפעם התוצאות היו שונות לגמרי. עופר נכנס לאולם ההרצאות ולא רצה לצאת. הדברים ששמע ריתקו אותו. זו הפעם הראשונה שהקשיב באמת, והדברים חדרו ישר לליבו.

היום שניהם עלו על דרך המלך. הם עובדים קשה - הוא בחברה טכנולוגית מוכרת, והיא כעובדת הוראה, אבל גם כשהוא שב הביתה מיום עבודה עמוס במיוחד, עופר אינו מוותר על שיעורי התורה הקבועים שלו. "ובשביל זה צריך אישה גדולה, שמעודדת ונותנת את התמיכה לכך", הוא אומר בחיוך.

ביניהם. הם הנחו אותם מה הם הקווים האדומים עליהם אי אפשר להתפשר, ומהם התחומים בהם ניתן להתגמש. עופר ורעייתו יצרו 'סטטוס קוו' מוסכם, ומצאו כי הם יכולים להמשיך לחיות כמשפחה, למרות הפער ביניהם.

כעבור שנה, הם זכו לחבוק ילד ראשון אחרי חמש וחצי שנות נישואין. האושר היה גדול, אך הדילמה הבסיסית לא נפתרה: מה יהיה צביון הבית?

ידיי ערנים זניתם
מאות משפחות לשוב לבוראם
בשבת מרומזת ומרגשת
זניתם
תרמו עכשיו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*
נר עציון | כינר גליל | רמדה נתניה | נוף כנרת | שלום | בית וגן | עדן אין | קרלטון | פארק | אנ"א
1-800-35-35-26

*בזמנו תעלה 200 ₪ לחודש

ערכים מאחורי הקלעים

הרב יוסף שרביט

יש הקונה עולמו בשעה אחת. כאשר קיימת הזדמנות לקרב יהודי, אסור לדחות אותה. צריך לפעול מייד, בלי לאבד את הרגע. זוהי המסקנה אותה רכש פעיל ערכים, הרב יוסף שרביט, מהסיפור הבא:

"כבר שלוש שנים שאנחנו מקיימים חוג בית קבוע בבית מסוים. בעלת הבית יזמה את החוג, והיא מעוניינת מאוד בקיומו. לעומת זאת, בעלה, קרדיולוג בכיר במרכז רפואי ידוע במרכז הארץ, היה נלהב פחות מהעניין. הוא אדם משכיל שהשתתף מדי פעם בשיעורים והרבה לשאול שאלות, אבל מטרתו העיקרית הייתה להתנגח עם המרצים. במשך חודשים ארוכים הדברים התנהלו כך, עד שהגענו למסקנה שכרגע לא נוכל לקדם עוד את היהודי הזה. אין טעם בדברי החוכמה והשכנוע שלנו.

"ואז, חל המפנה. היה זה כאשר נפטר אביו של הרופא. כשבאנו לנחם אותו בימי השבעה, הוא התעניין לדעת אם יש משהו שהוא יוכל לעשות לעילוי נשמתו של אביו המנוח. דיברנו איתו על חשיבותה של מצוות התפילין, והצענו לו שיתחיל להניח תפילין בתפילת שחרית. הוא הראה לנו את התפילין שלו, אותן קיבל ביום הבר מצווה שלו, ומייד ניתן היה לראות שהן פסולות. הצעתי שאשיג עבורו תפילין כשרות מגמ"ח, וכך אכן עשיתי.

"את התפילין תכננתי להביא לו כאשר ניפגש בביתו בשיעור הבא, אבל במחשבה שנייה הבנתי שחבל על כל יום נוסף שיהודי יכול לקיים מצוות תפילין; והוא לא עושה זאת. החלטתי אפוא לנסוע למרכז הרפואי בו הוא עובד, כדי למסור אותן ישירות לידי.

"התקשרתי אליו כשנכנסתי למקום. 'לא נראה לי שתספיק לפגוש אותי היום', הוא התנצל, 'אני בדיוק נמצא בהפסקה, אבל בעוד חמש דקות אני מוכרח לחזור לעבודה'."

לתפוס את הרגע! במשך חודשים ארוכים הרופא נראה אדיש לגמרי ואפילו עיון, עד שרגע של מסירות נפש בבית החולים הוביל לשינוי מפתיע

הרב יוסף שרביט
רכז ומרצה במחלקה
האקדמאית
באזור ירושלים

מאוכזב קמעא כבר עמדתי לשוב לחניון, ואז, בהשגחה פרטית מופלאה אני רואה אותו צועד הישר לקראתי... נכנסנו מייד לבית הכנסת של המרכז הרפואי, מבנה יפה ומרגש, ושם הוא למעשה הניח תפילין לראשונה בחייו, או לפחות מאז בר המצווה שלו."

אך בכך לא תם הסיפור. כאשר שח הרב שרביט את המעשה לחברותא בכולל, סיפר לו הלה אודות קרוב משפחתו שלרגל בר המצווה של בנו, הוא חילק כמה זוגות תפילין ליהודים שאין להם. החברותא הציע שישאל את בן משפחתו, אולי במקרה נותר לו עוד זוג אחד?...

שיחת טלפון קצרה הבהירה שלאותו קרוב משפחה המתגורר באשדוד נותר בדיוק זוג תפילין אחרון, אבל בעוד שעה וחצי הוא כבר עוזב את הבית לנסיעה ממושכת לחו"ל. הרב שרביט לא היסס. בלי לחשוב פעמיים הוא

התניע את הרכב, ונסע אליו מירושלים. הוא מסר את התפילין לרופא, שהתרגש עמוקות מהמאמצים שנעשו עבורו.

מה שקרה בהמשך, הפתיע אפילו את הרב שרביט. "חצי שנה חלפה מאז מסירת התפילין, ויום אחד הוא מתקשר אליי ושואל: 'בבית הכנסת של בית החולים מתפללים מאוד מהר. אולי אתה מכיר בית כנסת שאפשר להתפלל בו בקצב יותר רגוע?'... ממקום של ריחוק ואדישות למצוות, הוא הגיע בתוך כמה חודשים למצב שמפריע לו שהוא לא יכול לכוון מספיק בתפילה!..."

"מהסיפור הזה אני לומד שני דברים. ראשית, מי שמתעסק בקירוב רחוקים צריך לדעת שאסור להתייחס. דווקא אלו שנראים הכי רחוקים - טמון בתוכם עולם ומלואו. אסור להתייחס מאף אחד.

"ושנית, וזו בעיניי נקודה החשובה ביותר; כאשר יש משהו שעלינו לעשות כדי לקרב יהודי או לקיים מצווה מסוימת, אסור לנו לדחות זאת או להתמהמה. יתכן שיש רגע מסוים בו הלב נפתח, ופתאום מתרחש משהו שנראה קודם לכן בלתי אפשרי.

"אנחנו לא יכולים לדעת מה גורם לרגע הזה. המשנה בפרקי אבות אומרת שמי שמתעסק עם הציבור יעשה זאת לשם שמיים. ולמה? כי זכות אבותם מסייעתם'. כולם שואלים, באבותם של מי מדובר? ומסבירים המפרשים שכתוב בלשון רבים 'זכות אבותם', כי הכוונה היא לאבותיהם של הציבור, זאת אומרת, שלציבור שאתה מתעסק איתו יש זכויות עצומות, שאתה אינך יכול לשער.

"הרי כל ההתקרבות של הרופא החלה כאשר אביו נפטר. אי אפשר לדעת אם לא הייתה זו זכות אביו, או זכותו של סבא או סבתא בדורות הקודמים, שהתפללו לצאצאים שומרי מצוות, וכעת תפילתם פעלה לעורר את הלב ברגע הנכון. כאשר אנו יודעים שלכל אחד מישראל זכות אבות ואימהות, נעשה הכל כדי להשיבו לדרך התורה, ולא נאבד את הרגע!"

גם לכם יש שאלה?
שלחו אלינו
shoot.arachim@gmail.com

סימני גאולה

שאלה:

כמעט כל הסימנים לגאולה כבר היו, כיצד אם כן עדיין לא הגיעה הגאולה? מאידך, מה בדבר הסימנים שעדיין לא נתקיימו...? האם לא תבוא הגאולה עד שהם יתקיימו?

תשובה:

חז"ל במסכת סוטה (מט) פירטו את הסימנים שיתקיימו קודם הגאולה: "בעקבות המשיח, חוצפה יסגא -החוצפא תרבה בעולם] ויוקר

יאמיר. הגפן תתן והיין ביוקר -יעסקו הרבה במשתאות ומסבאות] ומלכות תהפך למינות ואין תוכחת [-אין מי שיכול יהיה להוכיח]... והגליל יחרב והגולן יושם, ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו [-לא יתייחסו אליהם] וחוכמת סופרים תסרח, ויראי חטא ימאסו. נערים פני זקנים ילבינו. בן מנוול אב. בת קמה

?

שו"ת עם ערכים

הרב דוד יחזקאל
גל

בכל יום, שיבוא", האומנם משיח עדיין לא יכול לבוא כיוון שלא התקיימו כל הסימנים?

על זאת ביאר האדמו"ר רבי יהודה אריה לייב אלטר, בעל השפת אמת, שגם גלגלות מצרים היה סימן "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה". אם כך, כשמשה רבנו בא לגאלם, ודאי היו אנשים שהעירו כי חלפו רק מאתים ועשר שנים, הסימן עדיין לא בא!..."

אלא שישנן שיטות שונות, ממתי מתחילים לספור את הגלות, או שהשעבוד היה שקול לסבל של ארבע מאות שנה. ללמדנו, שהגאולה לא תלויה בסימנים כפי ההבנה הפשוטה. ואנו צריכים לצפות בכל יום ובכל רגע לגאולה. אחרי שתבוא, יעמדו הילדונים ויתרצו את כל הקושיות על הסימנים שעדיין לא באו...

באמה, כלה בחמותה. פני הדור כפני הכלב [שיהיו עזים ולא יבושין]..."

ועוד מובא במסכת סנהדרין (צז): "עד שירבו המסורות [-המוסרים והמלשינים לאומות העולם]... עד שיתמעטו התלמידים ועד שתכלה פרוטה מן הכיס ועד שיתייאשו מן הגאולה... ומדרש דרך ארץ זוטא (פרק ?) מובא עוד שהאמת תהא נעדרת, וסר מרע משתולל [-מי שסר מרע נחשב למשוגע].

ניתן לומר, שאכן רובם ככולם של הסימנים כבר התקיימו, ואפילו "הגליל יחרב ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו", כבר מתקיים בנו. מדוע אם כן הגאולה עדיין לא הגיעה? ואם תאמרו, עדיין יש סימנים שלא התקיימו... האומנם נגזר עלינו להמתין עוד? והרי אנו מאמינים בני מאמינים ש"עם כל זה אחכה לו

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת יג' אב התשפ"ד			
הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
19:05	19:55	20:47	
19:04	19:54	20:44	ת"א
19:06	19:56	20:46	חיפה
19:05	19:54	20:44	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעב דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

יש שאוכלים הכל- פרט מה שאסור.

ויש שאינם אוכלים כלום- פרט מה שמותר...

מ"ן רבנו עובדיה יוסף

זצ"ל שימש כאב בית הדין וכסגן הרב הראשי של מצרים למרות גילו הצעיר ודאג שבית הדין ינוהל על פי ההלכה. מ"ן סבל במצרים רבות ולא פעם נקרא לבולשת המצרית לחקירות שמא הוא מרגל שמעביר מידע לישראל,

תמיד עקבו אחריו אנשי הבולשת המצריים ובשעות הלילה המאוחרות עת היה כותב את ספריו היה מרגיש בבלשים העומדים מתחת לחלון ביתו ומתלחשים ביניהם.

וכשנשאל מדוע הוא מוסר את הרצאותיו בעברית הסביר מ"ן רבנו עובדיה שליט"א שאת התורה קיבלנו מאת השם יתברך ויתעלה בעברית לכן צריך ללמד את התורה בעברית.

יש שדוכשים להם אוהבים בכסף, נמעט תמיד המחיר יותר מדאי גבוה.

השגחת השם יתברך החופפת על יראיו ליוותה את רבי יעקב **חיים סופר** זצ"ל לבל ינזק, חלילה, בשום אופן. בשנת תרפ"ז, י"א לחודש תמוז, היה רבי יעקב עוסק בתורה, כדרכו, בעלית עזרת נשים של בית הכנסת "שושנים לדוד" וכותב את חיבורו, והנה לפתע החלה רעידת אדמה חזקה מאוד בארץ ישראל. כתוצאה מכך התמוטטו בתים רבים, אך, בחסדי ה', ליהודים לא הייתה שום אבדה בנפש, בעוד אצל הערבים מתו רבים והיה בכך קידוש ה'. רבי יעקב, כאמור, היה עוסק בתורה בעליית בית הכנסת.

בעקבות הרעש התמוטט כל הקיר הפונה לרחוב וכן המדרגות המובילות אל "השושנים לדוד", אך הצד שבו ישב ולמד רבי יעקב **לא התמוטט כלל**, וכן הילדים שהיו למטה בחדרי תלמוד התורה לא ניזוקו כלל. מיד הגיעו אנשים והעלו סולם אל העליה, ואט אט הורידוהו לרבי יעקב חיים כשהוא בריא ושלם לחלוטין - זיהו לפלא.

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה

יום אחד נזקק הגאון רבי יהודה **צדקה** זצ"ל לטיפול רפואי בשיניו. הלך, איפוא, אצל רופא שיניים שהיה מוכר לו כאדם שומר מצוות. עם זאת ידע בו, שהוא בושש לבוא בבוקר אל בית הכנסת ומתפלל בשעה מאוחרת. כיון שהתיישב במרפאתו על הכסא, כדי שיטפל בשיניו, פנה אליו הרופא- איש יודע ספר-שישימיע באוזניו איזו **פרפת מחידושי תורתו**. אולם רבי יהודה ניצל את ההזדמנות ובמקום להשמיע אמרי שפר מעניינים, השמיע באזני הרופא דברי תוכחה, על שמולזל **בזמני תפילה** כפי שקבעו חז"ל. "אימתי התפללת היום, באיזו שעה?" שאל אותו. הרופא כנה לו שהתפלל שחרית בשעה שמונה. "אם כן" המשיך והקשה לו "הלא אינך יכול לומר הלל?!?" נדהם הרופא והשתאה לדעת: מה עניין שמיטה אצל הר סיני? אם אדם המתפלל שחרית שלא בהשכמה, נפסל בגלל כך לאמירת הלל? הסביר לו: בהלל פותחים אנו "הללויה עבדי השם" כלום ראית מימך **עבד נשר ודם**, שאינו מעורר את השחר, ו"משכים" לעבודת אדוניו רק בשעה שמינית?!?"

בתורה שבעל פה מגדלים שמו יתברך, שדורשין על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות.

כוודאי תפילה מועלת הרבה מאוד אך לא יצפה **שתמיד** ימצא משאלותיו כרצונו כי הכל ההולך אחר גזירת השי"ת והכל לטובה אשר אמנם **הרבה פעמים** לא יכיר האדם הטובה אלא לאחר זמן רב.

"לעולם אין לי פנאי מספיק" התמדדו של רבנו **משה ביינשטיין** זצ"ל הייתה מעל ומעבר למושגינו. **כל דקה** הייתה מנוצלת ועשרים וארבע שעות היממה לא הספיקו לו. פעם אחת העיר רבנו: "באמריקה שמעתי ביטוי השגור בפי אנשים: 'יש לי זמן למכביר' הלואי שיכלו **לתרום לי** מעט מזמנם, כי לי אף פעם אין פנאי מספיק".

יין נסך סעיף של עבודה זרה, ונוזהרים בזה בהרבה. גם **נעס** סעיף של עבודה זרה, ויש להיזהר בה לא פחות.

תהיה חזק יותר מהתירוצים שלך...

לאף אחד זה לא עבד כל כך עייף... כותר... בחיים אני לא יגיע נמאס לי כזה יק אחר... יתחן עלי... אני כישלון!

מקוריה פשהשפה
מעשה בשוטר שהיה נחוש בדעתו לתפוס עבריינים, גנבים, וכייסים, בשעת מעשה, וידע שהם לא יעזו לבצע את זממם כשיראו שוטר בסביבה, לפיכך לבש בגדים בלבוש אזרחי והיה משוטט ברחובות ובשווקים, כייס אחד גברה תאוותו להסתכן **ולשדוד בנק** וכך שללו יהיה עצום, חשב וחשב איך להקטין את הסיכון ומצא פתרון. ללבוש בגדי שוטר וכך הסיכון להיתפס קטן יותר, ואכן כשהוא לבוש כשוטר נכנס לבנק ניגש לדלפק ובאיומי אקדה הצהיר "זה שוד" את הכסף בבקשה!!
מיודענו **השוטר האמיתי** הלבוש בבגדי אזרח שעמד בתור גם שאר האנשים יצא מהתור עם אקדה בידו ואמר בשלווה אתה עצור!! השודד המופתע מסר את אקדחו, והשוטר הוציא מכיסו זוג אזיקים וככל את ידי השודד כשידו אחת קשורה בידו של השודד, וכך יצאו מהבנק לכיוון תחנת המשטרה. מולם הופיע השכן של השוטר ואינו מאמין למראה עיניו, שכנו ההגון מובל למעצר על ידי שוטר.
השוטר האמיתי הסביר לשכינו שהשודד **מתחזה לשוטר**, אולם השודד היתל בו וקרא אל תאמין לו אני השוטר! ואז נצנץ רעיון במוחו של השוטר ופנה לשודד ואמר אם אתה באמת השוטר נסה לפתוח את האזיקים ולהינצל מאזיקי...
המפתחות להינצל מתרדמת **ומאויקי היצר שקושר את האדם** להיות ספון בביתו במקום ללכת לשיעורי תורה מפתחות אלו הם נמצאים בדינו. (העורך)

במיטתו של הרבי

הרה"ק רבי יחזקאל **ושינאווא** זיע"א היה אוהב ישראל גדול עד שהיה מוכן לעשות למען כל יהודי מה שאיש לא היה מוכן לעשות. לביתו הכניס **כל עני חולה** שאחרים לא הסכימו להכניסם.

פעם אחת ראו החסידים כי במיטת הרבי שוכב אדם צרוע ומוכה שחין שאף אחד לא רצה להכניסו לביתו. רק הרבי ציוה על הגבאי להכניס את האורח **לדאוג לכל צרכיו** ולהשכיבו במיטתו – מיטתו של הרבי

רופא לחולה: אסור לך

להתאמץ לשום דבר-פרט להתאמצות **שלא לכעוס!** החולה: אכן, זהו הדבר הכי קשה..

כאשר התקבל הרה"ק רבי

חיים כרבה של צאנו, רצה אחד מראשי הקהילות לנסות את הרב החדש.

ביקש מאדם אחד שילך לרב ויתבע אותו לדין. שלח הרב את השמש להזמין **אדם נכבד** זה לדין. השיב האיש כי אין לו פנאי. שלח הרב שנית והאיש בשלו: "כשאתפנה אבוא".

אז שלח הרב את השמש בפעם השלישית **והזהירו** שאם לא יבוא מיד אל הרב, ינדה אותו.

אז רץ האיש אל הרב, ביקש את מחילתו וסיפר לו שרק **רצה לנסותו**, ועתה יודע הוא שראוי הוא לכהן כרב בצאנו.

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

אחד הדברים שהרב יצחק

כדורי זצ"ל הקפיד עליהם כל ימיו הוא הבריחה מפרסום. פעם הגיע אליו יהודי בעל מוניטין לבקש ברכה. אמר לו הרב כדורי: "גש לרבי ה"ק רבי **מרדכי שרעבי** זצ"ל". כשנשאל הרב מדוע **לא רצה לברך** את היהודי אמר: הוא לא רוצה ברכה אלא פרסומת, ומזה אני מתרחק.

פעם קבע הרה"ק רבי אברהם מרדכי

אלתר הרבי מגור זיע"א שיעור מיוחד עם גיסו הרב הקדוש רבי **יעקב מאיר בידרמן** זיע"א. יום אחד כשנסע מגור לוורשה הצטרף אליו רבי יעקב מאיר וכך המשיכו ללמוד את שיעורם היומי. למחרת עמד הרבי להיות **סנדק בשבע בריתות** ורבי יעקב מאיר שיער שלא יספיקו ללמוד את השיעור. והנה להפתעתו כשהגיע רגע השיעור בדיוק נמרץ שלח הרבי שיבוא לחדרו מיד החלו ללמוד. כשהגיע כרכרתו של בעל הברית הראשון קם הרב ויצא בלוית גיסו אל הברית כשהם **ממשיכים כל הדרך ללמוד** אח"כ עברו מברית אחת לשנייה ובכל מקום המשיך הרב ללמוד תורה עם גיסו. אחרי פחות משעתיים כבר ישבו באכסניה והשלימו את שיעורם הקבוע בדיוק באותה שעה, שסיימו אותו בכל יום.

שני טיפשים יושבים

במטוס כשלאחד מהם זאת הטיסה הראשונה, כולו מתלהב, הוא מסתכל למטה דרך החלון ואומר לחברו, תראה איך שהאנשים למטה נראים ממש כמו נמלים, אומר לו החבר שלו: מה קרה לך, זה באמת נמלים.

עוד לא המראנו.

עצלות השתיקה טובה יותר מעצלות הדיבור

כאשר הגיעו לאזניו של רבי **שמשון קרליץ** זצ"ל, פסקים שונים שניתנו ללא אחריות, היה מתבטא ואומר: "איך לא **מפחדים מהקב"ה?** איך לא מפחדים מהשלחן ערוך?"

הפחד שלו מפני "דיין אמתי", הביא אותו – כאמור – לעיין ולחזור ולעיין, גם כאשר נשאלו לפניו **שאלות פשוטות**. גם באלה היה אומר לשואל: "תמתין, אני אסתכל בפנים!"

חולה בנפש יותר קשה מאשר חולה בגוף

כל נברא מקבל תפקיד מיוחד בעבודת ה' וזהו חלקו מתוך כלל העבודה שנמסרה לכלל ישראל, ולכל אחד נותן ה', את כל **האמצעים והכלים הדרושים לו** הן בכשרונות והן בתכונות נפש והן ברכוש כדי שיוכל למלא את תפקידו המיוחד לו – בשלימות לכן אין לאדם לחמוד את חלק חברו כי כל האמצעים והכלים שקיבל חבירו, **מתאימים** אך ורק לחברו לאור תפקידו בעבודת ה' ואין חלק חבירו מתאימים לו כלל לפי חלקו שלו בעבודת ה' כמו שאין אדם חומד בגד חבירו שאינו מתאים לפי גזירת מידתו.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן סיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן תנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יתודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מיו הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' פַּעַת הַהוּא לְאָמֹר (דברים ג, כג). **פעמים** שאדם מתפלל ומתפלל מעיומוק הלב, אך רואה שכביכול תפילותיו לא נענות, גם כי תרבו תפלה אינני שִׁמְעֵ (ישעיה א, טו), אך אסור לאדם להתיימש ולדאוג, כיון שכל תפילה נשמעת, ובעת זמן המדויק שנקבע משמים שיקבל האדם את בקשותיו, הרי שיקבלם בשמחה ובטוב לבב.

וזהו שרמזה התורה, **וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' – האדם מתפלל לה', אך רק פַּעַת הַהוּא – בעת זמן שנקבע משמים תקובל תפילתו, ואז ירגיש האדם הרגשה נפלאה של גבוהות והתרוממות שתפילתו לא שבה ריקם, וזהו נרמז במילה לְאָמֹר שהוא מלשון אמירה, שהוא לשון גבוהות ורוממות. **אפילו** הרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים (ברכות י ע"א), כיון שאין תפילה החוזרת ריקם (ברכות לב ע"ב), וגם אם אדם לא נענה בתפילתו יחזור ויתפלל עוד פעם ועוד פעם עד שיגיע העת זמן שתקובל תפילתו, קנה אל ה' חֶזֶק וְיֶאֱמָץ לְבָבְךָ וְקָנָה אֶל ה'.**

עֲלָה רֹאשׁ הַפִּסְקָה וְשָׂא עֵינֶיךָ... (דברים ג, כז)

משה רבינו ביקש מהקב"ה לפחות רק לראות את ארץ ישראל, ולעצא ממנה בחזרה, אך הקב"ה לא הסכים לזאת, אלא עיווה לעלות לראש הפסגה ומשם לראות את כל ארץ ישראל, כיון שידע הקב"ה שלאחר שיכנס משה רבינו לארץ יבקש להישאר בה, דבר דרכם של הצדיקים שאינם מבקשים הכל בבת אחת, אלא מעט מעט.

וכל זאת עשה הקב"ה למען עם ישראל, דלעתיד לבוא יקומו כל מתי מדבר ויכנסו לארץ ישראל, ועל אף שנאמר **בְּמִדְבַר הַזֶּה יִתְּמוּ וְשָׂם יָמָתוֹ** (במדבר יד, לה), מכל מקום כיון שיתיר הקב"ה למשה רבינו את הנדר שגדר שלא להכניסו לארץ הרי שיתיר גם את הנדר שלא יכנסו מתי המדבר לארץ, דנדר שהותר מקצתו הותר כולו (נדריים כו ע"ב ובשו"ע יו"ד סימן רכ"ט ס"א. דברים רבה ב, ט).

יהי רצון שנוכה לראות לעבוד את ה' יתברך בלבב שלם ונראה בקרוב בקרוב בישיעת ישראל השלימה, אמן.

עבד אלוהים **לבי** בית ישראל

תפסיק לחשוב יותר מדי, זה בסדר גם לא לדעת את כל התשובות

סוכן מכירות מגיע לעיירה נידחת כדי לעשות קצת כסף, דופק בדלת הראשונה שהוא רואה, פותחת לו אישה מבוגרת ואומרת לו: כן אדוני מה אתה רוצה?

הוא אמר לו שהוא איש מכירות ושהוא בא למכור לה שואב אבק, האישה אמרה שאין לה צורך בזה, אך המוכר לא התיימש, לפתע בעש בדלת דחף את האישה לקח את פח הזבל שהיה ליד הכניסה והפך אותו על השטיח וכל המיץ והליכלוך נשפכו ונספגו בשטיח, האישה הסתכלה עליו וצעקה: משוגע! אני מתקשרת למשטרה, הסוכן אמר לה, גברתי אין צורך שתתקשרי למשטרה, שימי לב, עכשיו השואב שלי יישאב לך את הכול בבת אחת ואת קונה אותו מספרת לכל נשות הכפר, אך אם זה לא יצליח, עם כפית אני אוכל את כל הליכלוך, האישה אמרה לו: אין בעיה והלכה למטבח, הוא צעק לה מאחורה, למה את הולכת למטבח?

אז היא אמרה לו: להביא לך כפית, **למה שאצלנו בכפר אין חשמל!**

טעם בפרשה

ואמנן

בני הבית נספו באסון, וכל העיר הוכתה באבל.
שאלה אחת עדין נשארה עומדת במקומה:
"מי מחזיק את מי???"
כן כן, מי מחזיק את מי!...

מסופר על יהודי עשיר שפרנס את ביתו ברווח ובנחת. ויהי היום ובתו תליט"א הגיע לגיל הנישואין.
היהודי הנ"ל חיפש עבורה את החתן הטוב ביותר, ולאחר חיפושים נרחבים נמצא הבחור.
אט אט השידוך הבשיל, וכעת כבר יושבים המחותר והחתן לסכם את כל התחייבותם זה לזה.
החתן התחייב מצידו לשבת ולהגות בתורה יומם וליל, והמחותן התחייב לתת לו את כל צרכיו.

משה רבנו מנהיג את עם ישראל במדבר במשך ארבעים שנה, ולא מחסר מהם שום דבר

עם ישראל מבקש בשר, אז משה מיד הולך לקב"ה ודורש בשר. הקב"ה מצידו לא משיב ריקם, ונותן להם בשר!

משה דורש - הקב"ה נותן!!

משה דורש מים - יש מים!

משה דורש חנינה לעמו - יש חנינה!

והנה עוברים להם הארבעים שנה, ועם ישראל מת במדבר! נשארו רק 'החברה' הצעירים שעוד לא חטאו, ומשה מעתה יכול לנוח בשלווה.

אך הנה הגיע הבשורה המרה!!

הקב"ה אומר למשה: משה יקירי, אינך נכנס לארץ ישראל!!

משה הזדעזע, מה?? מדוע???

אך הקב"ה נשאר בדעתו!

משה אץ לבקש ולהתחנן מהקב"ה שיחוס על נפשו:

"ואתחנן אל השם בעת ההיא לאמר וכו"

משה מתחנן בכל לב לקב"ה שיסכים להכניסו לארץ!

רק רגע, משה... אתה הרי רגיל לדרוש מהקב"ה??

ממתי אתה צריך להתחנן על נפשך??

עונה על כך המדרש רבה:

משה רבנו עד היום הזה, החזיק את עם ישראל! כשמשה החזיק את ישראל - הם החזיקו אותו!!

כשמשה החזיק את ישראל הוא היה יכול לדרוש מאלוקיו!

אך כאשר הוא אינו מחזיק את ישראל, והם כבר מתו ונשארו במדבר, משה אינו יכול לדרוש מהקב"ה.

כי רק מי שמחזיק את השני יכול לפעול רבות, אך מי שאינו מחזיק את השני, כוחו חלש יותר והוא אינו יכול לדרוש בחוזקה.

"מי באמת מחזיק את מי!!!"

מי שתומך ומחזיק את חברו, צריך לדעת, שייתכן מאוד שחברו הוא זה שמחזיק אותו!!

והנה לשון המדרש ככתבו:

"ופך כל זמן שהיה ישראל קמים במדבר, היה משה נכנס לפני הקדוש ברוך הוא בזרוע פיון שפתו ישראל במדבר התחיל מבקש לפנס בארץ ישראל בתחוננים."

לבת שלום ואהבה!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'
להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com
להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 0672-917-250 או במייל הנ"ל
שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! תרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

שפייד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דרוש עובד

אם אתם חושבים שאתם חרוצים
ויש לכם סבלנות וידיים טובות
אז זו המשרה שלכם!

לדפוס ספייד בירושלים
דרוש עובד צעיר ונמרץ
לשעות אחה"צ-ערב
לעבודות גימור

קו"ח למייל: s025004569@gmail.com
או לפקס: 073-3319587